

විනය කිරීම පොත

(නම වන මුද්‍රණය)

මහාචාර්ය

ජේරුකොන් වන්දවිමල

(සාහිත්‍ය චක්‍රවර්ති, පණ්ඩිත, ප්‍රචචන විශාරද,
අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන ශෝභන, ශ්‍රී සද්ධර්ම ශිෂ්‍යෝමණි)

මහානායක ස්වාමිපාදයන් වහන්සේ විසින්

සම්පාදිතයි.

2552
2008

Non-commercial distribution

ලේකම්ගේ සටහන්...

ශාසනයේ පැවැත්මට හේතු වන විනය පිටකය හා විශේෂයෙන් හික්ෂුත්වය හා හික්ෂු සමගිය ගොඩ නගන්නා වූ එහි ඇතුළත් 'විනය කර්ම' පිළිබඳව ඇති නොදැනුමට හේතු දක්වන පූජ්‍යපාද රේරුකානේ නාහිමියෝ මෙහි ප්‍රස්තාවනාවෙන් වැදගත් කරුණු කීපයක් අපේ අවධානයට ලක් කරති.

සමාජයීය හේතු නිසා හික්ෂු පරමාර්ථ වලින් සංඝයා වහන්සේ ඇත් වීමත්, 'විනය කර්ම ඒකාධිකාර' පිහිටුවීමත් මේ අතර වැදගත් වෙයි. සමකාලීන පඬි රුවනක් වූ පූජ්‍යපාද යක්කඩුවේ ප්‍රඥාරාම නාහිමියෝ ද තම සශිඛණ 'සමන්තේසනා, හා වනකතා යන කෘතීන් මගින් මේ පණිවුඩය දුන් බව අපි දනිමු.

හික්ෂුත්වය ආරක්ෂා කර ගනිමින් සංකීර්ණ සමාජයක කටයුතු කිරීම හා ගිහි-පැවිදි වෙනස ගැන තේරුම් ඇතිව ගිහි-පැවිදි සම්බන්ධය වර්ධනය කිරීම අද මහා සංඝ රත්නයෙන් ඉටුවිය යුතු අගනා කාර්ය භාරයකි. ගිහියන් විනය දැනුමින් පිරිහී සිටින නිසා නොබියව ප්‍රතිපදව බිඳින හෝ විනය ප්‍රඥප්තිය, තමන්ම නොදැනීම නිසා එය බිඳින හෝ හික්ෂුත් වහන්සේ, අනිකුත් සමයයන් අතර බුදුසමය සිටිනා උත්තරීතර තත්ත්වය හුවා දක්වන්නට අසමත් වෙති. වෙනත් ආගමිකයන් තම අනුගාමිකයන් රඳවා ගැනීම පිණිස ක්‍රියාත්මක කරන ලාමක පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පහත වැටෙනවාට වඩා බෞද්ධ හික්ෂුත් වහන්සේට තම දායකයන් ඇද-බැඳ තබා ගන්නා, ශ්‍රද්ධාව මුවහත් කිරීමේ මග, විනය ප්‍රඥප්තිය නොපිරිහෙලා ක්‍රියාත්මක කිරීම බව බොහෝ දෙනා වහන්සේට නොවැටහීම අභාග්‍යකි. බෞද්ධකම ගැන දැනුමත්, අභිමානයත් දායකයන් තුළ රඳවන්නට අසමත් උන්වහන්සේලා වෙනත් සමයයන් පිළිගන්නට තම දයකයන්ට මං පාදකි.

මහා සංඝරත්නය රැකීම පිණිස යුතුකමක් වශයෙන් ගිහියා පුදන පරිෂ්කාරයන්හි ආගමික අගය ඉතිහාසය විසින් වෙනස් කර ඇති බවත්, ආනිසංඝයන් පැරණි අගයෙන් දුක්චිය නොහැකි බවත් බෞද්ධයන්ගේ විචාරයට ලක්ව ඇති බව පෙනේ. විද්‍යාව හා තාක්ෂණය පෙරමුණ ගත් නව අධ්‍යාපන රටාවෙන් ආගම ගැන ඉහළ තක්සේරුවෙන් සිතන තරුණ පිරිස අඩු කරයි. මේ නිසා නිත්‍යවත් ගිහි මානසිකත්වය ආකර්ෂණය කර ගන්නා බුද්ධාඥාව රැකීම සඳහා හික්ෂු අධ්‍යාපනයේ විශේෂ තැනක් හිමිවිය යුතු බව වගකිව යුතු ගිහි - පැවිදි දෙපිරිසෙහි අවධානයට යොමු විය යුතුව ඇත.

තමන් ඇසුරු කරන හික්ෂුන් වහන්සේ නිසා, දායකයාගේ තෙරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව තහවුරු වන අයුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ නොයෙක් තන්හි දේශනා කර ඇත. එනිසා චීරාත් කාලයක් බුදු සසුන රැකීමෙන් ලෝකයාට සැලසෙන යහපත පවත්වා ගැනීම පිණිස වර්තමාන මහා සංඝරත්නය සැරියුත් මුගලන් පරම්පරාවට ඇති සම්බන්ධය තහවුරු කර ගැනීම පිණිස විනය පිටකය ගැන අවධානය යොමු කරත්වා.

මේ මුද්‍රණයේදීත් මීට පෙර පූජ්‍ය කිරිඹරුවේ ධම්මානන්ද හිමිපාණන් සහ කුකුල්පනේ සුදස්සී හිමිපාණන් වහන්සේලා කියවූ සෝදුපත් සටහන් ප්‍රයෝජනවත් විය. කලින් මුද්‍රණයේ තිබූ සුළු අඩුපාඩු ද විනය කම් අත්පොතක් වූ මෙහි තිබීම නුසුදුසු බව සැලකූ ධම්මානන්ද හිමිපාණෝ එවැනි තැන් සොයා බලා නැවත සකස් කිරීමට දැඩි අවධානයක් යෙදවූහ. සංශෝධිත පරිගණක වණ සංයෝජනයෙන් දායක වූයේ භොරණ රු-මායා ග්‍රැෆික්ස් හි සාලිය ජයකොඩි මහතාය. සිකුරු මුද්‍රණාලයාධිපති ගිහාන් අනුරංග ජයවර්ධන මහතා ප්‍රමුඛ කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වයෙන් මනා ලෙස මුද්‍රණ කටයුතු නිම විය. අප අරමුදල පවත්වන්නට උරදෙන සියලු සැදහැවත්හු මේ පොතෙහි නොකඩවා පැවැත්මටද උපකාර වූහ. සියල්ලන්ට බුදු සසුනේ පැවැත්මට සම්බන්ධ වූහයි ලැබෙන සතුටු සිතින් සැනසීම වේවා.

තිසරණ සරණයි!

සී. තනිප්පුලි ආරච්චි
ගරු ලේකම්
ශ්‍රී වන්දවීමල ධර්මප්‍රස්තක
සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

2008 ඔක්තෝබර් 20 වන දින,
පොකුණුවිට්ටී ය.

පටුන

	පිට
ප්‍රස්තාවනා	xv
පැවිදි කිරීම	21
හේන්ද්‍ර කමිය	21
තවපසුවක කමීසරානය	24
උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය	28
පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ	29
පැවිදි කළහොත් පැවිද්ද පිහිටන පැවිදි නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ	33
පැවිදි කිරීමේ වයස	39
උපසම්පද කමය	42
උපසම්පද කමී වාක්‍යය	47
උපසම්පදව අවසානයේ කරන අනුශාසනය	49
නි:ශ්‍රය සතර	49
අකරණිය සතර	51
දෙතුන් දෙනා එකවර උපසම්පද කිරීම	53
උපසම්පදවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ	54
උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස	55
උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ	56
නි:ශ්‍රය සමාදනය	57
අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි	58
අධිෂ්ඨානය බිදීම	59
පාත්‍ර විකප්පනය	59

පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය	60
විවරාධිෂ්ඨානය	61
සිවුරුවල ප්‍රමාණ	62
අධිෂ්ඨානය බිඳීම	62
පරිෂ්කාර වෝලාධිෂ්ඨානය	63
විවර විකප්පනය	64
ඇවැත් දෙසීම	64
සභාගාපක්ති දෙසීම	65
ඇවැත් දෙසීමේදී භාවිත කරන වාක්‍යය	66
නිස දෙසීම	67
පොහෝ කිරීම	69
උපෝසථ නවය	70
සඬු උපෝසථය ගැන දත යුතු කරුණු	71
සඬු උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය	71
විශේෂ කරුණක්	74
පාරිසුද්ධි උපෝසථය	75
අධිවිධාන උපෝසථය	76
වර්ජනීය පුද්ගලයෝ	76
වස් විසීම	78
සත්තාහ කරණියයෙන් යෑම	79
විශේෂ කරුණක්	80
සත්තාහ කරණියයෙන් යායුතු කරුණු	80
පවාරණය	82
තේවාචික සඬුපවාරණය	83
පවාරණා ඤාත්තිය	86
පවාරණ වාක්‍යය	86
තේවාචික ගණ පවාරණය	87
තේවාචික පුද්ගල පවාරණය	88

අධිවිධාන පවාරණය	89
ද්වේවාචිකාදී පවාරණය	89
කඩිනාසාරණ විනය කමය	90
කමී වාක්‍යය	91
කඩින විවරය සමග පිරිනමන පරිඡ්කාර	94
කඩින විපක්ති	95
කලින් කළ සිවුරෙන් කඩිනස ඇතිරීම	97
නවීන පොතක අදහස්	101
කඩින විවාරණය	106
කඩින දුස්සය පැවරීමට සුදුසු පුද්ගලයා	107
පුබ්බ කරණය	107
පවිච්ඡිදාරය හා අධිවිධානය	108
මාතෘකා අට	109
පළිබෝධ දෙක	112
කඩිනෝද්ධාර විනය කර්මය	113
කඩිනෝද්ධාර කර්ම වාක්‍යය	113
කඩිනානිසංසය	114
කඩිනත්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය	116
කඩිනත්ථාරය ලබන නො ලබන භික්ෂුහු	116
වත් මානත්	118
අපට්ඨජන්ත මානත	118
මානත ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	119
මානත දෙන කර්ම වාක්‍යය	119
අබ්භාන යාවන වාක්‍යය	121
අබ්භාන කර්ම වාක්‍යය	122
ආපක්ති පටිච්ඡාදනය	123
අත්සසමෝධාන පරිවාසය	125
අත්සසමෝධානය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	126
අත්සසමෝධාන පරිවාසදන කර්ම වාක්‍යය	127

පිරිවෙස ආරෝචනය කරන වාක්‍යය	129
අශ්ඝයමෝධාන මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	131
මානන්තදන කර්ම වාක්‍යය	131
මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය	133
අබිභාන යාවන වාක්‍යය	134
අබිභාන කර්ම වාක්‍යය	135
සුද්ධන්ත පරිවාසය	137
සුද්ධන්ත පරිවාස යාවන වාක්‍යය	137
පරිවාසදන කර්ම වාක්‍යය	137
ආරෝචනය කරන වාක්‍යය	139
මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	139
මානක දෙන කර්ම වාක්‍යය	140
මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය	142
සුද්ධන්ත අබිභාන යාවන වාක්‍යය	142
සුද්ධන්ත අබිභාන කර්ම වාක්‍යය	143
වත් මානත් පිරීම ගැන දක යුතු කරුණු	145
වත් පුරන හික්ෂුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය	147
වත් මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්	150
තිර්ථක පරිවාසය	150
පිරිවෙස දෙන කර්ම වාක්‍යය	151
කුටි වස්තු දේශන කර්මය	151
සම්මත කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	152
කුටිවස්තු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය	153
දේශනය කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	153
මහල්ලක විහාර වස්තු දේශනය	154
විහාරවස්තු ඕලෝකන සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය	154
විහාරවස්තු දේශන කර්ම වාක්‍යය	155
සමනුභාෂණ කර්මය	156
කර්ම වාක්‍යය	157

සධ්‍ය හේදකයන්ට පක්ෂවන හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	158
කර්ම වාක්‍යය	158
දුර්වච්ච හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	159
කර්ම වාක්‍යය	160
පබ්බාජනීය කර්මය	161
පබ්බාජනීය කර්ම වාක්‍යය	161
සමනුභාෂණ කර්ම වාක්‍යය	163
පබ්බාජනීය කර්මය සංසිද්ධීම	164
කර්මය සංසිද්ධීමේ කර්ම වාක්‍යය	164
අත්‍යවාදකාරෝපන කමය	166
කර්මවාක්‍යය	166
විභේසකාරෝපන කර්මය	167
කර්මවාක්‍යය	167
පාප දෘෂ්ටිය ගෙන සිටින හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය	167
කර්ම වාක්‍යය	168
මිසදිටු ගත් සාමණේරයන්ට කරන නිස්සාරණ කර්මය	170
කර්මවාක්‍යය	170
මිසාරණය	171
මිසාරණ කර්මවාක්‍යය	171
බ්‍රහ්ම දණ්ඩය	171
කර්මවාක්‍යය	172
ඉවත් කිරීමේ කර්මවාක්‍යය	172
මෝහාරෝපන කර්මය	172
කර්මවාක්‍යය	173
තප්පනීය කර්මය	174
කම් වාක්‍යය	174

තජ්ජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු අටළොස් වන	177
තජ්ජනීය කර්මය ඉවත් කිරීම	178
ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	178
නියස්ස කර්මය	179
නියස්ස කර්ම වාක්‍යය	180
නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීම	181
නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	182
පටිසාරණීය කර්මය	183
පටිසාරණීය කර්ම වාක්‍යය	184
දුතයෙකු දීමේ කර්ම වාක්‍යය	185
පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීම	186
පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	187
පත්තනික්කුජ්ජන කර්මය	188
පත්තනික්කුජ්ජන කර්ම වාක්‍යය	189
පත්තනික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීම	189
පත්ත නික්කුජ්ජනය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	190
ඇවුත් නො පිළිගන්නා හික්ෂුන්ට කරන උක්ඛෙපනීය කර්මය	191
කර්ම වාක්‍යය	191
උක්ඛෙපනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුතු නීති	192
ඇවුත් නො පිළිගැනීමේ උක්ඛෙපනීය කර්ම ඉවත් කිරීම	194
කර්ම වාක්‍යය	194
ඇවුත්ට පිළියම් නො කරනු කැමති හික්ෂුන්ට කරන උක්ඛෙපනීය කර්මය	195
කර්ම වාක්‍යය	196

උක්බේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම	197
ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	197
පාප දෘෂ්ටිය නො හරන හික්ෂුන්ට කරන	
උක්බේපනීය කර්මය	199
කර්ම වාක්‍යය	199
හික්ෂුව විසින් පිළිපැදිය යුතු වත් අටළොස	201
උක්බේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම	202
වත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය	202
සම්මුති	205
කප්පිය භූමි සම්මුතිය	205
කප්පිය භූමිය සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය	205
සේඛ සම්මුතිය	207
සේඛ සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	207
චීවර පටිග්ගාහක සම්මුතිය	208
චීවර ප්‍රතිග්‍රාහක සම්මුති කර්මවාක්‍යය	209
චීවර නිදහක සම්මුතිය	209
චීවර නිදහක සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	209
භාණ්ඩාගාර සම්මුතිය	210
භාණ්ඩාගාර සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	210
භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය	211
භාණ්ඩාගාරික සම්මුති කර්ම වාක්‍යය	211
චීවර භාජක සම්මුතිය	211
සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය	212
මකක චීවර දූත කර්මය	213
කර්මවාක්‍යය	213
මෘත සාමණේර චීවර දූත කර්මවාක්‍යය	214
තිචීවරා විජ්ජවාස සම්මුතිය	215
කර්මවාක්‍යය	215
නවකම්ම සම්මුතිය	216

නවකම්ම සම්මුතිය දෙන කර්ම වාක්‍යය	216
සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය	217
කර්මවාක්‍යය	217
සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය	218
කර්මවාක්‍යය	218
හත්තුද්දේසක සම්මුතිය	218
කර්මවාක්‍යය	219
යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්මවාක්‍යය	219
එල භාජක සම්මුතිය දෙන කර්මවාක්‍යය	220
බජ්ජ භාජක සම්මුතිය දෙන කර්මවාක්‍යය	220
අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය	221
කර්මවාක්‍යය	221
පත්තගාභාපක සම්මුතිය	222
කර්මවාක්‍යය	222
රූපියජඩ්ඵක සම්මුති කර්මවාක්‍යය	223
සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය	224
කර්මවාක්‍යය	224
ආරාමිකපේසක සම්මුතිය	225
කර්මවාක්‍යය	225
සාමණේරපේසක සම්මුතිය	225
දණ්ඩ සම්මුතිය	226
කම්චාක්‍යය	226
සික්කා සම්මුතිය	227
කම් වාක්‍යය	227
දණ්ඩසික්කා සම්මුතිය	228
කම්චාක්‍යය	228
උම්මත්තක සම්මුතිය	229
කම්චාක්‍යය	229
සීමා බන්ධන විනය කමය	232
සීමා විපත්ති එකොළොස	232

ත්‍රිවිධ සීමා සම්පත්තිය	234
නව සීමා බන්ධනය	239
සීමා භූමි ශුඨිය	242
සීමා සමූහනන සීමා සම්මුති පිළිබඳ	
කම් වාක්‍යය	247
තිව්වරෙන අවිච්චාවාස සීමා සමූහනනය	247
සමාන සංවාස සීමා සමූහනනය	248
සීමා සම්මුතියේදී නිමිත්ත කිතිය	248
සමාන සංවාස සීමා සම්මුතිය	249
අවිච්චාවාස සීමා සම්මුතිය	250
කම් කාරක සංඝයෝ	251
කම් සතර	251
කම් විපත්ති	251
අධම් කම්ය ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු	256

"සම්බදානං ධර්මදානං ජිනාති"

**දහම් පොත් මුද්‍රණයට සහාය වූ
අතින්ව සාමාජිකයෝ**

මාලනී ජෝතිරත්න මිය	බලංගොඩ	රු. 12,500.00
සෑදහැවතෙක්	මුල්ලේරියාව	රු. 10,000.00
කමනි නානායක්කාර මිය	කොළඹ - 02	රු. 10,000.00
කලාණි ද සිල්වා මිය	පිළියන්දල	රු. 1,000.00
පී. එච්. ඩබ්ලිව්. ද සිල්වා මිය	පිළිමතලාව	රු. 1,000.00
මධුහානී කළුවැව මිය	මහනුවර	රු. 1,000.00
ඩී. එන්. හෙට්ටිආරච්චි මිය	හෝමාගම	රු. 500.00
මේදිනී එදිරිසිංහ මෙනවිය	බෙලිඅත්ත	රු. 500.00
වීරන්තා එදිරිසිංහ මෙනවිය	බෙලිඅත්ත	රු. 500.00

අතික් පොත් හා සසඳන විට කාලීනව අඩු මිලකට මේ පොත් සැපයිය හැකිව ඇත්තේ ධර්මදානමය කුශලයේ වටිනාකම අවබෝධ කරගත් සෑදහැවතුන් නිසාය.

එක් මුද්‍රණයක් විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදලත්, ඊළඟ මුද්‍රණයේ මුද්‍රණ වියදමත් අතර පරතරය පියවා ගැනීමට මේ ආධාර උපයෝගී වේ.

මබට ද මේ සඳහා සහභාගි විය හැකිය.

ප්‍රස්තාවනා

"විනයෝ නාම සාසනස්ස ආයු. විනයෙ ධීතෙ සාසනං ධීතං හොති" යන සඨගීතිකාරක මහරහතන් වහන්සේලාගේ වචනය පරිදි තථාගතයන් වහන්සේගේ ආඥා දේශනාව වූ විනය පිටකය, සච්ඤාශාසනයේ ජීවය වන බැවින් ද, විනය පවත්නා කෙක් ම බුදු-සස්න පවත්නා බැවින් ද සකල ශාසනමාමක හික්ෂුන් විසින් ම අත්‍යාදරයෙන් විනය පිටකය පරිශීලනය කළ යුතු ය. සීමාබන්ධනඋපසම්පදදී විනයපිටකයෙහි එන කර්ම, විනය කර්ම නම් වේ. කුලපුත්‍රයන් උපසම්පද කොට බුදුසස්නට ඇතුළු කිරීම හා එසේ බුදුසස්නට ඇතුළු වූ කුලපුත්‍රයන්ගේ ශීලය නැවත නැවත සංස්කරණයන් විනයකර්ම මාර්ගයෙන් ම සිදු කළ යුතු බැවින් විනය කර්මය ද බුදු-සස්නෙහි උසස් තැනක් ගන්නකි.

විනය කර්ම කරන කල්හි විනයාගත ක්‍රම නො ඉක්මවා ඉතා පිරිසිදු ලෙස ම එය කළ යුතු ය. වරදවා කරන විනය කර්මය කෙළේ ද නො කෙළේ වේ. නො දැන වුවද විනය කර්ම වරදවා කිරීම ඉතා නපුරෙකි. එයින් බුදු-සස්න නැසෙන්නේ ය. වරදවා සීමාබන්ධනයක් කළහොත් ගල්කණු සිටවා ඈත ද එය සීමාවක් නො වේ. එහි කරන විනය කර්ම එකකුදු හරියන්නේ නොවේ. එහි උපසම්පදවක් කෙළේ ද, ඒ උපසම්පද කරනු ලැබුවෝ උපසම්පන්නයෝ නො වෙති. මතු කාලයේදී ඒ අසීමාවල උපසම්පද කරනු ලැබුවන් විසින් කරන පැවිදි උපසම්පද එකකුදු නො හරී යන්නේ ය. සීමාව හොඳ වුව ද උපසම්පද කර්මය වරදවා කරන ලද්දේ නම්, ඔවුහු ද අනුපසම්පන්නයෝ ම වෙති. මතු කාලයේදී ඔවුන් විසින් පැවිදි කරන ගෝලයෝ ද නො පැවිද්දෝ-අනුපසම්පන්නයෝ ම වෙති. වරදවා විනයකර්ම කිරීමෙන් වන හානියේ බරපතල බව මේ කරුණු වලින් තේරුම් ගත යුතු ය.

විනයකර්ම ගැන මනා දැනුමක් ඇතිවීමට සම්පූර්ණ විනය පිටකය ම මැනවින් උගත යුතුය. නො එසේ නම්, විනය කර්ම හෝ වෙන් වශයෙන් උගත යුතුය. මැනවින් විනය කර්ම කළ හැකි වීමට පොත් පරිශීලනයමත් ප්‍රමාණ නො වේ. ඒ සඳහා විනයකර්ම කළ පුරුද්ද ද තිබිය යුතුය. අතීතයෙහි විසූ බොහෝ හික්ෂු විනය කම් ගැන දැනීම හා කළ පුරුද්ද ඇත්තෝ වූහ. මෙකල හික්ෂුන් අතර විනයකර්ම ගැන මනා දැනුම හා කළ පුරුද්ද ඇති හික්ෂුන් බහුල නැති බව කිය යුතුය. එයට හේතු කීපයකි.

අතීත හික්ෂුවට ධර්මවිනය පරිශීලනයට තමාගේ මුළු කාලයම යෙදවිය හැකිව තිබිණ. වර්තමාන හික්ෂුවට ලෝකයෙහි තත්ත්වයක් ඇතිව වාසය කිරීමට ධර්ම විනය හැර තවත් බොහෝ දේ ඉගෙනගන්නට සිදුවී තිබේ. එබැවින් වර්තමාන හික්ෂුවට තමාගේ උගෙනීමේ කාලයෙන් වැඩිහරියක් ධර්මවිනයයෙන් පිටත් දේ උගෙනීම සඳහා යොදවන්නට සිදුවී තිබේ. එයද මෙකල හික්ෂුන්ට ධර්මඥානය හා විනයඥානය මඳවීමේ එක් හේතුවකි. පිරිවෙණක උගෙනීම අවසන් කොට සිය අරමට පැමිණියා වූ හික්ෂුවට ද පත්සලේ කටයුතුවලට හා දයකයන්ගේ කටයුතුවලටත්, සඬ්ඝයාගේ කටයුතුවලටත්, තමාගේ අඩුපාඩු කම් පිරිමසා ගැනීමේ වැඩවලටත් මුළු කාලයම යොදවන්නට සිදු වේ. එද මෙකල හික්ෂුවගේ ධර්මවිනය ඥානය මඳවීමේ එක් හේතුවකි.

ලාභිකික හික්ෂුන්ට විනයකර්ම නුපුරුදු වීමට ඇති තවත් හේතුවක් නම්, ඒ ඒ නිකායවල උපසම්පද කර්මය එක් එක් පිරිසක් විසින් අයිති කර ගෙන තිබීම ය. උපසම්පද කර්මය තථාගතයන් වහන්සේ විසින් එක් පිරිසකට පමණක් හිමිකර ඇතියක් නො වේ. එය උපසම්පදව ඇති සකල හික්ෂුන්ට ම හිමි ය. මධ්‍ය දේශයෙන් පිටත ඕනෑම ප්‍රදේශයක පිහිටි සීමාවකදී උපසම්පදව ඇති හික්ෂුන් පස් නමක් එක්ව උපසම්පද කර්මය කළ හැකි ය.

බුද්ධකාලයෙහි ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ උපසම්පදපේක්ෂකයන් උපසම්පද කර තිබෙන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල විසූ හික්ෂුන් විසින් ම ය. බුරුමයේ දැනුදු ඒ ඒ පෙදෙස්වල උපසම්පද කර්මය

කරන්නේ ඒ ඒ පෙදෙස්වල හික්ෂුන් විසින් ම ය. උපසම්පද කර්මයට නියමිත විශේෂ පිරිසක් හා විශේෂ තැන් එහි නැත. සෑම තැනම කෙරෙන උපසම්පද කර්ම වෙනසක් නැතිව එහි පිළිගනු ලැබේ. රටේ සියලු පෙදෙස්වල ම උපසම්පද කර්මය එහි කෙරෙන බැවින් ඒවාට සහභාගිවන්නට ලැබීමෙන් සියලුම හික්ෂුන්ට විනය කර්ම කිරීමේ පුරුද්ද ඇතිවේ. ලංකාවේ ද ඒ සිරිත පවතින හොත්, බොහෝ හික්ෂුන්ට විනය කර්ම පිළිබඳ අභ්‍යාසයක් ඉබේම ලැබෙන්නේ ය.

එක් පිරිසකට ම උපසම්පද කර්මය හිමිවී තිබීමේ ගුණාගුණ දෙකම කිය හැකි ය. කොතෙක් ගුණ එහි ඇත්ත් ඉතාම නපුරු ආදීනවයක් ද එහි ඇත්තේ ය. එනම්:- උපසම්පදව හිමි කරගෙන සිටින පිරිස යම්කිසි ක්‍රමයකින් අශුද්ධ පිරිසක් වී නම්, මුළු නිකායට ම - ඒ නිකායේ සභිඝපරම්පරාවට ම උපසම්පදව නැති වී යාමය. උපසම්පදපේක්ෂකයකුට උපසම්පදව ලබා ගැනීමට ඇති ඉතාම හොඳ ක්‍රමය නම්, තමා හොඳින් දන්නා හඳුනන, නිර්මල උපසම්පදව ඇතියන් සැටියට සැකයක් නැතිව තමාට පිළිගත හැකි පිරිසකගෙන් උපසම්පදව ලබා ගැනීම ය. එසේ උපසම්පදව ලබාගත් හික්ෂුවට තමාගේ උපසම්පදව පිළිබඳ සැකයක් ඇති නො වේ. ඒ නිසැකි බව ආදරයෙන් ශීලය රැකීමටත් කරුණක් වේ. තොරතුරු නොදන්නා නාඳුනන පිරිසකගෙන් උපසම්පදව ලබාගත් තැනැත්තාට තමාගේ උපසම්පදව පිළිබඳව ස්ථිර විශ්වාසයක් ඇති නො වේ. නොයෙක් විට උපසම්පදව ගැන කුකුස් ඇති වේ. එය හොඳින් මහණදම් පුරනු කැමති කුලපුත්‍රයෙකුට මහත් බාධාවෙකි. අධෛර්‍යයට කරුණකි.

උපසම්පද කර්මය එක් පිරිසකට පමණක් හිමිවී තිබීමේ තවත් ආදීනවයක් නම්, උපසම්පදපේක්ෂකයන්ට හා ඔවුන්ගේ ගුරුවරුන්ට බොහෝ මුදල් සපයන්නට සිදුවීම ය. අද පවත්නා තත්ත්වයේ සැටියට නම්, මුදල් වැය නො කොට උපසම්පදව නො ලැබිය හැකි ය. පැවිද්දන්ට මුදල් පරිහරණය තහනම් කොට සිකපද පැනවූ තථාගතයන් වහන්සේ මුදල් වැය නො කොට නො ලැබිය හැකි උපසම්පදවක් නො පනවන සේක. උන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදව පනවා ඇත්තේ පා-සිවුරු ඇති කවර දුප්පත්

උපසම්පදාපේක්ෂකයකුට වුවද ශතයකුදු වැය නො කොට උපසම්පදාව ලැබිය හැකි පරිද්දෙනි.

අද උපසම්පදාව පිළිබඳව පවත්නේ ඊට ඉඳුරාම වෙනස් ක්‍රමයකි. උපසම්පදාව මුදල් වැය කොට ලැබිය යුත්තක් වී ඇති බැවින් ගිණියන් මහල් ලියුම් නැ-මිතුරන්තට යවන්නාක් මෙන් උපසම්පදා කර්මයට මුදල් ලබනු පිණිස නැ-මිතුරන්ට දයකයනට ලියුම් යැවීම අද රටේ සිරිතක් වී තිබේ. උපසම්පදා කාලවලදී සම්භරුන්ට ඒ ගැන එවන ලියුම් එකක් දෙකක් නොව බොහෝ ගණනක් ද ලැබේ. එය රටට කරදරයකි. බොහෝ දෙනාගේ අප්‍රසාදයට ද කරුණකි. එක් එක් නිකායක එක් එක් පිරිසක් විසින් ම උපසම්පදා කර්මය කරන කල්හි එහි යම් කිසි වරදක් ගෙන මුළු නිකායටම උපසම්පදාව නැතය කියා තවත් කෙනකු විසින් චෝදනා කරන්නට ඉඩ ඇති බැවින් එක් එක් පිරිසකට ම උපසම්පදා කර්මය හිමිකර ගෙන තිබීම නිකාය හේදය උග්‍රවීමට ද හේතුවකි. කරුණු මෙසේ හෙයින් එක්-එක් පිරිසකටම උපසම්පදා කර්මය හිමිවී තිබීමේ සුදුසු නුසුදුසු බව ගැන මහාසඨිසයා වහන්සේ කල්පනා කරන සේක්වා!!

විනයකම් පිළිබඳ දත යුතු කරුණු විනය පිටකයෙහි එක් පරිච්ඡේදයකම සඳහන් නො වන බැවින් විනය පොත් කියවා විනයකම් ගැන දත යුතු සියල්ල දැන ගැනීමට ලෙහෙසි නැත. විනය පොත් භාවිතය අඩු හික්ෂුන්ට විනය පොත්වලින් ඒ ඒ විනයකම් ගැන සඳහන්වන තැන් පවා සොයා ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් විනයකම් ගැන පලපුරුදුකම් මද වූ ද, විනය පොත් භාවිතය මද වූ ද හික්ෂුන්ට ඒ ඒ විනය කම් කරන සැටි පහසුවෙන් දත හැකි වනු පිණිස, විනය කම්යන් නිවැරදි ලෙස කර ගත හැකි වනු පිණිස, සම්බුද්ධ ජයන්තිය නිමිත්ත කොට විනයකම් පොත නම් වූ මේ ග්‍රන්ථය සම්පාදනය කරන ලදී.

මෙහි පැවිදි කිරීම හා උපසම්පදාකර්මය ද, උපසම්පන්න හික්ෂුන්ගේ ශීලපාරිශුද්ධිය සඳහා කරන්නට සිදු වන විනය කර්ම බොහෝ ගණනක් ද, වරද කරන හික්ෂුන්ට දඬුවම් පිණිස කරන

පබ්බාජනීයකර්මාදී කර්ම බොහෝ ගණනක් ද, ගිහියන්ට දඩුවම් පිණිස කරන පත්ත නික්කුජ්ජන කර්මය ද, සඩ්ධියාගේ හා පුද්ගලයන්ගේ පහසුව පිණිස කරන විනයකර්ම බොහෝ ගණනක් ද, දුෂ්කර විනයකර්මයක් වූ සීමා බන්ධන කර්මය ද පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකි පරිදි දක්වා ඇත. විනයෙහි අවියක් හික්ෂු පිරිසකට වුව ද මේ පොතේ ආධාරයෙන් නිවැරදි ලෙස උපසම්පද කර්මයක් සිදු කළ හැකි වනු ඇත. දැනට හික්ෂුන් අතර කෙරෙන හික්ෂුන්ට යම් යම් අවස්ථාවලදී කරන්නට සිදුවන විනය කර්ම සියල්ල ම අඩුවක් නැතිව මෙහි ඇතුළත් වී ඇත.

කර්මවාක්‍යය කීම ඉතා සැලකිල්ලෙන් කළ යුත්තකි. කීමේ දී වරදක් වුවහොත් කර්මය සිදු නො වේ. එබැවින් විනය ගරුකයෝ පොත් බලා ගෙන ම කර්මවාක්‍යය කියති. වයෝවෘද්ධ මහාසථවිරයන් වහන්සේලාටත් පහසුවෙන් කියවිය හැකි වනු පිණිස මෙහි කර්මවාක්‍යයන් ලොකු අකුරෙන් මුද්‍රණය කරවා ඇත.

වර්ග කීපයක අකුරු යොදවන මෙබඳු පොතක් මුද්‍රණය කිරීම කල් ගත වන දුෂ්කර වැඩකි. එහෙත් මරදනේ අනුල මුද්‍රණාලයේ කළමනාකාර තැන්පත් වඩලිච්චි. ඩී. ජේ. රත්නායක අප්පහාමී මහතාගේ ක්‍රියා සුරත්වයෙන් මේ පොතේ වැඩ ඉතා කෙටි කලකින් නිමවූ බව ප්‍රීතියෙන් සඳහන් කරමු.

පොතක් මුද්‍රණය කරවීමේ දී ගත්කරුවකුට කරන්නට සිදුවන සෝදුපත් කියවීම් ආදී හැම වැඩක් ම මේ පොත මුද්‍රණයේදී ඉතා සැලකිල්ලෙන් කර දුන් අපගේ ශිෂ්‍ය හේන්ගොඩ කල්‍යාණධම්ම නමට පින්සිදු වේවා.

බුදුසසුත බැබළේවා !

මීට-ශාසනස්ථිතිකාමී,
ජේරුකානේ වන්දනීය සථවිර

2499
1955 ඔක්තෝම්බර් 10 වැනි දින
පොකුණුවිට
ශ්‍රී විනයාලච්චිකාරාරාමයේදී ය.

**දහම් පොත් සංරක්ෂණ මණ්ඩලයෙන් ප්‍රකාශිත
රේරුකානේ නාහිමියන්ගේ පොත් සහ වෙනත් පොත්**

විනය ග්‍රන්ථ

- ශාසනාවතරණය
- විනය කර්ම පොත
- උපසම්පදා ශීලය
- උභය ප්‍රාතිමෝක්ෂය (අනුවාද සහිත)

අභිධර්ම ග්‍රන්ථ

- අභිධර්ම මාර්ගය
- අභිධර්මයේ මූලික කරුණු
- පටිඨාන මහා ප්‍රකරණ සත්තය
- අනුවාද සහිත අභිධර්මාර්ථ සංග්‍රහය

භාවනා ග්‍රන්ථ

- විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය
- පෞරාණික සතිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය
- වත්තාලීසාකාර මහා විපස්සනා භාවනාව
- සතිපට්ඨාන භාවනා විවේචනය හා වෙනත් කෘති

ධර්ම ග්‍රන්ථ

- චතුරායඝී සත්‍යය
- පාරමිතා ප්‍රකරණය
- බෝධිපාක්ෂික ධර්ම විස්තරය
- පටිච්ච සමුප්පාද විචරණය
- ධර්ම විනිශ්චය
- බෞද්ධයාගේ අත් පොත
- මංගල ධර්ම විස්තරය
- පුණෝපදේශය
- සුවිසි මහා ගුණය
- පොහොය දිනය
- කෙලෙස් එක්දහස් පන්සියය
- වඤ්චක ධර්ම හා චිත්තෝපක්ලේශ ධර්ම
- බුද්ධනීති සංග්‍රහය
- නිච්චාණ විනිශ්චය හා පුනරුප්පත්ති ක්‍රමය
- බෝධි පුජාව
- Four Noble Truths (චතුරායඝී සත්‍යය පරිවර්තනය.)

වෙනත්

- මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
- (නාහිමී වර්ත වත හා අනුමෙවෙනි දම් දෙසුම් 15 ක්.)
- සුරාධුර්තය හෙවත් මද්‍යලෝලය (වෛද්‍ය නීල් කෙසල් - පරිවර්තන)
- බුදුසසුන පුබුදු කළ ශ්‍රී ලංකා ශ්වේරීන් නිකාය සියවස (ආස්ත්‍රීය සමරු කලාපය)

විමසීම :-

- ගරු ලේකම්
- ශ්‍රී වන්දවීමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය,
- ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය, පොකුණුවිට.
- දුරකථනය : 034-2263958, (2263979)

විනය කම් පොත

හමො තස්ස ගඟවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

පැවිදි කිරීම

සියල්ල දැන වදලා වූ අප භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දුක්-හිනි වලින් දැවෙමින් සසර සැරිසරණ අසරණ සත්ත්වයන් දුකින් මුද, මොක් පුරයට පමුණුවනු වස් පිහිටුවා වදල, මේ නෙය්‍යාණික ශාසන වරයට නිවන් පසක් කරනු කැමැති සැදැහැවත් කුලපුත්‍රයන් පැවිදි කිරීම් වශයෙන් ඇතුළු කිරීමේදී, හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් කරන්නට සිදු වන පළමු වන විනය කර්මය 'හණ්ඩුකර්ම' නම් වේ. එය ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයන්ගේ හිසකේ කැපීම පිළිබඳ විනය කර්මයෙකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩවෙසෙන සමයෙහි, එක් කුලදරුවෙක් මා-පියන් හා කලහ කර-ගෙන ගෙයින් පලා ගොස්, සඩ්ඝාරාමයකට පැමිණ, එහිදී එක් තෙරුන් වහන්සේ කෙනකුගෙන් පැවිදි ලබා ගත්තේය. එය අප්‍රසිධ වශයෙන් සිදු වූවකි. බොහෝ හික්ෂු ඒ බව නො දත්හ. පැවිදි වූ දරුවාගේ මා - පියෝ ඔහු සොයා ඇවිදිනාහු ඒ ආරාමයට පැමිණ, හමුවූ හික්ෂුන් වහන්සේලා-ගෙන් "ස්වාමීනි! කුඹ වහන්සේලා මෙබඳු දරුවකු දුටු සේක් ද, මෙබඳු දරුවකු ආගිය තැනක් දන්නා සේක්දැ" යි ඇසූහ. ඒ හික්ෂුන් ඒ දරුවා තුළට නිසාම "අපි තුදුටුම්හ" යි ද, නො දන්නා නිසාම ඒ දරුවා ගැන "අපි නො දනුම්හ" යි ද කීහ.

දරුවාගේ මා-පිය දෙදෙනා එපමණකින් සැහීමට පත් නොවී තැනින් තැන ඇවිද සොයන්නා හු, පැවිදිව හුන් දරුවා දැක, හික්ෂුන් කෙරෙහි කිපී "මේ හික්ෂුහු දුටු දේ තුදුටුම්හ" යි ද, "දත්

දෙය නො දකුම්හ" යි ද බොරු කියන්නෝ ය, බොරු කියන්නාවූ මේ හික්ෂුහු 'අලජ්චීහුය, දුශ්ශීලයෝ ය' යනාදීන් හික්ෂුන්ට ගර්හා කළහ. හික්ෂුහු ඒ කාරණය තථාගතයන් වහන්සේට සැලකලෝ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මතු එවැන්නක් සිදු නො වනු පිණිස-

"අනුජානාමී හික්ඛට්ඨෙ! සධ්දසං අපලොකෙතුං ගණ්ඩුකම්මාය"

යි හණ්ඩුකර්මය අනුදැන වදළ-සේක.

එය කළ යුත්තේ දැහුලකට වඩා දික්වූ ඉස-කේ ඇතියකුගේ කෙස්, හික්ෂුවක් විසින් හෝ හික්ෂුවකගේ නියමයෙන් හෝ කපන කල්හි ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය:- ආරාමය තුළ වෙසෙන සියලු හික්ෂුන් රැස්කොට පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා සධ්දසා ඉදිරියට පමුණුවා, ගුරුවරයා විසින් හෝ අනික් හික්ෂුවක් විසින් හෝ සධ්දසා ඉදිරියෙහි-

"සධ්දසං හත්තෙ! ඉමස්ස දරකස්ස ගණ්ඩුකම්මං ආපුච්චාමී"

යන මේ වාක්‍යය තෙවරක් හෝ දෙවරක් හෝ එක්වරක් හෝ කීමෙනි. හණ්ඩුකර්මය සඳහා "ඉමස්ස දරකස්ස ගණ්ඩුකම්මං ආපුච්චාමී" කියා හෝ "ඉමස්ස සමණ කරණං ආපුච්චාමී" කියා හෝ "අයං සමණො හොතු කාමො" කියා හෝ කීම ද වටනේ ය.

හික්ෂුන් වහන්සේලා එක් රැස් නො කරවා ඒ ඒ හික්ෂුන් වහන්සේ වෙසෙන තැන්වලට ගොස් හණ්ඩුකම්මය විචාරන්නට වටනේ ය. පැවිදි කරන ගුරුවරයාම හික්ෂුන් වහන්සේ වෙත නො ගොස් අනිකකු යවා හික්ෂුන් ගෙන් විචාරන්නට ද වටනේ ය. සියලු හික්ෂුන් එක් රැස් කරවීමට හෝ වෙන වෙන ම ගොස් ආරෝචනය කිරීමට හෝ අපහසු වන තරමට හික්ෂුන් බහුල අවස්ථාවක ඒ කර්මය කරන්නට සිදුවී ඇතහොත්, බධසීමාවකට හෝ උදකෝක්ෂේප සීමාවකට හෝ ගොස්, එහි රැස්වූ හික්ෂුන් හමුවෙහි ඒ කර්මය කළ යුතු ය.

පැවිදිවන්නකුගේ හිස-කේ කැපීම සැලකිය යුතු කරුණෙකි. පැවිදිවන තැනැත්තා පින් ඇති, ගුණ නුවණ ඇති, මතු බුදුසස්නට

විශේෂයෙන් ප්‍රයෝජනවිය හැකි පුද්ගලයකු වේ නම්, එබඳු පුද්ගලයන් ගැන ගුරුවරුන් විසින් විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. එබඳු පුද්ගලයකු පැවිදි කිරීමේදී හිස-කේ කපවා ගෙන නා පිරිසිදු වී එන්තය කියා ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයා පිටත් කර නො යවා, හණ්ඩුකර්මයෙන් පසු ගුරුවරයාම ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයා ජලස්ථානයට කැඳවා ගෙන ගොස්, හිස-කේ කපා දීම හොඳම ක්‍රමය ය.

පැවිදි වන අවස්ථාව කුලපුත්‍රයකු ගේ සිත ඉතා ප්‍රසන්න අවස්ථාවෙකි. ඒ නිසා ඒ අවස්ථාවේදී කියා දෙන දෙය ඔහුගේ සිතට තදින් කා වැදෙන්නේ ය. හිස මුඩු කරන අවස්ථාව පැවිදි වන්නහුට 'තවපඤ්චක කමටහණ' කියාදීමට ඉතාම හොඳ අවස්ථාව ය. නුවණැති ගුරුවරුන් විසින් මේ අවස්ථාවෙහි කියාදුන් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය මෙනෙහි කොට, එය අනුව සිත යවා, නාම-රූප ව්‍යවස්ථාව කරගෙන සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍යාදී ලක්ෂණත්‍රය දැක, සිවුසස් අවබෝධ කර-ගෙන උපතිශ්ශ්‍රය සම්පත්තිය ඇත්තාවූ ඇතැම් කුල පුත්‍රයෝ, හිස-කේ කපද්දීම මහජල පිළිවෙළින් අර්භත්තවයට පැමිණ, සවිකෙ-ලෙසුන් නසා නිවන් දකිති. එසේ හිස-කේ කැපීමේදී රහත් වූ පුද්ගලයන් ගැන අපේ පොත-පතෙහි නොයෙක් තැන්වල සඳහන් වී ඇත්තේ ය.

එකෙණෙහිම රහත් වීමට තරම් හේතු සම්පත්තිය නැති කුල පුත්‍රයන්ට ද ඒ මොහොතේදී කියා දෙන දෙය තදින් සිතට වැදෙන බැවින් බොහෝ ප්‍රයෝජන වන්නේ ය. ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයාට මේ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන වනු පිණිස, ගුරුවරයා විසින් තවපඤ්චක කර්මස්ථානය කියා දෙමින් පැවිදිවන්නහුගේ හිස බෑම කළ යුතු ය. ගුරුවරයාට හිස-කේ කැපිය නො හැකි වීමෙන් එය අනිකකු ලවා කරවන හොත්, ගුරුවරයා විසින් සම්පයෙහි සිට, ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයාට තවපඤ්චක කමටහණ කියා දිය යුතු ය. එසේ කරවීමට ගුරුවරයා විසින් අන්‍ය හික්ෂුවක් හෝ යෙදවිය යුතු ය. එය කිරීමේදී පළමුවෙන් කපන හිස-කේ රොදු ප්‍රව්‍ර්ණාපේක්ෂකයාගේ අතේ තබා, එය හොඳින් බලා, එහි සැටි සිතට ගන්නා ලෙස පැවිදි වන තැනැත්තාට කියා, ඉක්බිති කමටහණ කියා දිය යුතු ය. එය කියා දිය යුත්තේ මෙසේ ය.

තව පඤ්චක කර්මස්ථානය.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැන කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැන කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැන දෙයකි.

ශරීරයෙහි කොටසක් වූ මේ ලොම්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැන කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැන කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැන දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැන කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැන කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැන දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැන කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැන කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැන දෙයකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: දුගඳ නිසා ද, පිත්-සෙම්-ලේ-සැරව-මල-මුත්‍රාදි කැන කුණු නිසා හටගත් දෙයක් වන බැවින් ද, එක්කිස් කැන කුණු ගොඩේ ම හට-ගත් දෙයක් වන නිසා ද කැන දෙයකි.

ධාතු වශයෙන්:-

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ කෙස්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පඨවි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ ලොම්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පඨවි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ නිය: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පට්ඨි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ දත්: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පට්ඨි ධාතු කොටසකි.

ශරීරයේ කොටසක් වූ මේ සම: සත්ත්වයකු නො වන, පුද්ගලයකු නො වන, ආත්මයක් නො වන, අයිති කරුවකු නැති පට්ඨි ධාතු කොටසකි.

පැවිදි වන තැනැත්තා විසින් පැවිදි වීමෙන් පසු ද මේ භාවනාව නො හැර කළ යුතු ය.

හිස-කේ කැපීමෙන් පසු ගිහි ගඳ යන පරිදි සබන් ගා හොදින් ඇඟ උලා නා පිරිසිදු විය යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා එසේ කර ගැනීමට නො සමත් තැනැත්තෙක් වේ නම් ගුරුවරයා විසින් ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා නාවා පිරිසිදු කළ යුතු ය. එසේ කිරීමේදී පියකු ආදරනීය දරුවකු නාවන්නාක් මෙන් කැත නො සිතා, කරුණාවෙන් කළ යුතු ය. ඉක්බිති පිරිසිදු වත් හඳවා ප්‍රවුඡ්ඡාපේක්ෂකයා පැවිදි කරන තැනට කැඳවා ගෙන යා යුතු ය. පැවිදි වන තැනට පැමිණි පසු පැවිදි වන කුලපුත්‍රයාගේ මා-පියෝ එහි වෙත් නම්, පළමු කොට මවුන්ගේ පා වැඳ සමු ගෙන, උපාධ්‍යාවායඝීවරයා ඇතුළු රැස්ව සිටින හික්ෂුන් වහන්සේලාගේද පා වැඳ සිවුරු අතට ගෙන, උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකයෙන් හිඳ, වැඳ-ගෙන පැවිද්ද අයැදිය යුතු ය. ඒ සඳහා කියන වාක්‍යය මෙසේ ය.

- මකාස! අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.
- දුතියම්පි අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.
- තතියම්පි අහං හත්තෙ! පබ්බජ්ජං යාවාමි.

සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගහෙන්වා පබ්බාජෙඨ මං හත්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

දුතියමපි සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගභේතවා පබ්බාපේඨ මං භත්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

තතියමපි සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගභේතවා පබ්බාපේඨ මං භත්තෙ! අනුකම්පං උපාදය.

මේ වාක්‍යය කියා උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ අතට තමාගේ සිවුරු පිළිගන්වා, නැවත ද උපාධ්‍යාවායඝීයන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුටිකව හිඳ වැඳ-ගෙන මේ වාක්‍යය කියනු.

සබ්බ දුක්ඛ තිස්සරණ තිබ්බාන සච්ඡකරණත්ථාය එතං කාසාවං දත්වා පබ්බාපේඨ මං භත්තෙ අනුකම්පං උපාදය. දුතියමපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදය. තතියමපි සබ්බ දුක්ඛ -පෙ- උපාදය.

මේ වාක්‍යය කියා ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා සිවුරු ඉල්ලූ කල්හි, ගුරුවරයා විසින් සිවුරුපටිය ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා ගේ කරෙහි ලා, හැඳ පොරොවා ගැනීමට තමන් අත තිබෙන සිවුරු ඔහුට දිය යුතු ය. ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා විසින් ගුරුවරයාගෙන් ලත් ඒ සිවුරු ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට හැඳ පොරොවා ගත යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා සිවුරු හැඳ පොරොවා ගැනීමට සමත් නොවේ නම්, ගුරුවරයා හෝ අනිකකු හෝ ඒවා හැඳ පොරොවා ගැනීමට උපකාර විය යුතු ය. මෙසේ ගුරුවරයකුගෙන් ලබා නොගෙන ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳීම නො කළ යුතු ය. පැවිද්ද ලබන තැනැත්තා කලින්ම සිවුරු හැඳ පොරවා ගෙන සිටිය හොත් ඒවා ඉවත් කර සිවුරු දී පැවිදි කළ යුතු ය. එසේ නො කොට සරණ සමාදන්‍ය කළේ ද පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ අණින් අනිකකු විසින් සිවුරු හැඳ වුව ද වටනේ ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් 'මේ සිවුරු මොහුට හඳවන්නය' යි කියා ගිහියකු අතට දුන හොත් උපාධ්‍යායයන්ගේ අණින් ගිහියකු විසින් සිවුරු හැඳවීම ද වටනේ ය. සිවුරු හැඳ පොරොවාගත් පසු ප්‍රවුජ්‍යාපේක්ෂකයා නැවත ද උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත ගොස්, පසහපිහිටුවා පා වැඳ උක්කුටිකව වැඳ ගෙන හිඳ, තිසරණ සහිත පැවිදි දසසීලය මේ වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

මකාස! අහං භත්තෙ තිසරණෙන සද්ධිං පබ්බප්ඡා දසසීලං ධම්මං යාවාමී: අනුග්ගහං කත්වා සීලං දෙඨ මෙ භත්තෙ. දුතියමපි

අහං හත්තෙ -පෙ- මෙ හත්තෙ. තතියමිපි අහං හත්තෙ -පෙ- මෙ හත්තෙ අනුකම්පං උපාදය.

මෙය කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් "යමහං වදම් තං වදෙහි" යි කියා නමස්කාර පාඨය කියවා ඉක්බිති-

බුද්ධං සරණං ගච්ජාමි.
ධම්මං සරණං ගච්ජාමි.
සධ්දං සරණං ගච්ජාමි.

දුතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ජාමි.
දුතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ජාමි.
දුතියමිපි සධ්දං සරණං ගච්ජාමි.

තතියමිපි බුද්ධං සරණං ගච්ජාමි.
තතියමිපි ධම්මං සරණං ගච්ජාමි.
තතියමිපි සධ්දං සරණං ගච්ජාමි.

මෙසේ නිශ්ශේෂවත්ත වශයෙන් වචන එකට සම්බන්ධ කොට හෝ "බුද්ධම්, සරණම්, ගච්ජාමි" යනාදීන් මකාරාන්ත කොට වචන වෙන් කොට උච්චාරණය කිරීමෙන් හෝ සරණ සමාදනය කරවිය යුතු ය. මේ දෙයාකාරයෙන් ම සමාදන් කරවීම වඩා හොඳ ය. බොහෝ අවයවීවරු එසේ කරති. "පාණාතිපාකා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි" යනාදි සිකපද නො කියේ ද සරණ සමාදනයෙන් ම සාමණේර භාවයට පැමිණීම සිදු වේ. සිකපද කීම මෙහි ප්‍රධාන කරුණක් නො වේ.

ශිහියාගේ සරණ ගමනය චේතනාව ප්‍රධාන කරුණක් වන බැවින් කවර බසකින් කවර ආකාරයකින් සිකපද කියේ ද සරණ ගමනය සිදු වේ. සාමණේරයන්ගේ සරණ ගමනය සිදුවන්නේ පාළිභාෂාවෙන් ම වචන නො වරදවා, අකුරු නො වරදවා, සථාන කරණ සම්පත්තිය ඇතිව, අකුරු හොඳාකාර කියැවෙන පරිදි ගුරුවරයා විසින් කියවීමෙන් හා ගෝලයා විසින් එසේ ම නො වරදවා කීමෙන් ය. ගුරු-ගෝල දෙදෙනා ගෙන් එක් අයකු වුව ද මනාකොට උච්චාරණය කිරීමට අසමත් වුවහොත් සරණ ගමනය සිදු නො වේ. දත් නැති මහල්ලන්ට ඒවා සම්පූර්ණ කොට

උච්චාරණය නො කළ හැකි ය. එ බැවින් දක් නැති මහලු තෙරුන් වහන්සේලා විසින් ගෝලයන් මහණ කිරීමේ දී අනිකකු ලවා සරණ සමාදනය කරවා ගත යුතු ය.

උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය.

සාමණේර ශිලය සමාදන් වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබූ තැනැත්තා විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේට වැදගෙන උක්කුටිකයෙන් හිඳ, "උපජ්ඣායො මෙ භත්තෙ හොගි" යන වැකිය තුන් වරක් කියා උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය. ගෝලයා විසින් එසේ කී කල්හි උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් "පාසාදිකෙන සම්පාදෙගි" යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

"උපජ්ඣායො ගික්ඛවෙ! සද්ධිවිහාරිකමිහි පුත්ත වීත්තං උපට්ඨපෙස්සති. සද්ධිවිහාරිකො උපජ්ඣායමිහි පිතුචිත්තං උපට්ඨපෙස්සති. එවං තෙ අඤ්ඤදමඤ්ඤං සගාරවා සප්පතිස්සා ඤාගචුත්තිකා විහරන්තා ඉමස්මිං ධම්මචනයෙ චුද්ධිං විරුල්ලිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජන්ති" යන බුධ වචනය පරිදි සාමණේර නම විසින් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ තමාගේ පියා ලෙස සලකාගෙන, උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ කෙරෙහි අත්‍යාදර ගෞරවයෙන් යුක්තව, උන් වහන්සේට සථාකාරයෙන් කීකරුව වාසය කළ යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් ද තමන්ගේ සධ්විහාරික සාමණේරයා පුත්‍රයකු මෙන් සලකා-ගෙන ඔහු කෙරෙහි කරුණාවක් විය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් අහිතව සාමණේර නමට පා-සිවුරු දැරීම් ආදිය තමන් සමීපයේම වාසය කරවා ගෙන පුහුණු කර විය යුතු ය. ඒවා පුහුණුවන තුරු නිමන්ත්‍රණාදියට නො යවා ළදරුවකු රක්තාක් මෙන් අහිතව සාමණේරයා රැකිය යුතු ය. සාමණේරයකු විසින් රැකිය යුතු ශික්ෂාවන් උගන්වා දිය යුතු ය. සාමණේරයා විසින් ද-

"අනුජානාමි ගික්ඛවෙ! දසහධිගෙහි සමන්තාගතං සාමණේරං නාසෙතුං. පාණාතිපාති හොති. අදිත්තාදසී හොති. අබුග්ග්චාරී හොති. මුසුවාදී හොති. මජ්ජපාසී හොති. බුද්ධස්ස අවණණං භාසති, ධම්මස්ස අවණණං භාසති, සධ්ධස්ස අවණණං භාසති, මිච්චාදිට්ඨිකො හොති. ගික්ඛුති දුසකො හොති"

යනුවෙන් දැක්වෙන නාසනාඩග දශය අතුරෙන් එකකුදු නො බිඳ, සුවච්ච වාසය කළ යුතුය. එයින් එකකුදු කඩ කළ හොත් සරණ ගමනයේ පටන් සම්පූර්ණ සාමණේර ශීලය බිඳේ. උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය ද නැති වේ. සඬිසාරාමයෙහි ඔහුට ලැබී තුබුණු සෙනසුනට ද හේ අහිමි වේ. සඬිසලාභයට ද අහිමි වේ. ඔහු ආයති සංවරයෙහි පිහිටා, නැවත සරණ සමාදනය නො කරන හොත් ඒ සාමණේරයා සිවුරු හරවා සඟරමින් පහ කළ යුතු ය.

පරාජිකාවට පැමිණි සාමණේරයා තමාගේ වරද පිළිගෙන නැවත සංවරයෙහි පිහිටනු කැමති වුව හොත්, නැවත සරණ සමාදනය කරවා උපාධ්‍යායග්‍රහණය ද කරවිය යුතු ය. සාමණේරයන්ගේ සරණ ගමනය හික්ෂුන්ගේ උපසම්පද කම්චාකාය වැනිය. උපසම්පද කම්චාකාය කීමෙන් හික්ෂුවගේ චතුපාරිශුඬි ශීල සමාදනය සිදුවන්නාක් මෙන්, සරණ සමාදනයෙන් ම සාමණේරයන්ගේ දශශීල සමාදනය ද සිදු වේ. එහෙත් ආයති සංවරයෙහි පිහිටීම පිණිස හා දළ්භිකරණය පිණිස සරණ සමාදනය කරවීමෙන් පසු සිකපද දශය ද සමාදන් කරවිය යුතු ය. නාසනාඩග දශයට අයත් නොවන වරදක්, සාමණේරයා අතින් සිදු වුව හොත්, ඒ වරදට දිය-දඬුවම්, වැලි-දඬුවම් ආදී යම් කිසි දඬුවමක් කළ යුතු ය. දඬුවම් කර ආයති සංවරයෙහි පිහිටීමෙන් ශීලය පිරිසිදු වේ. නැවත සිකපද සමාදන් නුවුවාට වරදක් නැත.

පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ

'පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද පැවිද්ද නො පිහිටන, සචාකාරයෙන් පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ ය, පැවිදි කරනු ලැබුව හොත් පැවිද්ද පිහිටන-පැවිදි බවට නො හොබනා බැවින් පැවිද්ද තහනම් කර ඇති පුද්ගලයෝ ය' යි පැවිද්දට නුසුදුසු පුද්ගලයෝ දෙකොටසකි. නුසුදුස්සන් පැවිදි බවට පත් කිරීමෙන් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

පැවිද්දට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන.

පණ්ඩකො හික්බවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පා-
දෙනබ්බො, උපසම්පන්නො නාසෙබ්බො.

උභතොධ්‍යක්ෂ්‍යනකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

ථෙය්‍යසංචාසකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

තිත්ථීයපක්කන්තකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

තිරච්ඡානගතො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

මාතුසාතකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

පිතුසාතකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

අරහන්තසාතකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

ලොහිතුප්පාදකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

සඬි සහෙදකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

හික්ඛුනීදුසකො හික්ඛවෙ! අනුපසම්පන්නො න උපසම්පාදෙතඛ්ඛො, උපසම්පන්නො නාසෙතඛ්ඛො.

මේ විනය ප්‍රඥප්ති එකොළොසෙහි දැක්වෙන පණ්ඩකය, උභතොධ්‍යක්ෂ්‍යනකය, ථෙය්‍යසංචාසකය, තිත්ථීයපක්කන්තකය, තිරච්ඡානගතය, මාතුසාතකය, පිතුසාතකය, අරහන්තසාතකය, ලොහිතුප්පාදකය, සධ්ධිසෙදකය, හික්ඛුනීදුසකය යන පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙන පැවිද්දටත් උපසම්පද්දටත් අභව්‍යයෝ ය. පැවිදි කරනු ලැබුවාහු ද ඔවුනට පැවිද්ද නො පිහිටන්නේ ය. උපසම්පද කරනු ලැබුවාහුද උපසම්පද්ද නො පිහිටන්නේ ය.

'පණ්ඩක' යනු ලිඩගවිකලත්වය ඇති පුද්ගලයෝ ය. 'ආසිත්තපණ්ඩකය, උසුයපණ්ඩකය, ඔපක්කමිකපණ්ඩකය, පක්ඛපණ්ඩකය, තපුංසකපණ්ඩකය' යි පණ්ඩකයෝ පස් දෙනෙකි. අනුන්ගේ අඩගජාතය මුවින් ගෙන අසුවිය උරා ගැනීමෙන් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා ආසිත්තපණ්ඩක නම්. අනුන්ගේ මෙටුන සේවනය බලා සිට එයින් කාම පරිලාභය සන්සිඳවා ගන්නා තැනැත්තා උසුයපණ්ඩක නම්. සුතබ-ගවාදීන්ට කරන්නාක් මෙන් බීජෝත්පාටනය කරන ලද තැනැත්තා ඔපක්කමික පණ්ඩක නම්. අකුශල කම්බලයෙන් මාසයේ අවපක්ෂ-යෙහි දී පණ්ඩක බවට පැමිණෙන තැනැත්තා පක්ඛ පණ්ඩක නම්. උත්පත්තියෙන්ම ස්ත්‍රී පුරුෂ ලිඩගයන් නැති තැනැත්තා තපුංසක පණ්ඩක නම්. මේ පණ්ඩකයන් පස් දෙනා අතුරෙන් ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ප්‍රව්‍රජාව අනිවාරිත ය. ඉතිරි තිදෙනා පැවිද්දට නො නිස්සෝ ය. එයිනුදු පක්ෂපණ්ඩකයාට පැවිද්ද නිවාරිත වන්නේ පණ්ඩකව වෙසෙන පක්ෂයේදී ය. ඒ පක්ෂයේදී හේ කාම පරිලාභයෙන් උමතු වේ. ආසිත්ත උසුය පණ්ඩකයන් දෙදෙනාට ඇති වන කාම පරිලාභය යෝනියෝමනස්කාරාදියෙන් සන්සිඳවා ගත හැකි ය. පක්ඛ පණ්ඩකයාගේ කාම පරිලාභය එසේ නො සන්සිඳ විය හැකි ය. ඒ කාලයේ ඔහු පැවිද්දට නුසුදුසු වන්නේ එහෙයිනි.

'උභතො බ්‍යඤ්ජනක' යනු ස්ත්‍රී පුරුෂ නිමිති දෙකම පිහිටා ඇති පුද්ගලයා ය. 'ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යඤ්ජනකය, පුරුෂ උභතොබ්‍යඤ්ජනකය' යි උභතො බ්‍යඤ්ජනකයෝ දෙදෙනෙකි. ඔවුන්ගෙන් ස්ත්‍රී උභතො බ්‍යඤ්ජනකයා ගැබ් ගැනීමට හා ස්ත්‍රීන්ට ගැබ් ගැන්වීමට ද සමත් වේ. පුරුෂ උභතො බ්‍යඤ්ජනකයා ස්ත්‍රීන්ට ගැබ් ගන්වන නමුත් තෙමේ ගැබ් නො ගනී. කාමරකියේදී ස්ත්‍රී පුරුෂ කෘත්‍ය දෙකම සිදු කිරීමට දෙදෙනා ම සමත් වෙති.

'ලිඩගඤ්චනක ය, සංවාසඤ්චනක ය, උග්ගඤ්චනක ය' යි ඵෙය්‍ය සංවාසකයෝ තිදෙනෙකි. ගුරුවරයකු ගෙන් පැවිද්ද නො ලබා, තෙමේ ම සිවුරු හැඳ පොරොවා ගෙන, හික්ෂු වස් ගණනක් නොපවසන්නා වූ, වැඩිමහළු පිළිවෙළින් වන්දනාව

නො ඉවසන්නා වූ, අසුන් ගැනීමෙන් අත් හික්මුවකට බාධා නො කරන්නා වූ, විනය කම්වලට සහභාගි නො වන්නා වූ ශ්‍රමණ වේශය පමණක් සොරෙන් ගෙන සිටින තැනැත්තා **ලීඩගසෝනක** නම් වේ. හික්මුන් අතින් සාමණේර පැවිද්ද පමණක් ලබා විදේශයකට ගොස්, 'මම මෙ පමණ වස් ඇතියෙක්මි' යි බොරු වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, වැඩිමහළු පිළිවෙළින් හික්මුන්ගෙන් වැළුම් පිළිගන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් හික්මුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කම්වලට පෙනී සිටින්නා වූ ද තැනැත්තා සංවාසය පමණක් සොරෙන් කරන බැවින් **සංවාසසෝනක** නම්. තමා ම සිවුරු පොරවා ගෙන විහාරයට ගොස් වස් ගණන් කියන්නා වූ ද, හික්මුන් ගේ වැළුම් ඉවසන්නා වූ ද, අසුන් ගැනීමෙන් හික්මුන්ට බාධා කරන්නා වූ ද, විනය කම් වලට සහභාගි වන්නා වූ ද, තැනැත්තා **උගයසෝනක** නම්. ථෙයාසංවාසකයන් පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් **සමන්තපාසාදිකාවෙහි** ඇත්තේ ය. එය බලාගත යුතු ය.

'**තිත්ථිය පක්කත්තක**' යනු බුදු-සස්තෙහි පැවිදිව හික්මුවක්ව සිට පසුව තීර්ථක ප්‍රව්‍රජාව හා ඔවුන් ගේ ලබ්ධිය ද ගත් තැනැත්තා ය.

'**තිර්ථජාතගතය**' යන මෙයින් අදහස් කරන්නේ තිරිසනුන් පමණක් නො ව, මනුෂ්‍ය ජාතියට අයත් නො වූ නාග-සුපර්න-දේව-බ්‍රහ්මාදී සියල්ලන් ය. ප්‍රව්‍රජාව මනුෂ්‍යයන්ට පමණක් හිමි දෙයකි.

'**මාතුසාතකයාය**' යනු ආනන්තයාචී කර්මයන්ට අයත් මාතෘඝාත කර්මය කළ තැනැත්තා ය. ඒ කම්ය සිදුවන්නේ මනුෂ්‍ය ජාතියට අයත් දරුවකු විසින් මනුෂ්‍ය ජාතියට ම අයත් වූ මවකගේ ජීවිතය ඕනෑකමින් ම නැසීමෙනි.

'**පිතුසාතකයා**' ගැන කිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මරනු ලබන තැනැත්තා තමාගේ පියා බව නො දැන වුවද මැරීමෙන් ආනන්තයාචී කම්ය සිදුවේ. විස්තර සමන්තපාසාදිකාවෙන් බලා ගත යුතු. '**බොද්ධයාගේ අත්පොතෙහි**' ද ඒ කර්ම ගැන විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

'අරහත්තසාතකයා' ද මනුෂ්‍ය රහතුන්ගේ වශයෙන්ම කිය යුතු ය. පැවිදි වූ හෝ නො වූ හෝ මනුෂ්‍ය ජාතික රහත් කෙනකුගේ ජීවිතය මනුෂ්‍යයකු විසින්ම ඕනෑකමින් නැසුව හොත් ආනන්තයා කමය වේ. ඔහුට ප්‍රවුඡ්‍යාව නො ලැබිය හැකි ය. මනුෂ්‍ය නො වන රහත් කෙනකු මැරුව හොත් බරපතල පවක් පමණක් වේ. ආනන්තයා කර්මයක් නො වේ. තිරිසනෙක් මනුෂ්‍ය ජාතික රහතන් වහන්සේ කෙනකුගේ ජීවිතය නැසුවේ ද ආනන්තයා කර්මය සිදු නො වේ. බරපතල පාපයක් පමණක් වේ.

'ලොහිතුප්පාදකයා' යනු දේවදත්ත මෙන් නපුරු සිතින් ජීවමාන බුදුවරයකුගේ ශරීරයෙන් එක් බිංදුවක් පමණ වූ ලේ සෙලවූ තැනැත්තා ය. ඔහුට පැවිද්ද හා උපසම්පදාව වාරික ය. ආබාධයක් සුව කරනු පිණිස මෙහි සහගත සිතින් බුධ ශරීරයෙන් ලේ බැහැර කරන්නා හට පිනක් මිස පාපයක් නො වේ.

'සධිකහේදකයා' යනු දේවදත්ත මෙන් වතුරවිධ විනය කර්මයන් අතුරෙන් යම් කිසි කර්මයක් කිරීම් වශයෙන් සධිසයා බිඳින තැනැත්තා ය. එය උපසම්පන්නයකු විසින් මිස අනුපසම්පන්නයකු විසින් නො කළ හැකි කර්මයෙකි.

'හික්ඛුතීදුසකයා' යනු මාර්ගත්‍රයෙන් එක්තරා මාර්ගයෙක්හි ප්‍රකෘති හික්ඛුණියක් දූෂණය කළ තැනැත්තා ය. ඔහුට ප්‍රවුඡ්‍යාව හා උපසම්පදාව වාරික ය. කාය සංසර්ගයෙන් හික්ඛුණියක ගේ ශීලය විනාශ කළ තැනැත්තාට ප්‍රවුඡ්‍යාව හා උපසම්පදාව අවාරික ය.

**පැවිදි කළහොත් පැවිද්ද පිහිටන
පැවිදි නො කළ යුතු පුද්ගලයෝ.**

"න හික්ඛවෙ! අනනුඤ්ඤාතො මාතා පිතුහි පුත්තො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස" යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් මා පියන් විසින් නො අනුදත් කුල පුත්‍රයන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වරක් මා පියන්ගේ අනුදැනීම ලැබ පැවිදි වූ තැනැත්තා සිවුරු හැර ගොස් නැවත පැවිදි වීමට පැමිණියේ ද, නැවතත් මාපියන් ගේ අනුදැනීම නො ලබා පැවිදි නො කළ යුතු

ය. යම් කිසි දරුවකු "මොහු නුඹවහන්සේලාටම භාර කරමිය, නුඹ-
 වහන්සේලා කැමති විටෙක මොහු පැවිදි කරන්නට ය" කියා මා
 පියන් විසින් භාරකරන ලද්දේ වේ නම්, කොතෙක් වර සිවුරු
 හැර ගියේ ද ආ ආ විට මා පියන් නො විචාරා ඒ දරුවා පැවිදි
 කළ යුතු ය. මා පියන් හා කලහකොට විභාරයට අවුත් පැවිදි
 ඉල්ලා සිටින කෙනකුට මා පියන්ගේ අවසරය ඉල්ලා ගෙන
 එන්නට ය යි කී කල්හි හෝ "මම මා පියන් වෙත නො යමි, මා
 පැවිදි නො කළහොත් ජීවිතය හෝ නසා ගන්නෙමි, නුඹ
 වහන්සේලාට හෝ අනර්ථයක් කරමි" යි කියා නම් ඔහුගේ
 ආරක්ෂාව පිණිස පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. එසේ පැවිදි කරනු
 ලැබුවකු ගැන ඔහුගේ මා පියන් අවුත් විවාල හොත් කාරණය
 ඔවුනට දැන්විය යුතු ය.

**"න හික්ඛටෙ! පඤ්චහි ආබාධෙහි සුට්ඨො පබ්බාජෙනඛබ්බො.
 යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්ස"** යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින්
 පඤ්චාබාධයන් අතුරෙන් යම් කිසි ආබාධයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො
 කළයුතු ය. පඤ්චාබාධයෝ නම්, **කුට්ඨ, ගණ්ඩ, කිලාස, සෝස,**
අපමාර යන නම්වලින් කියන ආබාධයෝ ය.

'කුට්ඨ' යනු රතුලප, කළුලප, දද ආදී සමෙහි හට ගන්නා
 රෝගයෝ ය. සුළහිල්ලේ නිය පිට තරම් වූ ද වර්ධනය වන
 පක්ෂයෙහි සිටි කුෂ්ඨයක් ඇතියෙකු පැවිදි නො කළ යුතු ය.
 සිවුරුවලට වැසෙන තැනක සුව වන අතට හැරී ඇති නිය පිට
 පමණට කුඩා කුෂ්ඨයක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි කිරීම සුදුසු ය.
 කුෂ්ඨ රෝගියකුට පිළියම් කරවා පැවිදි කිරීමෙහිදී ද සමේ ප්‍රකෘති
 පැහැය ඇති වූ කල්හිම පැවිදි කළ යුතු ය. ගොයෙකුගේ පිටෙහි
 සේ අලු මතු වන ශරීරය ඇතියේ ද පැවිදි නො කළ යුතු ය යි
 විනය අටුවාවෙහි කියා ඇත්තේ ය.

'ගණ්ඩ' යනු දෙඹගෙඩි-දෙහිගෙඩි සේ ශරීරයෙහි ඒ ඒ
 තැන හටගන්නා වූ නො පැසෙන්නා වූ ගෙඩි ය. ඒවාට වායු
 ගෙඩි යයි ද සමහරු කියති. ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ වූ ද
 වැඩෙන ගෙඩියක් ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය.
 ඩෙබර ගෙඩියක් පමණ කුඩා වූ නො වැඩෙන ගෙඩියක් වැසෙන

තැනක ඇති තැනැත්තේ පැවිදි කරන්නට වටනේ ය. මුහුණ ආදි නො වැසෙන තැනක නො වැඩෙන ගෙඩි ඇත්තේ ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. ගෙඩිවලට පිළියම් කොට පැවිදි කිරීමෙහිදී ද, සම ප්‍රකෘතිමත් වුවාට පසුවම පැවිදි කළ යුතු ය. වණය තිබියදී නො පැවිදි කළ යුතු ය.

'කිලාස' යනු රත්-පියුම්, හෙළ-පියුම් පෙති පැහැයට සමෙහි හටගන්නා වියලි කුෂ්ඨ විශේෂයකි. දැනට බොහෝ සෙයින් දක්නට ලැබෙන සුදු කබර රෝගය කිලාසය ය. මේ රෝගය ඇතියන් ගැන ද කුෂ්ඨ රෝගීන්ට කී පරිදි පිළිපැදිය යුතු යි.

'සෝස' යනු දිනෙන් දින මදිත් මද ශරීරය ගෙවා වියලවා රෝගියා මරුමුවට පමුණුවන ක්ෂය රෝගය ය.

'අපමාර' යනු මිනිසා සිටි සැටියේම සිහිසන් නැති වී බිම ඇද වැටී, සමහර විට මුවින් සෙම හා ලේ ද පෙරමින් දහලන බිම සැපෙන අපස්මාර රෝගය ය. එය යක්ෂ රෝගයකැ යි කියති.

"ත හික්බවෙ! රාජහටො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙයා, ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය ප්‍රඥප්ති බැවින් රාජහටයා පැවිදි නො කළ යුතු ය. යම් කිසි කායභීයක් කිරීම ගැන රජකෙනකු ගෙන් හෝ රජයකින් හෝ වැටුප් ලබමින් සිටින තැනැත්තා 'රාජහට' නම් වේ. ඒ අය රජසාවෙන් අස් වූ පසු පැවිදි කිරීම වටනේ ය.

"ත හික්බවෙ! ධජබන්ධො වොරො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙයා ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි වදළ බැවින් බරපතල සොරකම් කරන ප්‍රසිද්ධ සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කලින් ප්‍රසිද්ධ සොරකු ව සිට පසුව එය අත්-හැර සුමගට බැස සිටින, මහ ජනයා ද ඒ බව දන්නා තැනැත්තා පැවිද්දට සුදුසු ය. සමහර විට සුළු සුළු සොරකම් කළත් සොරකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියක් නැති තැනැත්තාට පැවිද්ද දිය යුතු ය.

"ත හික්බවෙ! කාරගෙදකො වොරො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙයා ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින්

බන්ධනයෙන් පලා-ගිය සොරා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. සිරගෙයකින් පලාගිය තැනැත්තාය, තැනකින් තැනකට ගෙන යාමේදී ආරක්ෂක පුරුෂයන් අතින් පලා-ගිය තැනැත්තාය, මේ පෙදෙසින් පිට නො යා යුතුය යි නියමයක් කර තිබියදී ඒ පෙදෙසින් පලා-ගිය තැනැත්තා ය යන සෑම දෙනාම පැවිදි කිරීමට නුසුදුස්සෝ ය. දැහැමින් ජීවත් වෙමින් සිටියදී අනුන්ගේ කේලාම් කීම නිසා බන්ධනයට හසු වී එයින් පලා-ගිය තැනැත්තා ඒ පෙදෙසේ ම පැවිදි නො කළ යුතු ය. ඔහු අන් පෙදෙසකදී පැවිදි කළ හැකි ය.

"න භික්ඛවෙ! ලිඛිතකො වොරො පබ්බාජේතබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින් ඇල්ලීම සඳහා හෝ දඬුවම් කරනු සඳහා රජයෙහි ලියා ඇති සොරා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

"න භික්ඛවෙ! කසාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජේ-තබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති බැවින් කසයෙන් හෝ අනිකකින් හෝ දඬුවම් පිණිස තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. කී දේ නො කිරීම නිසා තළනු ලැබූ තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. පැවිදි නො කළ යුත්තේ බදු නො ගෙවීම්, ණය නො ගෙවීම් ආදියට දඬුවම් වශයෙන් තළනු ලැබූ තැනැත්තා ය. ඒ තැනැත්තා වුව ද තුවාල සුව වීමෙන් පසු පැවිද්ද ලැබීමට නිසි ය.

"න භික්ඛවෙ! ලක්ඛණාහතො කතදණ්ඩකම්මො පබ්බාජේ-තබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු විනය නීති හෙයින් දඬුවම් වශයෙන් පිලිස්සීම් ආදියෙන් ශරීරයේ ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ලකුණු තබා ඇති තැනැත්තා නිදහස් පුද්ගලයකු වේ නම්, තුවාල සුව වී වණ කැලැල් මැකී ගිය පසු පැවිදි කළ හැකි ය. තෙමඬුව වසා සිවුරු පෙරවූ කල්හි නො පෙනෙන තැන්වල කැලැල් ඇති තැනැත්තා ද පැවිදි කළ හැකි ය.

"න භික්ඛවෙ! ඉණායිකො පබ්බාජේතබ්බො, යො පබ්බාජේය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යනු වදල බැවින් ණය කාරයන් පැවිදි

නො කළ යුතු ය. පැවිදි වන තැනැත්තා ගේ ණය ගෙවීමට ඔහුගේ නෑයෙක් හෝ දයකයෙක් හෝ බාර ගනී නම් පැවිදි කළ හැකි ය. ණය ගෙවීමට ධනයක් ගුරුවරයා වෙත තිබේ නම්, ණය හිමියන්ට ඒවා දී තිදහස් කරගන්නා අටියෙන් ණයකාරයා පැවිදි කළ හැකි ය. පසුව ධනය සපයා ණය ගෙවන්නට සිතා පැවිදි නො කළ යුතු ය. ණයකාරයකු බව නො දැන පැවිදි කිරීමෙන් ගුරුවරයාට ඇවැත් නො වේ.

"න භික්ඛවෙ! දසො පබ්බාජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස, යනු වදාළ බැවින් දසයා ද පැවිදි නො කළ යුතු ය. මෙකල දසයන් නො මැති බැවින් මේ ගැන විස්තරයක් නො කරනු ලැබේ. අටුවාවෙහි මෙය ගැන විශාල විස්තරයක් ඇත්තේ ය.

පැවිදි නො කළ යුත්තෝ දෙතිස් දෙනෙක්.

"න භික්ඛවෙ! හත්ථවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න පාදවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න හත්ථපාදවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න කණ්ණවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න නාසවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න කණ්ණනාසවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න අධගුලිවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න අලවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න කණ්ඩරවිජ්ඣනො පබ්බාජෙනබ්බො. න ඵණහත්ථො පබ්බාජෙනබ්බො. න බුජ්ජො පබ්බාජෙනබ්බො. න වාමනො පබ්බාජෙනබ්බො. න ගලගණ්ඨි පබ්බාජෙනබ්බො. න ලක්ඛණාහනො පබ්බාජෙනබ්බො. න කසාහනො පබ්බාජෙනබ්බො. න ලිඛිතකො පබ්බාජෙනබ්බො. න සීපදී පබ්බාජෙනබ්බො. න පාපරොගී පබ්බාජෙනබ්බො. න පරිසදුසකො පබ්බාජෙනබ්බො. න කාණො පබ්බාජෙනබ්බො. න කුණී පබ්බාජෙනබ්බො. න බන්දජො පබ්බාජෙනබ්බො. න පක්ඛහනො පබ්බාජෙනබ්බො. න ජිත්තිරියාපථො පබ්බාජෙනබ්බො. න ජරාදුබ්බලො පබ්බාජෙනබ්බො. න අත්ඨො පබ්බාජෙනබ්බො. න මුගො පබ්බාජෙනබ්බො. න බධිරො පබ්බාජෙනබ්බො. න අත්ඨමුගො පබ්බාජෙනබ්බො. න අත්ඨබධිරො පබ්බාජෙනබ්බො. න මුගබධිරො පබ්බාජෙනබ්බො. න අත්ඨමුගබධිරො පබ්බාජෙනබ්බො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විනයයෙහි මෙසේ වදුරා ඇති බැවින් අත් සුන් තැනැත්තාය, පා සුන් තැනැත්තාය, අත්-පා සුන් තැනැත්තාය, කන් සුන් තැනැත්තාය, නාස් සුන් තැනැත්තාය, කන් නාස් සුන් තැනැත්තාය, මහ ඇහිලි සුන් තැනැත්තාය, සුළහිලි සුන් තැනැත්තාය, මහ නහර සුන් තැනැත්තාය, පෙණ අත් ඇතියාය, කුදය, අභුටුම්ඵලාය, ගෙළෙහි ගෙඩි ඇති තැනැත්තාය, දඬුවම් පිණිස කළ ලකුණු ශරීරයෙහි ඇති තැනැත්තාය, කසයෙන් තැළූ ලකුණු ඇති තැනැත්තාය, අපරාධ කාරයකු වශයෙන් රජයේ ලියා ඇති තැනැත්තාය, බරවා රෝගය ඇති තැනැත්තාය, පාපරෝග ඇති තැනැත්තාය, පරිසද්දසකයාය, කණාය, කුදය, කොරාය, ශරීරයෙන් පක්ෂයක් පණ නැති තැනැත්තාය, පිළාය, ජරා දුච්චයාය, අන්ධයාය, ගොලුවාය, බිහිරාය, අන්ධ ගොලුවාය, අන්ධ බිහිරාය, ගොලු බිහිරාය, අන්ධ ගොලු බිහිරාය යන මොවුහු පැවිදි නො කළ යුත්තාහුය. පැවිදි කළ හොත් ගුරුවරයාට දුකුළා ඇවැත් වේ.

නියෙන් මදක්වත් ඉතිරි වන ලෙස ඇහිලි අග පමණක් සුන් තැනැත්තා පැවිදි කළ හැකි ය. නිය ඉතිරි නො වන පරිදි එක ඇහිල්ලක් වුවද සුන් තැනැත්තා පැවිදි නො කළ යුතු ය.

මහ නහර සුන් තැනැත්තාය යනු නහර සිදී යාම නිසා පතුල සම්පූර්ණයෙන් බිම තැබිය නො හී, ඇහිලි අග පමණක් හෝ විඵඹ පමණක් හෝ බිම තබමින් ගමන් කරන තැනැත්තා ය.

පෙණ අත් ඇතියාය යි කියනුයේ ඒකාබධ ඇහිලි ඇති තැනැත්තා ය.

පාප රෝගියා යනු ඇදුම-අභිස්-හගඤුරා-කාස ආදි යම් කිසි රෝගයකින් පෙළෙන, ජනයා විසින් පිළිකුල් කරන තැනැත්තා ය.

පරිසද්දසකයාය කියනුයේ විරූපත්වයෙන් පිරිස කැත කරන තැනැත්තා ය. අන්‍යයන්ගේ හිස් තමන් ගේ තුනටිය තරමට සිටින ඉතා උස් පුද්ගලයෝ ය, හෙරව රූප බඳු ඉතා මිටි පුද්ගලයෝය,

දැවුණු කොටසක් බඳු ඉතා කළු පුද්ගලයෝය, සුණු බිත්තියක් බඳු ඉතා සුදු පුද්ගලයෝ ය, ඇට සම පමණක් ඇති සේ පෙනෙන ලේ මස් ඉතා මද ප්‍රේතයන් බඳු ඉතා කෘශ ශරීර ඇත්තෝය, පරිහරණය කිරීමට දුෂ්කර වන තරමට ඉතා ස්ඵල ශරීර ඇත්තෝය, පිශාවයන්ට බඳු මහෝදර ඇත්තෝය, ඔසවා සිටිය නො හෙන පමණට මහත් හිස් ඇත්තෝය යනාදීහු පරිසද්ධසකයෝ ය. පරිසද්ධසකයන් ගැන දීඞී විස්තරයක් විනය අඩුවාවෙහි ඇත්තේ ය. පරිසද්ධසකයන් බොහෝ දෙනෙකුන් එහි දක්වා ඇත්තේ ය.

පැවිදි කිරීමේ වයස

"න භික්ඛවෙ! ඌතපණ්ණරසවස්සො දරකො පබ්බා-
 ජෙනබ්බො, යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස." යනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වරක් පසළොස් අවුරුද්දකට අඩු වයස් ඇති කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු බව වදළ සේක.

පසු කාලයේදී ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ උපස්ථායක වූ ඉතා සැදැහැවත් පවුලක් අභිවාතක රෝගයෙන් කාලක්‍රියා කළේ ය. ඒ පවුලේ ළදරුවෝ දෙදෙනෙක් ඉතිරි වූහ. හික්ෂුන් දක්නා කල්හි පළමු පුරුද්ද නිසා ඔවුහු උත්වහන්සේලා වෙත දුව එති. හික්ෂුහු ඔවුන් එළවා ගනිති. හික්ෂුන්ගෙන් අනුකම්පාවක් නො ලබන්නා වූ ඒ දරුවෝ හඬති. ඔවුන්ගේ දුක ගැන ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ සිත උණු වී, "බුදුන් වහන්සේ විසින් පසළොස් අවුරුද්දට ආයු අඩු දරුවන් පැවිදි නො කරන සේ සිකපද පනවා ඇත්තේ ය. මේ දරුවන් විනාශ නොවීමට කළ යුත්තේ කුමක් දැ" යි සිතා, ඒ කාරණය බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ.

එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ 'ආනන්දය! ඒ දරුවෝ කවුඩන් එළවීමටවත් සමත් වන්නාහුදැ' යි විචාරා "එසේ ය" යි පිළිවදන් දුන් කල්හි හික්ෂුන් අමතා, "අනුජාතාමී භික්ඛවෙ! ඌතපණ්ණරසවස්සං කාකුඬ්ඨෙවපකං පබ්බාජෙතුං" යනුවෙන් කවුඩන් පළවා හැරීමට සමත් පසළොස් අවුරුදු වයසට නො පැමිණි දරුවන් ද පැවිදි කිරීමට අනුදැන වදළ සේක. හදිසි

අවස්ථාවේදී ඒ කුලදරුවන් දෙදෙනා විනාශ නො වනු පිණිස කවුඩන් එළවීමට සමත් දරුවන් පැවිදි කිරීමට අනුදැන වදාලේ වී නමුත් බුදුන් වහන්සේගේ අදහස සැටියට සැලකිය යුත්තේ වයසින් පසළොස් වස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිද්දට නුසුදුසු බව ය. එබැවින් විශේෂ කරුණක් සඳහා මිස, පසළොස් අවුරුදු වයස නො පිරුණු කුලදරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය. වයස අවුරුදු පසළොස්වත් විස්සවත් අතර කාලය කුලදරුවන් පැවිදි කිරීමට ඉතා සුදුසු කාලය සැටියට සැලකිය යුතු ය. වයස් ගත වී පැවිදි වන්තවුන්ට පැවිද්දට සුදුසු වන සැටියට සිත-කය සකස් කර ගැනීම අපහසු ය. එබැවින් බුදුන් වහන්සේ විසින්-

"පඤ්චගි ධම්මෙහි සමන්තාගතො දුල්ලගො බුඩ්ධපබ්බජිතො, කතමෙහි පඤ්චගි? දුල්ලගො හික්ඛවෙ! බුඩ්ධපබ්බජිතො සුචවො, දුල්ලගො සුග්ගහිතගාහි, දුල්ලගො පදක්ඛණ්ග්ගාහි, දුල්ලගො ධම්මකථිකො, දුල්ලගො විනයධරො."

යනුවෙන් ධම්පසකින් යුක්ත බුඩ්ධපබ්බජිතයන් දුර්ලභ බව වදාරා තිබේ. "මහණෙනි! මේ කරුණු පසින් යුක්ත බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය. කවර කරුණු පසකින් ද යත්? මහණෙනි! සුවච බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ගුරුන් වෙතින් මැනවින් උගන්නාවූ බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ගුරුන්ගේ අනුශාසනය දකුණට ගන්නා බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, ධම්කථික බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය, විනයධර බුඩ්ධපබ්බජිතයෙක් දුර්ලභය" යනු එහි තේරුම යි. බුදුන් වහන්සේ විසින් තවත් සූත්‍රයකදී ද **"දුල්ලගො ආකල්පසම්පන්නො"** යි ආකල්ප-සම්පත්තිය ඇති බුඩ්ධපබ්බජිතයන් දුර්ලභ බව ද වදාරා ඇත්තේ ය.

ධනවත් බව උගත් බව, කුලවත් බව යන මේවා පැවිද්දට සුදුසුකම් නුසුදුසුකම් බැලීමේ දී සැලකිය යුතු බවක් බුධදේශනයෙන් නො පෙනේ. ඉහත දැක්වුණු ප්‍රවුප්ඡා දෝෂන්ගෙන් මුක්ත වේ නම්, දුප්පත්-පොහොසත් උගත්-නුගත් කවුරුත් පැවිද්දට සුදුස්සෝ ය.

"යෙගුයොන හි කත්තියකුලතො පබ්බජිතා ජාතිං තිස්සාය මානං කරොන්ති. බ්‍රාහ්මණකුලා පබ්බජිතා මන්නෙ තිස්සාය

මානං කරොන්ති. හිතජච්චතුලා පබ්බජ්තා අත්තනො විජාතිතාය පතිට්ඨාතුං න සක්කොන්ති. ගහපතිදරකා පන කච්චෙහි සෙදං මුඤ්චන්තෙහි පිට්ඨියා ලොණං පුප්ඵමානාය භූමිං කසින්වා නිහතමානදප්පා හොන්ති. තෙ පබ්බජන්වා මානං වා දප්පං වා අකන්වා බුද්ධච්චනං උග්ගහෙත්වා විපස්සනාය කම්මං කරොන්තා සක්කොන්ති අරහත්තෙ පතිට්ඨාතුං."

යන වූලහත්ථිපදෝපම සූත්‍ර අටුවා පාඨය ද මෙහි ලා සැලකිය යුතු ය.

උපසම්පදා කමිය.

උපසම්පදා කමිය බුදු-සස්තෙහි ගරු විනය කමියෙකි. එය පැවිදි කිරීම සේ සෑම තන්හිම කළ හැකි කමියක් නොව සීමාවකදී පමණක් කළ හැකි කමියකි. එය මධ්‍යදේශයේ සිදු කරන හොත් "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! දසවග්ගෙන වා අතිරෙක දස වග්ගෙන වා ගණෙන උපසම්පාදෙතුං" යි වදාළ පරිදි දස නමක් වූ හෝ දස නමකට අධික වූ හෝ සඛිඝයා විසින් සිදු කළ යුතු ය. ප්‍රත්‍යන්ත දේශයෙහි සිදු කරනවා නම් "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! සබ්බපච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු විනයධරපඤ්චමෙන ගණෙන උපසම්පාදෙතුං" යි වදාළ පරිදි විනයධරයා පස්වෙනි කොට ඇති ගණයා විසින් හෙවත් පස් නමක්වූ හික්ඛු සඛිඝයා විසින් සිදු කළ හැකි ය. ප්‍රත්‍යන්ත ජනපද බුදුන් වහන්සේ විසින් ම නියම කර වදාරා තිබේ.

ඒ මෙසේ ය.:-

"සුරත්ථිමාය දිසාය කජච්චගලං නාම නිගමො, තස්සා පරෙන මහාසාලා, තතො'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධි. සුරත්ථිමදක්ඛිණාය දිසාය සලලවතී නාම නදී, තතො 'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා, ඔරතො මජ්ඣෙධි. දක්ඛිණාය දිසාය සෙතකණ්ණිකං නාම නිගමො, තතො' පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි. පච්චිමාය දිසාය ථූතං නාම බ්‍රහ්මණ ගාමො, තතො' පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි. උත්තරාය දිසාය උසිරධජො නාම පබ්බතො, තතො'පරා පච්චන්තිමා ජනපදා ඔරතො මජ්ඣෙධි.

මධ්‍ය දේශයේ සිට කථාකරන කල්හි නැගෙන හිරිත් කපඩි ගල නම් නියමි ගමෙන් ඔබ ද, ගිනි කොණින් සලලවකී නම් ගඩගාවෙන් ඔබද, දකුණෙන් සේතකණ්ණික නම් නියමි ගමෙන් ඔබ ද, බස්නාහිරින් වූන නම් බ්‍රාහ්මණ ගමින් ඔබද, උතුරෙන් උසිරද්ධප නම් පච්චයෙන් ඔබ ද, ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයෝ ය. අප රට ද ප්‍රත්‍යන්ත ජනපදයන්ට අයත් බැවින් මෙහි පස්තමකට ද උපසම්පද කම්ප කළ හැකි ය. උපසම්පදවක් කිරීමේදී බොහෝ වැඩ කරන්නට ඇත්තේ කම්භාවායච්චරයාට ය. උපසම්පදපේක්ෂකයා සීමාවට පැමිණි කල්හි පළමුවෙන් කළ යුත්තේ උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ හා උපාධ්‍යාවායච්චයන් වහන්සේගේ නම් යොදා කම්භාකාය කීමට අපහසු නම්, උපසම්පදපේක්ෂකයාට නාග කියා ද උපාධ්‍යාවායච්චයන් වහන්සේට තිස්ස කියා ද නම් සම්මත කිරීම ය. එය කම්භාවායච්චරයා විසින් මෙසේ කළ යුතු ය.

මේ උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ පුරාණ නාමය අස්කොට ඔහුට නාග යන නාමය ද, උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යාවායච්චයන් වහන්සේගේ පුරාණ නාමය අස් කොට උන් වහන්සේට තිස්ස යන නාමය ද කම්භාකාය කීමේ පහසුව සඳහා සම්මත කරමි. ඒ බව උපසම්පදපේක්ෂකයා විසින් හා උපාධ්‍යාවායච්චයන් වහන්සේ විසින් ද, මහා සච්චසයා වහන්සේ විසින් ද දක යුත්තේ ය.

නාම සම්මුතියෙන් පසු කම්භාවායච්චයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදපේක්ෂකයාට මෙසේ කිය යුතු ය.

"පයමං උපජ්ඣං ගාභාපෙනබ්බො" යි ලෝකනාථයන් වහන්සේ විසින් වදාරා ඇති බැවින් 'සංසාර සාගරයෙන් එතර වී නිවන් පුර පැමිණෙනු රිසියෙන් උපසම්පදව ලැබීමට පැමිණ සිටින සාමණේරය! යුෂ්මතා විසින් පළමු කොට උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ යුතු ය..

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදපේක්ෂකයා විසින් උපාධ්‍යායන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි උක්කුට්ඨව හිඳ **"උපජ්ඣායො මෙ ගත්තෙ ගොහි"** යන වැකිය තෙවරක් කිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ විසින් **"පාසාදිකෙන සම්පාදෙහි"** යි කියා එය පිළිගත යුතු ය.

ඉක්බිති කම්මාලායභිවරයා විසින් මෙසේ කිය යුතු ය. "පින්වත් සාමාජිකයන්! "උපස්ථාන ගාභාපෙත්වා පත්තවිවරං ආචිකම්බිකම්බං" යි ලෝකසාධාරීච්ඡි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදරා ඇති බැවින් දැන් යුෂ්මතාට පා-සිච්චරු පිළිබඳ ශාසනික ව්‍යාවහාරය දැනගනු පිණිස එය කියන්නෙමි. "අයං තෙ පත්තො" පින්වත් සාමාජිකයන්! කාලවර්ණ වූ මේ මණ්ඩලාකාර භාජනය යුෂ්මතාගේ පාත්‍රය නම් වන්නේ ය. 'අයං සංඝාටි' කඩ කපා දෙපොට කොට මසා පඬු පොවන ලද යුෂ්මතාගේ කරෙහි ඇති මේ සිච්චර ශාසන ව්‍යාවහාරයෙන් සංඝාටි නම් වන්නේ ය. "අයං උත්තරාසංගො" කඩ කපා එක් පටින් මසා පඬු පොවා ඇති යුෂ්මතාගේ කයෙහි ඇති මේ වීවරය ශාසනව්‍යාවහාරයෙන් උත්තරාසංග නම් වන්නේ ය. "අයං අත්තරවාසකො" යුෂ්මතා හැඳ සිටින්නාවූ මේ වීවරය ශාසන ව්‍යාවහාරයෙන් අත්තරවාසක නම් වන්නේ ය.

'ගව්ඡ: අමුමිහි මකාසෙ තිට්ඨාහි. පින්වත් සාමාජිකයන්! "අනුජානාමි හික්ඛවෙ! එකමන්තං අනුසාසිතවා සධ්විස මජ්ඣෙ අත්තරාසිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡතුං" යනුවෙන් සධ්විසයා ගෙන් බැහැර කොට යම් කිසි තැනකදී උපසම්පදපේක්ෂකයාට අනුශාසනා කළ යුතුය යි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදරා ඇති බැවින් ද, මේ සධ්විසමධ්‍යයෙහි යුෂ්මතාට අනුශාසනය කිරීම නුසුදුසු බැවින් ද මෙහිත් බැහැරට ගොස් අර පෙනෙන තැන සිටිනු මැනවි.'

මෙසේ කී කල්හි උපසම්පදපේක්ෂකයා නැගිට මහා සධ්විසයා වහන්සේට පිටි නො පා, ඇදිලි බැඳ ගෙනම මඳක් දුර ගොස් සිටිය යුතු ය. කම්මාලායභිවරයා විසින් එහි ගොස් උපසම්පද-පේක්ෂකයාට අනුශාසනය කළ යුතු ය. "න හික්ඛවෙ! අසම්මතෙන අනුසාසිතම්බො. යො අනුසාසෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්ස" යනු වදළ බැවින් සම්මුතිය නො ලබා අනුශාසනයට නො යා යුතු ය. දැන් කම්මාලායභිවරයා විසින් මතු දැක්වෙන වැකිය කියා තමා විසින්ම තමා සම්මත කර ගත යුතු ය.

සුඤ්ඤානු මෙ භත්තෙ! සධ්විසො, තාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො. යදි සධ්විසස්ස පත්තකල්ලං අගං තාගං අනුසාසෙය්‍යං.

ඉක්බිති සඬ සමධායෙන් නැගිට උපසම්පදපේක්ෂකයා සම්පයට ගොස්, සිටගෙන ම මෙසේ අනුශාසනය කළ යුතු ය.

සුණසි නාග! අයං තෙ සච්චකාලො, ගුතකාලො, යං ජාතං තං සඬසම්පදෙකෙ පුච්ඡත්තෙ සත්තං අත්ථිති චත්තබ්බං. අසත්තං තත්ථිති චත්තබ්බං. මා බො විඤ්ඤාසි, මා බො මධිකු අහොසි.

'සංසාරසාගරය තරණය කරනු වස් බුදු සස්තට දිවි පුද සිටින නාග නම් වූ සාමණේරය! අභිදුර්ලභ වූ මේ සඵඤ සාසනයෙහි අධිශීලසඬබ්භාත අනුත්තම උපසම්පද ශීලය ලබන්නට යන මේ කාලය, අසන දෙය සැඟවීමක් නො කොට, අවධිකව සත්‍යය ම ප්‍රකාශ කිරීමට කාලය ය, කාරණය සහචන්තට තැත් නො කොට, ඇති සැටියට ම ප්‍රකාශ කිරීමේ කාලයය, තොපගේ ශරීරයෙහි යම් කුෂ්ඨ ගණ්ඩාදි රෝගයක් ඇත්තේ නම්, එය සහමැද විචාරන කල්හි ඇති දෙය එසේ ම ඇතය යි කිය යුතු ය. තැති දෙය නැතය යි කිය යුතු ය. සහමැද ප්‍රශ්න කරන කල්හි මාහට තපුරක් කිරීමට විචාරකු යි බියෙන් නො තැති ගනුව. නින්ද කරනු පිණිස නැති දේවල් ඇති දැයි විචාරති යි සිතා නො සකුටුව මුහුණ නො හකුළවා ගත යුතු ය.'

"එවං තං පුච්ඡස්සත්ති, සත්ති තෙ එචරුපා ආබාධා, කුට්ඨං, ගණ්ඨො, කිලාසො, සොසො, අපමාරො, මනුස්සොසි, පුරිසොසි, ගුජස්සොසි, අතණොසි, තසි රාජගටො, අනුඤ්ඤාතොසි මාතා පිතුහි, පරිපුණ්ණවිසතිචස්සොසි, පරිපුණ්ණං තෙ පත්තච්චරං, කිං නාමොසි, කො නාමො තෙ උපඡ්ඤායොති."

'සුපින්චත් සාමණේරය! "අනුජාතාමි හික්ඛවෙ! උපසම්පා-දෙන්තෙත තෙරස අත්තරායිකෙ ධම්මෙ පුච්ඡතුං" යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් උපසම්පදපේක්ෂකයා ගෙන් තෙළෙස් අත්තරායික ධම්මයන් විචාරන්නට අනුදැන වදරා ඇති බැවින්, උපසම්පද කිරීමට පුච්ඡාගය වූ මේ කාලයෙහි සහ මැදදී තොප අතින් මෙසේ විචාරන්නාහු ය. යුෂ්මතා ගේ ශරීරයෙහි ලාදුරු-පරංගි-කඩුවේගං ආදී නම් වලින් කියැවෙන කුෂ්ඨරෝගයන් අතුරෙන් යම් කිසි රෝගයක් ඇත්තේ ද: දෙඹ ගෙඩි-දෙහි ගෙඩි මෙන් ශරීරයෙහි තැන්

තැන්වල හටගන්නා වූ ගණ්ඩ රෝගය ඇත්තේ ද; සමෙහි පැතිර ශරීරය විරූප කරන්නාවූ සුදු කබර රෝගය ඇත්තේ ද; ක්‍රමයෙන් ශාරීරික සජ්කධාතුන් ක්ෂය කර දිවි නසන්නා වූ ක්ෂය රෝගය ඇත්තේ ද, සිටි සැටියේ සිහිසන් නැති වී බිම ඇද වැටෙන අපස්මාර රෝගය ඇත්තේ ද, ඔබ මනුෂ්‍යයෙක් ද, පුරුෂයෙක් ද, නිදහස් කෙනෙක් ද, ණය නැතියෙක් ද, රාජ හටයෙක් නොවන්නෙහිද, මා පියන් විසින් අනුදක්නා ලද්දෙහි ද, පිරුණු විසිවස් වයස ඇත්තෙහි ද, ඔබට පා-සිවුරු සම්පූර්ණ ද, ඔබගේ නම කුමක් ද, ඔබ උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගේ නම කුමක් ද? මෙසේ සහ මැද දී විචාරන්නාහ.

මෙසේ අනුශාසනය කොට උපසම්පදපේක්ෂකයාට එහි ම සිටින්නට හැර කම්භාවායඝීවරයා සහමැදට ගොස්-

"සුණාතු මෙ හත්තෙ සංඝො, නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො අනුසිට්ඨො සො මයා යදි සංඝස්ස පත්තකල්ලං නාගො ආගච්චෙය්‍ය"

යන වාක්‍යය කියා සංඝයාගෙන් අවසරය ගෙන උපසම්පදපේක්ෂකයා සහමැදට ගෙන්වා ගත යුතු ය. ඉක්බිති "න තික්ඛට්ඨෙ! අයාවිතෙන උපසම්පාදෙනඛිඛො, යො උපසම්පාදෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස" යි වදන ඇති බැවින් උපසම්පදපේක්ෂකයා ලවා උපසම්පදව ඉල්ල විය යුතුය. මේ අවස්ථාවේදී උපසම්පද-පේක්ෂකයා විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා හික්ෂුන් වහන්සේගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ ඇදීලි බැඳ-

"සංඝං හත්තෙ උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං හත්තෙ සධ්ඛො අනුකම්පං උපාදය, දුතියම්පි හත්තෙ සධ්ඛං උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං හත්තෙ සධ්ඛො අනුකම්පං උපාදය, තතියම්පි හත්තෙ සධ්ඛං උපසම්පදං යාවාමි, උල්ලුම්පතු මං හත්තෙ සධ්ඛො අනුකම්පං උපාදය." යන වාක්‍යය කියා උපසම්පදව ඉල්ලිය යුතු ය.

ඉක්බිති කම්භාවායඝීයන් වහන්සේ විසින් **"සුණාතු මෙ හත්තෙ සධ්ඛො, අයං නාගො ආයස්මතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො, යදි සධ්ඝස්ස පත්තකල්ලං අහං නාගං අත්තරාසිකෙ ධම්මෙ පුච්චෙය්‍යං"**

යන කම්භාකායෙන් අන්තරායික ධම් විචාරීමේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන පරිදි අන්තරායික ධම් විචාළ යුතු ය.

සුඤ්ඤි නාග! අයං තෙ සච්චකාලො, භුතකාලො, යං ජාතං තං පුච්චාමී. සත්තං අත්ථිති චන්තබ්බං. අසත්තං තත්ථිති චන්තබ්බං. සත්ති තෙ ඵවරුපා ආබාධා, කුච්ඨං? (නත්ථි හත්තෙ) ගණ්ඨො? (නත්ථි හත්තෙ) කිලාසො? (නත්ථි හත්තෙ) සොසො? (නත්ථි හත්තෙ) අපමාරො? (නත්ථි හත්තෙ) මනුස්සොසී? (ආම හත්තෙ) පුරිසොසී? (ආම හත්තෙ) භුජ්ස්සොසී? (ආම හත්තෙ) අතණොසී? (ආම හත්තෙ) තසී රාජාහටො? (ආම හත්තෙ) අනුඤ්ඤාතොසී මාතාපිතුහී? (ආම හත්තෙ) පරිපුණ්ණ වීසති චස්සොසී? (ආම හත්තෙ) පරිපුණ්ණං තෙ පත්තච්චරං? (ආම හත්තෙ) කීං නාමොසී? (අහං හත්තෙ නාගො නාම) කො නාමො තෙ උපජ්ඣායො? (උපජ්ඣායො මෙ හත්තෙ ආයස්මා කිස්සත්ථෙරො නාම) අන්තරායික ධර්ම විචාරීමෙන් පසු ඥප්ති චතුර්ථ කර්ම වාකායෙන් උපසම්පද කළ යුතු ය.

උපසම්පද කම් වාකාය

"සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙකෙබ්බා පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙහි ධමෙමහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තච්චරං, නාගො සධස්ස උපසම්පදං යාවති, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන, යදි සධස්ස පත්තකල්ලං, සධෙසා නාගං උපසම්පාදෙය්‍ය, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. ඵසා ඤදන්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙකෙබ්බා, පරිසුද්ධො අන්තරායිකෙහි ධමෙමහි, පරිපුණ්ණස්ස පත්තච්චරං, නාගො සධස්ස උපසම්පදං යාවති, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන. සධෙසා නාගං උපසම්පාදෙති, ආයසමතා තිස්සෙන උපජ්ඣායෙන.

යසායසමතො ඛමති නාගසා උපසමපද ආයසමතා
තිසෙසන උපජ්ඣධායෙන. සො තුණහසා. යසා
නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ භතෙන
සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිසසසා උප-
සමපදපෙකෙඛා, පරිසුද්ධො අනතරාසිකෙහි ධමෙමහි.
පරිපුණ්ණසා පතතච්චරං. නාගො සධසං උපසමප-
දං යාවති, ආයසමතා තිසෙසන උපජ්ඣධායෙන.
සධෙසා නාගං උපසමපාදෙති, ආයසමතා තිසෙසන
උපජ්ඣධායෙන. යසායසමතො ඛමති නාගසා
උපසමපද, ආයසමතා තිසෙසන උපජ්ඣධායෙන, සො
තුණහසා. යසා නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ භතෙන
සධෙසා, අයං නාගො ආයසමතො තිසසසා
උපසමපදපෙකෙඛා, පරිසුද්ධො අනතරාසිකෙහි
ධමෙමහි. පරිපුණ්ණසා පතත ච්චරං. නාගො
සධසං උපසමපදං යාවති, ආයසමතා තිසෙසන
උපජ්ඣධායෙන. සධෙසා නාගං උපසමපාදෙති,
ආයසමතා තිසෙසන උපජ්ඣධායෙන. යසායසමතො
ඛමති නාගසා උපසමපද, ආයසමතා තිසෙසන
උපජ්ඣධායෙන, සො තුණහසා. යසා නකඛමති
සො භාසෙය්‍ය.

උපසමපනො සධෙසන නාගො ආයසමතා
තිසෙසන උපජ්ඣධායෙන. ඛමති සධසසා, නසමා
තුණහි, එවමෙනං ධාරයාමී..

උපසම්පදව අවසානයේ කරන අනුශාසනය

තාවදෙව ජායාමෙතබ්බා. උතුප්පමාණං ආචික්ඛිතබ්බං දිවසභාගො ආචික්ඛිතබ්බො. සධිති ආචික්ඛිතබ්බා. චන්තාරො නිස්සයා ආචික්ඛිතබ්බා. චන්තාර් අකරණීයාති ආචික්ඛිතබ්බාති.

'සකලඥෙය පාරගත මහා කාරුණික වූ අප භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුධයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදුරා ඇති බැවින් සුප්‍රතිපත්තතාදි ගුණගණෝපේත මහා සධ්‍යයා වහන්සේ විසින් පරම නිර්මල උපසම්පදවෙන් අභිෂේක කරන ලද ආයුෂ්මතා හට මේ සීමාමාලකයෙහිදී ම උපසම්පදව ලැබූ වේලාවේ ඡායා ප්‍රමාණයය, සාකු ප්‍රමාණයය, දිවසභාගයය, ඒ සියල්ලය, නි:ශ්‍රය සතරය, අකරණීය සතරය යන මේවා කියා දීමට අනුදැන වදුරා ඇති බැවින් අපගේ කීමට ආදරයෙන් ඇහුම් කන් දුන මැනවි.

පරම පරිශුධෝපසම්පද ශීලයෙන් අභිෂේක ලත් ආයුෂ්මතාණෙනි! ඔබ ශ්‍රී බුධ වෂීයෙන්.....වැන්නෙහි..... මස.....කිපීය ලත්.....දිනක්‍රිස්තු වෂී..... වැන්නෙහි.....මසවෙනි.....දිනව.....සීමා මාලකයේදී.....ප්‍රමුඛ මහා සධ්‍යයා වහන්සේ විසින් සාමණේර භූමියෙන් නභා උපසම්පද හික්ෂුභාවයට පමුණුවන ලද්දෙහි ය. ඒ බව දිවිහිමියෙන් මතක තබාගෙන ඉතා කුඩා සිකපදයකුදු නො කඩකොට ජීවිතය සේ දැන් ලත් උපසම්පද ශීලය රක්තෙහි ය.

සසර බිය දැක නිවන් පසක් කරනු රිසියෙන් බුදුසසුන් වන් ආයුෂ්මතාණෙනි! පැවිදි ජීවිතය පවත්වාගනු සඳහා මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ අනුදැන වදුරා ඇති නි:ශ්‍රය සතර අසනු මැනවි.

(1) "පිණ්ඩියාලොප ගොජනං නිස්සයා පබ්බජ්ජා. තත්ථ තෙ යාවච්චං උස්සාහො කරණීයො. අතිරෙක ලාගො සධ්‍යගත්තං. උද්දෙසගත්තං. නිමත්තණං. සලාකගත්තං. පක්ඛිකං. උපොසථිකං. පාට්ඨිකං."

ඇවැත්නි! මේ පැවිද්ද පාත්‍රය ගෙන ගෙදෙරක් පාසා ඇවිද පිඩ පිඩ බැගින් ලබාගන්නා හෝජනය නිසා පවත්නේ ය. කොප

විසින් පිණිසියාලෝප හෝජනයෙන් දිවිපැවැත්වීමෙහි දිවිහිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. සකල සධ්‍යයා හට දෙන දනයය, දෙතුන් නම බැගින් සහිත් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දනයය, පෞද්ගලික වශයෙන් නිමන්ත්‍රණය කොට දෙන දනයය, සලාක දනයය, පක්ෂයකට වර බැගින් දෙන දනය ය, පොහෝදිනයෙහි දෙන දනයය, පැළවිය දිනයෙහි දෙන දනයය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පිළිගත යුතු ය.

(2) "පංසුකුල වීචරං නිස්සාය පබ්බජ්ජා, තඤ්ඤා භොග්ගං උප්පාදායා කරණීයො. අතිරේක ලාභො බොමං. කප්පාසිකං. කොසෙය්‍යං. කම්බලං. සාණං. හධිගං."

පැවිද්ද පංසුකුල වීචරය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් පංසුකුල වීචරයෙන් දිවි පැවැත්මෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. පුඵකාත කුශලානුභාවයෙන් ඔබට කොමු පිළිය, කපු පිළිය, පට පිළිය, කම්බලිය, සණ පිළිය, මුසු පිළිය යන මේවා ලැබෙන හොත් අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

(3) "රුක්ඛමුලසේනාසනය නිස්සාය පබ්බජ්ජා, තඤ්ඤා භොග්ගං උප්පාදායා කරණීයො. අතිරේක ලාභො විභාරො. අධිසොගො. පාසාදෙ. හම්මියං. ඉභා"

පැවිද්ද වෘක්ෂමුල සේනාසනය නිසා පවත්නේ ය. ඔබ විසින් වෘක්ෂමුල සේනාසනය ඇසුරු කරමින් දිවිපැවැත්වීමෙහි දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් පුඵ කාත කුශලානුභාවයෙන් ලැබෙනොත් දෙ-පල ඇති ගෙවල් ය, එක් පල ඇති ගෙවල්ය, සතර පල ඇති ගෙවල්ය, සොල්දර ගෙවල්ය, ඉභාය යන මේවා ද පරිභෝග කළ යුතු ය.

(4) "පුඤ්ඤානුභවෙසජ්ජං නිස්සාය පබ්බජ්ජා, තඤ්ඤා භොග්ගං උප්පාදායා කරණීයො. අතිරේක ලාභො සප්පි. නට්ඨිතං. තෙලං. මධු. එභිතං"

පැවිද්ද අරඵ ගෝමුත්‍රයෙහි ලා සම්පාදනය කරන පුඤ්ඤානුභවෙසජ්ජං නිසා පවත්නේ ය. පුඤ්ඤානුභවෙසජ්ජයෙන් දිවි

පැවැත්වීමෙහි ඔබ විසින් දිවි හිමියෙන් උත්සාහ කළ යුතු ය. ඉදින් ඔබට පුළු කෘත කුලලානුභාවයෙන් ලැබෙනාක් හිතෙල්ය, වෙඩරුය, තලතෙල්ය, මී පැණිය, උක් සකුරුය යන මේවා අතිරේක ලාභ වශයෙන් පරිභෝග කළ යුතු ය.

දැන් අකරණිය සතර අසනු මැනවි.

(1) "උපසම්පන්නෙත හික්ඛුනා මෙටුනො ධමමො න පතිසෙවිතඛබ්බො, අන්තමසො තිරවජාන ගතායපි. යො හික්ඛු මෙටුනං ධමමං පතිසෙවති, අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසො සීසවිජ්න්තො අභබ්බො තෙන සරීර ඛන්ධනෙන ජීවීතුං. එවමෙව හික්ඛු මෙටුනං ධමමං පතිසෙවිත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණියං."

උපසම්පද හික්ඛු ව විසින් යටත් පිරිසෙයින් තිරිසත් සත්ත්වයකු සමග ද මෙටුන සේවනය නොකළ යුත්තේය. යම් හික්ඛුවක් මෙටුන සේවනය කෙරේ නම්, එයින් ඒ හික්ඛු තෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ හිසසුන් පුරුෂයෙක් ඒ හිස කය හා සම්බන්ධ කොට නැවත ජීවත්වීමට අභවා වේද, එමෙන්ම මහණ තෙමේ මෙටුන සේවනය කොට අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධපුත්‍රයෙක් වේ. එබැවින් තොප විසින් ඒ මෙටුන සේවනය දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතුය.

(2) "උපසම්පන්නෙත හික්ඛුනා අදින්තං ථෙය්‍ය සඛ්ඛාතං න ආදතඛබ්බං අන්තමසො තිණසලාකං උපාදය. යො හික්ඛු පාදං වා පාදරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්තං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියති අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ඩුපලාසො ඛන්ධනා පමුත්තො අභබ්බො හරිතත්ථාය. එවමෙව හික්ඛු පාදං වා පාදරහං වා අතිරෙකපාදං වා අදින්තං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදියිත්වා අස්සමණො හොති අසකාපුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණියං."

උපසම්පන්න හික්ඛු ව විසින් අන්තිම වශයෙන් තණපතෙහි පටන් හිමියන් විසින් නුදුන් දෙය සොර සිතින් නොගත යුතු ය. යම් හික්ඛුවක් පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගනා වස්තුවක් හෝ පාදයකට අධික වස්තුව හෝ සොරසිතින් ගනී ද, හෙතෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුධ පුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ නටුවෙන් ගැලවුණු

පඬුවන් පත නැවත නිල්පතක් වීමට අභව්‍ය වේ ද, එමෙන් හික්ෂු තෙමේ පාදයක් වූ ධනය හෝ පාදයක් අගනා දෙයක් හෝ පාදයකට අධික ධනය හෝ සොර සිතින් ගැනීමෙන් අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවිහිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(3) "උපසම්පන්නෙහි හික්ෂුතා සංචිච්ච පාණො ජීවිතා න වොරොපෙනඛබො අත්තමසො කුන්ඵ කිපිල්ලිකං උපාදය. යො හික්ෂු සංචිච්ච මනුස්සවිග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙති. අත්තමසො ගබ්ග පාතනං උපාදය. අස්සමණො හොති අසකාසුත්තියො. සෙය්‍යථාපි තාම පුච්චසිලා ද්වීධා ගින්නා අප්පට්ඨසන්ධිකා හොති. එවමෙව හික්ෂු සංචිච්ච මනුස්ස විග්ගහං ජීවිතා වොරොපෙත්වා අස්සමණො හොති අසකාසුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණීයං"

උපසම්පන්න හික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් සිතා මතා කුහුඹුවෙකුද නො මැරිය යුතුය. යම් හික්ෂුවක් ගැබ් හෙලීමෙන් වුව ද මිනිසකු මරා නම්, ඒ හික්ෂුව අශ්‍රමණයෙක් අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. දෙකට පැලුණා වූ ගල යම් සේ නැවත සන්ධි කළ නොහේද, එමෙන් හික්ෂු තෙමේ සිතා මතා මිනිසකු මැරීමෙන් අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

(4) "උපසම්පන්නෙහි හික්ෂුතා උත්තරිමනුස්ස ධම්මො න උල්ලපිතඛබො අත්තමසො සුඤ්ඤාගාරෙ අගිරිමාමිති. යො හික්ෂු පාපිච්චෙඝා ඉච්චාපකතො අසත්තං අගුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපති ඤාතං වා විමොක්ඛං වා සමාධිං වා සමාපත්තිං වා මග්ගං වා එලං වා. අස්සමණො හොති. අසකාසුත්තියො. සෙය්‍යථාපි තාම තාලො මත්ඵකච්චන්තො අභබ්බො පුත වීරුල්භියා. එවමෙව හික්ෂු පාපිච්චෙඝා ඉච්චාපකතො අසත්තං අගුතං උත්තරිමනුස්සධම්මං උල්ලපිත්වා අස්සමණො හොති. අසකාසුත්තියො. තං තෙ යාවජීවං අකරණීයං"

උපසම්පන්න හික්ෂුව විසින් යටත් පිරිසෙයින් "මම ශුන්‍යාගාරයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි" යි කියා ද, උත්තරි මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ නො කළ යුතු ය. යම් හික්ෂුවක් ලාමක වූ ආශා ඇත්තේ, ලාමක ආශාවෙන් මචනා දේදේ, මට ධ්‍යානයක්

හෝ විමෝක්ෂයක් හෝ සමාධියක් හෝ සමාපත්තියක් හෝ මාර්ගයක් හෝ ඵලයක් හෝ ඇතය යි තමා කෙරෙහි නැති උත්තරී මනුෂ්‍යධර්මය ප්‍රකාශ කෙරේ ද, එයින් හෙනෙමේ අශ්‍රමණයෙක් වේ, අබුධපුත්‍රයෙක් වේ. යම් සේ මුදුන සුන් තල්ගස නැවත වැටීමට අභව්‍ය වේද, එමෙන් මහණ ලාමක ආශා ඇතිව ලාමකාශාවෙන් මධනා ලදුව තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ උත්තරීමනුෂ්‍ය ධර්මය ප්‍රකාශ කොට අශ්‍රමණයෙක් වේ. අබුද්ධ පුත්‍රයෙක් වේ. එය තොප විසින් දිවි හිමියෙන් නො කළ යුතු ය.

දෙතුන් දෙනා

එකවර උපසම්පද කිරීම

එසමයෙහි උපසම්පදපේක්ෂකයන් අතර පළමු වෙන් උපසම්පද වීම ගැන විවාද ඇති විය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකළ කල්හි "අනුජානාමී හික්ඛවෙ ද්වෙ තයො එකානුසාවනෙ කාතුං. තඤ්ච බො එකෙන උපජ්ඣායෙන, තත්චෙව නානුපජ්ඣායෙන" යනුවෙන් සමාන උපාධ්‍යායයන් ඇති දෙතුන් දෙනා එක් අනුශ්‍රාවණයෙන් උපසම්පද කිරීමට අනුදැන වදළ-සේක. එහෙත් එය කරන කර්මවාක්‍යය විනය පාළියෙහි නැත්තේය. බුරුම රට කර්මවාක්‍ය පොත්වල එය මෙසේ දක්වා තිබේ.

"සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං ච නාගො අයං ච දනො ආයසමතො තියසසා උපසම්පදපෙකඛා, පරිසුද්ධා අනතරායිකෙහි ධමෙමහි, පරිපුණණේමෙසං පනතච්චරං. නාගො ච දනො ච සධසං උපසම්පදං යාවනති, ආයසමතා තියෙසන උපජ්ඣායෙන. යදි සධසසා පනතකලලං, සධෙසා නාගං ච දනං ච උපසම්පාදෙය්‍ය ආයසමතා තියෙසන උපජ්ඣායෙන. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ භනෙන සධෙසා, අයං ච නාගො අයං ච දනො ආයසමතො තියසසා උපසම්පද

පෙකබා, පරිසුද්ධා අනතරායිකෙහි ධමෙමහි,
 පරිසුණණේමෙසං පත්තව්වරං, නාගො ව දතො ව
 සධස්සං උපසම්පදං යාවනති, ආයසමනා තියෙසන
 උපජ්ඣධායෙන. සධෙසා නාගං ව දතං ව
 උපසම්පාදෙති, ආයසමනා තියෙසන උපජ්ඣධායෙන.
 යසායසමනො ඛමති නාගස්ස ව දතනස්ස ව
 උපසම්පද, ආයසමනා, තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. සො
 තුණහස්ස. යසස්ස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමත්ථං වදමී. -පෙ-

තතියමපි එතමත්ථං වදමී. -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

උපසම්පන්නා සධෙසන නාගො ව දතො ව
 ආයසමනා තියෙසන උපජ්ඣධායෙන. ඛමති සධස්සස්ස.
 තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී..

උපසම්පදවට අභව්‍ය පුද්ගලයෝ

ඉහත දැක්වූ පණ්ඩිතාදී පුද්ගලයෝ එකොළොස් දෙනය,
 පාරාජිකාවට පත් කැනැත්තාය, විසිවයස නො පිරුණු කැනැත්තාය
 යන කෙළෙස් දෙනා උපසම්පදවට අභව්‍යයෝ ය. උපසම්පද කර්මය
 කරන ලදුයේ ද ඔවුනට උපසම්පදව නො පිහිටන්නේ ය. සෙසු
 දෙස් ඇතියන් උපසම්පද කළහොත් කාරක සච්ඡයාට දුකුළා
 ඇවැත් වේ. උපසම්පදව ඔවුන්ට පිහිටයි. පැවිද්දට නුසුදුස්සන්
 වශයෙන් දක්වා ඇති සෑම දෙනාම උපසම්පදවට ද නුසුදුස්සෝ ය.
 එහෙත් තත්ථවිජිත්තාදීන් උපසම්පද කළහොත් ඔවුනට උපසම්පදව
 පිහිටන්නේ ය. එයින් කාරක සච්ඡයාට හා ආවායෙඝීපාධ්‍යායයන්ට
 ඇවැත් වේ. එහෙයින් සමන්තපාසාදිකා නම් වූ විනය අටුවාවෙහි
 "යෙසං ව පබ්බජ්ජා පටික්ඛිත්තා උපසම්පදපි තෙසං පටික්ඛිත්තා ව.
 සචෙ පන සධස්සො උපසම්පාදෙති සබ්බෙපි ගත්ථවිජිත්තාදයො
 සුචුපසම්පන්නා, කාරකසධස්සො පන ආචාර්යුපජ්ඣධායා ව ආපත්තිනො
 න මුව්චති" යි කීහ.

උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස

උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන් සැලකිය යුත්තකි. "යො පත භික්ඛු ජාතං උාතවීසති වස්සං පුග්ගලං උපසම්පාදෙය්‍ය සො ච පුග්ගලො අනුපසම්පන්නො, තෙව භික්ඛු ගාරස්භා ඉදං තස්මිං පාවිත්තියං" යනුවෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විසි වසක් නොපිරුණු පුද්ගලයකු උපසම්පද කරන උපාධ්‍යාවායඝීවරයාට පවිති ඇවැත්කක් පනවා තිබේ. අනිකුත් නුසුදුස්සන් උපසම්පද කිරීමේ වරදට දුකුළා ඇවත මිස පවිති ඇවතක් පනවා නැත. එයින් උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස විශේෂයෙන්ම සැලකිය යුතු බව කීවු. උපසම්පදපේක්ෂකයාගේ වයස ගණන් ගත යුත්තේ ප්‍රසූතියේ පටන් නොව ප්‍රතිසන්ධියේ පටන් ය. ඒ බව:-

"යං භික්ඛවෙ! මාතුකුච්ඡස්මිං පඨමං චිත්තං උප්පත්තං, පඨමං විඤ්ඤාණං පාතුගුතං, තදුපාදය සාවස්ස ජාති, අනුජානාමි භික්ඛවෙ ගබ්ගචීසං උපසම්පාදෙතුං"

යන විනය දේශනයෙන් දත යුතු ය. මවුකුස දස මසක් විසූ කෙනකු උත්පත්තියෙන් එකුත්විසි වසකුත් දෙමසක් ගත වූ කල්හි උපසම්පද කළ හැකි ය. නව මසක් මවුකුස විසූ තැනැත්තා උත්පත්තියෙන් එකුත් විසි වසකුත් තෙමසක් ගතවූ පසු උපසම්පද කළ හැකි ය. විසිවස් වයස නොපිරුණු කෙනකු පිරුණු කෙනකුයි සිතා වැරදීමකින් උපසම්පද කිරීමෙන් ඇවැත් නොවේ. එහෙත් වයස වරදවා තේරුම් ගෙන සිටි උපසම්පදපේක්ෂකයාට උපසම්පදව නොපිහිටයි. ඔහු දසවස් පිරුණු පසු උපාධ්‍යාය වී ගෝලයකු උපසම්පද කළ හොත්, ඔහු හැර කර්මයට සැහෙන පමණට හික්ෂුහු එහි වුවාහු නම් ගෝලයාට උපසම්පදව පිහිටයි. විසිවස් වයස නොපිරී උපසම්පද වූ බව නොදැන, මහණකම් කරන්නා වූ ඒ තැනැත්තාට එසේ විසීම ස්වර්ග- මෝක්ෂ දෙකට අත්තරායකර නොවේ. මහළු වයසට පැමිණි පසු වුව ද තමා අඩුවයසින් උපසම්පද වූ බව නිසැකව දැනගත හොත් නැවත උපසම්පද විය යුතු ය. දැන ගැනීමෙන් පසු උපසම්පත්තයකු සැටියට පෙනී සිටීම වඤ්චාවක් බැවින් ඔහුට එය අත්තරායකර වේ.

"අනාපත්ති උත්තවිසතිවස්සං. පරිසුඤ්ඤාවිසති සඤ්ඤිති එත්ථ කිඤ්චාපි උපසම්පාදෙන්තස්ස අනාපත්ති. පුග්ගලො පන අනුපසම්පන්නොව හොති. සවෙ පන සො දසවස්සව්වසෙන අඤ්ඤං උපසම්පාදෙති. තං වෙ මුඤ්ඤිත්වා ගණො පුරති. සුපසම්පන්නො. සො පි ව යාව න ජානාති. තාවස්ස නෙව සග්ගන්තරායො න මොක්ඛන්තරායො. ඤත්වා පන පුත උපසම්පජ්ජිතඛං" යනු විනය අටුවායි.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ

උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කිරීමට හා උපසම්පද කිරීමට සියල්ලෝ සුදුස්සෝ නො වෙති. සුදුසුකම් නැතිව උපාධ්‍යාය වී ගෝලයන් මහණ කරන උපසම්පද කරන නිස දෙන හික්ෂුවට දුකුළා ඇවැත් වේ.

"න හික්ඛවෙ! බාලෙන අබ්‍යන්තෙන උපසම්පාදෙනඛංබො. අනුජානාමී හික්ඛවෙ! බ්‍යන්තෙන හික්ඛුනා පට්ඨලෙන දසවස්සෙන වා අතිරෙක දසවස්සෙන වා උපසම්පාදෙතං" යනු බුධ වචනයයි.

"මහණෙනි! බාලවූ අව්‍යක්තවූ හික්ෂුව විසින් උපසම්පද නො කළ යුතු ය. මහණෙනි! දසවස් ඇත්තාවූ ද, දසසකට අධික වස් ඇත්තා වූ ද, ව්‍යක්ත වූ ද, ප්‍රතිබල වූ ද හික්ෂුව විසින් උපසම්පද කිරීම අනු දනිමිය, යනු එහි තේරුම ය.

උපාධ්‍යාය වීමට සුදුසු හික්ෂුන් වහන්සේ 'පරිසුපසායා යක බහුග්‍රැත' නම් වෙති, පරිසුපසායක බහුග්‍රැතයාගේ අඩග මෙසේ ය:-

විනයෙන් හික්ෂු හික්ෂුණි විහඬිග දෙක ප්‍රගුණ වීමය, කම්මාකම් විනිශ්චය දැන ගැනීමය, වත්තක්ඛන්ධකය දැන ගැනීමය, මජ්ඣිම නිකායයෙන් මූලපණ්ණාසකය හෝ දීඝනිකායයෙන් මහාවර්ගය හෝ සංයුක්ත නිකායයෙන් හෙට්ඨිම වර්ග තුන හෝ මහාවර්ගය හෝ අඩගුත්තර නිකායයෙන් අඩක් හෝ බුද්දක නිකායයෙන් අටුවාව සහිත ධම්මපදය හෝ ජාතක පොත හෝ ප්‍රගුණ කරගෙන තිබීමය, උපසම්පදවෙන් දසවස් ඇත්තකු වීම ය යන මේවා පරිසුපසායක බහුග්‍රැතයාගේ අඩගයෝ ය.

උපසම්පදවෙන් පසු:

අළුත උපසම්පද වූ හික්ෂුව පස් වසක් ගත වන තුරු උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ ඇසුරු කෙරෙමින් උන් වහන්සේ වෙසෙන තැනක ම විසිය යුතු ය. උපාධ්‍යායයන් වහන්සේගෙන් වෙන්ව වාසය කරන, නවක හික්ෂුවට එයින් අරුණක් පාසාම දුකුලා ඇවැත් වේ. තමා උපාධ්‍යාය වී අන්‍යයන් උපසම්පද කොට ඔවුන් හැර දමන්නා වූ උපාධ්‍යායයාට ද වත්තභේදයෙන් දුකුලා ඇවැත් වේ. 'නි:ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයතු' නුවුවහොත්, හික්ෂුව දිවිහිමියෙන් උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ වෙත හෝ ආවායඝීවරයකු වෙත හෝ විසිය යුතුය.

ප්‍රාතිමෝක්ෂ දෙක පාඨම් තිඛීමය, සුත්‍ර පිටකයෙන් බණවර සතරක් ප්‍රගුණ වීමය, තමා වෙත පැමිණෙනවුන්ට කියා දීමට යම්කිසි කථාමාර්ගයක් පුහුණු කර ගෙන තිඛීමය, මඛිගලා-මඛිගලයන්හි අනුමෝදනාව පිණිස බණ තුනක් පුහුණු කරගෙන තිඛීමය, උපෝසථපවාරණාදි විනය කර්ම ගැන දැනගෙන තිඛීමය, යම් කිසි භාවනා මාර්ගයක් පුහුණු කරගෙන තිඛීමය, උපසම්පදවෙන් පස්වසක් පිරිමය යන මේවා නි:ශ්‍රය මුක්තක බහුශ්‍රැතයාගේ අභිගයෝ ය.

නි:ශ්‍රය සමාදනය.

උපාධ්‍යායයන් වහන්සේ අපවත් වීම් ආදී යම්කිසි කරුණකින් නි:ශ්‍රය මුක්තක නො වූ හික්ෂුවට, උපාධ්‍යායයාගේ නි:ශ්‍රය නැතිවුව හොත්, ඒ හික්ෂුව පරිසුඵපසථායක බහුශ්‍රැත සථවීර නමකගෙන් නි:ශ්‍රය ග්‍රහණය කොට විසිය යුතු ය. නි:ශ්‍රය ගන්නා වූ හික්ෂුව විසින් නි:ශ්‍රයාචායඝීවරයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා, උක්කුටියෙන් හිඳ වැදගෙන "ආචාර්යො මෙ ගන්තෙ හොහි. ආයස්මතො නිස්සාය වච්ඡාමී" යන වැකිය තුන්වරක් කීමෙන් නිස ගත යුතු ය. නි:ශ්‍රයාචායඝීයා විසින් "පාසාදිකෙන සම්පාදෙථ" යි කියා එය පිළිගත යුතු ය. සාහු, ලහු, ඔපායිකං, පතිරුපං යන වචන ද ඒ සඳහා සුදුසු ය.

වස් බොහෝ ගණනක් වී නිස මිදීමට තරම් උගත් කමක් නැත්තා වූ හික්ෂුව, නිස ගැනීමට වැඩිමහල්ලකු සොයා ගත

හැකි නො වේ නම්, තමාට බාලවූ පරිපූර්ණත්වයක බහුශ්‍රැතයකුගෙන් නිස ගත යුතු ය. තමාට බාල වුව ද ගුරුවරයාට වැදිය යුතු ය. එහෙත් බාලයකුට "ගත්තෙ" යන වචනය ව්‍යවහාර නො කළ යුතු ය. වැඩිමහලු හික්ෂුවක් විසින් බාල හික්ෂුවකගෙන් නිස ගැනීමේදී නි:ශ්‍රයාවායඝීවරයා ඉදිරියේ සිවුරු ඒකාංසකොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිද වැද-ගෙන "ආචාර්යො මෙ ආචාර්යො හොති. ආයස්මතො නිස්සාය වච්ඡාමී" යි තෙවරක් කිය යුතු ය. ගම් වැදීමට විචාරන කල්හි ද උක්කුටිකයෙන් හිද වැදගෙන "ගාමජපචෙසනං ආපුච්ඡාමී ආචරිය" යි කිය යුතු ය. පැන විචාරීමේදී ද එසේ පිළිපැදිය යුතු ය.

උපාධ්‍යාවායඝී, නි:ශ්‍රයාවායඝී දෙදෙනාගෙන් උපාධ්‍යාවායඝී වරයා ප්‍රධාන වේ. නිස ගත යුත්තේ උපාධ්‍යාවායඝීවරයාගෙන් වෙන් වූ අවස්ථාවලදී ය. උපාධ්‍යාවායඝීවරයා අත් පෙදෙසක වෙසෙන අවස්ථාවක අත් තෙර කෙනකුන්ගෙන් නිස ගෙන වෙසෙන කල්හි, නැවත උපාධ්‍යාවායඝීවරයා එහි පැමිණියහොත් අත්තේ-වාසිකයා විසින් උපාධ්‍යායයා දුටු කෙණෙහි ගන්නා ලද නිස සන්සිඳෙයි. (අහෝසි වෙයි) උපාධ්‍යාවායඝීවරයා නැවත ගිය හොත්, පළමු ගත් නිස අභාවයට ගිය බැවින් නැවතත් නිස ගත යුතු ය. උපසම්පද වීමේදී උපාධ්‍යාය ග්‍රහණය කළ තැනැත්තාට එය සෑම කල්හි ම පවත්නේ ය. නැවත ගැනීමක් නුච්චමතාය. නිස වනාහි බිඳුණු බිඳුණු අවස්ථාවලදී නැවත නැවත ගත යුතු ය.

අධිෂ්ඨාන විකප්පන විධි

"දසාහපරමං අතිරෙක පත්තො ධාරෙතබ්බො. තං අතික්කාමයනො නිස්සන්ගියං පාවිත්තියං" යි වදරා ඇති බැවින් අතිරේක පාත්‍රය දසදිනකට වඩා කල් තබා ගන්නා හික්ෂුවට නිසගි පවිති වේ. එබැවින් පාත්‍රය අධිෂ්ඨාන හෝ කළ යුතු ය. විකප්පනය හෝ කළ යුතු ය. අතිරේක පාත්‍රය යයි කියනුයේ එසේ නො කළ පාත්‍රය ය. පාත්‍රයක් වශයෙන් අධිෂ්ඨාන කළ යුත්තේ ද ඉතා කුඩා ද නො වූ, ඉතා මහත් ද නො වූ පරිහෝගයට සුදුසු වන සැටියට මට්ටම් කොට වර්ණවත් කළ පාත්‍රය යි. එසේ නො වන පාත්‍රය භාජනයක් හැටියට පාවිච්චි කිරීමෙන් වරදක් නො වේ.

උපසම්පදාවට ගත් පාත්‍රය දස දිනක් ඇතුළත අධිෂ්ඨාන කරගත යුතු ය. එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර ගෙන ඉන්නා අතර අලුත් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර ගන්නට ඕනෑකරන හොත්, එක් හික්ෂුවකට පාත්‍ර දෙකක් නො ඉටිය හැකි බැවින් පරණ පාත්‍රය අතිකකුට හෝ දිය යුතු ය, පව්වුද්ධරණය හෝ කළ යුතු ය. පව්වුද්ධරණය කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, එය අතට ගෙන හෝ අතින් ස්පර්ශ කිරීමෙන් හෝ "ඉමං පත්තං පව්වුද්ධරාමි" යි කෙවරක් කිය යුතු ය. පාත්‍රය දුර තිබේ නම්, ඇති තැන සලකා ගෙන "එතං පත්තං පව්වුද්ධරාමි" යි කෙවරක් කිය යුතු ය. අධිෂ්ඨාන කිරීමේදී පාත්‍රය ළඟ තිබේ නම්, "ඉමං පත්තං අධිධාමි" යි ද, දුර තිබේ නම් ඇති තැන සලකා ගෙන, එතං පත්තං අධිධාමි, යි ද කෙවරක් කිය යුතු ය.

අධිෂ්ඨානය බිඳීම.

**"අවිජේද දන ගාහෙහි-විබහමා මරණුදධාටා
ලිඛිත සික්ඛාහි ජ්ඤෙසු-පත්තොධිධාන මුජ්ඣධි."**

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි සොරුන් විසින් පැහැර ගැනීමය, අනුන්ට දීමය, විශ්වාසිකයන් විසින් ගැනීමය, සිවුරු හැරීමය, මරණයට පැමිණීමය, පව්වුද්ධරණය කිරීමය, ලිඛිත පරිවර්තනය වීමය, උපසම්පදව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, බත්තුව පිට වෙන තරමට සිදුරුවීමය යන කරුණු නවයෙන් පාත්‍රාධිෂ්ඨානය අභාවයට යේ. සිදුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳුණු කල්හි පිළියම් කර නැවත අදිටත් කළ යුතු ය. එසේ නො කළ හොත් දසදින ඉක්මිමෙන් නිසඟි පවිති වේ.

පාත්‍රවිකප්පනය

එක් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨාන කර-ගෙන වෙසෙන හික්ෂුව තවත් පාත්‍ර ලැබී ඒවාත් තමාගේ අයිතියෙහි තබා ගනු කැමති නම්, විකප්පනය කොට තබා ගත යුතු ය. නිකම්ම තබා ගත හොත් දස දින ඉක්මිමෙන් නිසඟි පවිති වේ. විකප්පනය කළ යුත්තේ මෙසේය. පාත්‍රය ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, "ඉමං පත්තං තුස්සං විකප්පෙමි" යන වැකිය කෙවරක් කියා

ඒ හික්ෂුචට දිය යුතු ය. විකප්පනය යනු දීමක් හෝ පූජාවක් නොව, විනය කමියකි. එබැවින් ඒ හික්ෂුච විසින් "මය්භං සන්තකං පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යන වැකිය තුන්වරක් කියා ආපසු දිය යුතු ය. එසේ කිරීමට පච්චුද්ධාරය යි කියනු ලැබේ.

පච්චුද්ධාරයෙන් පසු ඒ පාත්‍රය කැමති කලක් තබා ගැනීමෙන් හා පරිභෝග කිරීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ. වැඩි ගණනක් පාත්‍ර විකප්පනය කිරීමේදී "ඉමේ පත්තෙ තුය්භං චිකප්පෙමි" යි ද පච්චුද්ධාරයේ දී "මය්භං සන්තකෙ පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථා පච්චයං කරොහි" යි ද කිය යුතු ය. විකප්පනය කිරීමට පාත්‍රය සම්පයෙහි නැති නම්, මාගේ පාත්‍රය අසවල් තැන ඇත ය යි අනික් හික්ෂුචට කියා, තිබෙන තැන සලකාගෙන "එතං පත්තං තුය්භං චිකප්පෙමි" යි ද, පාත්‍ර බොහෝ නම් "එතෙ පත්තෙ තුය්භං චිකප්පෙමි" යි ද කියනු.

පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය.

"තයො පත්තස්ස චණ්ණා උක්කට්ඨො පත්තො මජ්ඣමො පත්තො ඔමකො පත්තො. උක්කට්ඨො නාම පත්තො අධිධාල්භකොදනං ගණ්භාති. චතුභාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. මජ්ඣමො නාම පත්තො නාලිකොදනං ගණ්භාති. චතුභාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං. ඔමකො නාම පත්තො පත්ථොදනං ගණ්භාති. චතුභාගං බාදනං තදුපියං ච ව්‍යඤ්ජනං" මෙය පාරාජිකාපාලියෙහි පාත්‍රයේ ප්‍රමාණය දැක්වුණු පාඨයෙකි.

මේ විනය දේශනයෙන් උත්කෘෂ්ට පාත්‍රයය, මධ්‍යම පාත්‍රයය, ඕමක පාත්‍රය යයි පාත්‍ර තුනක් දැක් වේ. උත්කෘෂ්ට පාත්‍රය නම්:- එකල මගධ-රට භාවිත කළ නැළියෙන් සහල් දෙ නැළියකින් මැනවින් පිසූ බත හා ඒ බතින් සතරෙන් කොටසක් පමණ වූ අතට ගත හැකි පදමට පිසූ මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට ප්‍රමාණ වන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද යන සියල්ල බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. මධ්‍යම පාත්‍රය නම්:- මගධ නැළියෙන් එක් නැළියක සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුව ද, ඒ බතට සෑහෙන අනිකුත් ව්‍යඤ්ජන ද බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය. ඕමක පාත්‍රය නම්:- මගධ

නැලියෙන් අඩක් සහලින් පිසූ බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවක් අතිකුත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලිය හැකි පාත්‍රය ය.

මගධ නැලියෙන් දෙ නැලියක බත හා එයින් සතරෙන් කොටසක් මුංඇට මාළුවක් අතිත් ව්‍යඤ්ජනත් බහා-ලූ කල්හි පාත්‍ර ගැටියේ යටි මට්ටමෙකුත් පහලින් සිටී නම්, ඒ පාත්‍රය උත්කෘෂ්ට පාත්‍රයට මහත් බැවින් අපාත්‍රයෙකි. ඕමක පාත්‍රයට නියමිත ආහාර රාසිය බහා-ලූ කල්හි ගැටියෙන් උඩටත් ආහාර මතු වී සිටින පාත්‍රය, ඉතා කුඩා බැවින් අධිෂ්ඨානයට අයෝග්‍යය ය, එය ද අපාත්‍රයෙකි. විනය අටුවාවෙහි උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ටය, උත්කෘෂ්ටය, උත්කෘෂ්ටොමක ය, මධ්‍යමෝත්කෘෂ්ටය, මධ්‍යමය, මධ්‍යමොමකය, ඕමකෝත්කෘෂ්ටය, ඕමකය, ඕමකොමකය යි පාත්‍ර නවයක් දක්වා උත්කෘෂ්ටෝත්කෘෂ්ට පාත්‍රය හා ඕමකොමක පාත්‍රය අපාත්‍රය යි ද, ඉතිරි සත අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය පාත්‍රයයි ද කියා තිබේ.

මගධ නැලිය ගැන නොයෙක් මත තිබේ. එය සාමාන්‍යයෙන් දැනට මෙහි භාවිත කරන සේරුව තරමේ එකකැයි සිතිය හැකි ය.

"අනුජානාමී හික්ඛවෙ! ද්වෙ පත්තෙ අයොපත්තං මත්තිකා-පත්තං" යි වදන ලද යකඩ පාත්‍රය හා මැටි පාත්‍රයක් හැර, අනික් පාත්‍රයක් අධිෂ්ඨානයට නුසුදුසු බව ද සැලකිය යුතු ය.

විවරාධිෂ්ඨානය.

"නිට්ඨිතවිවරස්මීං පන හික්ඛුනා උබ්භතස්මීං කප්පිනෙ දසාහපරමං අතිරෙක විවරං ධාරෙතඛබං. තං අතික්කාමයතො නිස්සන්භියං පාවිත්තියං" යනු විනය නීති බැවින් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය හෝ නො කොට සිවුරු තබා ගැනීමට නිදහස ඇති විශේෂ කාල හැර, අන් දිනකදී අතිරේක විවරයක් දසදිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසඟි පවිති වේ. 'අතිරේක විවරය ය' යි කියනුයේ අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ සිවුරුවලට ය. සංඝාටිය, උත්තරා සඨගය, අත්තර වාසකය, වස්සිකසාවිකය, නිසීදනය, පච්චත්ථරණය, කණ්ඩුපට්ඨිඡාදිකය, මුඛපුඤ්ජන චෝළකය, පරික්ඛාර චෝළය යි සිවුරු නවයෙකි, එයින් සඨඝාටි-උත්තරාසඨග-අත්තරවාසක යන තුන ප්‍රධාන ය.

සඨසාටි යනු දෙපට සිවුරය, උත්තරාසඨග යනු තනිපට සිවුරය, අත්තරවාසක යනු අදනය ය. ඒවා අධිෂ්ඨාන කරන්නට කලින් පවු පොවා කප්බිත්ඳු තැබිය යුතු ය. කප්බිත්ඳුව සිවුරේ කොන් සතරෙහි ම හෝ තුනක හෝ දෙකක හෝ එක්කොණක හෝ මොනරකුගේ ඇස පමණ මහතට නිල් පැහැයෙන් තැබිය යුතු ය. සංඝාටිය "ඉමං සඨසාටිං අධිට්ඨාමී" කියා ද, උත්තරාසඨගය "ඉමං උත්තරාසඨගං අධිට්ඨාමී" කියා ද, අත්තරවාසකය "ඉමං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමී" කියා ද ඉටාගත යුතු ය. ඒවා අත්පසින් බැහැර කිබියදී අදිටන් කරන හොත් ඇති තැන සලකාගෙන, එතං සඨසාටිං අධිට්ඨාමී, එතං උත්තරාසඨගං අධිට්ඨාමී, එතං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමී, යි අදිටන් කළ යුතු ය.

සිවුරුවල ප්‍රමාණ.

ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා වූ හෝ මහත් වූ හෝ සිවුරු සඨසාටි උත්තරාසඨග අත්තරවාසක යන නම් වලින් නො ඉටිය හැකි ය. අන්තිම පරිච්ඡේදයෙන් සඨසාටිය හා උත්තරාසඨගය, අදිටන් කරන හික්ෂුවගේ අතින්, දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද, පුළුලින් දෙරියනක් හා මිටි-රියනක් ද කිබිය යුතු ය. අත්තරවාසකය දිගින් සතර රියනක් හා මිටි-රියනක් ද පුළුලින් දෙරියනක් ද කිබිය යුතු ය. ඒ ප්‍රමාණවලට කුඩා නම් කිව්වරාධිෂ්ඨානයට නො ගත හැකි ය. මහත් වූවාට වරදක් නැත. එහෙත් හැම සිවුරක් ම සුගතච්චරයට වඩා කුඩා විය යුතු ය.

අධිෂ්ඨානය බිඳීම.

පාත්‍රාධිෂ්ඨානය බිඳීමට කී කරුණු නවයෙන් කිව්වරාධිෂ්ඨානය ද බිඳේ. සිවුරු වීමෙන් අධිෂ්ඨානය බිඳෙන්නේ සඨසාටි උත්තරාසඨග දෙකෙහි දිග අතේ දෙ-කෙළවරින් වියකින් මොබ ද, පලල් අතේ දෙ-කෙළවරින් අහල් අටකින් මොබ ද, සුළහිලි නිය පිට පමණ වූ ද සිවුරක් වීමෙනි. අත්තරවාසකයෙහි දික් අතේ දෙ-කෙළවරින් වියකකට මොබ ද, පලල් අතේ දෙ-කෙළවරින් සතර අඟුලකින් මොබ ද කියන ලද ප්‍රමාණ සිවුරක් වීමෙනි. සිවුරු මැද එක් තුල්-පටකුදු ඉතිරිවී නැති නම් අධිෂ්ඨානය නො බිඳේ.

එසේ අධිෂ්ඨාන බිඳුණු විවරය මසා ප්‍රතිසංස්කරණය කොට දස දිනකින් මොබ නැවත ඉටාගත යුතු ය.

පරීක්කාරවෝලාධිෂ්ඨානය.

සඞ්ඝාවි, උත්තරාසඞ්ඝ, අත්තරවාසක යන නම් වලින් එක් හික්ෂුවකට එක් විවරය බැගින් මිස, එක ජාතියකින් දෙක තුන අධිෂ්ඨාන නො කළ හැකි ය. එබැවින් වැඩි සිවුරු පරිභෝග කරනු කැමතියන් විසින් ඒවා පරිෂ්කාරවෝල වශයෙන් ඉටිය යුතු ය. එක් සිවුරක් අදිටන් කිරීමේදී " ඉමං විවරං පරික්ඛාර වොළං අධිට්ඨාමි " යි තුන් වරක් කියා අදිටන් කළ යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩි ගණනක් වේ නම්, සියල්ල එක්කොට තබා " ඉමානි විවරානි පරික්ඛාර වොළානි අධිට්ඨාමි " යි කිය යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු අදිටන් කිරීමේදී " එතං විවරං පරික්ඛාර වොළං අධිට්ඨාමි " යි ද, " එතානි විවරානි පරික්ඛාර වොළානි අධිට්ඨාමි " යි ද කිය යුතු ය.

"නිට්ඨිතවිවරස්මිං පන හික්ඛුනා උබගතස්මිං කස්සිනෙ, එකරත්තං පි වෙ හික්ඛු නිව්චරෙන විප්පවසෙය්‍ය අඤ්ඤතු හික්ඛු සම්මුතියා, නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං"

යන සිකපදයෙන් ඇවැත් නො වන සැටියට තුන් සිවුර යන යන තැනට ගෙන යමින් පරිහරණය කිරීම අපහසු හික්ෂුන් විසින්, සඞ්ඝාවි-උත්තරාසඞ්ඝ-අත්තරවාසක යන නම්වලින් එකකුදු අදිටන් නො කොට, සියල්ල ම පරික්ඛාර වෝල නාමයෙන් ම ඉටා ගැනීමෙන් ද වරදක් නොවේ. දැනට බොහෝ හික්ෂුන් සිවුරු පරිහරණය කරන්නේ ඒ ක්‍රමයෙනි.

කොට්ටඋර-ඇකිරිලි ආදි සේනාසන පරිෂ්කාර වන වස්ත්‍ර හැර, දිගින් රියනටක් පුළුලින් වියකටක් කුඩා නො වන, වස්ත්‍ර ජාති වලින් කවරක් වුවත් අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කොට, අකාලයේදී දස දිනකට වඩා තබා ගත හොත් නිසඟි පවිත්‍ර වන බැවින්, ට්වික-ලේන්සු අංසකඩ හා තවත් ලැබෙන රෙදි කැලි සියල්ල 'පරිෂ්කාර වෝල' වශයෙන් ඉටා ගන්නට හෝ විකප්පනය කරගන්නට හෝ පුරුදු කර ගත යුතු ය.

විවර විකප්පනය.

විකප්පනය කරන සිවුර ගෙන හික්ෂුවක් සමීපයේ උක්කුටිකව හිඳ, "ඉමං විවරං කුශ්භං විකප්පෙමි" යි තුන්වරක් කියා අනික් හික්ෂුවට සිවුර දිය යුතු ය. එසේ කිරීම විකප්පනය ය. පිළිගත් හික්ෂුව විසින් " මය්භං සන්තකං පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යි තුන් වරක් කියා එය ආපසු දිය යුතු ය. එය පච්චුද්ධාරය යි. සිවුරු එකකට වැඩි කල්හි " ඉමානි විවරානි කුශ්භං විකප්පෙමි " යි කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරයේ දී " මය්භං සන්තකානි පරිභුඤ්ජ වා විස්සජ්ජෙහි වා යථාපච්චයං කරොහි" යි කිය යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු විකප්පනය කිරීමේදී ඇති තැන කියා " එතං විවරං කුශ්භං විකප්පෙමි " යි ද, සිවුරු බොහෝ නම් " එතානි විවරානි කුශ්භං විකප්පෙමි" යි ද කිය යුතු ය. පච්චුද්ධාරය පෙර සේ ම ය.

කොට්ට-උර, ඇතිරිලි ආදිය නො ඉටිමෙන් ඇවැත් නො වේ. පරික්ඛාර වෝළ සැටියට ඉටිමේදී එකක් නම්, "ඉමං විවරං පරික්ඛාරවොලං අධිට්ඨාමි" කියා ද, වැඩි ගණනක් නම්, "ඉමානි විවරානි පරික්ඛාරවොලානි අධිට්ඨාමි" කියා ද අදිටන් කළ යුතු ය. අත්පසින් බැහැර ඇති සිවුරු ඉටිමේදී "එතං විවරං පරික්ඛාර-වොලං අධිට්ඨාමි" කියා ද "එතානි විවරානි පරික්ඛාරවොලානි අධිට්ඨාමි" කියා ද අදිටන් කළ යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීම.

'ඇවැත් දෙසීමය' යනු ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස ආරෝචනය කිරීම ය. හික්ෂුවක් සැටියට පෙනී නො සිටීම, හික්ෂුභාවය අත හැර සාමණේර බවට හෝ ගිහිබවට පැමිණීම පාරාජිකාපත්ති දේසනාව ය. වත් මානත් පුරා අබිභාන කමීය කර ගැනීම සධ්ඝාදිසේසාපත්ති දේසනාව ය. එක් හික්ෂුවක් වෙත දෙසීමෙන් ථුල්ලච්චය පාවිත්ති ආදී ඇවැත් වලින් පිරිසිදු විය හැකි ය. මෙහි ඇවැත් දෙසීම යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ ථුල්ලච්චයාදී ඇවැත් දෙසීම ය. හික්ෂුන්ට සිකපද ඉතා බොහෝ බැවින් ද, අවිත්තක සිකපදත් ඇති බැවින් ද, හික්ෂුහු නොයෙක්

විට ඇවැත්වලට පැමිණෙයි. සමහර විට තමන් දන්තේ ම නැතිව ද ඇවැත්වලට පැමිණෙයි.

සුක්කවිස්සට්ඨි-කායසංසග්ග යන ගරුකාපත්ති දෙකට ද පහසුවෙන් පැමිණිය හැකි ය. ගරුකාපත්තියෙන් පිරිසිදු වීමට විනය කම් කිරීමේදී, පැමිණි ඇවැත් හික්ෂුවකට ආරෝචනය නො කර, ගත කළ දිනගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු වේ. ඇවැත්වට පැමිණි දිනයේ ම එය අත් හික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ හික්ෂුවට, සදිනක් මානන පුරා අබ්භාන කමීය කර ගැනීමෙන් පිරිසිදු විය හැකි ය. ගරුකාපත්ති සදහා වත් පුරන්තට නො වීමටත්, වත් පිරිමේ දින ගණන අඩුකර ගත හැකි වීමටත් ඇවැත් දෙසන සියලු ම අවස්ථාවලදී ගරුකාපත්ති ආරෝචනය කිරීම හොඳ ය. එසේ කිරීමේදී තමා පැමිණි ගරුකාපත්තිය නිශ්චය වශයෙන් ම දන්තේ නම්, ඒ ඇවැත් නම ම ගෙන ආරෝචනය කිරීම හොඳ ය. තමා කොතෙක් ගරුකාපත්තීන්ට පැමුණුනේ ද යන බව නිශ්චය වශයෙන් නො දන්නා තැනැත්තා විසින්, 'තමා පැමිණි සියලුම ඇවැත් ආරෝචනය කරමි' ය යන අදහසින්-

"සබ්බාපත්තියො ආවිකරොමි" කියා හෝ **"සබ්බාපත්තියො ආරොචයාමි"** කියා හෝ පළමුවෙන් ආපත්ති ආරෝචනය කොට, පසුව අනික් ඇවැත් දෙසීම කළ යුතු ය.

සභාගාපත්ති දෙසීම

"න හික්ඛවෙ! සභාගාපත්ති දෙසෙතඛබ්බා. යො දෙසෙසා ආපත්ති දුක්කටස්ස. න හික්ඛවෙ! සභාගාපත්ති පටිග්ගභෙතඛබ්බා. යො පටිග්ගණ්භෙසා ආපත්ති දුක්කටස්ස."

යන බුධ ප්‍රඥප්තිවල සැටියට සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් හා පිළිගැනීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ. "සභාගාපත්තිය" ය යනු දේශක ප්‍රතිග්‍රාහක දෙදෙනා ම පැමිණ සිටින ඇවැත් ය. විකාල භෝජනාදී යම් කිසි ආපත්තියකට පැමිණි හික්ෂුවක්, ඒ ඇවැත්වට ම පැමිණ සිටින හික්ෂුවක් සම්පයෙහි, ඒ ඇවැත් දෙසීම සභාගාපත්ති දේශනය ය. විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණි හික්ෂුවක් ඒ ඇවැත් හා අනිකුත් ඇවැත් ද ගෙන, විකාල භෝජනාපත්තියට පැමිණ

සිටින හික්ෂුවක් සමීපයෙහි "අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හ මුලෙ පට්ඨෙසෙමි" යි ඇවැත් දෙසුව හොත් දෙසු සියලු ඇවැත්වලින් ඒ හික්ෂුව පිරිසිදු වේ.

සභාගාපත්තිය නො දෙසිය යුතුය යන නීතිය ඇති නිසා, ඒ ඇවැත්වලින් පිරිසිදු නො වන්නේ නො වේ. එයින් වන්නේ කලින් පැමිණ සිටි ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වී අලුත් දුකුළා ඇවතකට පැමිණීම ය. ඒ හික්ෂුවගේ ඇවැත් පිළිගත් හික්ෂුව විසින්, පසුව ඒ හික්ෂුව කෙරෙහි ම විකාලභෝජනාපත්තියත්, සභාගාපත්ති පිළිගැනුමෙන් වූ ආපත්තියත්, තවත් ආපත්තික් එක්කොට "සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හමුලෙ පට්ඨෙසෙමි" යි ඇවැත් දෙසුව හොත්, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව විකාලභෝජනාපත්තියෙන් පිරිසිදු වී සිටින බැවින් සභාගාපත්ති දෙසීමේ වරදට අසු නො වේ. එසේ දෙසීමෙන් ඒ හික්ෂුව සියලු ම දේසනා ගාමිනී ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වේ. පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුවට ඊට පසු දෙවනුව ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව කෙරෙහි ම සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වූ ඇවත, දෙසා පිරිසිදු විය හැකි ය. එබැවින් ඔවුනොවුන් ඇවැත් දෙසා ගන්නා කල්හි සභාගාපත්ති ඇති නම්, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුව විසින් නැවත වරක් ද ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

ඇවැත් දෙසීමේදී ගාච්ඡ කරන වාක්‍යය.

පළමුවෙන් නවකයා විසින් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

- නවකයා - අහං ගන්තෙ! සම්බාපත්තියො ආච්ඡරොමි.
(මේ ගරුකාපත්ති ආරෝචනය යි)
- වැඩිමහල්ලා - සාධු. සාධු!
- නවකයා - අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හමුලෙ පට්ඨෙසෙමි.
- වැඩිමහල්ලා - පස්සසි ආවුසො! තා ආපත්තියො?
- නවකයා - ආම ගන්තෙ! පස්සාමි.
- වැඩිමහල්ලා - ආයතීං ආවුසො! සංවරෙය්‍යාසි.
- නවකයා - සාධු සුච්ඡා ගන්තෙ! සංවර්ස්සාමි
(මහඵ හික්ෂුවගේ ඇවැත් දෙසීම)

- මහළු - අහං ආවුසො! සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි.
- තවක - සාධු ගත්තෙ! සාධු.
- මහළු - අහං ආවුසො! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුස්සමුලෙ පට්ඨෙසෙමි.
- තවක - පස්සථ ගත්තෙ! තා ආපත්තියො?
- මහළු - ආම ආවුසො! පස්සාමි.
- තවක - ආයතීං ගත්තෙ! සංචරෙය්‍යාථ.
- මහළු - සාධු සුච්චු අහං ආවුසො! සංචරිස්සාමි.
- තවක - සාධු ගත්තෙ! සාධු.

මෙසේ ඔවුනොවුන්ට ඇවැත් දෙසු කල්හි, පළමු ඇවැත් දෙසු හික්ෂුච කෙරෙහි සභාගාපත්ති දෙසීමෙන් වන දුකුළා ඇවක ඉතිරි වේ. සභාගාපත්ති බොහෝ වී නම්, ඒ ආපත්ති ගණනට ම දුකුළා ඇවැත් ඇති විය හැකි බැවින් මෙසේ දෙවෙනි වරටත් ඇවැත් දෙසිය යුතු ය.

- තවක - අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා ආපත්තියො ආපජ්ජං. තා තුම්හමුලෙ පට්ඨෙසෙමි.
- මහළු - පස්සසි ආවුසො! තා ආපත්තියො?
- තවක - ආම ගත්තෙ! පස්සාමි.
- මහළු - ආයතීං ආවුසො! සංචරෙය්‍යාසි.
- තවක - සාධු සුච්චු ගත්තෙ! සංචරිස්සාමි.
- මහළු - සාධු සාධු.

ගරුකාපත්ති ආරෝචනය පළමුවර ඇවැත් දෙසීමේදී කළ බැවින් දෙවෙනි වර ඇවැත් දෙසීමේදී එය නැවත කිරීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැත.

නිස දෙසීම.

අධිෂ්ඨානාදිය නො කිරීමෙන් නිසගි වූ පාත්‍රචීවරාදිය ඇතිනම්, ඒවා නිස්සර්ජනය නො කොට ඇවැත් දෙසුව ද පාරිසුඛිය

නො ලැබේ. එබැවින් ඒ ඇවැත් වලින් පිරිසිදු වනු පිණිස, නිසගි වූ දෙය නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත යුතු ය. නිගසි වූ විවරාදිය නිස්සජ්ජනය නො කොට පරිභෝග කරන්නා වූ හික්ෂුවට පරිභෝග කරන වාරයක් පාසාම දුකුළා ඇවැත් වේ. නිස්සජ්ජනය දීමක් හෝ පූජාවක් නොව, විනය කමීයක් බව සැලකිය යුතුය. නිස්සග්ගිය වස්තුව සඛිසයාට හෝ සණයාට හෝ පුද්ගලයකුට හෝ නිස්සජ්ජනය කොට ඇවැත් දෙසා ගත හැකි ය. පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කිරීම පහසු බැවින් මෙහි පුද්ගලයකුට නිස්සජ්ජනය කරන ක්‍රමය පමණක් දක්වනු ලැබේ.

නො ඉටා, නො විකපා දසදින ඉක්මීමෙන් නිසගි වූ සිවුර එක් හික්ෂුවක් වෙත ගෙන ගොස්, උක්කුටිකව හිඳ, සිවුර අතින් ගෙන "ඉදං මෙ භත්තෙ! විවරං දසාභාතික්කත්තං නිස්සග්ගියං, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යන වාක්‍යය කියා සිවුරු දී ඇවැත් දෙසිය යුතු ය. ඇවැත් දෙසූ පසු පිළිගත් හික්ෂුව විසින් "ඉමං විවරං ආයස්මතො දමමී" යි කියා පෙරළා දිය යුතු ය. සිවුරු බොහෝ නම් "ඉමානි මෙ භත්තෙ විවරානි දසාභාතික්කත්තානි, නිස්සග්ගියානි ඉමානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යි කිය යුතු ය. දීමෙහිදී "ඉමානි විවරානි ආයස්මතො දමමී" යි කිය යුතු ය

අත්පයින් බැහැර ඇති සිවුරු නිස්සජ්ජනයේදී "එතං මෙ ආවුසො! විවරං දසාභාතික්කත්තං නිස්සග්ගියං, එතාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යි කිය යුතු ය. දෙන කල්හි "එතං විවරං ආයස්මතො දමමී" යි කිය යුතු ය. සිවුරු එකකට වැඩිකල්හි "එතානි මෙ භත්තෙ! විවරානි දසාභාතික්කත්තානි නිස්සග්ගියානි" එතානාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යි ද "එතානි විවරානි ආයස්මතො දමමී" යි ද කිය යුතු.

රත්තිවිප්පවුත්ඵ වීමෙන් නිසගි වූ සිවුර "ඉදමීමෙ භත්තෙ! විවරං රත්ති විප්පවුත්ඵං අඤ්ඤත්‍ර හික්ඛු සම්මුතියා නිස්සග්ගියං, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය.

දස දිනකට වඩා තබාගත් අතිරේක පාත්‍රය, "අයමීමෙ පත්තො දසාභාතික්කත්තො නිස්සග්ගියො, ඉමාහං ආයස්මතො නිස්සජාමී" යි නිස්සජ්ජනය කළ යුතු ය. අනිකුත් නිස්සග්ගිය වස්තූන් නිස්සජ්

ජනය කරන සැටි විනය පොත්වලින් බලාගත යුතු ය. ඒවා කුදුසිකෙන් පහසුවෙන් බලාගත හැකි ය.

පොහෝ කිරීම.

හේමන්තය, ගිම්හානය, වස්සානය' යි එක් වර්ෂයක සෘතු තුනක් ඇත්තේ ය. එක් එක් සෘතුවකට මාස සතර බැගින් ඇත්තේ ය. එක් මාසයකට දින තිසක් ඇත්තේ ය. ඇතැම් මාසයකට ඇත්තේ දින විසි නවයෙකි. පුරය අවය කියා මසකට පක්ෂ දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. එක් එක් පක්ෂයකට දින පසළොස් බැගින් ඇත්තේ ය. දින තුදුස ඇති පක්ෂ ද ඇත්තේ ය. ඉල්මස ය, උදුවප් මසය, දුරුතු මසය, නවම් මසය, මැදින් මසය, බක් මසය, වෙසක් මසය, පොයොන් මසය, ඇසළ මසය, නිකිණි මසය, බිතර මසය, වප් මසය යි වර්ෂයකට මාස දෙළසක් ඇත්තේ ය. එක් එක් මසකට පෝය දෙක බැගින් ඇත්තේ ය. 'පෝය' යයි කියනුයේ පක්ෂයේ අවසාන දිනයට ය. මාස දෙළොස් සෘතුවලට බෙදෙන සැටි මෙසේ ය.

**"කත්තිකස්ස ච කාලම්භා
යාච එග්ගුණපුණ්ණමා
ගෙමන්තකාලො විඤ්ඤෙයො
අචය හොන්ති උපොසථා."**

ඉල්මස අව පැළවිය පටන් මැදින්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සාරමස හේමන්ත සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

**"එග්ගුණස්ස ච කාලම්භා
යාච ආසල්හපුණ්ණමා
ගිම්හකාලොති විඤ්ඤෙයො
අචය හොන්ති උපොසථා"**

මැදින් මස අව පැළවියෙහි පටන් ඇසළමස පසළොස්වක දක්වා ඇති කාලය ගිම්හාන සෘතුව ය, එහි පොහෝ දින අටෙකි.

**"ආසල්හස්ස ච කාලම්භා
යාච කත්තිකපුණ්ණමා
වස්සකාලොති විඤ්ඤෙයො
අචය හොන්ති උපොසථා."**

ඇසළ මස අව පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති සිවු මස වස්සාන සෘතුව ය. එහි පොහෝ දින අටෙකි.

"උතුනං පන තිණ්ණං
පක්ඛෙ තතිය සත්තමෙ
වාතුද්දසොති පාතිමොක්ඛං
උද්දිසන්ති නයඤ්ඤතො."

තුන් සෘතුවෙහි ම තුන්වන සත්වන පෝයවල් වාතුද්දසීහුය. වම්සකට, ඇති පොහෝදින සුවිස්සෙන් සයක් වාතුද්දසීහු ය. අටළොසක් පණ්ණරසීහු ය.

'පොහෝ කිරීමය' යනු පොහෝ දිනයෙහි හික්ෂුන් විසින් කළ යුත්ත කිරීම ය. එනම්:- සතර නමක් හෝ සතරනමකට වැඩි ගණනක් හෝ හික්ෂුන් රැස්වුව හොත් පාමොක් උදෙසීමත්, තුන්නමක් හෝ දෙනමක් වුව හොත් පාරිශුඬිය ආරෝචනය කිරීමත්, එක් නමක් වුව හොත් "අද පොහෝ දිනය ය" යි ඉටා ගැනීමත් ය.

උපෝසථ නවය.

වාතුද්දසී උපෝසථයය, පණ්ණරසී උපෝසථයය, සාමග්ගි උපෝසථය යයි දිනයන්ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සඬිස උපෝසථයය, ගණඋපෝසථයය, පුග්ගල උපෝසථය ය යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් උපෝසථ තුනෙකි.

සුත්තුද්දෙස උපෝසථය ය, පාරිසුඬි උපෝසථයය, අධිථිඨාන උපෝසථය යයි කර්තව්‍යාකාරයෙන් උපෝසථ තුනෙකි. මෙසේ උපෝසථ නවයක් වේ.

තව වැදෑරුම් උපෝසථයන් අතුරෙන් "වාතුද්දසී උපෝසථය" යනු පක්ෂයේ තුදුස් වන දිනයේ කරන උපෝසථය ය. එය කරනුයේ (පසළොස් දිනයක් නැති) සෘතුවල තුන්වන, සත්වන, පක්ෂවල ය. 'පණ්ණරසී උපෝසථය' යනු පක්ෂයේ පසළොස් වන දිනයෙහි කරන උපෝසථය ය. 'සාමග්ගි උපෝසථය' යනු හේද වී සිටි සඬිසයා සමගි කළ දිනයෙහි ඒ සමගිය නිමිත්තෙන් කරන පොහොය ය. 'සඬිසඋපෝසථය' යනු සතරනමක් හෝ සතර

නමකට වැඩි ගණනක් වූ හෝ හික්ෂුන් විසින් කරන පොහොය ය. 'ගණ උපෝසථය' යනු තුන්තමක් විසින් කරන පෝය ය. 'සුභ්ගල උපෝසථය' යනු දෙනමක් හෝ එක් තමක් විසින් කරන පෝය ය. 'සුක්කුද්දේස උපෝසථය' යනු පාමොක් උදෙසීමි වශයෙන් කරන පෝය ය. 'පාරිසුද්ධි උපෝසථය' යනු පාරිශුද්ධිය ආරෝචනය කිරීම් වශයෙන් කරන පෝය ය.

**සධස උපෝසථය ගැන
දතයුතු කරුණු**

"ත හික්ඛවෙ! සධසමජ්ඣෙ අනජ්ඣධිට්ඨෙත පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතඛං. යො උද්දිසෙය්‍ය. ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස" යි වදරා ඇති බැවින් සීමාවට සධසයා රැස්වූ පසු පාමොක් උදෙසීම සඳහා, සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවක් විසින් සධසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන්‍ය විනයධර තෙරනමකට හෝ ආරාධනය කළ යුතු ය. ආරාධනය ලැබූ තෙරුන් වහන්සේ විසින් පාමොක් උදෙසීමට කලින්, ආරාධනය කළ හික්ෂුවගෙන් විනය විවාල යුතු ය. එසේ කළ යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. ආරාධනා කළ හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් විනය ප්‍රශ්න විසඳිය යුත්තේ ද සම්මුතිය ලබා ගෙන ය. 'විනය ප්‍රච්ඡක සම්මුතිය හා විස්සජ්ජක සම්මුතිය' තම තමා විසින් ම ද කර ගත හැකි ය. තමන් විසින් ම කර ගැනීම දැනට පවත්නා වාරිත්‍රය ය. ආරාධනාදිය කරන සැටි මතු දක්වනු ලැබේ. එහිදී තිස්ස, දත්ත යන නම් යොදා වාක්‍යවල් දක්වනු ලැබේ. පෝය කිරීමේදී ඒ තැන්වලට ඒ ඒ අයගේ නම් යොදා ගත යුතු ය.

**සධස උපෝසථය කිරීමේ ක්‍රමය
ආරාධනය කිරීම.**

" සුඤ්ඤානු මෙ භන්තෙ! සඛිසො. යදි සඛිසස්ස පත්තකල්ලං අභං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසෙය්‍යං." මෙසේ සම්මුතිය ලබා ගෙන මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන් වරක් කියා ආරාධනය කළ යුතු.

සධසො භන්තෙ! ආයස්මන්තං (තිස්සං) පාතිමොක්ඛුද්දෙසං අජ්ඣෙධසති. උද්දිසතු ආයස්මා (තිස්සො) පාතිමොක්ඛං.

පිළිවදත් දීම

ආම උද්දිසිස්සාමහං ආවුසො.

විනය පුච්චක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤානං මෙ භත්තෙ! සධ්දිසො, යදි සධ්දිසස්ස පත්තකල්ලං. අහං ආයස්මත්තං (දත්තං) විනයං පුච්චෙය්‍යාං.

විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සුඤ්ඤානං මෙ භත්තෙ! සධ්දිසො, යදි සධ්දිසස්ස පත්තකල්ලං. අහං ආයස්මතා (තිස්සෙන) විනයං පුච්චො විස්සජ්ජෙය්‍යාං.

විනය විවාර්ම

"සම්මජ්ජනී පදිපො ච
උදකං ආසනෙන ච
උපොසථස්ස ඵතානී
පුබ්බකරණන්ති වුව්චති"

යනුවෙන් දැක්වෙන උපෝසථාගාරයට සම්භිසයා රැස්වීමට කලින් කළ යුතු වන උපෝසථාගාරය හැමදීමය, පහන් දල්වීමය, පැන් තැබීමය, අසුන් පැනවීමය යන සතර කිස කොට නිමවීද?

පිළිතුර:- දනට සුයඹාලෝකය ඇති බැවින් පහන් දල්වීමෙන් ප්‍රයෝජන නැත. සෙසු වත් තුන කොට නිමවී ය.

"ජන්දපාරිසුද්ධි උතුක්ඛාතං
හික්ඛු ගණනා ච ඔවාදෙ
උපොසථස්ස ඵතානී
පුබ්බකිච්චන්ති වුව්චති"

යනුවෙන් දැක්වෙන පුර්වකාන්තයන් සම්පූර්ණ වනු පිණිස ගෙනෙන ලද ජන්දපාරිසුද්ධීන් සම්භිසයාහට ආරෝචනය කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- සීමස්ථක සියලු හික්ඛුන් වහන්සේ ම මෙහි රැස්වී ඇති බැවින් ගෙනෙන ලද ජන්දපාරිසුද්ධියක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:- සෘතුව වනාහි හේමන්තය, හිම්භාතය, වස්සාතය යි තුන් වැදෑරුම් වේ. එයින් දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව කවරේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- එක් එක් සෘතුචක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. පැමිණ ඇත්තා වූ මේ සෘතුවෙහි ඉක්ම ගිය පක්ෂ කෙනෙක් ද? ඉදිරියට ඇති පක්ෂ කෙනෙක් ද? මේ පැමිණ තිබෙන පක්ෂය කීවෙහි පක්ෂය ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- දැනට මේ සීමාවෙහි රැස්ව ඉන්නා හික්ෂුණ් වහන්සේලා කොතෙක් වන්නාහු ද?

ගණන කියනු.

ප්‍රශ්නය:- අවවාද ලබා ගැනීම සඳහා හික්ෂුණ් විසින් කර ඇති ආයාචනය සච්ඡයාහට සැල කොට තිබේ ද?

පිළිතුර:- මෙකල හික්ෂුණ් නැති බැවින් එබඳු ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍රශ්නය:- මේ සතර, සච්ඡයා සීමාවට රැස් වූ පසු පාමොක් උදෙසීමට පළමුවෙන් කළ යුතු බැවින් පූර්ව කෘත්‍යය ය යි කියනු ලැබේ.

**"උපොසථො යාවතිකා ච හික්ඛු
කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච
න විජ්ජත්ති චජ්ජතියා ච පුග්ගලා
තස්මිං න හොත්ති පත්තකල්ලත්ති වුවචති" යි**

අර්ථකථාවායඝීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, උපෝසථකර්මයට සුදුසු කාලය වතුරඬගයකින් යුක්ත විය යුතු ය. උපෝසථය සාමාන්‍ය ලක්ෂණයෙන් එකක් වුවද වාතුද්දසී-පණ්ණරසී-සාමග්ගීය' යි දින වශයෙන් තුනක් ද, සච්ඡ-ගණ-පුග්ගලය' යි කාරක පුද්ගලයන් ගේ වශයෙන් තුනක් ද, සුත්තුද්දේස පාරිසුද්ධි අධිවිධානය' යි කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් තුනක් ද වේ, එයින් මේ කරනු ලබන උපෝසථය දින වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කාරකපුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් උපෝසථයක් ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- සුත්තුද්දේස උපෝසථය යි කියෙහි, එයට සතර නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් එක් සීමාවෙක්හි අත්පස නොපිරිහෙලා වැඩසිටිය යුතු ය. එපමණ හික්ෂු මෙහි වැඩසිටින්නාහු ද?

"එසේය" යි පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- පැමිණ සිටින හික්ෂු වස්තූසභාගාපත්ති වලින් මිදුණාහු ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍රශ්නය:- ගෘහස්ථාදි එක්විසි වර්ජනීය පුද්ගලයන් සඛිඝයාගේ අත්පසින් බැහැර කොට නිමවී ද?

"එසේය" යි පිළිතුරු දෙනු.

ඉක්බිති පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් මෙසේ කිය යුතු ය.

මේ වතුරච්ඡයෙන් යුක්ත කර්මයට 'පත්තකල්ලය' යි කියනු ලැබේ. පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චානි සමාපෙත්වා දේසිතා-පත්තිකස්ස සමග්ගස්ස හික්ඛුසඛිඝස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම.

මෙය කී කල්හි සඛිඝයා විසින් සාධුකාර දිය යුතු ය. ඉක්බිති ඤාත්තිය කියා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය.

විශේෂ කරුණක්

"පුබ්බකරණ පුබ්බකිච්චානි සමාපෙත්වා"- යනාදි පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ෂයෙහි මිස, විනය පෙළෙහි හෝ අටුවාවෙහි දක්නට

නැත. ප්‍රාතිමෝක්ෂය වර්ණනා කරන කඩබාසිතරණී අවුච්චිවෙහි ද ඒ පාඨය ගැන කිසිවක් සඳහන් කර නැත. එයින් සිතා ගන්නට තිබෙන්නේ ඒ පාඨය ප්‍රාතිමෝක්ෂයට පසු කාලයේදී ඇතුළු කරන ලද්දක් කියා ය. එහි මුල් කොටස ඒ ඒ පිටපත්වල "සුඛකරණ සුඛකිච්චාති සමාපෙත්වා" යි ද "සමාදපෙත්වා" යි ද දක්නා ලැබේ.

"පාතිමොක්ඛං උද්දිසිතුං ආරාධනං කරොම" යන මෙහි අර්ථය බොහෝ දෙනා වරදවා තේරුම් ගනිති. එය පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනා කරන හික්ෂුව විසින් කියන්නක් නොව, පාමොක් උදෙසන ස්ථවිරයන් විසින් කියන්නකි. එබැවින් "ආරාධනං කරොම" යන්නෙහි අර්ථය පාමොක් උදෙසීමට 'උත්සාහ කරම්' ය කියා ගතයුතු ය. 'පාමොක් උදෙසන ලෙස ඉල්ලමු' ය යි නො ගත යුතු ය. විනයාලංකාර ටීකාවායඪියෝ ඒ පාඨයට නො කැමැත්තක් දක්වති. "සුඛකරණ සුඛකිච්චාති සම්මා නිට්ඨාපෙත්වා පත්තකල්ලධගෙ සමානිතෙ සධසස්ස අනුමතියා පාතිමොක්ඛං උද්දිසිස්සාම" යි කිය යුතු බව විනයාලංකාර ටීකාවායඪියෝ පවසති. මෙය කෙසේ කිව ද විනය කර්මයට හානියක් නො වන බව සැලකිය යුතු.

පාරිසුද්ධි උපෝසථය.

ඉහත කී සධිස උපෝසථය හෙවත් සුත්තුද්දේස උපෝසථය කිරීමට සෑහෙන පමණ හික්ෂුන් සීමාවට රැස් නො වී, තෙතමක් හෝ දෙනමක් සීමාවට රැස්වූ අවස්ථාවලදී කරන උපෝසථය පාරිසුද්ධි උපෝසථය ය. සීමාවට තෙතමක් රැස්වූව හොත් පූර්වකරණ පූර්වකෘත්‍යයන් කොට, එක් හික්ෂුවක් විසින් "සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තා අප්පුපොසථො (පණණරසො, වාතුද්දසො) යදයස්මන්තාතං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤංඤ්ඤං පාරිසුද්ධි උපොසථං කරෙය්‍යාම" යි ඤාත්තිය තබා, පළමු කොට ස්ථවිර හික්ෂුව විසින් ඒකාංස කොට සිවුර පෙරවා උක්කුටිකව හිඳ වැඳ ගෙන "පරිසුද්ධො අහං ආවුසො පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි තුන්වරක් කිය යුතු ය. ඉතිරි දෙනම විසින් ද එසේ ම - "පරිසුද්ධො අහං ගන්තෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි තුන්වරක් කිය යුතු ය.

සීමාවට රැස් වූ හික්ෂුන් දෙනමක් වෙන් නම් පූර්ව කෘත්‍ය සියල්ල සම්පාදනය කොට ඤාතිය නො තබා, කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ඔවුනොවුන්ට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

තවද, මහාපචාරණ දිනයෙහි පෙර වස් විසූ හික්ෂුන් වහන්සේලා පචාරණය කරන කල්හි, පසු වස් විසූ හික්ෂුන් විසින් හා වස් නො වැසූ හික්ෂුන් විසින් ද, වස් බිඳුණු හික්ෂුන් විසින් ද කායසාමාග්‍රිය දීම් වශයෙන් පචාරණ කර්මයට සහභාගි වී, "පරිසුද්ධො අභං භන්තෙ පරිසුද්ධොති මං ධාරෙථ" යි කියා පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසූ හික්ෂුන් පචාරණය කරන කල්හි පෙර වස් විසූවන් හා වස් නො විසූවන් විසින් ද වස් බිඳුනවුන් විසින් ද කියන ලද පරිදි පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතුය. පාමොක් උදෙසා අවසන් වූ පසු ඒ හික්ෂුන් සීමාවෙන් බැහැර යන්නට පෙර පැමිණි හික්ෂුන් විසින් ද, සුත්තුද්දේස උපෝසථය කළ හික්ෂුන්ට පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

අධිච්ඡාන උපෝසථය.

පොහෝ දිනයෙහි එක් හික්ෂුවක් පමණක් වුව හොත් සීමාවට ගොස්, සියලු පූර්වකෘත්‍යයන් කොට පොහෝ කිරීමට තවත් හික්ෂුන් නො පැමිණෙන බව සලකා, එය තුදුස්වක දිනයක් නම්, "අප්ප මෙ වාතුද්දසො උපොසථොති අධිච්ඡාම්" යි ද පසළොස්වක දිනයක් වේ නම්, "අප්ප මෙ උපොසථො පණණරසොති අධිච්ඡාම්" යි ද තුන්වරක් කිය යුතු ය. එය අධිච්ඡාන උපෝසථ නම් වේ.

වර්ජනීය පුද්ගලයෝ.

භිහියාය, හික්ෂුණියය, ශික්ෂමානාවය, සාමණේරයාය, සාමණේරියය, ශික්ෂාව ප්‍රතික්ෂේප කළ තැනැත්තාය, පරිච්ඡිද්ධතාය, පැමිණි තැනැත්තාය, අවත නො දැකීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, අවතට පිළියම් නො කිරීමෙන් උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පාපදාෂ්ටිය නො හැරීම් නිසා උක්ෂේපනීය කර්මය කළ තැනැත්තාය, පණ්ඩකයා ය, ථෙය්‍යසංවාසකයාය, තිත්ථීයපක්කන්තිකයාය, තිරච්ඡානගතකයාය, මාතුසානකයාය, පිතුසානකයාය, අරහන්තසානකයාය, හික්ෂුණි

දූෂකයාය, සඩ්සහේදකයාය, ලෝහිතූප්පාදකයාය, උහතෝ-
බාක්ෂ්පනකයාය යන මේ විසිඑක්දෙන පොහෝ කිරීමේදී අත්පසින්
බැහැර කළ යුත්තෝ ය.

'අත්පසය' යි කියනුයේ දෙරියන් හමාරට ය. පොහෝ කරන
සඩ්සයාගේ අත්පසින් ඒ පුද්ගලයෝ බැහැර කළ යුත්තාහු ය. ඒ
පුද්ගලයන් විසිඑක් දෙනාගෙන් උක්ඛිත්තකයන් තිදෙනා අත්පසෙහි
සිටියදී පෝය කිරීමෙන් සියලුම හික්ෂුන්ට පවිති ඇවැත් වේ.
සෙස්සන් සිටියදී පෝය කිරීමෙන් දුකුළා ඇවැත් වේ.

වස් විසීම

පෙර වස් විසීමය, පසු වස් විසීමය යි වස් විසීම් දෙකකි. ගිම්හාන සෘතුවේ අටවන පෝයවූ ඇසල මස පුර පසළොස්වක දිනයේ පෝය කොට, අව පැළවිය දිනයේ පෙරවස් එළඹිය යුතු ය. වස්සාන සෘතුවේ දෙවන පෝයවූ තිකිණි මස පුරපසළොස්වක දිනයෙහි පෝය කොට, අව-පැළවිය දිනයේදී පසු වස් එළඹිය යුතු ය. ඒ දෙදිනෙන් එක් දිනක වස් විසීම නො කළ හික්ෂුවට "න හික්ඛවෙ! වස්සං න උපගන්තබ්බං, යො න උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස" යන බුධ ප්‍රඥප්තියේ සැටියට දුකුළා ඇවැත් වේ.

වස් එළඹෙන දිනයෙහි තමා වස් වසන විහාරය පිළිදැගුම් කර-ගෙන සවස් කාලයේදී මල්-පහන් පුද රත්නත්‍රය වැඳ, පිරිත් කියා දෙවියන්ට පින් දී, "ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙම්" යි එක් වරක් හෝ දෙවරක් හෝ තුන් වරක් හෝ කියා වස් එළඹිය යුතු ය.

"මෙහි වස් වසම් ය" යන අදහසින් යම්කිසි විහාරයක වෙසෙන හික්ෂුවකට දහම් දෙසීම් ආදී කටයුතුවල යෙදීම නිසා "ඉමස්මිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වස්සං උපෙම්" යන වාක්‍යය කියා වස් ඉටා ගැනීමට අමතක වූයේ ද, වස් විසීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බැවින් වස් විසීම සිදු වේ. වස කඩා නොගෙන විසුව හොත් ඒ හික්ෂුවට පවාරණය කිරීමට බාධාවක් නැත්තේ ය.

"න හික්ඛවෙ! අසෙනාසතිකෙන වස්සං උප ගන්තබ්බං. යො උපගච්ඡෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කට්ඨස්ස. යි වදාරන ලද බැවින් වහලක්

ඇති, දෙරක් ඇති, සෙනසුනක් සොයා ගෙන ම වස් ඵලඹිය යුතු ය. ඉදින් වස් විසීමට සෙනසුනක් නැති නම්, කරවා දෙන දයකයකු ද නැති නම්, උපකාරකයන් සොයා ගෙන හෝ සෙනසුනක් කරවා ගත යුතු ය. උපකාරකයන් ද සොයා-ගත නො හැකි වේ නම්, තමා විසින් ම හෝ කර ගත යුතු ය. සෙනසුනක් නැතය කියා වස් නො වැස, ඇවිතින් නො මිදිය හැකි ය.

සත්තාහකරණීයයෙන් යාම.

සත්තාහකරණීයයෙන් වස්වසන තැනින් බැහැර යන කල්හි, වස් විසු සීමාව තුළදීම "සත්තාහකරණීයයෙන් යා යුතු කාරණය සිතා, මේ කාරණයට මම බැහැර ගොස් සන්දින ඇතුළත ආපසු එමි" යි සිතා ගෙන යා යුතු ය. යාමට පළමු එසේ සිතා-ගෙන විසු හික්ෂුවට යන කල්හි අමතක වී ගියේ ද වරදක් නැත. සර්වාකාරයෙන් එය නො සිතා යන්නහුට වස්සව්ච්ඡේදය වේය යි ආචාර්යයෝ කියති. පිටත යාමට ආරාධනාදී කරුණක් නැතිව, "සතිය තුළ ආපසු එමි" යි සිතා, බැහැර යන්නහුට 'ඇවැත්ක' වේය, වස්සව්ච්ඡේදය නොවේ ය' යි ද ආචාර්යවරයෝ පවසති.

"අත්තො උපචාර සීමායං සීතෙනෙව සත්තාහ කරණීය නිමිත්තං සල්ලකඛෙන්වා. ඉමීතා නිමිත්තෙන ගත්ත්වා. අත්තො සත්තාහෙ ආගමීස්සාමිති ආගොගං කත්වා ගත්තුං වට්ටති. පුරිමක්ඛණේ ආගොගං කත්වා ගමනක්ඛණේ විස්සරිත්වා ගතෙපි දෙසො තත්ථි. සකරණීයො පක්කමතිති චුත්තත්තා සබ්බවා පන ආගොගං අකත්වා ගතස්ස වස්සව්ච්ඡේදෙති වදන්ති. යො පන සත්තාහකරණීය නිමිත්තාගාටෙපි සත්තාහබ්ගත්තරෙ ආගමීස්සාමිති ආගොගං කත්වා ගත්ත්වා සත්තාහබ්ගත්තරෙ ආගච්ඡති තස්ස ආපත්තියෙව වස්සව්ච්ඡේදෙ තත්ථි. සත්තාහස්ස සන්තිවත්තත්තාති වදන්ති. විමංසිත්වා ගහෙනබ්බං" යනු විමති විනෝදනී ටීකා පාඨයෙකි.

සත්තාහකරණීයයෙන් බැහැර ගිය හික්ෂුව සන්දින නො ඉක්මවා සත්වන දින අරුණට පළමුව, වස් වැසු තැනට පැමිණිය යුතුය. ඉදින් ඉරිද වස් විසු සීමාවෙන් පිට වී නම්, ඊට පසු ඉරිදට එළිවන්නට පළමු සෙනසුරාද ආපසු පැමිණිය යුතු ය. ඉරිද වන තෙක් පිටත විසුවහොත් වස්සව්ච්ඡේදය

වේ. සත්තාහකරණියයෙන් පිටත ගිය හික්ෂුවට අවසර ඇත්තේ පිටත සත්දින ඉක්මවීමට නො ව, සත් දින ඇතුළත ආපසු පැමිණීමට ය. පවාරණ දිනය සත්වන දිනය වී තිබියදී, සත්තාහ කරණියයෙන් බැහැර ගිය හික්ෂුව යම්කිසි තැනකදී පවාරණය කොට, වස් විසූ තැනට ආපසු නායේ ද වස්සවිච්ඡේදය නො වේ. එසේ ගිය හික්ෂුවට සත්වන දිනයෙන් ඔබ වස් කාලය නැති බැවිනි.

විශේෂ කරුණක්.

පවාරණය ඒ දිනයෙහි කිරීමට නියමිත විනය කමියක් මිස, වස් අවසන් කිරීමක් නො වේ. පවාරණය කරන පොහෝ දිනය ද වස් කාලයට ම අයත් බැවින් 'පවාරණයෙන් වස ඉවරවීය' යි සිතා එදින වස් විසූ තැනින් නොයා යුතු ය. එදිනත් එහි ම විසිය යුතු ය. එදින වුව ද වස් විසූ තැන ගැන අපේක්ෂාව හැර ගියහොත් වස්සවිච්ඡේදය විය හැකි ය.

සත්තාහකරණියයෙන් යායුතු කරුණු.

විනෝද ගමන්, වන්දනා ගමන්, ඥාති දඹන, මිත්‍ර දඹනාදී ඕනෑම කරුණකට සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු බවක් විනයෙන් නො පෙනේ. " ධම්මසවනඝාය අනිමන්තිතෙන ගන්තුං න වච්චති උද්දෙස පරිපුච්ඡාදීනං අඝායපි ගන්තුං න ලභති" යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දහම් ඇසීම, උගෙනීම, පිළිවිසීම යන මේවාටත් ආරාධනයක් නැතුව නො යා යුතු බව දක්වා තිබේ. "ආචරියං පස්සිස්සාමීති ගන්තුං ලභති" යි ගුරුවරයා දක්නට යා හැකි බව කියා තිබේ.

අනුජානාමි හික්ඛවෙ! සත්තන්තං සත්තාහකරණියෙන අප්පහිතෙ'පි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. හික්ඛුස්ස හික්ඛුනියා සික්ඛමානාය සාමණෙරස්ස සාමණෙරියා මාතුයා ව පිතුස්ස ව. අනුජානාමි හික්ඛවෙ ඉමෙසං සත්තන්තං සත්තාහකරණියෙන අප්පහිතෙ'පි ගන්තුං, පගෙව පහිතෙ. සත්තාහං සන්තිවත්තො කාතබ්බො.

යනුවෙන් හික්බුවය, හික්ඡුණියය, ශික්ෂමානාවය, සාමණේර-
යාය, සාමණේරියය, මවය, පියාය යන මේ සත් දෙනා උදෙසා,
ආරාධනාවක් නැත ද සත්තාහකරණියයෙන් යා යුතු බව
තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අනුදැන වදරා තිබේ.

"අනුජානාමී හික්බවෙ! සධ්දසකරණියෙන ගන්තුං සත්තාහං
සන්තිවත්තො කාතබ්බො" යි සධ්දසකරණියයෙන් ද නිමන්ත්රණයක්
නැතිව වුව ද සතියක් නැවතීමට යා හැකි බව වදරා තිබේ.
සධ්දසකරණිය යනු විහාර-වෛත්ය-සධ්දසාවාසාදියේ ප්‍රතිසංස්කරණාදි
වැඩ ය. ඒවාට කම්කරුවන් සෙවීමි-ද්‍රව්‍ය සෙවීමි ආදිය ය. සැම
හික්ඡුවක් ම සධ්දසයාට ඇතුළත් කෙනකු වන බැවින් හික්ඡුන්ගේ
පෞද්ගලික සේනාසන වල කටයුතු සඳහා යාම ද සධ්දසකරණිය
පිණිස යාමම ය. ඉහත කී පුද්ගලයන්ගෙන් අන්‍යයන්ගේ වැඩ
සඳහා සතිකරණයෙන් යා යුත්තේ ආරාධනාවක් ඇතහොත් ය.
අන්තරායක් ඇති කල්හි වස් විසූ තැන හැර යාමෙන් වස්සවිචේදය
වුව ද ඇවැත් නො වේ. ගුරුවරයා දක්නට ගිය අවස්ථාවකදී,
ගුරුවරයාගේ කීම පරිදි එහි නැවතීමෙන් වස් බිඳීමෙන් ද
ඇවැත් නො වේ.

පවාරණය.

'ප්‍රතික්ෂේප කිරීමය, ආරාධනා කිරීමය' යි පවාරණය දෙවැදෑරුම් වේ. "යො පත ගික්ඛු භුත්තාවී පචාරිතො අනතිරිත්තං බාදනියං වා භොජනියං වා බාදෙය්‍ය වා භුඤ්ජෙය්‍ය වා පාවිත්තියං" යන මේ සිකපදයෙහි දැක්වෙන පවාරණය ප්‍රතික්ෂේපය ය. වස් අවසන් වන පෝයෙහි කරන්නට නියමිතවූ මේ පවාරණය උපාසකෝපාසිකාවන්ගේ සිල් පවාරණය බඳු ප්‍රතික්ෂේපයක් නො වේ. දැකීමය, අනුන් කියනු ඇසීමය, සැක ඇතිවීමය යන මේ කරුණු තුනෙන්ම වරද ගැන, තමාට අවවාද අනුශාසනා කරන ලෙස සභිසයාගෙන් හෝ ගණයාගෙන් හෝ පුද්ගලයාගෙන් හෝ ඉල්ලීම මෙහි අදහස් කරන පවාරණය ය. මෙය වස් අවසන් කිරීමය යි වරදවා නො ගත යුතු.

පවාරණය වනාහි දින වශයෙන් වාතුද්දසී පවාරණයය, පණ්ණරසී පවාරණය ය, සාමග්ගි පවාරණය යයි තෙවැදෑරුම් වේ.

සභිසපවාරණයය, ගණපවාරණයය, පුන්ගලපවාරණය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තෙවැදෑරුම් වේ.

තෝවාචික පවාරණයය, ද්වේවාචික පවාරණයය, ඒකවාචික පවාරණය යයි කතීව්‍යාකාරයෙන් තෙවැදෑරුම් වේ. මෙසේ පවාරණය නව වැදෑරුම් වේ.

වස් අවසන් වන පෝය වස්සාන සෘතුවේ සවන පෝය බැවින් එය සැමකල්හි ම පණ්ණරසී දිනයක් වේ. බොහෝ සෙයින් පවාරණය කෙරෙන්නේ ඒ දිනයේ ය. වුවමනාවක් ඇති නම්

සඵසයා හට ඒ දිනයෙහි පවාරණය නො කොට වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයට හෝ අටවන පෝයට තබා ගත හැකි ය. වාතුද්දසී පවාරණයක් වන්නේ වස්සාන සෘතුවේ සත්වන පෝයෙහි පවාරණය කරන හොත් ය. වස්සාන සෘතුවේ අටවන පෝයෙහි කරන පවාරණයත් පණ්ණරසී පවාරණය ම ය.

සාමග්ගී උපෝසථයට සුදුසු කරුණක් වස්මස අව පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුත් තිස් දිනය තුළ සිදු වී නම්, සාමග්ගීපවාරණය කළ යුතු ය. අනික් කලෙක එය නො කරනු ලැබේ. සඵස උපෝසථයට සේ සඵසපවාරණයට සතර නමක්වූ හික්ෂුහු ප්‍රමාණ නො වෙති. සඵසපවාරණය කළ හැකි විමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුන් පස්නමක් එක්විය යුතු ය.

තේවාවික සධස පවාරණය.

සීමාවට සඵසයා රැස්වූ පසු එක් හික්ෂුවක් විසින් "සුණාතු මෙ ගන්තෙ සධසො, යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං, අහං ආයස්මන්තං (තිස්සං) පවාරණා ඤත්තියපතං අප්ඤෙධෙසයාං" යන වාක්‍යයෙන් අප්ඤෙධසක සම්මුතිය ලබාගෙන "සධසො ගන්තෙ ආයස්මන්තං (තිස්සං) පවාරණා ඤත්තියපතං අප්ඤෙධසති, ධපෙනු ගන්තෙ ආයස්මා (තිස්සො) පවාරණා ඤත්තිං" යි තුන් වරක් කියා සඵසස්ථවිරයන් වහන්සේට හෝ අන් වියක් තෙර නමකට හෝ පවාරණාඤාත්තිය තැබීමට ආරාධනා කළ යුතු ය.

ඉක්බිති ආරාධනා ලත් තෙරුන් වහන්සේ විසින් "ආම ධපෙම් ආවුසො" යි පිළිවදන් දී: "සුණාතු මෙ ගන්තෙ සධසො, යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මන්තං (නාගං) විනයං පුච්ඡෙයාං" යන වැකිය කියා විනය පුච්ඡක ඤාත්තිය තැබිය යුතු ය.

ආරාධනා කළ හික්ෂුව විසින් "සුණාතු මෙ ගන්තෙ සධසො, යදි සධසස්ස පත්තකල්ලං අහං ආයස්මනා (තිස්සෙන) විනයං පුච්ඡො විස්සප්පෙයාං" යි විනය විස්සප්පක ඤාත්තිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති මතු දැක්වෙන පරිදි විනය විචාරීම හා පිළිතුරු දීම කළ යුතු ය.

ප්‍රශ්නය:-

"සම්මජ්ජනි පදීපො ච - උදකං ආසනෙන ච
පචාරණාය එතානි - සුඛබ්බරණන්ති චූච්චති" යි

අර්ථකථාවායාසීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පචාරණයට සඬිසයා රැස්වීමට පළමු කළයුතු වූ හැමදීම ය, පහන් දැල්වීම ය, බොන පැන් - පරිභෝග පැන් එළවීම ය, අසුන් පැනවීම ය යන මේ කෘත්‍ය සතර කොට නිමවී ද?

පිළිතුර:- දැනට සුයාභිලෝකය ඇති බැවින් පහන් දැල්වීම නුචූච්චතා ය. සෙස්ස කොට නිමවී ය.

ප්‍ර: "ජන්දපචාරණා උතුක්ඛානං - හික්ඛු
ගණනා ච ඔවාදෙ
පචාරණා ය එතානි - සුඛබ්බිච්චන්ති චූච්චති" යි

අර්ථකථාවායාසීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, ගෙනෙන ලද ජන්දපචාරණයන් සඬිසයා හට සැලකොට නිමවී ද?

උ: සීමස්ථක සියලු හික්ඛුන් වහන්සේලා මෙහි රැස්ව අත්පස නො පිරිහෙලා කායසාමාග්‍රිය දී වැඩ සිටින බැවින් ජන්දපාරිසුද්ධීන් ගෙන ඒමක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර: සෘතුව වනාහි හේමන්තය-ගිම්හානය-වස්සානය යි කෙවැදැරුම් වේ. ඒ සෘතූන් අතුරෙන් දන් පැමිණ ඇති සෘතුව කිනම් සෘතුවක් ද?

උ: දැනට පැමිණ ඇති සෘතුව වස්සාන සෘතුව ය.

ප්‍ර: එක් එක් සෘතුවක පක්ෂ අට බැගින් ඇත්තේ ය. දැන් පැමිණ ඇත්තාවූ මේ වස්සාන සෘතුවෙන් කොතෙක් පක්ෂ ඉක්ම ගියේ ද? කොතෙක් පක්ෂ ශේෂව ඇත්තේ ද? මේ පැමිණ ඇති පක්ෂය කීවැනි පක්ෂය ද?

උ: මේ වස්සාන සෘතුවෙන් පක්ෂ පසක් ඉක්ම ගියේ ය. පක්ෂ දෙකක් ශේෂව ඇත්තේ ය. දැනට පැමිණ තිබෙන්නේ සචන පක්ෂය වේ.

ප්‍ර: දැන් මේ සීමාවට රැස්ව සිටින හික්ෂුන්ගේ සච්ඛ්‍යාව කොපමණ වන්නේ ද?

පිළිතුරු දෙනු.

ප්‍ර: අවවාද ලබාගැනීම සඳහා හික්ෂුණින් විසින් කරන ලද ආයාචනය සච්ඛ්‍යාවට සැලකෙට නිමවී ද?

උ: මෙකල හික්ෂුණින් නොමැති බැවින් ආයාචනයක් නැත්තේ ය.

ප්‍ර: "පවාරණා යාවතිකා ච හික්ඛු කම්මප්පත්තා සභාගාපත්තියො ච න චිජ්ජති චජ්ජතියා ච පුග්ගලා තස්මිං න භොත්ති පත්තකල්ලන්ති චුවචති" යි

අර්ථකථාවායඝීයන් වහන්සේලා විසින් ප්‍රකාශිත පරිදි, පවාරණය සාමාන්‍යයෙන් එකක් වුව ද, විශේෂ ලක්ෂණ වශයෙන් 'වාතුද්දසී-පණ්ණරසී-සාමග්ගි' ය යි දින වශයෙන් තුනක් ද, 'සච්ඛ්‍ය-ගණ-පුග්ගල' ය යි කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් තුනක් ද, 'තේවාචික-ද්වේවාචික-ඒකවාචික' ය යි කර්තව්‍යාකාරයෙන් තුනක්ද වන බැවින් නව වැදෑරුම් වේ. දැනට කරන්නට යන මේ පවාරණය දින වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: පණ්ණරසී පවාරණය යි.

ප්‍ර: කාරක පුද්ගලයන්ගේ වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: සච්ඛ්‍යපවාරණය යි.

ප්‍ර: කර්තව්‍යාකාර වශයෙන් කිනම් පවාරණයක් ද?

උ: තේවාචික පවාරණය යි.

ප්‍ර: තේවාචික පවාරණය යි කියෙහි, එයට යටත් පිරිසෙයින් පස්නමක් හෝ පස්නමකට අධිකවූ හෝ හික්ෂු පිරිසක් වුවමනාය. එපමණ හික්ෂුහු දැනට මෙහි රැස්ව ඉන්නාහු ද?

උ: එසේ ය.

ප්‍ර: සියලුම හික්ෂුහු සභාගාපත්තීන්ගෙන් මිදුණාහු ද?

උ: හික්ෂුහු ඔවුනොවුන් ඇවැත් දෙසා ගැනීමෙන් පිරිසිදු වූහ.

ප්‍ර: එක්විසි වර්ෂනීය පුද්ගලයන් සඩ්සයාගේ අත්පසින් බැහැර කොට තිමි ද?

උ: එසේ ය.

ඉක්බිති විනය පුවිෂක තෙරුන් වහන්සේ විසින් "සුඛකරණ සුඛකම්චිවාති සමාපෙත්වා දෙසිතාපත්තිකස්ස සමග්ගස්ස භික්ඛුසඩ්සස්ස අනුමතියා පචාරණා ඤත්තිං ධපෙනුං ආරාධනා කරොම" යි කිය යුතු ය. රැස්ව සිටින භික්ඛුන් වහන්සේලා විසින් සාධුකාර දීමෙන් එයට පිළිවදන් දිය යුතු ය.

පචාරණා ඤත්තිය.

"සුණාතු මෙ ගත්තෙ සඩ්සො. අජ්ජ පචාරණා පණ්ණරසී. යදි සඩ්සස්ස පත්තකල්ලං සඩ්සො තෙවාචිකං පචාරෙය්‍ය."

මෙසේ ඤත්තිය තැබූ පසු සඩ්සස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් ඒකාංසකොට සිවුර පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැදගෙන:-

"සඩ්සං අවුසො පචාරෙමී. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී. දුතියම්පි ආවුසො සඩ්සං පචාරෙමී -පෙ- තතියම්පි ආවුසො සඩ්සං පචාරෙමී -පෙ- පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී,"

මෙසේ පචාරණය කළ යුතු ය. සඩ්සස්ථවිරයන් වහන්සේ පචාරණය කරන කල්හි සොස්සන් අසුන්වල නො හිඳ, උක්කුටිකයෙන් හිඳිය යුතු ය. මහ තෙරුන් වහන්සේ පචාරණය කළ පසු වැඩිමහලු පිළිවෙලින් සෙසු භික්ඛුන් විසින් පචාරණය කළ යුතු ය. වැඩිමහල්ලන් පචාරණය කරන තුරු බාලයන් විසින් උක්කුටිකයෙන් ම හිඳිය යුතු ය. තමතමන් පචාරණය කළ පසු අස්නෙහි හිඳ ගැනීමට අවසර ඇත්තේ ය. නවකයන් විසින් මෙසේ පචාරණය කළ යුතු ය.

සඩ්සං ගත්තෙ පචාරෙමී. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරිසංකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකර්ස්සාමී. දුතියම්පි ගත්තෙ සඩ්සං -පෙ- තතියම්පි ගත්තෙ සඩ්සං -පෙ- පටිකර්ස්සාමී.

පවාරණය කරන සම්ප්‍රදාය අතර, පසු වස් වැසු හෝ වස් නො වැසු හෝ වස් බිඳුනාවූ හෝ හික්කුණු වෙන් නම්, ඔවුන් විසින් පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් විසු හික්කුණු පවාරණය කරන තැනක පෙර වස් විසු හික්කුණු වෙන් නම්, ඔවුන් විසින් ද පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

මහාපවාරණ දිනයෙහි සීමාවකට රැස්වූ හික්කුණු අතර පසුවස් විසුවෝ බහුල වෙන් නම්, පවාරණාඤ්ඤානිය නො තබා පාමොක් උදෙසිය යුතු ය. ඉන් පසු ඤාත්තියක් නො තබා ම පෙරවස් විසුවන් විසින් ඒ හික්කුණු කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය. දෙ පිරිස සම වෙන් නම් පවාරණාඤ්ඤානිය තබා පෙරවස් විසුවන් පවාරණ කළ යුතු ය. පසුවස් විසුවන් ඒ හික්කුණු කෙරෙහි පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය. පසු වස් පවාරණ දිනයෙහි පිළිපැදිය යුත්තේ ද එසේ ම ය. මහා පවාරණය කරන දිනයෙහි පෙරවස් හා පසු වස් විසු හික්කුණු දෙනමක් පමණක් එක් සීමාවකට එක් වූවාහු නම්, පෙරවස් විසු හික්කුණු අතින් හික්කුණු පවාරණය කළ යුතු ය. පසු වස් විසු හික්කුණු පාරිසුද්ධිය ආරෝචනය කළ යුතු ය.

තේවාචික ගණ පවාරණය.

පවාරණා දිනයෙහි සීමාවට රැස්වූ පිරිස සතර නමක් වේ නම්, එක් එක් නම ඉතිරි තෙතම කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය. එය ගණපවාරණය ය. එය ඤාත්තිය තබා කළ යුතු ය. ඤාත්තිය මෙසේ ය.

සුණන්තු මෙ ආයස්මන්තො අප්ප පවාරණා (පණ්ණරසී) යදයස්මන්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤාමඤ්ඤං පවාරෙය්‍යාම.

මෙසේ ඤාත්තිය තබා වැඩි මහලු හික්කුණු විසින් සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ වැඳ ගෙන-

"අහං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පවාරෙමි. දිට්ඨෙත වා සුතෙත වා පරිසධිකාය වා වදන්තු මං ආයස්මන්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි. දුතියම්පි අහං ආවුසො -පෙ- තතියම්පි අහං ආවුසො ආයස්මන්තෙ පවාරෙමි -පෙ- පස්සන්තො පටිකරිස්සාමි" යි

පචාරණය කළ යුතු ය. නවක හික්ෂුන් විසින්-

"අහං භත්තෙ ආයස්මත්තෙ පචාරෙමී. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරීසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මත්තො අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකරීස්සාමී. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකරීස්සාමී" මෙසේ පචාරණය කළයුතු.

තේවාචික පුග්ගල පචාරණය.

හික්ෂුන් තුන් නමක් හෝ දෙනමක් හෝ වූ කල්හි කරන පචාරණය, පුද්ගල පචාරණය ය. සීමාවට රැස්වූ හික්ෂුහු තුන් නමක් නම් ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින්-

සුණන්තු මෙ ආයස්මත්තා අප්ප පචාරණා පණ්ණරසී යදයස්මත්තානං පත්තකල්ලං මයං අඤ්ඤංඤං පචාරෙය්‍යාම."

මෙසේ ඥාතිය තැබිය යුතු ය. ඉක්බිති ස්ඵවිර හික්ෂුව විසින් උක්කුට්ඨයෙන් හිඳ ඇදීලී බැඳ-

අහං ආවුසො ආයස්මත්තෙ පචාරෙමී. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරීසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මත්තා අනුකම්පං උපාදය පස්සන්තො පටිකරීස්සාමී. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- පටිකරීස්සාමී.

මෙසේ ඉතිරි හික්ෂුන් දෙදෙනා කෙරෙහි පචාරණය කළ යුතු ය. නවක හික්ෂුන් විසින් "අහං භත්තෙ" යනාදීන් කියා පචාරණය කළයුතු.

"ආයස්මත්තො-ආයස්මත්තා" යන මේ වචන දෙක ගැන විශේෂයෙන් මතක තබා ගත යුතු ය. ආයස්මත්තො යනු බහු වචනය යි. ආයස්මත්තා යනු ද්විවචනය යි. බුදුසස්සෙහි ද්විවචනයක් වශයෙන් ව්‍යවහාර වන්නේ "ආයස්මත්තා" යන වචනය පමණෙකි.

හික්ෂුන් දෙදෙනෙක් පමණක් වුවාහු නම් ඤාතිය තැබීමක් නො කොට ස්ඵවිර හික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුට්ඨව හිඳ ඇදීලී බැඳ "අහං ආවුසො ආයස්මත්තං පචාරෙමී. දිට්ඨෙත වා සුතෙන වා පරීසධකාය වා වදන්තු මං ආයස්මා අනුකම්පං උපාදය. පස්සන්තො පටිකරීස්සාමී. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

පටිකර්ස්සාමී" යි අනික් හික්ෂුවට සැලකළ යුතු ය. නවක හික්ෂුව විසින් ඒ වාක්‍යය ම 'හත්තේ' යනු යොදා ස්ථවීර හික්ෂුව කෙරෙහි පවාරණය කළ යුතු ය.

අධිට්ඨාන පවාරණය.

ඉදින් පවාරණ දිනයෙහි එක් හික්ෂුවක් පමණක් වී නම්, ඒ හික්ෂුව විසින් සීමාවට ගොස්, හැමද, පැන් එළවා තබා, අසුන් පනවා, පහන් දල්වා, එහි හිදිය යුතු ය. එසේ හිදිනා කල්හි තවත් හික්ෂුහු ආවාහු නම්, ඒ හික්ෂුන් සමග පවාරණය කළ යුතුය. නො ආවාහු නම් "අප්ප මෙ පවාරණා (පණ්ණරසීති) අධිට්ඨාමී" යි තෙවරක් කිය යුතුය. එය අධිට්ඨාන පවාරණය ය.

ද්වේවාචිකාදි පවාරණා

පවාරණ වාක්‍යය එක් වරක් කීමෙන් කරන පවාරණය 'ඒකවාචික පවාරණය' ය. පවාරණ වාක්‍යය දෙවරක් කියා කරන පවාරණය 'ද්වේවාචික පවාරණය' ය. සමාන වස් ඇති හික්ෂුන් සමූහ වශයෙන් එක් වර පවාරණය කිරීම 'සමාන වස්සික පවාරණය' ය, ඒ ක්‍රමවලින් පවාරණය කරන්නට සිදු වන්නේ බොහෝ හික්ෂුන් ඇති කාලවල ය. මෙකල එපමණ හික්ෂුන් නැති බැවින් ඒ පවාරණා කරන්නට අවස්ථා නො පැමිණේ. එබැවින් ඒවා මෙහි නො දක්වනු ලැබේ. දනු කැමතියන් මහාවග පවාරණාක්-බන්ධකයෙන් බලා ගත යුතු ය.

කඨිනාස්තරණ විනය කමිය.

සඨිසාවි-උත්තරාසඨිග-අත්තරවාසක යන නම් වලින් තුන් සිවුරු ඉටා, පරිභෝග කරන්නා වූ භික්ෂුන් වහන්සේට එක් රාත්‍රියකුදු තුන් සිවුරෙන් වෙන්ව විසුව හොත් නිසඟි පවිති ඇවැත් වේ. එබැවින් එසේ තුන් සිවුරු පරිහරණය කරන භික්ෂුන් වහන්සේට යන යන තැනට තුන් සිවුරු ගෙන යාමට සිදුවේ.

එය භික්ෂුන් වහන්සේට තරමක කරදරයකි. කොසොල් රජතුමාගේ සොහොයුරු වූ තිස් නමක් වූ 'හද්දවග්ගිය' තෙරුන් වහන්සේලාට එයින් වූ කරදරය දුටු, මහාකාරුණික වූ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් භික්ෂුන් වහන්සේට තරමක පහසුවක් ඇති කර දෙනු වස් 'අනුජානාමී භික්ඛවෙ! වස්සං චුත්ථානං භික්ඛුනං කඨිනං අත්ථරිතුං' යි භික්ෂුන් වහන්සේට පඤ්චානිසංසයක් ලැබෙන්නා වූ 'කඨිනාස්තරණ විනය කරමය' අනුදැන වදළ සේක.

එය සිදු කරන්නේ මෙසේ ය:-

ගිහිවූ හෝ පැවිදි වූ හෝ යම් කිසි සැදැහැවතකු විසින් කඨිනත්ථාරයට නියමිත කාලය තුළදී, පෙර වස් වැස පවාරණය කළ භික්ෂුන් විෂයෙහි "ඉමං කඨිනවීචරං සධිකස්ස දෙම" යි වීචරයක් සහසතු කොට පිදු කල්හි, මහා සධිසයා වහන්සේ විසින් එය ගෙන සීමාවට රැස්ව, කඨිනාස්තරණ විනය කරමය කරනු සඳහා, එය දීමට සුදුසු භික්ෂුවක් තෝරා, මතු දැක්වෙන කර්මවාක්‍යය කියා, කඨින වස්ත්‍රය ඒ භික්ෂුවට ප්‍රදානය කළ යුතු ය.

කම්චාකන්ය මෙසේ ය :-

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සධෙසා, ඉදං සධසස්ස කඨිතදුස්සං උප්පන්නං, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා ඉමං කඨිතදුස්සං (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඨිතං අභර්ථතුං, එසා ඤජන්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ! සධෙසා, ඉදං සධසස්ස කඨිතදුස්සං උප්පන්නං, සධෙසා ඉමං කඨිතදුස්සං (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො දෙති කඨිතං අභර්ථතුං, යස්සායසමනො ඛමති ඉමස්ස කඨිතදුස්සස්ස (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො දුතං කඨිතං අභර්ථතුං, සො තුඤ්ඤානස්ස යස්ස තකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දින්නං ඉදං සධෙසන කඨිතදුස්සං (නියස්සස්ස) භික්ඛුනො කඨිතං අභර්ථතුං, ඛමති සධසස්ස, තස්මා තුඤ්ඤානී, එවමෙතං ධාරයාමි.

මෙසේ සධසයා විසින් එක් හික්ෂුවකට දෙන ලද ඒ කඨිත වස්ත්‍රය, පුජාකළ පින්වතුන් විසින් ම කපා මසා-පඬුපොවා, අධිෂ්ඨාන්තයට යෝග්‍ය වන පරිදි පිළියෙල කර තිබෙන වස්ත්‍රයක් හෙවත් සිවුරුක් වේ නම්, වස් වැසු සීමාව තුළ හිඳ, එහි කප් බිත්දු තබා, එය දෙපොට සිවුරක් නම්, තමාගේ පරණ සධසාටිය පව්වුධරණය කොට "ඉමං සධසාටිං අධිට්ඨාමි" යි තුන් වරක් කියා, එය ඉටා ගත යුතු ය. තනි පොට සිවුරක් වී නම්, පරණ උත්තරාසධිගය පව්වුද්ධරණය කොට "ඉමං උත්තරාසධිගං අධිට්ඨාමි" යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය. අදනයක් නම්, පරණ අත්තරවාසකය පව්වුද්ධරණය කොට, "ඉමං අත්තරවාසකං අධිට්ඨාමි" යි තුන්වරක් කියා එය ඉටා ගත යුතු ය.

ඉක්බිති ඒ චීවරය අතට ගෙන එය සධසාටිය නම්, "ඉමාය සධසාටියා කඨිතං අත්ථරාමි" යි තුන් වරක් කිය යුතු ය.

උත්තරාසඨගය නම්, "ඉමිනා උත්තරාසඨගෙන කඨිනං අත්ථරාමි"
 යි ද, අත්තරවාසකය නම් "ඉමිනා අත්තරවාසකෙන කඨිනං අත්ථරාමි"
 යි ද කිය යුතු ය. එසේ කීම කඨිනාස්තරණ විනය කර්මය ය. එය
 කළ කල්හි ඒ හික්ෂුන් වහන්සේට බුධාඥාව වූ පරිදි අනාමන්තචාරාදි
 පඤ්චානිසංසය ලැබෙන්නේ ය. ඉක්බිති ඒ හික්ෂුව විසින්
 කඨිනාස්තරණ කර්මය අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය.

එය කරන්නේ මෙසේ ය:-

ඒ හික්ෂුව විසින් සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා ඇදිලි බැඳ,
 සඨිසයාහට තමා සඨිසස්ථවිර නම් "අත්ථනං ආවුසො සඨිසස්ස
 කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදථ" යි තුන් වරක් කිය
 යුතු ය. තමාට වැඩිමහල්ලෝ එහි වෙත් නම් "අත්ථනං ගන්තෙ
 සඨිසස්ස කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමොදථ" යි කිය
 යුතු ය. අනුමෝදන් වන හික්ෂුන් විසින් "අත්ථනං ගන්තෙ සඨිසස්ස
 කඨිනං ධම්මිකො කඨිනත්ථාරො අනුමෝදමි" යන වැකිය, ඒකාංස
 කොට පොරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ ඇදිලි බැඳගෙන කියා,
 කඨිනත්ථාරය අනුමෝදන් විය යුතු ය. ඉන් පසු අනුමෝදන් වූ
 හික්ෂුන්ට ද පඤ්චානිසංසය හිමි වේ. කඨින වස්ත්‍රය වැඩ නො නිම
 වූ වස්ත්‍රයක් වේ නම්-

"පුබ්බකරණං සත්තහි ධම්මෙහි සධගහිතං; ධොවනෙන
 විචාරණෙන ජෙදනෙන බන්ධනෙන සිබ්බනෙන රජනෙන
 කප්පකරණෙන"

යනුවෙන් දැක්වෙන සේදීමය, නුල්ගසා කඩ වෙන් කිරීමය,
 කැපීමය, බොරුනුල් දැමීම ආදියෙන් කඩ එකතු කිරීමය, මැසීමය,
 පඬුපෙවීමය, කප් බිත්දු තැබීමය යන පුච්ඤාභ්‍යාස සත එදින ම
 කොට නිමවා, එදින ම කඨිනත්ථාරය කළ යුතු ය.

"කඨිනං කෙන දිත්තං වට්ටති? යෙන කෙනවි දෙවෙන වා
 මනුස්සෙන වා පඤ්චත්තං වා සහධම්මිකාතං අඤ්ඤතරෙන
 දිත්තං වට්ටති" යනු අටුවා හෙයින් යම් කිසි මනුෂ්‍යයකු විසින්
 හෝ දෙවියකු විසින් හෝ හික්ෂුවක විසින් හෝ හික්ෂුණියක
 විසින් හෝ සාමණේරයකු විසින් හෝ සමාණේරියක විසින්

හෝ ශික්ෂමානාවක විසින් හෝ දෙන ලද වස්ත්‍රය කඨිනයට සුදුසු වන්නේ ය.

කඨිනය දිය යුතු සැටි නො දන්නා පින්වතකු විසින් එය කෙසේ දිය යුතුදැයි හික්ෂුන්ගෙන් විචාළ හොත්, තුන් සිවුරු අතුරෙන් එක්තරා සිවුරකට පොහෝනා වස්ත්‍රයක් ඉර උදවන වේලෙහි "කඨින දුස්සං දෙම" කියා දිය යුතු බවත්, එය කිරීමට ඉදිකටු-තුල් හා පඬුත්, එයට සහභාගි වන හික්ෂුන්ට දනයක් දිය යුතු බව, ඒ පින්වතාට කිය යුතු ය. ඒ බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. කඨිනය සඳහා වස්ත්‍රයක්ම දිය යුතුය කියා හෝ කොට නිමවූ සිවුරක් දිය යුතුය කියා හෝ විනය පාළියෙහි කඨිනය දීම පිළිබඳ වචන මාත්‍රයකුදු සඳහන් කොට නැත. අටුවාවෙහි 'තුන් සිවුරෙන් එකකට පොහෝනා වස්ත්‍රයක් දිය යුතුය' යි දක්වා තිබෙන්නේ වැඩ නිම කළ සිවුරක් නො දිය යුතු නිසා නොව ඒ කාලයේ පැවති සිරිත අනුව ය. අතීත කාලයේ සිවුරු මසා ගැනීම කරන ලද්දේ හික්ෂුන් විසිනි. දයකයෝ සිවුරු පිණිස වස්ත්‍ර ම පිදුහ.

"සධසෙන පත කස්ස දතබ්බං? යො ජණ්ණ විවරො හොති. සවෙ බහු ජිත්තවිවරා. බුඛ්ඪස්ස දතබ්බං. බුඛ්ඪෙසුපි යො මහාපරියො තදහෙට විවරං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොති. තස්ස දතබ්බං. සවෙ බුඛ්ඪො ත සක්කොති නවකතරො සක්කොති. තස්ස දතබ්බං. 'අපි ච සධසෙන මහාථෙරස්ස සධගහං කාතුං වට්ඨති. තස්මා තුම්හෙ හත්තෙ ගණ්හථ. මයං කත්වා දස්සාමි'ති වත්තබ්බං"

යනුවෙන් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, යම්කිසි දයකයකු විසින් කඨිනය පිණිස පුදන ලද වස්ත්‍රය සච්ඤයා විසින්, ඒ පිරිසෙහි වූ හික්ෂුන් අතුරෙන් දිරාගිය සිවුරු ඇති හික්ෂුවට දිය යුතු ය. දිරාගිය සිවුරු ඇත්තෝ නැත්තාහු හෝ බොහෝ දෙනෙක් අත්තාහු හෝ වෙත් නම්, ඒ වස්ත්‍රය වෘද්ධයාට දිය යුතු ය. වෘද්ධයන් අතුරෙහුදු එදින ම කපා-මසා-පඬුපොවා සිවුර කොට නිමවා, කඨිනය ඇතිරීමට සමත් මහපිරිස් ඇති තැනැත්තකුට දිය යුතු ය. ඉදින් වෘද්ධයා එසේ කිරීමට සමත් නො වී නවකයෙක් සමත් වේ නම්, නවකයාට කඨින වස්ත්‍රය දිය

යුතු ය. සධ්ඝයා විසින් මහ තෙරුන් වහන්සේට සධ්ග්‍රහ කිරීම වටනේ ය. එබැවින් "නුඹ වහන්සේ පිළිගනු මැනව, අපි එය නුඹ වහන්සේට කර දෙන්නෙමුය" යි සධ්ඝයා විසින් මහා ස්ඵවිරයන් වහන්සේට කිය යුතු ය.

කධිත චීවරය සමග පිරිනමන පරිඡකාර.

කධිත චීවරයක් පුදන කල්හි දයකයෝ එහි පරිවාර පරිඡකාර වශයෙන් තවත් චීවරාදී බොහෝ වස්තූන් පුදති. ඒවා 'කධිතානිසංස පරිකාර' නම්. ඒවා ගැන පිළිපැදිය යුතු අන්දම විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

එවං අත්පතෙ පන කධිනෙ, සවෙ කධිත චීවරෙන සද්ධිං ආහතං ආනිසංසං දයකා 'යෙන අම්භාකං කධිතං ගහිතං තස්සෙව දෙමා'ති දෙන්ති, හික්ඛුසඞ්ඝො අනිස්සරො. අප් අච්චාරෙකචාච දඤ්චා ගච්ඡන්ති, හික්ඛුසඞ්ඝො ඉස්සරො. තස්මා සවෙ කධිතත්ථාරකස්ස සෙසච්චරානි'පි දුබ්බලානි' හොන්ති. සඞ්ඝෙන අපලොකෙත්චා තෙසම්'පි අත්ථාය වත්ථානී දතබ්බානී, කම්මචාචා පන එකච වට්ටති. අවසෙසෙ කධිතානිසංසෙ බලචචත්ථානී වස්සාචාසිකධිතිකාය දතබ්බානී. ධීතිකාය අභාවෙ ථෙරාසනතො පට්ඨාය දතබ්බානී. ගරුභණ්ඩං න භාජෙතබ්බං.

එහි තේරුම මෙසේ ය.:-

'මෙසේ කධිතය අතුළු කල්හි ඒ කධිත චීවරය සමග ගෙන ආ ආනිසංස පරිඡකාරයන් දයකයෝ "අප්ගේ කධිතය ගන්නා තෙරුන් වහන්සේට ම දෙමුය" කියා දෙත් නම්, ඒවා හික්ඛු සධ්ඝයාට අයිති නැත. දයකයෝ ඒවා ගැන කිසිවක් නො කියා ගියාහු නම්, ඒ පිරිකර සධ්ඝයාට අයිතිය. එබැවින් කධිතය ලැබූ හික්ඛුවගේ අත් සිවුරුත් දුබ්බචී ඇත් නම්, සංඝයාට දන්වා ඒ සිවුරු පිණිස ද කධිතත්ථාරකයාට වස්ත්‍ර දිය යුතු ය. කර්මචාකාය කියයුත්තේ කධිත චීවරය සඳහා පමණෙකි. ඉතිරි කධිතානිසංසයන්ගෙන් බලචක් වස්ත්‍ර (ශක්තිමත් හොඳ වස්ත්‍ර) වස්සාචාසිකධිතිකාවෙන් දිය යුතු ය. ධීතිකාවක් නැතහොත්,

මහතෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙළින් දිය යුතු ය. ගරුභාණ්ඩ නො බෙදිය යුතුය.

බොහෝ භික්ෂුන් වහන්සේලා වාසය කරන තැන් වලට සාධික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු වැඩිමහලු පිළිවෙළින් ලැබෙන ලැබෙන සැටියට බෙද දෙනු ලැබේ. එය කරන්නේ මෙසේය:- අද සිවුරු පසක් ලද හොත් මහතෙරුන්වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙළින් පස් නමකට ඒ සිවුරු දෙකි. ඊට පසු ලැබෙන සිවුරු සවෙනි තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙළින් දෙනු ලැබේ. "ධීනිකාවය" යි කියනුයේ සිවුරු දීම නැවතුණු තැන ය. පිළිවෙළින් සිවුරු දිගන අවුත් නැවතුණු තැනක් ඇති නම්, කඩිනානිසංස වස්ත්‍ර ඒ ධීනිකාවේ පටන් බෙදෙනු ලැබේ.

කඩින විපත්ති.

කඩිනය අතුළේ වී නමුත් කඩිනාස්තරණ විනය කමිය සිටියට නො පැමිණීමේ කරුණු සුවිස්සක් මහා වග්ගපාළියෙහි වදාරා තිබේ. ඒ සුවිස්ස සංග්‍රහ කොට ගත හොත් කරුණු කීපයෙකි.

අධිෂ්ඨානයට යෝග්‍ය සිවුරක් වන පරිදි සිවුර පිළිබඳව කළයුතු දෑ සම්පූර්ණ නො කළ සිවුරකින් කඩිනය අතුළේ ද එය සිටියට නො පැමිණේ. මහා වග්ගයෙහි දේශිත සුවිසි විපත්තීන් ගෙන් බොහෝ ගණනක් කියන ලද කරුණෙහි සච්ඡත වේ.

"න නිමිත්ත තතෙන අත්ථතං හොති කඩිතං. න පරිකථා තතෙන අත්ථතං හොති කඩිතං" (මහා වග්ගපාළි) මේ වස්ත්‍රය හොඳය, මෙය කඩින විවරයකට සුදුසුය යනාදීන් නිමිති ඇති කිරීමෙන් ලබාගත් වස්ත්‍රයෙන් කඩිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. "කඩින දීම හොඳ පින්කමෙකි, වෙන අවුරුදුවල නම්, මේ කාලයේ කඩින දෙනවාය, මේ අවුරුද්දේ ඒ ගැන සුදනමක් නො පෙනේය" යනාදීන් වටිනි පිටිනි කථා කොට උපදවා ගත් වස්ත්‍රයෙන් කඩිනය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ. මේ කරුණු දෙක විශේෂයෙන් භික්ෂුන් විසින් මතක තබා ගත යුතු කඩින විපත්ති දෙකකි.

මෙය විස්තර කරන විනය අටුවාවෙහි "කඨිනං නාම අති උක්කට්ඨං වට්ඨති, මාතරංපි විඤ්ඤාපෙතං න වට්ඨති, ආකාසනො මභිණ්ණ සද්දිසමෙව වට්ඨති" යි කියා තිබේ. එහි තේරුම 'කඨින ඉතා උත්කෘෂ්ඨ වූයේ ම වටනේ ය, මවටවත් කියා ලබා ගන්නට නො වටනේය, හික්ෂුවක ගේ කිසිම නිමිත්ත කරණයක් හෝ පරිකථාවක් හෝ ඉල්ලීමක් හෝ නැතිව, අහසින් වැටුනාක් මෙන් ලද වස්ත්‍රයක් ම කඨිනය පිණිස වටනේය' යනු යි.

මෙහි අහසින් වැටීමේ උපමාව දක්වා තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ ඉල්ලීම්, නිමිති පහළ කිරීම්, වටින් පිටින් කථා කිරීම් වලින් තොරව, දයකයකුගේ කැමැත්තෙන් ම පුදන ලද්දක් විය යුතු බව දැක්වීම පිණිස ය.

ඇතැම්හු "ආකාසනො මභිණ්ණ සද්දිසමෙව වට්ඨති" යන අටුවා පාඨය වරදවා තේරුම් ගෙන කඨිනය කලින් හික්ෂුන්ට දැනුම් දීමක් නො කොට හදිසියෙන් දිය යුත්තකු යි කියති. කඨිනයක් දෙන බව කලින් හික්ෂුන්ට දැන්වීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් නැත. කඨිනය දීම සම්බන්ධයෙන් නො දන්නා දෙයක් හික්ෂුන්ගෙන් අසා ගැනීමෙන් හෝ එසේ අසන කෙනකුට ඒ කාරණය කියා දීමෙන් හෝ වන කඨින විපත්තියක් ද නැත. කඨිනයක් දෙනු කැමති දයකයාගේ ඉල්ලීම පිරිදි හික්ෂුවක් විසින් ඒ කටයුත්තට වුවමනා පමණ හික්ෂුන් වහන්සේලා පමුණුවා දීමෙන් වන කඨින විපත්තියක් ද නැත.

"න කුක්කුකතෙන අභ්ථං හොති කඨිනං" යනු වදළ බැවින් තාවකාලික වශයෙන් දෙන වස්ත්‍රයකින් කඨිනය අතුළේ ද සිටියට නො පැමිණේ.

"න සත්තිධිකතෙන අභ්ථං හොති කඨිනං" යි වදළ බැවින් සත්තිධි කළ වීචරයෙන් අතුළේ ද කඨිනාස්තරණය සිදු නො වේ. 'කරණසත්තිධිය, නිවයසත්තිධිය' යි සත්තිධිය දෙ-වැදෑරුම් වේ. සඨිසයා විසින් හික්ෂුවකට කඨින වස්ත්‍රය දුන් පසු, එදිනම සිවුරක් නො කොට, එය තබා ගෙන සිට, පසුදිනකදී සිවුරක් කිරීම 'කරණසත්තිධි' නම්. එබඳු සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද කඨිනාස්තරණ විනය කම්ප සිද්ධ නො වේ. කඨිනය පිණිස ලද වස්ත්‍රය එදින

ම යම්කිසි හික්ෂුවකට නොදී පසු දිනක දීම 'නිවසසන්තිධි' නම්. එබඳු සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද සිටියට නො පැමිණේ.

"න නිස්සග්ගියෙන අඝථනං හොති කඨිනං" යි වදළ බැවින් සිවුර කර ගෙන යන කල්හි නිමවන්නට කලින් අරුණ නැගීම වූ සිවුරෙන් කඨිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

"න අඤ්ඤත්‍රසඨිසාවියා අඝථනං හොති කඨිනං" යනාදිය වදළ බැවින් සඨිසාවිය - උත්තරාසඨිගය - අත්තර වාසකය යන මේ තුන හැර අනිකකින් කඨිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

කලින් කළ සිවුරෙන් කඨිනය ඇතිරීම.

"න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙක පඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ඡන්තෙන සමණ්ඨලිකතෙන අඝථනං හොති කඨිනං" යනු වදළ බැවින් කඨින වස්ත්‍රය ලැබූ ඒ දිනයෙහි ම පස්කඩක් කොට හෝ පස්කඩකට වැඩි කඩ ගණනකට හෝ කපා, මහාමණ්ඩල අර්ධ මණ්ඩල දක්වා නො කළා වූ, කඩ නො කැපූ හෝ කඩ දෙක තුනකට කපා කළා වූ හෝ සිවුරකින් කඨිනය අතුළේ ද නො අතුළේ වේ.

බොහෝ දෙනා 'කලින් කර තිබෙන සිවුරකින් කඨිනය ඇතිරීම වරදය' යි ගත්තේ ඉහත කී පාඨය වරදවා තේරුම් ගැනීමෙනි. ඒ පාඨයෙන් දක්වන ප්‍රධාන කාරණය කඩ නො කැපූ හෝ පසකට අඩු කඩ ඇත්තා වූ හෝ වීචරය කඨිතාස්තරණයට නුසුදුසු බව ය. "තදහෙව" යන වචනය ඒ පාඨයට යොද තිබෙන්නේ ඉහත දැක්වූ සන්තිධිය හා නිස්සග්ගිය සම්බන්ධයෙනි. කලින් කඨින වස්ත්‍රයෙහි කර තුබූ දෙයක් සම්බන්ධයෙන් සන්තිධියක් නො වේ. එය වන්නේ සඨිසයා විසින් වස්ත්‍රය ලැබූ පසු එදින ම සියල්ල නිම කොට කඨිනය නො ඇතිරීමෙනි.

කඨින වස්ත්‍රය ලැබ එය සඨිසයා විසින් සුදුසු හික්ෂුවකට දුන් පසු කළ යුතු සත්වැදැරුම් පුච්ඤාකාර්ය කළ යුතු ය. කළ යුතු පූර්වකාර්යයන් අතුරෙන් යම් යම් කාර්යයක් ඒ වස්ත්‍රයෙහි කලින් කෙරී තිබේ නම්, ඒවා නැවත කරන්නට වුවමනාවක් නැත.

පූර්වකෘත්‍යයන් කළ යුතු වන්නේ ඒවා කෙරී නැතහොත් ය. මසා පඬුපොවා ඇති වස්ත්‍රයක් ලද හොත් එහි පූර්වකෘත්‍ය වශයෙන් කරන්නට ඉතිරි වී ඇත්තේ කප්බිත්දු කැබීම පමණෙකි. එය කොට, ඉටා, එයින් කඩිතය අතුළ කල්හි කඩිතාස්තරණ සිද්ධිය වේ.

"එවැනිව පන හික්බවෙ පබ්බාජෙනබ්බො, උපසම්පා-දෙනබ්බො, පදංමං කෙසමස්සුං මහාරෙන්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙන්වා එකංසං උත්තරාසඬිගං කාරාපෙන්වා හික්ඛුනං පාදෙ වන්දපෙන්වා" යනාදීන් මහාවග්ගපාළියෙහි පැවිදි කරන සැටි වදරා තිබේ. යම් කිසිවකු කලින් කෙස්-රැවුල් බා-ගෙන පැවිදි-වන්නට පැමිණිය හොත් ඉහත කී දේශනය අකුරට ම පිළිපදින්නට, ඔහුගේ හිස නැවත කෙස් සිටවා කපන්නට හෝ කපා පැවිදි කර වීමට, නැවත කෙස්-රැවුල් වැඩෙන තුරු බලා සිටින්නට හෝ වුවමනා නැත. කෙස්-රැවුල් පහ කිරීම සිදුවී තිබෙන බැවින් සිවුරු හඳවා, ඔහු පැවිදි කළ යුතු ය.

එමෙන් පූර්වකෘත්‍යයන් සිදුවී තිබෙන කඩිතවස්ත්‍රයක් ලදහොත් එහි නැවත පූර්වකෘත්‍යයන් කරන්නට වුවමනා නැත. ඇත්තේ නො නිමි පූර්වකෘත්‍යයක් වේ නම්, එය කොට කඩිතය ඇතිරීමට ය. කලින් කෙස්-රැවුල් කපා ගෙන උන්නහුගේ පැවිද්ද සිදුවන්නාක් මෙන් කලින් පූර්වකෘත්‍ය නිම වී ඇති සිවුරෙන් කරන කඩිතාස්තරණය ද සිදු වේ. කලින් කර තිබීමෙන් එයට වන බාධාවක් නැත. එබැවින් විනය අටුවාවෙහි-

"එටං දින්නෙ පන කඨිනෙ සටෙ තං කඨින දුස්සං නිට්ඨිතපර්කම්මමෙට හොති. ඉච්චෙතං කුසලං ච නො ටෙ නිට්ඨිතපර්කම්මං අහං ථෙරොති වා බහුස්සුතොති වා එකෙනා පි අකාතුං න ලහති. සබ්බෙහෙට සන්තිපතිත්වා ධොවතසිබ්බන-රජනාති නිට්ඨාපෙනබ්බාති."

මෙසේ කඩිතය දුන් කල්හි ඉදින් ඒ කඩිත වස්ත්‍රය වැඩ ඉවරවූවක් වේ නම් එසේ ම හොඳ ය. ඉදින් වැඩ ඉවර වූවක් නොවේ නම් 'මම සථිවර වෙමි ය., මම බහුශ්‍රැත වෙමි'යි එක් හික්ඛුචක් විසිනුදු නො කරන්නට නො ලබයි. හැමදෙනා ම රැස්ව, සේදීම-මැසීම-පඬුපෙවීම නිමකළ යුතුය' යනු එහි තේරුම යි.

ත්‍රිපිටකධාරී ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ගේ පාළු මුත්තක විනය විනිවිච්ඡයෙහි ද ඒ පාඨය එසේ ම සඳහන් වේ. ඒ පාඨය විනයාලංකාර ටිකාවෙහි වර්ණනා කර ඇත්තේ මෙසේ ය:-

"සචෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිතපරිකම්මමෙව හොතිති ඉමිනා කඨිනදුස්සං තාම න කෙවලං පකති සාටකමෙව: අථ ඛො පරිනිට්ඨිතසත්තවිධපුබ්බකිච්චං විවරමිපි හොතිති දස්සෙති (තස්මා නිට්ඨිත විවරමිපි හොතිති දස්සෙති.) තස්මා නිට්ඨිත-විවරස්මිං දිත්තෙ සත්තවිධපුබ්බකිච්චකරණෙන අත්ථො තත්ථි. කෙවලං පච්චුද්ධරණාදිති යෙව කාතබ්බාති. සචෙ පත කිඤ්චි අපරිනිට්ඨිතා හොති. අත්තමසො කප්ප බිත්ඳුමත්තමිපි. තං නිට්ඨාපෙන්වා පච්චුද්ධරණාදිති කාතබ්බාති."

එහි තේරුම මෙසේ ය:- "සචෙ තං කඨිනදුස්සං නිට්ඨිත-පරිකම්මමෙව හොති" යන මේ පාඨයෙන් කඨින වස්ත්‍රය නම්, හුදෙක් ප්‍රකෘති වස්ත්‍රයක්ම නොවේ ය. නිමියාවූ සත් වැදෑරුම් පුඵකෘත්‍යය ඇති විවරයක් වේය'යි දක්වයි. එ බැවින් වැඩ නිමවූ සිවුරක් (කඨිනය සඳහා දුන් කල්හි) සත් වැදෑරුම් පුඵකෘත්‍යයෙන් වුවමනාවක් නැත. හුදෙක් පච්චුද්ධරණාදිය පමණක් කළ යුතු ය. ඉදින් කිසි පුඵකෘත්‍යයක් නිම කොට නැත්තේ නම්, යටත් පිරිසෙයින් කප්බිත්දු තැබීම් මාත්‍රය පමණක්වත් ඉතිරිව ඇත්තේ නම්, එය නිම කොට පච්චුද්ධරණාදිය කළ යුතු ය.

දයකයා විසින් කලින් කපා, මසා, පඩුපොවා, දුන් සිවුරෙන් කඨිනය අතුළ යුතු බව වර්තමාන ටිකාවෙහි මෙසේ දැක් වේ.

පරිනිට්ඨිතපුබ්බකරණමෙව වෙ දයකො සධ්දස්ස දෙති. සම්පට්ඨිත්තවා කම්මවාචාය දතබ්බං. තෙන ට තස්මිං යෙව සිමා-මණ්ඩලෙ අධිට්ඨතිත්තවා අත්ථරිත්තවා සධ්දසො අනුමොදපෙනබ්බො. කතපුබ්බකරණස්ස පුත කත්තබ්බාභාවනො.

ඉදින් දයකයා කරන ලද පුඵකරණ ඇති වස්ත්‍රයක් ම සංඝයාට දේ නම්, සධ්දසයා විසින් පිළිගෙන කම් වාක්‍යයෙන් කඨිනත්ථාරකයාට දිය යුතු ය. කඨිනත්ථාරකයා විසින් (සීමා මණ්ඩලය වස් වැසූ සීමාවට ද අයත් නම්) ඒ සීමා මණ්ඩලයේදී ම ඉටා කඨිනය අතුරා සධ්දසයාට අනුමෝදන් කරවිය යුතු ය.

එසේ කළ යුත්තේ කරන ලද පුඵකෘත්‍යය ඇති වස්ත්‍රයෙහි නැවත කළ යුත්තක් නැති නිසා ය, යනු එහි තේරුම ය.

තවද "තදහෙව සඤ්ජන්තෙනාති සධසෙන කධීනත්ථාරකස්ස කම්මවාචං චත්වා දින්තෙනෙව තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඛලිකතෙන හවිතබ්බං -පෙ- න දයකෙන දියමානං" යි වජිරබුද්ධි ටීකාවෙහි ම මහාවග්ගපාළියෙහි එන "තදහෙව සඤ්ජන්තෙන සමණ්ඛලිකතෙන" යනාදි පාඨය සධසයා විසින් කධීනත්ථාරකයාට කම්මාකෘත්‍ය කියා දුන් කධීන වස්ත්‍රය පිළිබඳ වුවක් මිස, දයකයා අතේ තිබෙන වස්ත්‍රය පිළිබඳ වුවක් නො වන බව දක්වා තිබේ. දයකයා කොතෙක් කල් තබාගෙන මැසීම් ආදිය කළත් එය දයකයාගේ සන්තිධියක් මිස, හික්ෂු සධසයාගේ සන්තිධියක් නොවන බැවින් කලින් මසා තිබූ සිවුර, කධීනය ඇතිරීමට නො ගත යුත්තක් නො වේ. කධීනය ගැන 'මාතිකට්ඨ කථාවෙහි' දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

"සවෙ පුරිමවස්සං චුත්ථානං ගහට්ඨපබ්බතේසු යො කොච්ච ධම්මෙන සමෙන චීවරං දෙති, ඉමිනා කධීනං අත්ථරථාති, තං බත්ඨකෙ චුත්තාය ඤත්තිදුතියකම්මවාචාය කධීනත්ථාරාරහස්ස හික්ඛුනො දතබ්බං. තෙන තදහෙව පඤ්ච වා අතිරෙකාති වා බණ්ඩාති ඡන්දිත්වා සධසාචී වා උත්තරාසඬගො වා අත්තර-වාසකො වා කාතබ්බො. සෙසහික්ඛුහි තස්ස සභායෙහි හවිතබ්බං. සවෙ තතචීවරමෙව උප්පජ්ජති සුත්තරමෙව. අච්ඡන්තා සිබ්බිතං පන න වට්ටති.,

එහි තේරුම මෙසේ ය:- ඉදින් පෙරවස් වැස නිමකළ හික්ෂුන්ට හිහිපැවිද්දන් අතුරෙන් යම්කිසිවෙක් 'මෙයින් කධීනය අතුරත්වා'යි දැහැමින් සෙමින් සිවුරක් දේද, එය බත්ඨකයෙහි කියන ලද ඤත්තිදුතියකම්මවාචාවෙන් කධීනාස්තරණයට සුදුසු හික්ෂුවකට දිය යුතු ය. ඒ හික්ෂුව විසින් එදින ම පසක්වූ හෝ අධික වූ හෝ කඩ කපා සධසාචීයක් හෝ උත්තරාසඬගයක් හෝ අත්තර වාසකයක් හෝ කළ යුතු ය. සෙසු හික්ෂුන් විසින් ඒ හික්ෂුවට සභාය විය යුතු ය. ඉදින් කළ සිවුරක් ම උපන්නේ නම්. යහපත් ම ය. කඩ නො කැසූ නො මැසූ සිවුර වනාහි නො වටනේ ය.

මෙසේ අටුවා-ටීකා වල නොයෙක් තැන්වල දයකයන් විසින් කලින් කපා,මසා, පඩුපොවා, පුදන ලද චීවරය ද කඩිනයට සුදුසු බව දක්වා තිබෙන්නේ "න අඤ්ඤත්‍ර පඤ්චකෙන වා අතිරෙක පඤ්චකෙන වා තදහෙව සඤ්ඡිත්තෙන සමණ්ඛලිකතෙන අත්ථතං හොති කඩිනං" යන බුධවචනය තේරුම් ගන්නට තුළුළුවත් වීමෙන් හෝ වරදවා තේරුම් ගැනීමෙන් හෝ නොව, එහි අර්ථය බුදුන් වහන්සේගේ අදහසේ හැටියට හරියට ම තේරුම් ගැනීමෙනි.

මේ අටුවාටීකාවන් ලියා තිබෙන්නේ ද මෙකල මෙන් හික්ෂුන් විනයට එතරම් ගෞරවයක් නො දක්වන, විනය පොත-පත භාවිත නො කරන කාලයකදී නොව, ඉතා ආදරයෙන්-ගෞරවයෙන් විනය සිකපද අකුරට ම පිළිපදින, විනය උගෙනීම - උගැන්වීම ආදරයෙන් කරන හික්ෂුන් විසූ කාලයේදී ය. ඒ කාලයේදී ද කඩිනාස්තරණය සඳහා නිකම්ම වස්ත්‍රය පමණක් නොව, දයකයන් විසින් කලින් වැඩ නිම කොට පිදු චීවරයන් ද ගත් බවට කිසිදු සැකයක් නැත. එබැවින් කලින් කරන ලද සිවුරුවලින් කඩිනය ඇතිරීම අද ඊයේ පටන් ගත් අලුත් දෙයක් නො වන බව ද දන යුතුය.

"කඩිනය සඳහා කලින් මැසූ සිවුරු ගතයුතු බවක් බුධදේශනාවේ නැත. එය අටුවා මතයකැ" යි ඇතැම් කෙනෙක් කියති. විනය පිළිබඳව අටුවා මතය ය - බුධමතය ය කියා දෙකක් තැන්තේ ය. විනය අඩු-වැඩි කිරීමේ හෝ වෙනස් කිරීමේ බලයක් අටුවාවාරීන් වහන්සේලාට නැත. උන් වහන්සේලා බුධ-මතයට විරුද්ධ දෙයක් නො පවසන්නාහ. අටුවාවෙන් කරන්නේ ඒ ඒ කරුණු පිළිබඳ වූ බුධ-මතය පැහැදිලි කිරීමය. එබැවින් කඩිනය පිණිස කලින් මැසූ සිවුර ගැනීමය, වස්ත්‍රය ගැනීමය යන දෙක ම බුධමතය ම බව දන යුතු ය.

නවීන පොතක අදහස්.

දයකයන් විසින් කපා, මසා, පඩුපොවා පුදන කඩිනය අවලංගු වන සැටියට අටුවාපාඨ තෝරන්නට මහෝත්සාහයක් ගෙන තිබෙන එක්තරා මහාස්ථවීර නමකගේ නවීන පොතක, දයකයා ගෙන් ලද වස්ත්‍රය, සඩ්සයා විසින් ම සිවුරක් කොට

කඨිනය අතුරන හික්ෂුවට දීම ය, ලද ප්‍රකාර වස්ත්‍රය දීමය. යි දෙයාකාර දීමක් ඇති බව කියා:

"එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙනං කුසලං. නො චෙ නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති සබ්බභෙව සන්නිපතිත්වා ධොවනසිබ්බනරජනානි නිට්ඨාපෙනබ්බාති"

යන අටුවා පාඨයෙන් සඨිසයා විසින් අත්ථාරක හික්ෂුවට පැවරූ කඨිත වස්ත්‍රය නිම කළ පරිකර්ම ඇත්තේ නො වේ නම්, සියල්ලන් ම එකතුව සේදීම මැසීම පවුරුදීම නිම කළ යුතු යයි දක්වන බව කියා තිබේ. ඒ අටුවා පාඨයෙන් පෙනෙන්නේ ද කඨිත වස්ත්‍රය සඨිසයා විසින් හික්ෂුවකට පැවරීමෙන් පසු සේදීම් ආදියට සියලු හික්ෂුන් සහභාගි විය යුතු බව ය. එහෙත් අර නවීන පොතෙහි "පවරා සිවුරු කිරීම ද, සිවුරු කොට පැවරීම ද යන දෙකෙහි ම සඨිසයා එක්විය යුතු ම වේ. අහක් වී නම් දුකුලා ඇවැත් වේය" යි කියා තිබේ.

අටුවාවෙහි නො කී, පැවරීමට කලින් සිවුරු කිරීමට එක් නො වීමෙන් දුකුලා ඇවැත් වීම ඒ තෙරුන් වහන්සේ විසින් කොහිත් සොයා ගත්තේ දැයි නො දනිමු. අටුවාවාරීන් වහන්සේගේ අදහස "එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ" යනාදී පාඨයෙන් කඨිත සිවුර නිමවීමට හැමදෙනා වහන්සේ ම එක්විය යුතු බව දැක්වීම නම්, ඒ සඳහා එපමණ දිග වගන්තියක් කීමට වුමවනා නැත. එසේ නම් කිය යුත්තේ "එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ සබ්බභෙව සන්නිපතිත්වා ධොවන සිබ්බන රජනානි නිට්ඨාපෙනබ්බා" කියා ය. එසේ කී කල්හි වචන බොහෝ ගණනකුත් නැතිව, කිසි අවුලකුත් නැතිව, කවර අවස්ථාවකදී වුව ද කඨිතචීවරකරණයට එක්විය යුතු බව ප්‍රකාශ වේ.

චීවරකරණයට එක්විය යුතු බව දක්වන්නට කියන වාක්‍යය මැදට, ඒ සඳහා ම නම්, "සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති ඉච්චෙනං කුසලං නො ච නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති" යනු යෙදීම නිෂ්ඵලය. එය යෙදූ කල්හි හික්ෂුවකට දීමට කලින් කඨිත චීවරය කරනවා නම්, එයට සඨිසයා එක්විය යුතු බව ද නො කිය වේ. ග්‍රන්ථ කරණයෙන් අතිශයින් ව්‍යක්තවූ තියුණු බුද්ධිය ඇත්තාවූ-

අටුවාචාරීන් වහන්සේ එබඳු අවුලක් කරගනිත් ද? අටුවාචාරීන් වහන්සේ "සචෙ තං නිට්ඨිතපරිකම්මං හොති" යි කියා තිබෙන්නේ සඬිසයා විසින් කළ සිවුරක් ගැන නොව, දයකයා විසින් කොට පුදන ලද විවරයක් ගැන ය. එසේ අර්ථය ගත් කල්හි කිසිඳු අවුලක් නැත්තේ ය.

සඬිසයා විසින් කඬිත විවරය කොට පසුව කඬිතත්ථාරක හික්ෂුවට පැවරීමේ සිරිතක් ඇති බව නවීන පොතෙහි දැක්වෙන නමුත්, පාළියෙහි හෝ අටුවාටිකාවල හෝ කිසි තැනක හික්ෂුවකට කඬිත වස්ත්‍රය සඬිසයා විසින් දීමට කලින්, පූර්වකරණය සිදු කිරීමේ සිරිතක් ඇති බව දක්වා නැත. එය ඒ තෙරුන් වහන්සේගේ හැඟීම් මාත්‍රයෙකි. කඬිතදුස්සයක් උපන් කල්හි සඬිසයා විසින් පිළිපැදිය යුතු ආකාරය පරිවාර පාළියෙහි දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය.

"සචෙ සඬිසස්ස කඬිතදුස්සං උප්පන්නං හොති. සඬිසෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? අභාරකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? අනුමොදකෙන කථං පටිපජ්ජිතබ්බං? සඬිසෙන ඤාත්තිදුතියකම්මෙන කඬිතත්ථාරකස්ස ගික්ඛුතො දතබ්බං. තෙන කඬිතත්ථාරකෙන ගික්ඛුතා තදහෙව ධොවිත්වා විමජ්ජිත්වා විචාරෙත්වා ජන්දිත්වා සිබ්බෙත්වා රජිත්වා කප්පං කත්වා කඬිතං අත්ථරිතබ්බං."

'ඉදින් සඬිසයා හට කඬිතදුස්සයක් උපන හොත් සඬිසයා විසින් කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අත්ථාරකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? අනුමෝදකයා කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? සඬිසයා විසින් ඤාත්තිදුතියකර්මයෙන් අත්ථාරක හික්ෂුවට දිය යුතු ය. ඒ කඬිතත්ථාරක හික්ෂුව විසින් එදින ම සෝද, මිරිකා, විචාරා, කඩ කපා මසා, පඬු රඳවා, කප් බිංදු තබා කඬිතය අතුළු යුතුය යනු එහි තේරුම ය.

නිකම්ම වස්ත්‍රය කඬිතත්ථාරක හික්ෂුවට සඬිසයා විසින් පැවරීමක් මිස සිවුරක් කොට පැවරීමක් එහි නො කියැවේ. පූර්ව කරණය සඬිසයාට නොව කඬිතත්ථාරකයාට අයත් වැඩක් බව ද, කියන ලද පරිවාර පාඨයෙන් පෙනේ. කඬිතත්ථාරයට සුදුසු හික්ෂුවගේ අඩන දක්වීමේදී "පුබ්බකරණං ජානාති" යි පුබ්බකරණය දනගැනීම පළමු වන අඩගය වශයෙන් දේශනය කර තිබෙන්නේ

ද, පූර්ව කරණය කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව අයත් කායභීයක් වන නිසා ය. සඨිසයාට අයත් කායභීය නම්, කඨිනත්ථාරක භික්ෂුව හට පූර්ව කරණය සඳහා සහාය වීම ය.

භික්ෂුවකට පැවරීමට කලින් සඨිසයා විසින් කඨින විවරය කිරීම "කඨිනස්ස පුබ්බකරණං ආදී. කීරියා මජ්ඣෙධ. අත්ථාරො පරියොසානං." යන පරිවාර පාඨයට ද විරුද්ධ ය. පූර්ව කරණය කඨිනය පැවරීමට කලින් කරනවා නම්, විවරය පැවරීම කඨිනයාගේ මැදට යා යුතුය. පරිවාරයෙහි කඨිනයාගේ මැද වශයෙන් දැක්වෙන්නේ පවිච්ඡාර - අධිච්ඡාන කීරියා දෙක ය. කරුණු මෙසේ හෙයින් සඨිසයා විසින් සිවුරක් කොට කඨිනත්ථාරකයාට දීමේ ක්‍රමය-

"එවං දින්නෙ පන කඨිනෙ" යනාදී අටුවා පාඨයේ අර්ථය අවුල් කරනු සඳහා, ඒ මහ තෙරුන් වහන්සේ විසින් මවා ගත් කඨිනය පැවරීමේ ක්‍රමයක් බව කිය යුතු ය. එසේ කිරීමේ වාරිත්‍රයක් විනයෙහි සඳහන් නො වනුදු එයින් කඨින විපත්තියක් වන බවක් නම් නො කිය හැකි ය.

"කරණවිපත්තං නාම තදහෙව ජිනදිත්වා අකතං" යන අටුවා පාඨයත් ඒ පොතෙහි දසකයන් විසින් කර දෙන විවරය කඨිනයට නුසුදුසු බව දැක්වීමට ගෙන හැර දක්වා තිබේ. මෙය විනය නො දන්නවුන් මූලා කරනු පිණිස ගෙනහැර දැක්වීමට කදිම අටුවා පාඨයෙකි. කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි කඨිනය පිළිබඳව කියා ඇති කරුණු නො දන්නාවූ ද, කඨින විපත් තුන ගැන ම නො දන්නාවූ ද, ඕනෑම කෙනකු ඒ පාඨය දක්වා මූලා කළ හැකි ය. "කරණ විපත්තං නාම තදහෙව ජිනදිත්වා අකතං" යන අටුවාපාඨයේ අදහස නිවැරදිව තේරුම් ගත හැක්කේ කඨින විපත් තුන ම එක් තැන් කොට බැලීමෙනි.

"වත්ථුච්චත්තය. කාලච්චත්තය. කරණවිපත්තය" යි කඨිනත්ථාර විපත් තුනක් පරිවාර පාලියෙහි දැක් වේ. එයින් "වත්ථුච්චත්තය" යනු කඨින වස්ත්‍රය අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වීම ය. කඨින වස්ත්‍රය විවරයකට නුසුදුසු අකප්පිය වස්ත්‍රයක් වී නම්,

පූර්ව කරණාදිය කොට එයින් කඩිනාය අතුළේ ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

"කාලවිපත්තං නාම අප්ප දයකෙහි දිත්තං ස්වෙ සධසො කඩිනත්ථාරකස්ස දෙති" යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි, "අද ලද කඩිනදුස්සය සඩ්ඝයා කඩිනත්ථාරකයාට අදම නො දී සෙට දේ නම්" කඩින විවරය කාලවිපත්ත වේ. කාලවිපත්ත විවරයෙන් කරන කඩිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

"කරණවිපත්තං නාම තදගෙව ජන්දිත්වා අකතං" යි අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි සඩ්ඝයා විසින් කඩිනත්ථාරකයාට වස්ත්‍රය දුන් ඒ දිනයෙහි ම පූර්වකරණය නො කොට පසු දිනක පූර්වකරණය සම්පූර්ණ කළ විවරය කරණ විපත්ත නම් වේ. එයින් කරන කඩිනත්ථාරය ද සිද්ධියට නො පැමිණේ.

කඩිනාය පිළිබඳව ඇත්තාවූ සියළුම නීති-රීති ඇත්තේ සාප්පුවල හෝ දයකයන් ළඟ හෝ තිබෙන වස්ත්‍රය හෝ සිවුරු පිළිබඳව නො ව, සඩ්ඝයා හට පුදන ලද වස්ත්‍ර හෝ සිවුරු පිළිබඳව ය. කඩිනාය පිණිස දයකයකු විසින් නිකම්ම වස්ත්‍රයක් මිස, සිවුරක් නො පිදිය යුතුය කියා හෝ සිවුරක් දුන හොත් එය නො පිළිගත යුතුය, එයින් කඩිනාය නො අතුළ යුතුය කියා හෝ විනය නීතියක් නැත. ඉදින් දයකයකු විසින් වැඩ නිම කළ සිවුරක් ම කඩිනාය පිණිස පූජාකරන ලද්දේ නම්, එය පිළි-ගෙන සඩ්ඝයා විසින් කඩිනත්ථාරක හික්ෂුවට දිය යුතු ය.

කැපීම් මැසීම් ආදී පූර්වකරණය එහි කෙරී තිබෙන බැවින් කඩිනත්ථාරක හික්ෂුව විසින් 'පූර්ව කරණය සම්පූර්ණ කරන්නට ය' කියා, එහි පඩු සෝද හැර නැවත එය කපා මසා පඩුපොවා ගැනීමට වුවමනාවක් නැත. ඒවා ඒ සිවුරෙහි කෙරී ඇති බැවින් නැවත නො කළාට කරණවිපත්තියක් නැත. එය කරණ සම්පත්තියෙන් යුක්ත ය. කපා, මසා පඩුපොවා ඇති සිවුරක්, කරණසම්පත්තිය ඇති කර ගැනීමට ය කියා විනාශ කරනවා නම් එය මහ විහිළුවකි. එබඳු නිෂ්ඵල වැඩ කරන්නට, බුදුන් වහන්සේ නියම නො කරන සේක. එබැවින් කලින් දයකයකු විසින් කරන

ලද විවරයෙන් කඩිනය ඇතිරීමෙන්, කරණවිපන්න කඩිනයක් නො වන බවත්, අද ලැබුණු වස්ත්‍රයෙහි පුරවකරණය පසු දිනක කිරීමෙන් ම විවරය කරණවිපන්න වන බවත් තේරුම් ගත යුතු ය. කඩින විවාරණය.

උපෝසථ, පවාරණ විනය කර්මයන්හි මෙන් ම කඩිනය පැවරීමේදී ද කළ යුතු විනය විවාරණයක් ඇත්තේ ය. එය විනයාලම්කාරයෙහි මෙසේ දැක් වේ.

"කඩිනදුස්සං ලභිත්වා සඬිසෙ සීමාය සන්නිපතිනෙ එකෙන භික්ඛුනා භන්තෙ! සඬිසස්ස ඉදං කඩිනදුස්සං උප්පන්නං, සඬිසො ඉදං කඩිනදුස්සං ඉත්ථං නාමස්ස භික්ඛුනො දදෙය්‍ය කඩිනං අත්ථරිතුන්ති චුත්තේ, අඤ්ඤෙන යො ජිණ්ණවිවරො තස්සාති වත්තබ්බං. පුන පුරිමෙන බහු ජිණ්ණවිවරාති වා නත්ථි ඉධ ජිණ්ණවිවරොති වා චුත්තෙ, අපරෙන තෙනහි චුඬිඵස්සාති වත්තබ්බං. පුන පුරිමෙන කො එත්ථ චුඬිඵොති චුත්තෙ, ඉතරෙන ඉත්ථං නාමො භික්ඛුති වත්තබ්බො. පුන පුරිමෙන සො භික්ඛු තදභෙව විවරං කත්වා අත්ථරිතුං සක්කොතීති චුත්තෙ, අපරෙන සො සක්කොති වා සඬිසො මහාථෙරස්ස සඬිගභං කර්ස්සතීතිවා වත්තබ්බො. පුන පුරිමෙන සො මහාථෙරො අට්ඨහි අඬිගෙහි සමන්තාගතොති චුත්තෙ ඉතරෙන ආම සමන්තාගතොති වත්තබ්බො. තකො සාධු සුට්ඨු තස්ස දත්තබ්බන්ති චුත්තෙ බ්‍යත්තෙන භික්ඛුනා පට්ඨලෙන සඬිසො ඤාපෙතබ්බො."

තේරුම මෙසේ ය:-

කඩිනදුස්සය ලැබ සඬිසයා සීමාවට රැස්වූ කල්හි එක් භික්ෂුවක් විසින් ස්වාමීනි! සඬිසයාහට මේ කඩින දුස්සය උපන්නේය, සංඝයා මේ කඩිනදුස්සය කඩිනය ඇතිරීම පිණිස මෙනම් භික්ෂුවට දෙන්නේයයි කී කල්හි අනික් භික්ෂුවක් විසින් 'යමෙක් දිරා-හිය සිවුරක් ඇත්තේ ද ඒ භික්ෂුවටය' යි කිය යුතුය. නැවත පළමු භික්ෂුව විසින් 'දිරු සිවුරු ඇත්තෝ බොහෝ ය කියා හෝ මෙහි දිරු සිවුරු ඇති භික්ෂුවක් නැත ය'යි හෝ කී කල්හි,

අනික් හික්ෂුව විසින් 'එසේ නම් වෘද්ධයාටය'යි කිය යුතුය. පළමු හික්ෂුව විසින් 'මේ පිරිසෙහි වෘද්ධයා කවරේදැ'යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'මෙතම් ඇති හික්ෂුව ය'යි කිය යුතු ය. නැවත පළමු හික්ෂුව විසින් "ඒ වෘද්ධ හික්ෂුව අද ම සිටුවුරු කොට කඨිතය අතුරන්තට සමත් වේ දැ'යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'ඔහුට එසේ කළ හැක්කේය' කියා හෝ 'සංඝයා මහතෙරුන් වහන්සේට සංග්‍රහ කෙරේය' කියා හෝ කිය යුතුය. නැවත පළමු හික්ෂුව විසින් 'ඒ මහාස්ථවිර තෙමේ අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තවේදැ' යි කී කල්හි, අනික් හික්ෂුව විසින් 'එසේ ය; අෂ්ටාංගයෙන් යුක්තය' යි කිය යුතු ය. ඉන්පසු, 'යහපති; ඒ හික්ෂුවට දිය යුතුය' යි කී කල්හි, ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින් කර්මවාක්‍යය කියා ඒ හික්ෂුවට කඨිතදුස්සය පැවරිය යුතු ය.

කඨිතදුස්සය පැවරීමට සුදුසු පුද්ගලයා.

කඨිත දුස්සය පැවරීමට සියල්ලෝ ම සුදුසු නො වෙති. "අට්ඨභංගෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො හබ්බො කඨිතං අත්ථරීතං. කතමෙහි අට්ඨභංගෙහි? පුබ්බකරණං ජානාති. පච්චුද්ධාරං ජානාති. අධිට්ඨානං ජානාති. අත්ථාරං ජානාති. මානිකං ජානාති. පළිබොධං ජානාති. උද්ධාරං ජානාති. ආනිසංසං ජානාති. ඉමෙහි අට්ඨභංගෙහි සමන්තාගතො පුග්ගලො හබ්බො කඨිතං අත්ථරීතං"

යනුවෙන් පරිවාරපාලියෙහි පුබ්බකරණය දැනීමය, පච්චුද්ධාරය දැනීමය, අධිට්ඨානය දැනීමය, අත්ථාරය දැනීමය, මානිකාව දැනීමය, පළිබෝධය දැනීමය, උද්ධාරය දැනීමය, ආනිසංසය දැනීමය යන අංග අටින් යුක්ත වන හික්ෂුව ම කඨිතත්ථාරයට සුදුසු වන බව වදාරා තිබේ. කඨිතයක් ගැනීමට සුදුසු පුද්ගලයකු වනු පිණිස කියන ලද කරුණු අට හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් උගත යුතුය.

පුබ්බකරණය.

පුබ්බකරණය දැනීමයයි කියනුයේ පුබ්බකරණය ගැන විනය පොතේ එන වාක්‍ය දැන ගැනීම නො ව, සංඝාටි-උත්තරාසංග-

අන්තර්වාසක යන මේ සිවුරු තුන නුල් ගසා කපා-ගෙන මසා ගැනීමටත් සමත් වීම ය.

පච්චුද්ධාරය හා අධිට්ඨානය.

මේ කරුණු දෙක ද කඨිනය අතුරන භික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් විශේෂයෙන් දැනගත යුතු ය. මේ කඨින කථාවෙහි අදහස් කරන පච්චුද්ධාරය පරිවාරයෙහි දැක්වෙන්නේ 'පච්චුද්ධාරො තිභි ධම්මෙහි සධගහිතො. සධ්‍යාටියා උත්තරාසධගෙන අන්තර්වාසකෙන්' යි සච්ඡාටි-උත්තරාසධග-අන්තර්වාසක යන තුන් සිවුර පිළිබඳ වූ පච්චුද්ධාරය ය කියා ය.

මෙකල නිව්වරාධිට්ඨානයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිහරණය කරන භික්ෂුහු අල්ප වෙති. බොහෝ භික්ෂුහු පහසුව සඳහා පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් සිවුරු ඉටාගෙන පරිභෝග කෙරෙති. එසේ පරිභෝග කරන භික්ෂුවට කඨින වීචරය ඉටා ගැනීමට පෙර, පච්චුද්ධාරයක් කරන්නට සච්ඡාටියක් හෝ උත්තරාසධගයක් හෝ අන්තර්වාසකයක් හෝ නැත. පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා ගත් සිවුරු පච්චුද්ධරණය කිරීම මේ කාරණයට ප්‍රමාණ නොවේ. එසේ ඇති කල්හි කඨිනය අතුළු හැකිවීමට භික්ෂුව විසින් කළ යුත්තේ කුමක් ද යන බව විනයාලංකාර ටිකාවේ දැක්වෙන්නේ මෙසේ ය:-

නිව්වරාධිට්ඨානයස්ස දුප්පරිහාරියත්තා සබ්බද ධාරෙතුං අසක්කොත්තො හුත්වා පරික්ඛාරවොළවසෙන ධාරෙත්තො' පි තං පච්චුද්ධාරිත්වා ආසන්නෙ කාලෙ නිව්වරාධිට්ඨානෙන අධිට්ඨහත්තො' පි කඨිනං අත්ථරිතුං ලගති යෙව.

'සෑම කල්හි නිව්වරාධිට්ඨානයෙන් ඉටා සිවුරු පරිහරණය අපහසු බැවින් පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් ඉටා සිවුරු පරිභෝග කරන භික්ෂුව ද පරික්ඛාර වෝළ වශයෙන් ඉටාගෙන පරිහරණය කරන සිවුරු පච්චුද්ධරණය කොට, කඨිනය ඇතිරීමට සම්පකාලයේදී නිව්වරාධිට්ඨාන විධියෙන් අධිෂ්ඨාන කරගත් කල්හි කඨිනය ඇතිරීමට සුදුසු වේය.' යනු එහි අදහසයි.

එබැවින් පරික්ඛාරවෝළ අධිවිධානයෙන් සිවුරු, ඉටා පරිභෝග කරන භික්ෂුවකට කඨිත විවරයක් ගන්නට සිදුවුවහොත්, ඒ භික්ෂුව විසින් තමා පරික්ඛාරවෝළ වශයෙන් පරිභෝග කරන සිවුරු වලින්, දෙපොට සිවුරක් හා තනිපොට සිවුරක් ද අදනයක් ද ගෙන "ඉමානි විවරානි පරික්ඛාරවොළානි පච්චුඤ්චාරාමී" යි කියා ඒවා පච්චුද්ධරණය කොට, නැවත ඒවා තිච්චරාධිවිධාන විධියෙන් එකින් එක ඉටා-ගෙන ඒ තුන් සිවුරෙන් එකක් පච්චුද්ධරණය කොට එය වෙනුවට කඨිත විවරය ඉටා කඨිතය ඇතිරීම කළ යුතුය. පච්චුද්ධාර - අධිෂ්ඨාන කර්ම දෙක සම්පූර්ණ වන්නේ එසේ කළ කල්හිය.

මාතෘකා අට

කඨිතය ඇතිරීම එක් භික්ෂුවක් විසින් කරන්නක් වුව ද අනුමෝදන් වන්නාවූ භික්ෂුන්ට ද එය අයත් වේ. එබැවින් පරිවාර පාළියෙහි "ද්වින්නං පුග්ගලානං අත්ථනං හොති කඨිතං, අත්ථාරකස්ස ච අනුමොදකස්ස ච" යනුවෙන් 'අස්තාරකයා ය, අනුමෝදකයා ය යන දෙදෙනාට ම කඨිතය අතුරන ලද්දේ වේ' ය යි වදරන ලදී.

අත්ථාරක අනුමෝදක දෙපක්ෂයට ම අයත් වන්නාවූ ඒ කඨිතාස්තරණ කර්මය සන්සිදී යන, එහි බලය නැති වී යන, කඨිතාස්තරණය අවලංගු වී යන කරුණු අටක් ඇත්තේ ය. කඨිතාස්තරණය අවලංගුවී යාමට 'කඨිනුධාරය' යි ද 'කඨිනුබ්භාරය' යි ද කියනු ලැබේ. කඨිනුධාරය වීමෙන් කඨිතාස්තරණයෙන් ලැබෙන පඤ්චානිසංසය ද නැති වන්නේ ය.

"අධිමා භික්ඛවෙ මානිකා කඨිතස්ස උබ්භාරාය, පක්ක-මතන්තිකා, නිව්ඨානන්තිකා, සන්තිව්ඨානන්තිකා, නාසතන්තිකා, සවතන්තිකා, ආසාවච්චෙදිකා, සිමානික්කන්තිකා, සහුබ්භාරානි'

යනුවෙන් මහාවග්ගපාළියෙහි කඨිතක්ඛන්ධකයෙහි කඨිතෝද්ධාරය පිළිබඳවූ මාතෘකා අටක් වදරා තිබේ. කඨිතාස්තරණයට සුදුසු පුද්ගලයාගේ අඩිගවල 'මානිකං ජානාති' යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ ඒ මාතෘකා අට දැන ගැනීම ය. මාතෘකා මෙසේ දත යුතු ය.

1. පක්කමනන්තිකා.

යම් භික්ෂුවක් වැඩ නිමවූ තමාගේ සිවුර ගෙන, වස් විසු ස්ථානයට නැවත නො එන බලාපොරොත්තුවෙන් ඒ ස්ථානයෙන් බැහැර ගියේ නම්, ඒ භික්ෂුවට උපචාර සීමාව ඉක්මවනු සමග ම කඩිනුද්ධාරය වේ. ඉන් පසු ඒ භික්ෂුව කඨිනය ඇතිරීම නිසා ලැබෙන පක්චාතිසංසයට අහිමි වේ. මේ කඨිනෝද්ධාරය විභාරයෙන් පිටවී යාම අවසන් කොට ඇති බැවින් 'පක්කමනන්තික' නම් වේ.

2. නිට්ඨානන්තිකා.

වස්විසු ස්ථානයේදී තමා ලත් වස්ත්‍ර ගෙන, අන් විභාරයකට ගිය භික්ෂුව වස්සාවාසික සීමාවෙන් බැහැරදී "මම නැවත වස් විසු විභාරයට නොයමි" යි සිතා ගත හොත්, ඒ භික්ෂුවට කඨිනත්ථාරයේ බලය ඇත්තේ ගෙන ගිය වස්ත්‍රයෙන් සිවුර කොට නිමවන තුරු පමණි. සිවුරේ වැඩ නිමවෙනු සමග ඒ භික්ෂුවට කඨිනෝද්ධාරය වේ. මේ කඨිනෝද්ධාරය සිවුරේ වැඩ නිමවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් 'නිට්ඨානන්තික' නම් වේ.

3. සන්තිට්ඨානන්තිකා.

වස් විසු තැනින් තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, විභාරයෙන් බැහැර ගිය පසු භික්ෂුව විසින් "මම වස් විසු තැනට ද නැවත නොයමි ය. මේ වීචරය ද නොකරමි" යි සිතා ගත හොත් එයින් ඒ භික්ෂුවට කඨිනෝද්ධාරය වේ. නිශ්චය කර ගැනීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඨිනෝද්ධාරය 'සන්තිට්ඨානන්තික' නම් වේ.

4. තාසනන්තිකා.

වස් විසු තැනදී ලත් සිවුරු පිළිගෙන, බැහැර ගිය භික්ෂුව එහි දී "මම මෙහි ම මේ වීචරය කරමි" නැවත වස්විසු තැනට නො යමි ය, යි සිතා ගෙන ඒ සිවුර කරන කල්හි වීචරය සොරු ගැනීමෙන් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ නැති වී නම්, එයින් ඒ

හික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. නැතිවීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් ඒ කඩිනෝද්ධාරය 'නාසනන්තික' නම් වේ.

5. සචනන්තිකා.

අතුරන ලද කඨිතය ඇති හික්ෂුව තමා ලත් වස්ත්‍රය ගෙන, පසුව විහාරයට එන අදහසින් බැහැර යයි. එහිදී ඒ හික්ෂුවට 'මෙහි ම මේ විවරය කරමි' යි සිතෙයි. හික්ෂුව එහිදීම සිවුර කරයි. සිවුරේ වැඩ අවසන් කර ගෙන ඉන්නාවූ ඒ හික්ෂුවට 'විහාරස්ථ සඬ්ඝයා විසින් කඨිතය උදුරන ලදය' යන ආරංචිය සැලවෙයි. එයින් ඒ හික්ෂුවට ද කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආරංචිය ඇසීම කෙළවර කොට ඇති බැවින් 'සචනන්තික' නම් වේ.

6. ආසාවච්ඡේදිකා.

අතුරන ලද කඨිතය ඇත්තාවූ හික්ෂුව වස් විසූ තැනදී සිවුරු නො ලැබ, සිවුරු ගැන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. ඒ හික්ෂුවට වස් විසූ විහාරයෙන් බැහැරදී "මම වස් විසූ තැනට නැවත නොයමිය, මෙහිම හිඳ සිවුරු බලාපොරොත්තු වෙමිය" යි සිතෙයි. ඒ හික්ෂුව එහි වෙසෙමින් සිවුරු බලාපොරොත්තු වන තැනට එළඹෙයි. ඉදින් බලපොරොත්තු කැතින් සිවුරු නො ලැබී ඒ හික්ෂුවගේ බලාපොරොත්තුව සුන්වී නම්, එයින් ඒ හික්ෂුවට කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය ආශාව සිදීමෙන් වන නිසා 'ආසාවච්ඡේදික' නම්.

7. සීමාතික්කන්තිකා

අතුරන ලද කඨිතය ඇති හික්ෂු තෙමේ විවර වස්ත්‍රය ගෙන, විහාරයට ආපසු එන බලාපොරොත්තුවෙන් බැහැර යයි. හේ එහිදී සිවුර කරයි. 'සිවුරේ වැඩ ඉවරවූ පසු ඒ හික්ෂුව විහාරයට එමිය' යන අදහස ඇතුව එහිම කඩිනෝද්ධාර කාලය අවසන්වන තෙක් වෙසෙයි. ඒ හික්ෂුවට කාලය ඉක්මිමෙන් කඩිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඩිනෝද්ධාරය විවර කාලයාගේ අන්තිම දිනයවූ සීමාව ඉක්මිමෙන් වන නිසා 'සීමාතික්කන්තික' නම් වේ.

8. සහුබිහාරා.

අතුරන ලද කඨිනය ඇත්තාවූ හික්ෂුව නැවත ඒ විහාරයට එන බලාපොරොත්තුවෙන් සිවුර ගෙන බැහැර යයි. හේ වීචරය කොට නිමවා නැවත එන බලාපොරොත්තුවෙන් එහිම කල් යවා, විහාරයේ හික්ෂුන් කඨිනය උදුරන අවස්ථාවෙහි නැවත විහාරයට පැමිණේ. ඒ හික්ෂුවට විහාරයේ හික්ෂුන්ට කඨිනෝද්ධාරය වනු සමගම කඨිනෝද්ධාරය වේ. ඒ කඨිනෝද්ධාරය විහාරයෙහි හික්ෂුන්ට වනු සමග ම වන බැවින් 'සහුබිහාර' නම් වේ. කඨිනෝද්ධාරයන් පිළිබඳ විස්තරය කඨිනක්ඛන්ධයෙන් දැන යුතුය.

පළිබෝධ දෙක.

"ආවාසපළිබෝධය, වීචරපළිබෝධය" යි කඨිනය සම්බන්ධයෙන් දැනගත පළිබෝධ දෙකකි. කඨිනාස්තරණය කළ විහාරයෙහි ම වාසය කළ යුතු බව හා එයින් බැහැර ගියේ ද නැවත ඒමේ බලාපොරොත්තුව තබා ගත යුතු බව ආවාස පළිබෝධය ය. හික්ෂුවගේ වීචරය නොකළ බව හෝ නො නිම කරන ලද බව හෝ සිවුරක් ලබාගැනීමේ බලාපොරොත්තුව ඇති බව හෝ වීචර පළිබෝධය ය.

"කතමෙ ච භික්ඛවෙ! ද්වෙ කඨිනස්ස පළිබොධා? ආවාසපළිබොධො ච. වීචරපළිබොධො ච. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ! ආවාසපළිබෝධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛු වසති වා යස්මිං. ආවාසෙ සාපෙක්ඛා වා පක්කමති පච්චෙස්සති එවං. බො භික්ඛවෙ! ආවාසපළිබොධො හොති. කථං ච භික්ඛවෙ! වීචරපළිබොධො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ! භික්ඛුනො වීචරං අකතං වා හොති වීජ්ජකතං වා වීචරාසා වා අනුපච්ජිතා එවං. බො භික්ඛවෙ! වීචරපළිබොධො හොති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ! කඨිනස්ස ද්වෙ පළිබොධා."

යනුවෙන් කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි පළිබෝධ දෙක වදාරා ඇත්තේ ය. කඨිනාස්තරණය කළ විහාරයේ විසීම ගැන බලාපොරොත්තුව ඇති තාක් ආවාස පළිබෝධය පවතී. විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීමෙන් ආවාස පළිබෝධය නැති වේ. සිවුරක් කර ගැනීමේ

හෝ ලබා ගැනීමේ ආශාව පවත්නා තුරු විවරපළිබෝධය පවතී. සිවුර කර ගැනීමෙන් හෝ වස්ත්‍රය විනාශ වීමෙන් ද බලාපොරොත්තු වන සිවුර නො ලැබී බලාපොරොත්තු කඩවීමෙන් ද විවර පළිබෝධය නැති වේ. අට වැදෑරුම් මාතෘකාවන්ගේ වශයෙන් ඉහත කී කඨිනෝද්ධාරයන් වන්නේ මේ පළිබෝධ දෙක සිදී යාමෙනි. ආවාස පළිබෝධය සිදු, විහාරයෙන් බැහැරවූ හික්ෂුවට විවර පළිබෝධය සිදුෙන තුරු කඨිනාස්තරණයේ බලය පවතී. විවර පළිබෝධය සිදුණු පසු ඒ බලය කෙළවර වේ. ඉන්පසු ඒ හික්ෂුවට පඤ්චානිසංඝය නැත. විවර පළිබෝධය සිදී ඇති හික්ෂුවට විහාරය ගැන අපේක්ෂාව හැර දැමීම සමගම කඨිනෝද්ධාරය වේ.

කඨිනෝද්ධාර විනය කර්මය.

යම්කිසි විහාරයක කඨිනය අතුළු හොත් හේමන්ත සෘතුවේ අවසානය තෙක් ඒ විහාරයෙහි උපදනා සිවුරු සියල්ල කඨිනය අතුළු හික්ෂුන්ටම හිමි වේ. සෙස්සන්ට හිමි නොවේ. එබැවින් යම් කිසි සැදැහැවතකුට අන්‍ය හික්ෂුන්ට ද හිමිවන ලෙස බොහෝ සිවුරු සවිසයාහට පුදන්නට වුවමනා වී කඨිනෝද්ධාරය කරන ලෙස සවිසයාගෙන් ඉල්ලා සිටියහොත් සවිසයා විසින් කඨිනෝද්ධාරය කළ යුතු ය. ඉන් පසු ඒ විහාරයට ලැබෙන සිවුරු සියලු ම හික්ෂුන්ට සමසේ බෙද දිය යුතු ය.

කඨිනෝද්ධාර කර්මවාක්‍යය මෙසේ ය.'

"සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඛිසො, යදි සඛසස්ස පත්තකලලං සඛෙසා කඨිනං උදධරෙය්‍ය, එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සඛෙසා, සඛෙසා කඨිනං උදධරති, යස්සායසමතො බමති කඨිනස්ස උබහාරො, සො තුණහස්ස, යස්ස නකබමති සො භාසෙය්‍ය, උබහතං සඛෙසන කඨිනං, බමති සඛසස්ස, තස්මා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී."

කඨිනත්ථාරමූලක ආනිසංසයට වඩා උද්ධාරමූලක ආනිසංසය මහත් වේ නම් කඨිනෝද්ධාරය කළ යුතු ය. උද්ධාරමූලක ආනිසංසය අල්ප වේ නම් නො කළ යුතුය. දයකයාගේ ශ්‍රද්ධාව රකිනු පිණිස ආනිසංසය සමචන කල්හි ද කඨිනය උදුළ යුතුය. ධාරමික කඨිනෝද්ධාරයට විරුද්ධ වීමෙන් ඇවැත් වේ.

කඨිනානිසංසය.

කඨිනය අතුළු හික්ෂුන්ට ඒ විනයකර්මය නිසා බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන අනුසස් පසක් ඇත්තේ ය. එයට 'කඨිනානිසංසය' යි කියනු ලැබේ. තවද කඨින විචරය නිසා ලැබෙන විචරාදි පරිෂ්කාරයන්ට ද කඨිනානිසංසය ය යි කියනු ලැබේ. කඨිනදයකයාට ඒ පිනෙන් ලැබෙන විපාකයට ද ඒ නම කියනු ලැබේ. කඨිනත්ථාරය කළ හික්ෂුන්ට බුද්ධාඥාව පරිදි ලැබෙන ආනිසංස පස, ඒ පිනෙන් ලැබෙන ඵලයක් නො වන බව දත යුතු ය. හික්ෂුවට ලැබෙන ආනිසංස පඤ්චකය කඨිනක්ඛන්ධකයෙහි මෙසේ වදාරා තිබේ,

අත්ථතකඨිනානං වො හික්ඛවෙ! පඤ්චකප්පිස්සන්ති අනාමන්තවාරො, අසමාදනවාරො, ගණභෝජනං, යාවදන්ථවිචරං, යො ච තත්ථ විචරුප්පාදෙ සො තෙසං හවිස්සති.

මෙයින් කඨිනය අතුළු හික්ෂුන්ට ඒ හේතුවෙන් කරුණු පසක් කැප වන බව ප්‍රකාශිතය, ඒවා මෙසේ ය:-

1. අනාමන්තවාරො.

"යො පන හික්ඛු තිමන්තිතො ස හත්තො සමානො සන්තං හික්ඛුං අනාපුච්චා පුරෙහත්තං වා පච්චාහත්තං වා කුලෙසු වාරිත්තං ආපජ්ජෙය්‍ය අඤ්ඤානු සමයා පාවිත්තියං. තත්‍රායං සමයො විචරදන සමයො, විචරකාරසමයො, අයං තත්ථ සමයො."

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ අවේලක වග්ගයේ සචන ශික්ෂාපදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට විහාරයෙහි වෙසෙන හික්ෂුවකගෙන් නො විචාරා ගෙවල්වලට යාමෙන් වන ඇවැත් කඨිනය ඇතුළු

හික්ෂුන්ට නොවේ. කඨිතය ඇතිරීමෙන් පසු නො විවාරා කුලවල හැසිරීමට නිදහස ලැබේ.

2. අසමාදනවාරෝ.

"නිවසීතවිවරස්මී. පන හික්ඛුනා උබහතස්මී. කඨිතෙ. එකරත්තං'පි වෙ හික්ඛු නිව්වරෙන විජ්ජවසෙය්‍ය අඤ්ඤත්‍ර හික්ඛු සම්මුතියා. තිස්සග්ගියං පාවිත්තියං."

මෙය ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ නිසගි-පච්චිවල දෙවන සිකපදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට අධිෂ්ඨාන කරගෙන සිටින තුන් සිවුරෙන් වෙන්ව, රාත්‍රිය ඉක්මවීමෙන් වන ඇවත කඨිතය අතුළ හික්ෂුන්ට නො වේ.

3. ගණභෝජනං.

"ගණභෝජනෙ අඤ්ඤත්‍ර සමයා පාවිත්තියං. තත්ථායං සමයො. ගිලානසමයො විවරදනසමයො විවරකාරසමයො අද්ධානගමනසමයො නාවාහිරුහනසමයො මහාසමයො සමණ-ගත්තසමයො අයං තත්ථ සමයො."

මේ ප්‍රාතිමෝක්ෂයේ භෝජන වග්ගයේ දෙවන සික-පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට ගණභෝජනය වැළඳීමෙන් වන ඇවත කඨිතය අතුළ හික්ෂුන්ට නො වේ.

4. යාවදත්ත විවරං.

"නිවසීතවිවරස්මී. පන හික්ඛුනා උබහතස්මී. කඨිතෙ දසාහපරමං අතිරෙකවිවරං ධාරෙනබ්බං: තං අතික්කාමයතො තිස්සග්ගියං පාවිත්තියං."

මේ නිසගි-පච්චිවල පළමුවන සික පදය ය. මේ සිකපදයේ සැටියට දසදිනකට වඩා කල් අතිරේක විවර තබාගැනීමෙන් වන ඇවත කඨිතය අතුළ හික්ෂුන්ට නොවේ.

5. යො ච තත්ථ විවරුප්පාදෙ සො තෙසං ගච්ඡස්ති.

කඨිතය අතුළ සීමාව තුළ මතකවස්ත්‍ර වශයෙන් හෝ සැදැහැවතුන් විසින් සහ සතු කොට පිදීමෙන් හෝ ඒ ඉඩමේ

උපදනා දෙයින් හෝ අන් ආකාරයකින් හෝ සහ සතු සිවුරු උපනහොත් කඩිනානිසංස කාලය තුලදී, ඒ සියල්ල කඩිනය අතුළු හික්ෂුන්ට හිමි වේ. සාංඝික වශයෙන් ලැබෙන සිවුරු හැර, අන් වස්තු කඩිනන්ථාරයේ බලයෙන් හිමි නොවේ. ඒවා සැමට ම හිමි ය. මේ ආනිසංස පස ලැබීම කඩිනන්ථාරයෙන් හික්ෂුන්ට වන විශේෂ ප්‍රයෝජනය ය.

කඩිනන්ථාර කාලය හා ආනිසංස කාලය

"කඩිනස්ස අත්ථාරමාසො ජාතිතබ්බොති. වස්සානස්ස පච්ඡමො මාසො ජාතිතබ්බො." යනු පරිවාර පාළු හෙයින් වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය කඩිනන්ථාර කාලය සැටියට දත යුතුය. එනම්:- වස් මස අව-පැළවියෙහි පටන් ඉල්මස පුර-පසළොස්වක දක්වා ඇති එකුන්තිස් දිනය යි. කඩිනාස්තරණ විනය කර්මයේ බලය කඩිනය අතුළු දිනයේ පටන් හේමන්ත සෘතුවේ අවසාන දිනය වූ, මැදින් මස පුර පසළොස්වක් පොහෝ දිනය දක්වා පවත්නේ ය. එතෙක් කඩිනය අතුළු හික්ෂුන්ට කියන ලද පඤ්චානිසංසය ඇත්තේ ය.

අධිෂ්ඨානය හෝ විකප්පනය නො කළ අතිරේක සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒ දිනයෙහි ඒවායේ අධිෂ්ඨානාදිය කරගත යුතු ය. කඩිනය අතුළු නො අතුළු සියලු හික්ෂුන්ට වස්සාන සෘතුවේ අවසාන මාසය වූ එකුන් තිස් දිනය විවර කාලය ය. කඩිනය අතුළු හික්ෂුන්ට වස්මස අව-පැළවියෙහි පටන් මැදින් මස පුර-පසළොස්වක දිනය දක්වා ඇති පස් මස ම විවර කාලය වන්නේ ය. විවර කාලයේ අතිරේක විවරයන් තබා ගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

කඩිනන්ථාරය ලබන නො ලබන හික්ෂුහු.

"කඩිනන්ථාරං කෙ ලගන්ති? කෙ න ලගන්ති? ගණනවසෙන තාව පච්ඡමකොට්ඨා පඤ්චජනා ලගන්ති. උද්ධං සතසහස්සමිපි. පඤ්චන්තං හෙට්ඨා න ලගන්ති. චූත්ථවස්සවසෙන පුර්විකාය වස්සං උපගන්ත්වා පඨමපචාරණාය පචාරිතා ලගන්ති. ජිත්තවස්සා වා පච්ඡමිකාය උපගතා වා න ලගන්ති."

යනුවෙන් විනය අටුවාවෙහි දැක්වෙන පරිදි කඨිතාස්තරණ විනය කර්මය සිදු කිරීමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුන් වහන්සේලා පස් නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිතය අතුරන්නේ එක් හික්ෂුවක් විසිනි. එය කළ හැක්කේ සච්ඤයා විසින් හික්ෂුවකට දෙන ලද සිවුරකිනි. ඒ නිසා සිවුරු දීමට එය පිළිගන්නා හික්ෂුව හැර තවත් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. කඨිතයක් ඇතිරිය හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුන් පස්නමක් සිටිය යුත්තේ එහෙයිනි. කඨිතය අතුළු හැක්කේ පෙර වස් වැස ප්‍රථම පචාරණයෙන් පචාරණය කළ හික්ෂුවට පමණෙකි. කඨිත වස්ත්‍රය පැවරීමට කවර හික්ෂුවකට වුවද සහාය විය හැකි ය. කඨිතානිසංසය ලබන්නේ ද පෙරවස් වැස පචාරණය කළ හික්ෂුහුම ය. සෙස්සෝ නො ලබති. එක් විහාරයක අතුළු කඨිතයේ අනුසස් අන්‍ය විහාරයක වස් වැස පචාරණය කළ හික්ෂුහු ද නො ලබති. යම් කිසි තැනක පෙරවස් වැස පචාරණය කළ එක් හික්ෂුවකුදු වේ නම්, අන්‍ය හික්ෂුන්ගේ සහාය ලබා ඒ හික්ෂුවට එතැන කඨිතය අතුළු හැකි ය.

අපට්ච්ඡන්ත මානන.

ගරුකාපත්තියකට පැමිණි භික්ෂුව විසින් එදින ම අන්‍ය භික්ෂුවකට ඒ බව ආරෝචනය කළ යුතු ය. රාත්‍රිකාලයේදී ඇවතට පැමිණියේ ද පසුදින අරුණු නැගීමට පෙර ඒ රාත්‍රියේදී ම අන්‍ය භික්ෂුවකට ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමට අන්තරායාදියක් නැතිව, එදින ම ආරෝචනය නො කෙළේ නම්, අතිරේක වශයෙන් දුකුළා ඇවතක් ද වේ. ආරෝචනය කරන භික්ෂුව විසින් එක් භික්ෂුවක් වෙත ගොස්, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, උක්කුට්කයෙන් හිඳ, ඇදිලි බැඳ, "තුය්භං සන්තිකෙ එකං ආපත්තිං ආචිකරොමි" කියා හෝ "ආචික්ඛාමි" කියා හෝ "ආරොචෙමි" කියා හෝ "මම එකං ආපත්තිං ආපන්නභාවං ජානාහි" කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතුය. දැනට ඇවුන් දෙසීමේදී භාවිත කරන පරිදි "අභං භන්තෙ සබ්බාපත්තියො ආචිකරොමි" කියා හෝ ආරෝචනය කළ යුතු ය.

අරුණට පළමුව නැගීම තුනුරුවන් වැඳ දිනපතා ඇවුන් දෙසා ගන්නා භික්ෂුන්ට ආපත්ති පට්ච්ඡන්තයක් නො වේ. අපට්ච්ඡන්ත ගරුකාපත්තිවලින් නැගී සිටීමට සදිනක් මානක් පුරා, අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. ඇවුන් කොතෙක් ඇතත් සියල්ලේම ශුඨිය පිණිස එකවර ම මානන පිරිය හැකි ය. එය කරන කල්හි සීමාවකට සවිසයා රැස්කරවා මානන ලබා-ගෙන පිරිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ මෙසේ ය.

අපට්චන්ත මානන
ඉල්ලීමේ වාක්‍යය

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං.
අපට්චන්තායො. සො'හං හත්තෙ සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අපට්චන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවාමී.

සීමාවේදී සධ්‍යයා ඉදිරියේ ඒකාංස කොට පෙරවා
උක්කට්ඨයෙන් හිඳ අදිලි-බැඳ ඉහත කී වාක්‍යය තුන්වරක් කියා
මානන ඉල්ලිය යුතු ය.

මානන දෙන කර්මවාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ හතෙන සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං,
අපට්චන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අපට්චන්තානං ජාරත්තං මානත්තං
යාවති. සධෙසා (නිසෙසා) භික්ඛුනො තාසං
සම්බහුලානං ආපත්තීනං අපට්චන්තානං ජාරත්තං
මානත්තං දදෙය්‍ය. ඵසා ඤාතී.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං,
අපට්චන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං අපට්චන්තානං ජාරත්තං මානත්තං
යාවති. සධෙසා (නිසෙසා) භික්ඛුනො තාසං
සම්බහුලානං ආපත්තීනං අපට්චන්තානං ජාරත්තං
මානත්තං දෙති. යසොයසමනො ඛමති, (නිසෙසා)
භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං අපට්චන්තානං
ජාරත්තං මානත්තං යෙ තුණ්හසො. යසො නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමන්ඵං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන!

-පෙ- සො භාසෙය්‍ය

තතියමපි එතමන්ඵං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන!

-පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

දින්නං සධෙසන (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං. බමති සධ්‍යස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමී."

තම යොද කර්මවාක්‍යය කිය යුතු.

සඨස්සාගෙන් මානක ලබා ගත් භික්ෂුව විසින් එතැනදී ම සඨස්සා ඉදිරියේ දී මානක සමාදන් විය යුතු ය. මානත් සමාදන් වීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

"මානත්තං සමාදියාමී. චත්තං සමාදියාමී."

සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සඨස්සාට වැඳ-ගෙන ඉහත කී වාක්‍යය තුන් වරක් කීමෙන් මානත්තසමාදනය සිදු වේ.

සමාදනයෙන් පසු සඨස්සා හට මානක ආරෝචනය කළ යුතු ය. ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය මෙසේ ය:-

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපච්ඡං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො'හං ගත්තේ සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අදසී. සො'හං මානත්තං වරාමී. වෙදයාමහං ගත්තෙ! වෙදයතීති මං සධ්‍යො ධාරෙතු.

මෙසේ තෙවරක් මානක සඨස්සා හට ආරෝචනය කළ යුතු. එසේ එක්වරක් සඨස්සාගෙන් සීමාවකදී මානක ලබාගත් භික්ෂුවට කැමති විටෙක එය නික්මීමේ කළ හැකිය. නැවත සඨස්සාගෙන්

නො ගෙන සමාදන් විය හැකිය. මානන හෝ පිරිවෙස හෝ සමාදන් වී පුරන කාලයේදී හමුවන සියලු ම හික්ෂුන්ට එය ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළ හොත් රත්තිවිජේදය හා වත්තභේදයෙන් දුකුලා ඇවතක් ද වේ. රත්තිවිජේදය යනු ඒ දවස නැතිවීම ය. මානන පුරන අතර දුර යන හික්ෂුවක් වුව ද දැක, ඒ හික්ෂුවට ආරෝචනය කර ගත හො හැකි වී නම්, ඒ දිනය අහෝසි වේ. ඒ දිනය වෙනුවට තවත් දිනයක් මානන පිරිය යුතු වේ. සෑම තැනම සිට ගෙන වත්-මානක් පිරීම පහසු නො වන බැවින් සුදුසු තැනකට වී එය පුරන්නට පටන් ගන්නා තුරු මානන නික්ෂේප කළ යුතුය. මානනගත් සීමාවේදී ම සමාදන් වී සඨසයාට ආරෝචනය කොට-

"මානත්තං නික්ඛිපාමී. වත්තං නික්ඛිපාමී."

යි තුන්වරක් කියා නික්ෂේප කරනු. ඉන්පසු නැවත සමාදන් වන තුරු ඒ හික්ෂුව ප්‍රකෘති හික්ෂුවකි. මානන පුරන හික්ෂුවක් විසින් පිරිය යුතු ප්‍රතිපත්ති පිරිය යුතු වන්නේ මානන සමාදන් වී ඉන්නා කාලයේදී ය.

මානන පිරු පමණින් ශුද්ධිය නො ලැබේ. ශුද්ධිය ලැබීමට සදිනක් මානන පුරා නැවත අබිභාන කර්මය කළ යුතු ය. අබිභාන කර්මයක් කිරීමට විසි නමකට නො අඩු හික්ෂුන් පිරිසක් සීමාවකට රැස් කර ගත යුතු ය. එය වහා කර ගත හැකි කායඝීයක් නො වන බැවින් දින සම්පූර්ණවූ පසු මානන නික්ෂේප කොට වාසය කළ යුතුය. අබිභාන කර්මයට සුදුසු වන්නේ මානන සමාදන් වී සිටින හික්ෂුව ය. එබැවින් සඨසයා රැස් කර-ගෙන අබිභාන කර්මයට සැරසෙන කල්හි, ඒ සීමා මාලකයේදී නැවතත් මානන සමාදන් වී සඨසයාට ආරෝචනය කොට, ඊට පසු මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් අබිභාන කර්මය කරන ලෙස සඨසයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අබිභාන යාවන වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධ්ඤ්ඤා ආපත්තියො ආපජ්ජං. අප්පට්ච්ඡන්තායො. සොහං ගත්තෙ සධ්ඤං තාසං සම්බහුලානං

ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවිං. තස්ස මෙ සධ්දසො තාසං සමබ්බලානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අද්දසී. සො'හං හත්තෙ විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබ්භානං යාවාමී.

මෙසේ තුන්වරක් කියනු.

අබ්භාන කර්ම වාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ හතෙන! සධ්දසො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු සමබ්බලා සධ්දසාදිසෙසා ආපපතියො ආපජ්ජි අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සධ්දසං තාසං සමබ්බලානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සධ්දසො (නිස්සසො) භික්ඛුතො තාසං සමබ්බලානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අද්දසී. සො විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබ්භානං යාවතී. යදි සධ්දසසො පත්තකලලං සධ්දසො (නිස්සං) භික්ඛුං අබ්භෙහය්‍ය. එසා කදන්තී.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධ්දසො, අයං (නිස්සො) භික්ඛු සමබ්බලා සධ්දසාදිසෙසා ආපපතියො ආපජ්ජි අප්පට්ච්ඡන්තායො. සො සධ්දසං තාසං සමබ්බලානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං යාවි. සධ්දසො (නිස්සසො) භික්ඛුතො තාසං සමබ්බලානං ආපත්තීනං අප්පට්ච්ඡන්තානං ජාරත්තං මානත්තං අද්දසී. සො විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබ්භානං යාවතී. සධ්දසො නිස්සං භික්ඛුං අබ්භෙහතී.

යසායසමනො ඛමති (නියසායස) භික්ඛුනො
අබ්භානං, සො තුණ්හසා, යසා නකඛමති
සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එනමභං වදමී. සුණාතු මෙ
-පෙ- භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එනමභං වදමී. සුණාතු මෙ
-පෙ- භාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සධෙසන (නියසො) භික්ඛු. ඛමති
සධසසා නසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමී"

ආපත්ති පටිච්ඡාදනය

ගරුකාපත්තියට පැමිණි තැනැත්තා එදින ම ඒ බව අන්‍ය
භික්ඛුවකට ආරෝචනය කළ යුතුය. එසේ ආරෝචනය නො කොට
යම් පමණ දින ගණනක් ඇවත සභවා ගෙන විසුවේ වේ නම්,
භික්ඛුව විසින් මානත් පිරිමට පෙරාතුව ඒ දින ගණනට පිරිවෙස්
පිරිය යුතු ය. පිරිවෙස් නුපුරා මානත පමණක් පුරා අබ්භානය
කෙළේ ද පටිච්ඡන්තාපත්තීන් පිළිබඳ ශුද්ධිය නො වේ.

"ආපත්ති ව හොති ආපත්තියඤ්ඤි ව. පකතන්තො ව හොති
පකතන්තසඤ්ඤි ව. අත්තරායිකො ව හොති අත්තරායිකසඤ්ඤි ව.
පහු ව හොති පහුසඤ්ඤි ව. ජාදෙතුකාමො ව හොති ජාදෙති ව"

යනුවෙන් දශාකාරයකින් ආපත්ති පටිච්ඡාදනය දක්වා
තිබේ. ගරුකාපත්තියක් වී ගරුකාපත්තියක් විය යන හැඟීම
ඇතුව එදින ම භික්ඛුව ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය
පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආපත්තියට පැමිණියේ ද ඒ බව නො
දැන ආරෝචනය නො කිරීමෙන් පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ.
ගරුකාපත්තිය ලහුකාපත්තියකැයි සිතා ආරෝචනය නො කළේ ද
පටිච්ඡන්ත නො වේ. ගරුකාපත්තියකට පැමිණි නමා පැමිණි
ඇවත ගරුකාපත්තියක් ද ලහුකාපත්තියක් දැයි නො දැන

ඇවත සැඟවීමේ අදහසින් ආරෝචනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත වේ.

සධ්‍යයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කොට බැහැර නො කරන ලද ප්‍රකෘති හික්ෂුවක්ව, තමා ප්‍රකෘති හික්ෂුවක යන හැඟීම ඇතිව ඇවත ආරෝචනය නො කෙළේ නම් පටිච්ඡන්ත වේ. 'මා හට සධ්‍යයා විසින් උක්ෂේපනීය කර්මය කර ඇත. මම ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් නො වෙමි ය'යි සිතා ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් නො වී ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් වෙමිය යන හැඟීම ඇතිව ආරෝචනය නො කෙළේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ.

හික්ෂුවක් වෙත ගොස් ආපත්තිය ආරෝචනයට බාධා වන දඹවැදැරුම් අත්තරායන් අතුරෙන් එකකුදු නැතිව අත්තරායක් නැතය යන හැඟීම ද ඇතිව ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත වේ. අත්තරාය දශයය යනු රාජාත්තරායය, වෝරා-ත්තරායය, අග්‍යත්තරායය, උදකාත්තරායය, මනුස්සාත්තරායය, අමනුස්සාත්තරාය ය, වාළාත්තරායය, සිරිපසාත්තරායය, ජීවිතාත්තරාය ය, බ්‍රහ්මචරියාත්තරායය යන මොහු ය. තමා වෙසෙන තැන සිට ආරෝචනය කළ යුතු හික්ෂුව වෙසෙන තැනට යන අතරමග අත්තරායයන් ඇති කල්හි, ගොස් ආරෝචනය නො කළේ ද ආපත්තිය පටිච්ඡන්ත නො වේ.

ඇවත ආරෝචනය කරනු සඳහා හික්ෂුවක් කරා යා හැකි ශක්තිය තිබියදී, ඒ බව දැන, ගොස් ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ආපත්තිය සඟවන ලද්දේ වේ. යා හැකි ශක්තිය නැති කමින් ආරෝචනය නො කිරීමෙන් ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. යා හැකි ශක්තිය ඇත ද අල්පාබාධයක් නිසා යා නො හැකිය යන හැඟීමෙන් ආරෝචනය නො කෙළේ ද පටිච්ඡන්ත නො වේ.

ආපත්තිය සඟවන අදහස ඇතිව ආරෝචනය නො කෙළේ නම්, ආපත්තිය පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. සඟවන අදහස කලින් ඇති වී පසුව එය වෙනස් වී ඇරුණට පළමු ආරෝචනය කරන ලද්දේ නම්, පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ. හික්ෂුන් නැති තැනකදී ඇවැනට පැමිණ ආරෝචනය කිරීමට හික්ෂුවකගේ පැමිණීම

බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නා තැනැත්තාට දින ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නො වේ. ආරෝචනය කිරීම සඳහා සහාග හික්ෂුවක් වෙත යන්නහුට දින බොහෝ ගත වූයේ ද ඇවත පටිච්ඡන්ත නොවේ. ඇවත ආරෝචනය කිරීමට හික්ෂුවක් බලාපොරොත්තු වන තැනැත්තාට, පළමු හමුවන හික්ෂුව තමාගේ ආවායඝීවරයාය-උපාධ්‍යාවායඝීවරයාය යි ලජ්ජාවෙන් ආරෝචනය නො කළේ ද ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ වේ. ආරෝචනය කළ කල්හි තැන තැන කියා අවමන් කරන සතුරු පුද්ගලයන්ට ආරෝචනය නො කෙළේ ද, ආපත්ති පටිච්ඡාදනය කෙළේ නො වේ.

**"ආපත්තිනුක්ඛිත්තමනන්තරාය
පහුත්තතායො තථා සඤ්ඤිතා ච.
ජාදෙතුකාමො අථ ජාදනාති
ජන්තා දසධගෙහරුණුග්ගමමිහි."**

ගරුකාපත්තියක් වීමය, උක්ෂේපනීය කමීය නො කරන ලද හික්ෂුවක් වීමය, අන්තරායක් නැති බවය, හික්ෂුවක් කරා යා හැකි ශක්තිය ඇති බවය, ඒ හැඟීම් සතර ඇති බවය, ඇවත සභවනු කැමති බවය, සැහවීමය යන අධිග දශයෙන් පසුදින අරුණු නැඟීමේදී ඇවත සභවන ලද්දේ වේය. යනු එහි තේරුම යි.

අග්‍රසමෝධාන පරිවාසය.

තෙළෙස් සභවෙසෙස් ඇවැත් අතුරෙන් පළමුවන දෙවන ඇවැත් දෙක ලෙහෙසියෙන් පැමිණිය හැකි ඇවැත් දෙකකි. සමහර විට ඒ ඇවැත් වලට පැමිණක් ඒ බව නො දැන තිබිය හැකිය. ඒ නිසා පැරණි කෙරුන් වහන්සේලා වර්ෂයකට වරක් හෝ වර්ෂ දෙකකුනකට වරක් හෝ තමන්ගේ ශුද්ධිය පිණිස වත්-මානත් පුරා අඛ්‍යාත කර ගත්හ. පෘථග්ජන හික්ෂුවකට ඇවතකට නො පැමිණ සෑම කල්හිම විසීම පහසු කායඝීයක් නො වේ. එබැවින් එක් එක් හික්ෂුවකට බොහෝ සභවෙසෙස් ඇවැත් විය හැකි ය. විනය හොදින් නො දන්නා හික්ෂුන්ට වඩාත් ඒ ඇවැත් සිදුවිය හැකිය.

එක් හික්ෂුවකට අප්පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ද බොහෝ තිබිය හැකි ය. එක් දිනක් වූ පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ද බොහෝ තිබිය

හැකි ය. දෙ දින-තුන් දින-සතර දින-පස් දින-සදින-සක් දින-අට දින-නව දින-දශ දින එකොළොස් දින-දෙළොස් දින-තෙළෙස් දින-තුළුස් දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ද බොහෝ කිබිය හැකි ය. අරුණට පළමුව දිනපතා නැගිට කුණුරුවන් වැද, ඇවැත් දෙසා ගන්නා හික්ෂුන්ට පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකි ය. සවස කුණුරුවන් වැද දිනපතා ඇවැත් දෙසා ගන්නා හික්ෂුන්ට එක් දවසකට වඩා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකි ය.

නො වරදවා පොහෝ කරන හික්ෂුන්ට තුළුස් දිනකට වඩා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් නො කිබිය හැකිය. ඒ එකකුත් නො කරන්නාවූ හික්ෂුන්ගේ ඇවැත් පටිච්ඡන්ත වී ඇති කාලය ප්‍රමාණ කිරීම ද පහසු නැත. පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්ත ආපත්ති දෙවරගය ම ඇති හික්ෂුව විසින් ඒවායින් ශුච වීම පිණිස, පළමු කොට පටිච්ඡන්තාපත්තීන් සඳහා පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. ඊට පසු පටිච්ඡන්තාපටිච්ඡන්ත ආපත්ති දෙවරගය ම එක්කොට සියල්ල සඳහා සදිනක් මානක් පිරිය යුතු ය. එක් දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත්ය, දෙ දින පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ය යනාදි වශයෙන් බොහෝ ඇවැත් ඇත්තාවූ හික්ෂුව විසින්, ඉතා වැඩි ගණනක් දින සභවන ලද ඇවැත්වලට, එයට අඩු දින ගණන් සැඟවූ ඇවැත් එක් කොට, වැඩි ගණනක් දින පටිච්ඡන්තවූ ඇවැත්වල දින ගණනට පිරිවෙස් පිරිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සියල්ලෙන් ම ශුද්ධිය ලැබේ. ඉතාම වැඩි දින ගණනක් පටිච්ඡන්ත වූ ඇවැත්වලට අඩු දිනගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් එක්කොට සමාදන් වන්නාවූ පිරිවෙස් 'අභ්‍යන්තර' පරිවාස' නම් වේ.

එය පිරීමේ ක්‍රමය මෙසේ ය:- දස දිනක් පටිච්ඡන්තවූ ඇවැත්වලට ඉතිරි ඇවැත් එක්කොට පිරිවෙස් පිරීම මෙහි දක්වනු ලැබේ. එය අනුව අඩු වැඩි දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් මුල් කොට පිරිවෙස් පුරන සැටි තේරුම් ගත යුතු ය.

අභ්‍යන්තර පරිවාසය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
 සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා
 ආපත්තියො ද්විහපටිච්ඡන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො තිහපටිච්ච-

ජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ චතුහපට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ පඤ්චාහ පට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ ජාහපට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ සත්තාහපට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ අච්චාහපට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ තවාහපට්චජන්තායෝ. සම්බහුලා ආපත්තියෝ දසාහ-පට්චජන්තායෝ. සෝ 'හං ගන්තෙ ! සධසං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං යා ආපත්තියෝ දසාහපට්චජන්තායෝ. තාසං අග්‍රසෙන සමෝධානපරිවාසං යාවාමි.

සීමාවේදී සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ, සඩ්සයාට වැඳ ගෙන, මේ වාක්‍යය තුන් වරක් කියා පිරිවෙස ඉල්ලූ.

අග්‍රසමෝධාන පරිවාසදන
කමී වාක්‍යය.

“සුණාතු මෙ හනෙන! සඛෙසා, අයං (තිසෙසා) හික්ඛු සම්බහුලා සඛෙසාදිසෙසා ආපත්තියෝ ආපජ්ජි. සම්බහුලා ආපත්තියෝ එකාහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ ද්විහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ තිහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ චතුහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ පඤ්චාහ පට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ ඡාහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ සත්තාහ පට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ අච්චාහපට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ නවාහ පට්චජන්තායෝ, සම්බහුලා ආපත්තියෝ දසාහපට්චජන්තායෝ, සො සඛෙසං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියෝ දසාහපට්චජන්තායෝ. තාසං අග්‍රෙහන සමෝධානපරිවාසං යාවති. යදි සඛෙසසස පත්තකලං සඛෙසා (තිසසසස) හික්ඛුනො තාසං

ආපනනිතං යා ආපනනියො දසාහපට්චජනනායො,
තාසං අග්ගෙත සමොධානපරිවාසං දදෙය්‍ය.
එසා ඤජනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (නියෙසා)
භික්ඛු සමබහුලා සධසාදිසෙසා ආපනනියො
ආපජ්ජි, සමබහුලා ආපනනියො එකාහ
පට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො ද්විහ-
පට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
තීහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
චතුහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
පඤ්චාහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
ජාහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
සත්තාහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
අධ්‍යාහ පට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
තවාහපට්චජනනායො, සමබහුලා ආපනනියො
දසාහපට්චජනනායො, සො සධසං තාසං ආපනනිතං
යා ආපනනියො දසාහ පට්චජනනායො, තාසං
අග්ගෙත සමොධාන පරිවාසං යාවති. සධෙසා
(නියෙසස) භික්ඛුනො තාසං ආපනනිතං යා
ආපනනියො දසාහපට්චජනනායො තාසං අග්ගෙත
සමොධාන පරිවාසං දෙති. යසසායසමතො ඛමති,
(නියෙසස) භික්ඛුනො තාසං ආපනනිතං යා
ආපනනියො දසාහපට්චජනනායො, තාසං අග්ගෙත
සමොධාන පරිවාසස්ස දනං. සො තුණ්හස්ස,
යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමනට වදම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමනට වදම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

දිනෙන් සමෂ්‍යන (තිසසසස) හිකුණො
තාසං ආපතනිනං යා ආපතනියො දසාහ
පට්ඨිනනායො තාසං අග්ඝෙන සමෝධාන
පරිවාසො, බමති සමෂ්‍යන තසමා තුණති.
එවමෙනං ධාරයාමි”

පිරිවෙස ගත් පසු එහිදී ම සමාදන්ව සධිසයානට ආරෝචනය
කළ යුතු.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය.

පරිවාසං සමාදියාමි. චන්තං සමාදියාමි.

තුන්වරක් කියනු.

පිරිවෙස ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධිසදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
ද්විහපට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො තිහපට්ඨිජන්තායො,
සම්බහුලා ආපත්තියො චතුහපට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
පඤ්චාහ පට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො ජාහපට්ඨිජන්තායො,
සම්බහුලා ආපත්තියො සත්තාහපට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො
අට්ඨාහපට්ඨිජන්තායො, සම්බහුලා ආපත්තියො නවාහපට්ඨිජන්තායො,
සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිජන්තායො, සො'හං ගත්තෙ!
සධිසං තාසං ආපත්තිනං යා ආපත්තියො දසාහ පට්ඨිජන්තායො
තාසං අග්ඝෙන සමෝධාන පරිවාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධිසො තාසං
ආපත්තිනං යා ආපත්තියො දසාහපට්ඨිජන්තායො තාසං අග්ඝෙන
සමෝධානපරිවාසං අදසී, සො'හං පරිවසාමි. වෙදයාමහං ගත්තෙ!
වෙදයතිති මං සධිසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති පිරිවෙස
නික්ෂේප කොට සුදුසු තැනකට ගොස් සමාදන් වෙමින් දින

සම්පූර්ණ වන තෙක් පුරනු. නික්ෂේප කිරීමේ වාක්‍යය "පරිවාසං නික්ඛිපාමී. වත්තං නික්ඛිපාමී" යනුයි. තුන් වරක් කියනු. වත් මානත් නික්ෂේප කිරීම වනාහි එක් හික්ෂුවක් වෙත ද කළ හැකිය. සීමාවේදී සඨිසයා ඉදිරියේ වන හෝ මානත නික්ෂේප කිරීම අමතක වී ගියහොත්, එක් හික්ෂුවක් වෙත ගොස්, නික්ෂේප කළ යුතුය. ඉදින් ඒ හික්ෂුව කලින් ආරෝචනය නො කළ හික්ෂුවක් නම් ආරෝචනය කොට නික්ෂේප කළ යුතු ය. සීමාවේ ආරෝචනය කරද්දී සිටි හික්ෂුවක් වේ නම්, ආරෝචනය නො කොට ම නික්ෂේප කළ යුතු ය.

වන හෝ මානත ආරෝචනය කිරීමේදී එක් හික්ෂුවකට ආරෝචනය කරන කල්හි "වෙදයතීති මං ආයස්මා ධාරෙතු" යි ද, දෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී "වෙදයාමහං ආයස්මන්තා ධාරෙත්තු" යි ද, තෙනමකට ආරෝචනය කිරීමේදී "වෙදයතීති මං ආයස්මන්තො ධාරෙත්තු" යි ද කිය යුතු.

වත්-මානත් ඉල්ලීමේදී හා කර්මවාක්‍ය කීමේදී ද ආරෝචනය කිරීමේදී ද, එකොළොස් දිනය පටන් තුදුස් දින දක්වා පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "එකාදසාහපට්ච්ඡන්තායො ද්වාදසාහපට්ච්ඡන්තායො තෙරසාහ පට්ච්ඡන්තායො චූද්දසාහපට්ච්ඡන්තායො" යි යොදා කියනු. පසළොස් දිනක් පටිච්ඡන්ත ආපත්ති ගැන "පක්ඛපට්ච්ඡන්තායො" යි යොදනු. සොළොස් දින පටන් එකුත් තිස් දින දක්වා ඇති දින ගණන් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "අතිරෙකපක්ඛපට්ච්ඡන්තායො" යි යොදනු. මසක් පටිච්ඡන්ත ඇවැත් ගැන "මාසපට්ච්ඡන්තායො" යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට ද "අතිරෙකමාසපට්ච්ඡන්තායො ද්වෙමාසපට්ච්ඡන්තායො අතිරෙක ද්වෙමාසපට්ච්ඡන්තායො" යනාදීන් යොදා කියනු. වර්ෂයක් පටිච්ඡන්ත ඒවා ගැන 'එකසංචචර පට්ච්ඡන්තායො' යි යොදනු. ඉන් ඔබ්බට 'අතිරෙක එකසංචචර ද්විසංචචර අතිරෙක ද්විසංචචර' යනාදීන් යොදා ගත යුතු.

පිරිවෙස පුරා අවසන්වූ පසු පිරිවෙස පිරු ඇවැත් වලට හා අප්පට්ච්ඡන්ත ඇවැත් වලට ද මානත ගත යුතු ය. මානත ගැනීමේදී පිරිවෙස නික්ෂේප කොට විසුයේ නම් සීමාමාලකයේදී නැවත සමාදන්ව සඨිසයා හට ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානත

ලැබීමට සුදුසු වන්නේ පිරිවෙස් සමාදන්ව ඉන්නා තැනැත්තා ය. පිරිවෙස නික්ෂේප කොට සිටින අතර මානක ගත්තේ ද එය ලැබුයේ නො වේ. එබැවින් එසේ ගෙන පුරන මානක නිෂ්ඵල ය. පිරිවෙස් පිරු දිනවල් ද සමහර විට යම් යම් කරුණු වලින් රත්තිවිජේදය වීමෙන් නිෂ්ඵල වී තිබිය හැකි ය. නියමිත දින ගණනින් එක් දිනයකදු පිරිවෙස් පිරීම අඩුවී තුබුණහොත් ඒ තැනැත්තා ද මානක ලැබීමට සුදුසු නො වේ. පිරිවෙස සම්පූර්ණ නො කොට මානක ගෙන පිරුයේ ද නිෂ්ඵල ය. එබැවින් පිරිවෙස් පිරීම ද පරෙස්සමෙන් කළ යුතු ය. රත්තිවිජේදය වීම ගැන සැක ඇති දින වී නම්, ඒ දින වෙනුවට නැවත වත පුරා නිසැකවූ කල්හි ම මානක ගත යුතු ය.

අත්සසමෝධාන මානක ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගන්නෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චජන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. සො'හං ගන්නෙ! සධ්‍යං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධාන පර්වාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්‍යො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධාන-පර්වාසං අදසී. සො'හං ගන්නෙ! පර්වුඤ්ච පර්වාසො. අහං ගන්නෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං අප්පට්චජන්තායො. සො'හං ගන්නෙ! සධ්‍යං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චජන්තාඤ්ච අප්පට්චජන්තානඤ්ච ජාරත්තං මානත්තං යාවාමී.

තුන් වරක් ඉල්ලනු.

මානත්ත දන කර්මවාක්‍යය.

"සුණාතු මෙ ගන්නෙ! සධ්‍යො, අයං (නියෙසො) හික්ඛු සම්බහුලා සධ්‍යාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. සම්බහුලා ආපත්තියො එකාහපට්චජන්තායො -පෙ- සම්බහුලා ආපත්තියො දසාහපට්චජන්තායො. සො සධ්‍යං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො

දසාහපට්ඨජනායො තාසං අග්‍රෙසන සමොධාන-
පර්වාසං යාචී. සධෙසා (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං
ආපනතීනං යා ආපනතියො දසාහපට්ඨජනායො
තාසං අග්‍රෙසන සමොධානපර්වාසං අදසී. සො
පර්වුත්ථ පර්වාසො. අයං (තිස්සො) හික්ඛු සමබහුලා
සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො ආපජ්ජී අප්පට්ඨජනායො.
සො සධ්දං තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං
පට්ඨජනානකද්ඨ අප්පට්ඨජනානකද්ඨ ජාරතතං
මානතතං යාවතී. යදි සධ්දස්ස පතකලලං, සධෙසා
(තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං
පට්ඨජනානකද්ඨ අප්පට්ඨජනානකද්ඨ ජාරතතං
මානතතං දදෙය්‍ය. එසා කදන්තී.

සුඤ්ඤාතු මෙ හන්තෙ! සධෙසා, අයං (තිස්සො)
හික්ඛු සමබහුලා සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො
ආපජ්ජී. සමබහුලා ආපනතියො එකාහපට්ඨජ-
නායො, -පෙ- සමබහුලා ආපනතියො දසාහ-
පට්ඨජනායො, සො සධ්දං තාසං ආපනතීනං යා
ආපනතියො දසාහපට්ඨජනායො. තාසං අග්‍රෙසන
සමොධානපර්වාසං යාචී. සධෙසා (තිස්සස්ස)
හික්ඛුනො තාසං ආපනතීනං යා ආපනතියො
දසාහපට්ඨජනායො, තාසං අග්‍රෙසන සමොධාන-
පර්වාසං අදසී. සො පර්වුත්ථ පර්වාසො, අයං
(තිස්සො) හික්ඛු සමබහුලා සධ්දාදිසෙසා ආපනතියො
ආපජ්ජී, අප්පට්ඨජනායො. සො සධ්දං
තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං පට්ඨජනානකද්ඨ
අප්පට්ඨජනානකද්ඨ ජාරතතං මානතතං යාවතී.

සධෙසා (නිසසසස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං පටිච්ඡන්තානකද්ද අප්පටිච්ඡන්තානකද්ද ජාරතතං මානතතං දෙති. යසසායසමනො බමති (නිසසසස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං පටිච්ඡන්තානකද්ද අප්පටිච්ඡන්තානකද්ද ජාරතතං මානතතසස දතං. සො තුණ්හසස, යසස නකබමති, සො භාසෙසය.

දුතියමිපි එතමභථං වදමී. සුණාතු මෙ - පෙ - සො භාසෙසය.

තතියමිපි එතමභථං වදමී. සුණාතු මෙ - පෙ - සො භාසෙසය.

දිනතං සධෙසන (නිසසසස) භික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතීනං පටිච්ඡන්තානකද්ද අප්ප - ටිච්ඡන්තානකද්ද ජාරතතං මානතතං. බමති සධසසස, තසමා තුණ්හි. එවමෙන ධාරයාමී."

මානත ලැබීමෙන් පළමු සමාදන් වී තුබූ පරිවාසය අභාවප්‍රාප්ත විය. දැන් සීමාවේදී ම ලැබූ මානත සමාදන් වී සධසසයාට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

සමාදන් වීමේ වාක්‍යය

මානතතං සමාදියාමී. චත්තං සමාදියාමී.

තුන් වරක් කියනු.

මානත ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අභං භත්තෙ සමබහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපඨ්ථං. සමබහුලා ආපත්තියො එකාභපටිච්ඡන්තාසො. සමබහුලා ආපත්තියො ද්විභපටිච්ඡන්තාසො. සමබහුලා ආපත්තියො තිභපටිච්ඡන්තාසො.

සම්බන්ධුලා ආපත්තියො චතුහපට්චන්තායො, සම්බන්ධුලා ආපත්තියො පක්ඛාහපට්චන්තායො. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො ඡාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො සත්තාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො අට්ඨාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො නවාහ පට්චන්තායො. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො දසාහ පට්චන්තායො, සො'හං හන්තෙ! සඛිසං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපට්චන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධාන පරිවාසං යාවිං. තස්ස මෙ සඛිසො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහ පට්චන්තායො තාසං අග්ඝෙන සමොධානපරිවාසං අදුසි. සො'හං හන්තෙ! පරිවුක්ථ පරිවාසො. අහං හන්තෙ! සම්බන්ධුලා සඛිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. අප්පට්චන්තායො සො'හං හන්තෙ! සඛිසං තාසං සම්බන්ධුලානං ආපත්තීනං පට්චන්තානක්ඛව අප්පට්චන්තානක්ඛව ඡාරත්තං මානත්තං යාවිං. තස්ස මෙ සඛිසො තාසං සම්බන්ධුලානං ආපත්තීනං පට්චන්තානක්ඛව අප්පට්චන්තානක්ඛව ඡාරත්තං මානත්තං අදුසි. සො'හං මානත්තං චරාමි. වෙදයාම'හං හන්තෙ! වෙදයතීති මං සඛිසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන්වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉන්පසු නික්ෂේප කරනු. කැමති නම්, "මානත්තං නික්ඛිපාමි. චත්තං නික්ඛිපාමි." යි තුන්වාරයක් කියා නික්ෂේප කරනු. පිරිවෙස එක් හික්ෂුවක් වෙසෙන තැනදී ද පිරිය හැකිය. මානත පිරිමට යටත් පිරිසෙයින් හික්ෂුත් සතර නමක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් සඬිසයා ඇති තැනකට ගොස් දින සයක් සම්පූර්ණ වන තුරු මානත පිරිය යුතු ය. දිනපතාම එය සඬිසයාට ආරෝචනය කළ යුතුය. මානත සදිනක් පුරා අවසන් කළ පසු විසි නමකට නො අඩු හික්ෂුත් පිරිසක් සීමාවට රැස් කරවා අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. එසේ කරන කල්හි මානත නික්ෂේප කොට සිටියේ නම්, සඬිසයා ඉදිරියේදී නැවත සමාදන්ව ආරෝචනය ද කොට අබ්භානය ඉල්ලිය යුතු ය.

අබ්භානයාවන වාක්‍යය.

අහං ගන්තෙ! සම්බන්ධුලා සධිසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජිං. සම්බන්ධුලා ආපත්තියො ඵකාහපට්චන්තායො. -පෙ- සම්බන්ධුලා

ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ. සෝ'හං භනෙන! සධ්දිසං තාසං ආපතීනං යා ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ. තාසං අග්ගෙත සමොධානපර්වාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්දිසො තාසං ආපතීනං. යා ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ තාසං අග්ගෙත සමොධානපර්වාසං අදසී. සෝ'හං භනෙන පරිච්ඡත්ථ පර්වාසො. අහං භනෙන සමඛුලා සධ්දිසො ආපතියෝ ආපජ්ජිං. අප්පට්ච්ඡන්තායෝ. සෝ'හං භන්තෙ! සංඝං තාසං සමඛුලානං ආපතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානකඤ්ච ජාරතතං මානතතං යාචිං. තස්ස මෙ සධ්දිසො තාසං සමඛුලානං ආපතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තානකඤ්ච ජාරතතං මානතතං අදාසී. සෝ'හං භනෙන! විඤ්ඤමානතො සධ්දිසං අබ්භානං යාචාමි.

මෙසේ තුන් වරක් ඉල්ලනු.

අබිභාන කර්ම වාක්‍යය.

"සුඤ්ඤානං මෙ භනෙන! සධ්දිසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමඛුලා සධ්දිසො ආපතියෝ ආපජ්ජිං. සමඛුලා ආපතියෝ ඵකාහපට්ච්ඡන්තායෝ, -පෙ- සමඛුලා ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ, සො සධ්දිසං තාසං ආපතීනං යා ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ තාසං අග්ගෙත සමොධාන- පර්වාසං යාචිං. සධ්දිසො (තිස්සො) භික්ඛුතො තාසං ආපතීනං යා ආපතියෝ දසාහපට්ච්ඡන්තායෝ තාසං අග්ගෙත සමොධානපර්වාසං අදසී. සො පරිච්ඡත්ථ පර්වාසො, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සමඛුලා සධ්දිසො ආපතියෝ ආපජ්ජිං. අප්පට්ච්ඡන්තායෝ, සො සධ්දිසං තාසං සමඛුලානං ආපතීනං පට්ච්ඡන්තානකඤ්ච අප්පට්ච්ඡන්තා- නකඤ්ච ජාරතතං මානතතං යාචිං. සධ්දිසො (තිස්සො) භික්ඛුතො තාසං සමඛුලානං ආපතීනං

පටිච්චන්තනානකදා අප්පටිච්චන්තනානකදා ජාරතතං මානතතං අදසී. සො විණ්ණමානතො සධ්දං අබ්භානං යාවතී. යදි සධ්දස්ස පත්තකලලං, සධ්දො (තිස්සං) හික්ඛුං අබ්භෙය්‍ය. එසා කදන්තී.

සුණාතු මෙ හතො! සධ්දො, අයං (තිස්සො) හික්ඛු සමබ්භුලා සධ්දාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී. සමබ්භුලා ආපත්තියො එකාහපටිච්චන්තායො, -පෙ- සමබ්භුලා ආපත්තියො දසාහපටිච්චන්තායො, සො සධ්දං තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්චන්තායො, තාසං අගෙසන සමොධාන පරිවාසං යාවී. සධ්දො (තිස්සස්ස) හික්ඛුතො තාසං ආපත්තීනං යා ආපත්තියො දසාහපටිච්චන්තායො තාසං අගෙසන සමොධානපරිවාසං අදසී. සො පරිචුත්ථ පරිවාසො, අයං (තිස්සො) හික්ඛු සමබ්භුලා සධ්දාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී, අප්පටිච්චන්තායො. සො සධ්දං තාසං සමබ්භුලානං ආපත්තීනං පටිච්චන්තනානකදා අප්පටිච්චන්තනානකදා ජාරතතං මානතතං යාවී. සධ්දො (තිස්සස්ස) හික්ඛුතො තාසං සමබ්භුලානං ආපත්තීනං පටිච්ච- නනානකදා අප්පටිච්චන්තනානකදා ජාරතතං මානතතං අදසී. සො විණ්ණමානතො සධ්දං අබ්භානං යාවතී. සධ්දො (තිස්සං) හික්ඛුං අබ්භෙය්‍ය. යස්සායසමතො ඛමතී (තිස්සස්ස) හික්ඛුතො අබ්භානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමතී, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ට වදම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමන්ට වදම්. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො හාසෙය්‍ය.

අබ්භිතො සධෙසන (තියෙසා) හිකඛු. ඛමති
සධසය්‍ය තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී..
සුද්ධන්තපරිවාසය.

තමාට සිදුවූ ඇවැත්වල ප්‍රමාණයත්, සැහවූ දින ප්‍රමාණයත්
නො දන්නාවූ බොහෝ ඇවැත් ඇති හික්ෂුව, 'සුද්ධන්තපරිවාසය'
ගෙන පිරිය යුතු ය. ඇවැත් ආරෝචනය නො කර විසූ කාල-
ප්‍රමාණය සලකා, එපමණ දින ගණනක් ඒ පිරිවෙස පුරා මානන
ගෙන සදිනක් පුරා අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය.

උපසම්පදවෙන් පසු කවදවත් ආපත්ති ආරෝචනයක් කර
නැති නම්, ඇවැත් ද වී නම්. උපසම්පද වී ගත වූ කාල ප්‍රමාණයට
ම වන පිරිය යුතු ය.

සුද්ධන්තපරිවාසයාවන වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධසාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං.
ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී.
ආපත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. රත්ති පරියන්තං තස්සරාමී.
ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං
හත්තෙ! සධසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවාමී.

තුන් වරක් කියනු.

පරිවාසදන කම් වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (තියෙසා)
හික්ඛු සම්බහුලා සධසාදියෙසා ආපත්තියො
ආපජ්ජී. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී, රත්ති
පරියන්තං න ජානාමී. ආපත්ති පරියන්තං තස්සරතී.

රත්තිපරියනතං නසසරති, ආපත්තිපරියනෙන
 වෙමතිකො, රත්තිපරියනෙන වෙමතිකො. සො
 සධසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවති.
 යදි සධසස්ස පත්තකලලං සධෙසා (තිස්සස්ස)
 හික්ඛුනො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං
 දදෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සො)
 හික්ඛු සමබහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි.
 ආපත්තිපරියනතං න ජානාති. රත්තිපරියනතං න
 ජානාති. ආපත්තිපරියනතං නසසරති. රත්තිපරි-
 යනතං නසසරති. ආපත්තිපරියනෙන වෙමතිකො.
 රත්තිපරියනෙන වෙමතිකො. සො සධසං තාසං
 ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවති. සධෙසා
 (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්ත
 පරිවාසං දෙති. යස්සායසමනො ඛමති (තිස්සස්ස)
 හික්ඛුනො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසස්ස
 දනං. සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති,
 සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදමි. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමඤ්චං වදමි. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

දිනො සධෙසන (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං
 ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසො. ඛමති සධසස්ස
 තස්මා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පරිවාස සමාදන වාක්‍යය.

පරිවාසං සමාදියාමී. චන්තං සමාදියාමී.

තුන් වරක් කියා සමාදන් විය යුතු.

ආරෝචනය කරන වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. ආපත්ති පරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හන්තෙ! සධසං තාසං ආපත්තිතං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවිං. තස්ස මෙ සධසො තාසං ආපත්තිතං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසි. සො'හං පරිවසාමී වෙදයාමහං හන්තෙ වෙදයතීති මං සධසො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වාරයක් ආරෝචනය කරනු. එක් නමට දෙනමට තුන් නමට ආරෝචනයේදී සුදුසු පරිදි වාක්‍යය යොදගත යුතු ය. නික්ෂේප කිරීමේදී "පරිවාසං නික්ඛිපාමී. චන්තං නික්ඛිපාමී" යි තුන්වරක් කියනු. ඒ දෙ පදයෙන් එක් පදයකිනුදු නික්ෂේපය වේ. "එකපදෙනාපි වෙච නික්ඛිත්තො හොති පරිවාසො. ද්විති පත සුතික්ඛිත්තො යෙව" යනු අටුවා යි. මෙසේ ගන්නා ලද පිරිවෙස විවේකසාානයකට ගොස්, තමාගේ අතීතය කල්පනා කොට සැකයක් ඉතිරි නො වන පරිදි සෑහෙන දින ගණනක් හොදින් පුරා මානන ගත යුතු ය. බොහෝ ඇවුත් ඇති තැනැත්තාට අපට්ච්ඡන්ත ඇවුත් ද කිබිය හැකි බැවින් මානන ගැනීමේදී පිරිවෙස් පිරු පට්ච්ඡන්ත ආපත්තිවලට, අපට්ච්ඡන්ත ආපත්ති ද එක්කොට, සියල්ලට ම මානන ගත යුතු ය. මානන ගැනීමේදී පිරිවෙස නික්ෂේප කොට සිටියේ නම් සීමාවේදී පළමු කොට පිරිවෙස සමාදන් වී ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානන සධ්‍යාගෙන් ඉල්ලිය යුත්තේ ඊට පසුව ය..

මානන ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හන්තෙ! සම්බහුලා සධ්‍යාදියෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං නස්සරාමී. ආපත්ති- පරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං හන්තෙ!

සධං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපර්වාසං යාචිං. තස්ස මෙ සධං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපර්වාසං අදසී. සො'හං හත්තෙ! පරිවුත්ථ පර්වාසො. අහං හත්තෙ! සම්බහුලා සධංසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. අප්පට්ඨිජන්තායො. සො'හං හත්තෙ! සධං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානකද්ඨ අප්පට්ඨිජන්තානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාචාමි.

තුන් වරක් කියනු.

මානත දෙන කම් වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ හතෙන! සධංසා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සධංසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි. ආපත්තිපරියනතං න ජානාති. රත්තිපරියනතං න ජානාති. ආපත්තිපරියනතං න සසරති. රත්තිපරියනතං න සසරති. ආපත්තිපරියනතෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියනතෙ වෙමතිකො. සො සධං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්ත පර්වාසං යාචි. සධංසා (තිස්සො) භික්ඛුනො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපර්වාසං අදසී. සො පරිවුත්ථ පර්වාසො. අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සධංසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි අප්පට්ඨිජන්තායො. සො සධං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානකද්ඨ අප්පට්ඨිජන්තානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාචති. යදි සධංසො පනතකලලං, සධංසා (තිස්සො) භික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පටිච්ඡන්තානකද්ඨ අප්පට්ඨිජන්තානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ හතෙන! සධංසා, අයං (තිස්සො) භික්ඛු සම්බහුලා සධංසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජි.

ආපනතිපරියනතං න ජානාති. රතනිපරියනතං
 න ජානාති. ආපනතිපරියනතං නසසරති.
 රතනිපරියන්තං නසසරති. ආපනතිපරියනෙන
 වෙමතිකො. රතනිපරියනෙන වෙමතිකො. සො
 සධසං තාසං ආපනතිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවී.
 සධෙසා (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං ආපනතිනං
 සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො පරිවුත්ථපරිවාසො,
 අයං (තිස්සො) හික්ඛු සමබහුලා සධසාදිසෙසා
 ආපනතියො ආපජ්ජි අප්පට්ඨජනනායො. සො සධසං
 තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං පට්ඨජනනානකද්ඨ
 අප්පට්ඨජනනානකද්ඨ ජාරතතං මානතතං යාවති.
 සධෙසා (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං
 ආපනතිනං පට්ඨජනනානකද්ඨ අප්පට්ඨජනනානකද්ඨ
 ජාරතතං මානතතං දෙති, යස්සායසමතො ඛමති,
 (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං සමබහුලානං ආපනතිනං
 පට්ඨජනනානකද්ඨ අප්පට්ඨජනනානකද්ඨ ජාරතතං
 මානතතස්ස දතං. සො තුණ්හස්ස, යස්ස නකඛමති
 සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
 සො භාසෙය්‍ය.

දිනතං සධෙසන (තිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං
 සමබහුලානං ආපනතිනං පට්ඨජනනානකද්ඨ අප්ප-
 ට්ඨජනනානකද්ඨ ජාරතතං මානතතං. ඛමති සධසස්ස,
 තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

මානක ලැබීමෙන් පසු සීමාවෙහිදී ම සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා උක්කුටිකව හිඳ සඩ්සයාට වැඳ-ගෙන "මානත්තං සමාදියාමී. චන්තං සමාදියාමී" යි තෙවරක් කියා මානක සමාදන්ව සඩ්සයාට ආරෝචනය කළයුතු.

මානක ආරෝචනය කිරීමේ වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධ්සාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්ති පරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං ගත්තෙ! සධ්සං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවිං. තස්ස මේ සධ්සො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදසී. සො'හං ගත්තෙ! පරිවුත්ථ පරිවාසො. අහං ගත්තෙ සම්බහුලා සධ්සාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. අප්පට්චන්තායො, සො'හං ගත්තෙ! සධ්සං තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්චන්තානකද්ව අප්පට්චන්තානකද්ව ජාරන්තං මානත්තං යාවිං. තස්ස මෙ සධ්සො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්චන්තානකද්ව අප්පට්චන්තානකද්ව ජාරන්තං මානත්තං අදසී. සො'හං මානත්තං චරාමී. වෙදයාම'හං ගත්තෙ වෙදයතීති මං සධ්සො ධාරෙතු.

මෙසේ තුන් වරක් ආරෝචනය කරනු. ඉක්බිති "මානත්තං නික්ඛිපාමී. චන්තං නික්ඛිපාමී" යි සඩ්සයාට වැඳ-ගෙන තුන්වරක් කියා මානක නික්ෂේප කොට ගොස්, සතර නමකට නො අඩු හික්ෂුන් ඇති විහාරයක වෙසෙමින් සදිනක් මානක පුරා, අබ්භාන කර්මය කර ගත යුතු ය. අබ්භාන කර්මය කරවා ගැනීමේදී, විසි නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් සීමාවකට රැස්කරවා ගෙන තමා මානක නික්ෂේප කොට විසුයේ නම්, සීමාවේදී නැවත මානක සමාදන් වී සඩ්සයාහට ආරෝචනය කොට අබ්භානකර්මය කරවා ගත යුතු ය.

සුද්ධන්ත අබ්භාන යාවන වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සම්බහුලා සධ්සාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජං. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාමී. රත්තිපරියන්තං න ජානාමී. ආපත්තිපරියන්තං තස්සරාමී. රත්තිපරියන්තං තස්සරාමී.

ආපත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො'හං
 ගන්තෙ! සධ්දසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවී. තස්ස
 මෙ සධ්දසො තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං අදස්සී. සො'හං ගන්තෙ
 පරිවුත්ථපරිවාසො. අහං ගන්තෙ! සම්බහුලා සධ්දසාදිසෙසා ආපත්තියො
 අපජ්ජී. අප්පට්ඨපන්නායො. සො'හං ගන්තෙ! සධ්දසං තාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං
 මානත්තං යාවී. තස්ස මෙ සධ්දසො තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං
 පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං අදස්සී.
 සො'හං ගන්තෙ! විණ්ණමානත්තො සධ්දසං අබ්ගානං යාවාමී.

සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා උක්කුටිකයෙන් හිඳ සධ්දසයාට
 වැඳ-ගෙන මේ වාක්‍යය තුන් වරක් කියා අබ්ගානය ඉල්ලනු.

සුද්ධන්ත අබ්ගාන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ ගන්තෙ! සධ්දසා, අයං (නිසෙසා)
 භික්ඛු සම්බහුලා සධ්දසාදිසෙසා ආපත්තියො
 අපජ්ජී. ආපත්තිපරියන්තං න ජානාති. රත්ති-
 පරියන්තං න ජානාති. ආපත්තිපරියන්තං නස්සරති.
 රත්තිපරියන්තං නස්සරති. ආපත්තිපරියන්තෙ
 වෙමතිකො. රත්තිපරියන්තෙ වෙමතිකො. සො
 සධ්දසං තාසං ආපත්තිනං සුද්ධන්තපරිවාසං යාවී.
 සධ්දසා (නිසෙසා) භික්ඛුතො තාසං ආපත්තිනං
 සුද්ධන්තපරිවාසං අදස්සී. සො පරිවුත්ථපරිවාසො,
 අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සම්බහුලා සධ්දසාදිසෙසා
 ආපත්තියො අපජ්ජී අප්පට්ඨපන්නායො. සො සධ්දසං
 තාසං සම්බහුලානං ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ
 අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ ජාරත්තං මානත්තං යාවී.
 සධ්දසා (නිසෙසා) භික්ඛුතො තාසං සම්බහුලානං
 ආපත්තිනං පට්ඨපන්නානකද්ඨ අප්පට්ඨපන්නානකද්ඨ
 ජාරත්තං මානත්තං අදස්සී. සො විණ්ණමානත්තො

සධසං අබහානං යාවති. යදි සධසස්ස පත්තකලලං,
සධෙසා නිස්සං හික්ඛුං අබෙහය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (නිස්සො)
හික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා ආපත්තියො ආපජ්ජී.
ආපත්තිපරියනතං න ජානාති. රත්තිපරියන්තං
න ජානාති. ආපත්තිපරියනතං නස්සරති.
රත්තිපරියනතං නස්සරති. ආපත්තිපරියනො
වෙමතිකො. රත්තිපරියනො වෙමතිකො. සො
සධසං තාසං ආපත්තීනං සුදධනතපරිවාසං යාවී.
සධෙසා (නිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං ආපත්තීනං
සුදධනතපරිවාසං අදසී. සො පරිවුත්ථපරිවාසො,
අයං (නිස්සො) හික්ඛු සම්බහුලා සධසාදිසෙසා
ආපත්තියො ආපජ්ජී අප්පට්චජනනායො. සො සධසං
තාසං සම්බහුලානං ආපත්තීනං පට්චජනනානකද්ද
අප්පට්චජනනානකද්ද ජාරනතං මානනතං යාවී.
සධෙසා (නිස්සස්ස) හික්ඛුනො තාසං සම්බහුලානං
ආපත්තීනං පට්චජනනානකද්ද අප්පට්චජනනානකද්ද
ජාරනතං මානනතං අදසී. සො විණ්ණමානනො
සධසං අබහානං යාවති. සධෙසා (නිස්සං) හික්ඛුං
අබෙහති. යසසායසමනො ඛමති (නිස්සස්ස)
හික්ඛුනො අබහානං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස
නකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො භාසෙය්‍ය.

අබහිතෝ සධෙසන (තියෙසා) හිකඛු. බමනි සධසයා නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

ගරුකාපත්තීන්ගෙන් ශුද්ධිය ලැබීමේ ක්‍රම රාශියක් විනයෙහි ඇත්තේය. මෙහි දක්වා ඇත්තේ ක්‍රම තුනයි. දැනට හිකඛුන් අතර භාවිතා වන්නේ ද ඒ ක්‍රම තුනයි. ඒ ක්‍රම තුනෙන් සකල ගරුකාපත්තීන්ගෙන්ම ශුද්ධිය ලැබිය හැකි ය. මෙහි කර්මවාක්‍යයන් දක්වා ඇත්තේ 'තිස්ස' යන නාමය සමග ය. හික්ෂුවකට විනය කර්ම කිරීමේදී කර්මවාක්‍යයෙහි 'තිස්ස' යනු යෙදී ඇති තැන්වලට ඒ හික්ෂුවගේ නම යොදා කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. එසේ අපහසු කමක් ඇත්තේ නම් කර්මවාක්‍යය කියන හිකඛුව විසින් කර්මාපේක්ෂකයාගේ නම තාවකාලික වශයෙන් 'තිස්ස' ය කියා සම්මත කොට, මෙහි ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය. නාම සම්මුතිය කොට කර්මවාක්‍යය කියනු කැමති නම් කර්මාවායඝීවරයා විසින් -

"ස්වාමීනි! මහා සධසයා වහන්ස! කර්මවාක්‍යය කීමේ පහසුව සඳහා කර්මාපේක්ෂක වූ..... හික්ෂුවගේ පුරාණ නාමය ඉවත් කොට ඒ හික්ෂුවට 'තිස්ස' යන නාමය සම්මත කරමි. ඒ බව මහා සධසයා වහන්සේ දැන වදරන සේක්වා. කර්මාපේක්ෂකයා විසින් ද දැන ගනු ලැබේවා"

මෙසේ නාමය සම්මත කළ යුතු ය. නාම සම්මුතිය කළ හොත් පොතේ ඇති සැටියට ම කර්මවාක්‍යය කිය යුතු ය.

වත්මානත් පිරිම ගැන දතයුතු කරුණු.

ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට පැය සුවිස්සක් එක් දිනයෙකි. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සැට පැයක් එක් දිනයකි. ඉංග්‍රීසි ක්‍රමයේ සැටියට දිනයේ පටන් ගැනීම හා අවසානය වන්නේ මධ්‍යම රාත්‍රියෙහිය. නක්ෂත්‍ර ක්‍රමයේ සැටියට සුයඹාගේ උදවෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ. විනය ක්‍රමයේ සැටියට අරුණෝදයෙන් දිනයේ පටන් ගැනීම සලකනු ලැබේ.

"සුරස්සොදයතො පුබ්බට්ඨිතරංසි සියාරුණො"

යනුවෙන් අභිධානප්පදීපකාවෙහි උදවන සුයඝියාගේ පළමු නැගී එන රශ්මිය 'අරුණය' යි දක්වා තිබේ. අරුණ යනු මදරත් පැහැයට ද නමකි. ඒ නම පළමුවෙන් උදවන හිරු-රැසට තබා ඇත්තේ, ඒ හිරු-රැසත් මද රත් පැහැය ඇති බැවිනි. ඒ රශ්මිය සුර්යෝදයට පැය බාගයකට කලින් නැගෙනහිරදිග අභසෙහි දක්නා ලැබේ. ඒ ආලෝකය අභසෙහි දාශ්‍යමානවීමෙන් විනය ක්‍රමයේ සැටියට අතිත දිනයේ ඉක්මීමත්, වර්තමාන දිනයේ පටන් ගැනීමත් සලකනු ලැබේ.

වත්-මානත් පිරිමේදී දිනය ගණන් ගනුයේ, දිනයට අයත් සම්පූර්ණ පැය ගණන ම වන සමාදන්ව විසීමෙන් නොව, අරුණෝදයේදී සමාදන්ව විසීමෙනි. දවසේ පැය සුවිස්සෙන් කවර පැයකදී වන සමාදන් වුව ද අරුණෝදය තෙක් එය රැකියහොත් එක් දිනයක් ලැබුණු සැටියට සලකනු ලැබේ. උදයේ වන සමාදන්වූ හික්ෂුව අරුණෝදයට මොහොතකට වුව ද කලින් වන නික්ෂේප කළේ නම්, ඒ හික්ෂුවට දිනය නො ලැබේ. මෙහි දින ගණන් ගැනීම කරනුයේ අරුණෝදයෙනි.

වත්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන කාලයේදී දුර යන හික්ෂුවක් වුවත් දුටහොත්, හික්ෂුවකගේ හඩක් හෝ ඇසුණ හොත්, ඒ හික්ෂුවට ආරෝචනය කළ යුතු ය. නො කළහොත් රත්තිච්ඡේදය වේ. වත්ත හේදයෙන් දුකුළා ඇවතකුදු වේ. රත්තිච්ඡේද වීමය යන්නෙහි තේරුම ඒ දිනය ගණන් ගැනෙන දිනයක් නො වීම ය. ආරෝචනය කරන්නට උත්සාහ කොට නො කළ හැකි වී නම් ඇවැත් නො වේ. රත්තිච්ඡේදය වේ. එබැවින් බොහෝ හික්ෂුන් යන-එන තැන්වල හා දුර යන හික්ෂුන් පෙනෙන තැන්වලද වත් පිරිම අපහසු ය. දුර යනෙන හික්ෂුන් ඇති බැවින් හා පෙනෙන බැවින් ද දඟවල් කාලයේ වන පිරිම ද අපහසු ය.

කොහෙත් ම හික්ෂුන් නැති කැන ද වන නො පිරිය හැකි ය., පිරිවෙස පිරිය හැකි වීමට යටත් පිරිසෙයින් එක් හික්ෂුවක්වත් සිටිය යුතු ය. මානත පිරිය හැකි වීමට සතර නමකට නොඅඩු හික්ෂු පිරිසක් සිටිය යුතු ය. එබැවින් තමා වෙසෙන විහාරයෙහි

තවත් හික්ෂුන් නො මැති නම්, හික්ෂුන් ඇති විභාරයකට යා යුතුය. තමා වෙසෙන විභාරයට හෝ හික්ෂුන් පමුණුවා ගත යුතු ය. නිතර රථවාහන ගමන් කරන මහා මාර්ගාසන්නයේ පිහිටි විභාරවල ද වත් පිරීම අපහසු ය. වාහනවලින් යන-එන හික්ෂුන් දුටු විට, ඔවුන්ට ආරෝචනය කරන්නට නො ලැබෙන හෙයිනි. වත් පුරන හික්ෂුව තමා වෙසෙන විභාරය එයට සුදුසු තැනක් වේ නම්, එහි ම වත පිරිය යුතු ය. එසේ නො වේ නම්, සුදුසු විභාරයකට ගොස් වත පිරිය යුතු ය. දුර යන හික්ෂුන් දැක ආරෝචනය කර ගත නො හැකි වී නම්, රත්තිච්ඡේදය වන බැවින් රාත්‍රිකාලයේ වත සමාදන් වී අරුණෙන් පසු නික්ෂේප කළ යුතු ය. දින ගණන පිරෙන තුරු එසේ කළයුතු ය.

වත් පුරන හික්ෂුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රමය.

පිරිවෙස් හා මානක් පුරන හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු කරුණු රාශියකි. ඒවායින් සමහරක් කඩවීමෙන් රත්තිච්ඡේදය හා දුකුළා ඇවැත් වේ. සමහරක් කඩ කිරීමෙන් දුකුළා ඇවැත් පමණක් වේ. ඒවායින් වඩාත් සැලකිය යුත්තේ රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු ය. වත් පිරුයේ ද නො දැන වුවද රත්තිච්ඡේදය වීමෙන් දින සම්පූර්ණ නො වී අඛ්භාන කරන ලදුයේ ද ශුචියට නො පැමිණේ. එබැවින් රත්තිච්ඡේදය නො වීමට විශේෂයෙන් පරෙස්සම් විය යුතු ය.

"තයො බො උපාලි! පාරිවාසිකස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද සභවාසො, විජ්ජවාසො, අනාරොචනා ඉමෙ බො උපාලි! තයො පාරිවාසිකස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්ඡේද"

යනුවෙන් සභවාසයය, විජ්ජවාසයය, අනාරොචනය යි පාරිවාසික හික්ෂුවට රත්තිච්ඡේදය වන කරුණු තුනක් මුලවග්ගපාලියෙහි වදාරා තිබේ. 'සභවාසය' යනු ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් සමග හෝ වත්මානක් පුරන හික්ෂුවක් සමග හෝ එක් ගෙයක එක් පියැස්සක් යට ශයනය කිරීම ය. ශයනය කිරීමය යනු නින්ද යාම ම නො වන බව ද සැලකිය යුතුය. නින්ද ගියේ හෝ වේවා නො ගියේ හෝ වේවා නිදන ඉරියව්වෙන් විසීම ම මෙහි අදහස් කරන

ශයනය ය. වාඩි වී කණුවකට හෝ බිත්තියකට හෝ හේක්තු වී සිටීමේදී නින්ද හිසේ ද ශයනය කෙළේ නො වේ. හික්ෂුන් දෙනමක් එක් ගෙයක වෙසෙන කල්හි එක නමක් ශයනය කරද්දී අනෙක් නම අන් ඉරියව්වකින් විසුවහොත් රත්තිවිජේදය නො වේ. දෙදෙනා ම එකවර ශයනය කළහොත් රත්තිවිජේදය වේ. දෙදෙනා ම පිරිවෙස් පුරන්තෝ වෙත් නම්, දෙදෙනාට ම රත්තිවිජේදය වේ. වත් සමාදන්වූ හික්ෂුවක් ශයනය කරන ගෙට ඒ නමගේ දැනුමක් නැතිව අන් හික්ෂුවක් රාත්‍රියේ වැද, ශයනය කෙළේ ද පාරිවාසිකයාට රත්තිවිජේදය වේ. නො දන්නා බැවින් ඇවැත් නො වේ.

'විජපවාසය' යනු හික්ෂුන්ගෙන් වෙන්ව හික්ෂුන් නැති තැනක අරුණ ඉක්මවීමය. 'අනාරෝවනය' යනු හික්ෂුවක් දැක හෝ හික්ෂුවකගේ හඬ අසා හෝ ආරෝවනය නො කිරීම ය. ගහකින් මෙතෙර සිටින පාරිවාසික හික්ෂුවක් විසින් ගහින් එතෙර හික්ෂුවක් දුටු ද ආරෝවනය කර ගත නො හැකි විනම් රත්තිවිජේදය වේ.

"වත්තාරො බො උපාලි! මානත්තවාරිකස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්චෙජද. සහවාසො. විජපවාසො. අනාරෝවනා. උානෙ ගණේ චරණං. ඉමෙ බො උපාලි! වත්තාරො මානත්තවාරි කස්ස හික්ඛුනො රත්තිච්චෙජද"

යනුවෙන් සහවාසයය, විජපවාසයය, අනාරෝවනය ය, අඩු පිරිසෙහි මානත පිරිමය යන කරුණු සතර මානත් පුරන හික්ෂුවගේ රත්තිවිජේද කාරණ වශයෙන් වදාරා තිබේ. අඩු පිරිසෙහි මානත පිරිමය යනු සතර නමකට අඩු පිරිසෙහි මානත පිරිම ය.

පාරිවාසිකයා විසින් ද, මානත් පුරන්නා විසින් ද වත්-මානත් සමාදන්ව සිටින කාලය තුළදී තමා උපාධ්‍යාය වී උපසම්පද නො කළ යුතු ය. කර්මවාක්‍යය හෝ නො කිය යුතු ය. ඒවා කළ යුතු ම අවස්ථාවක් පැමිණිය හොත් වත නික්ෂේප කොට කළ යුතුය. නිස නො දිය යුතු ය. තමාගෙන් නිස සමාදන් වී සිටින අන්තෝවාසිකයෝ වෙත් නම්, "මම විනය කර්මයක් කරමිය. මාහට වත් නො කළ යුතු ය. ගම් වැදීමි ආදිය සඳහා මගෙන් නො විවාළ යුතු ය" යි ඒ හික්ෂුන්ට කිය යුතු ය. සාමණේරයන්ට ද උපාධ්‍යාය

නො විය යුතු ය. කලින් තමාගෙන් උපාධ්‍යාය ගත් සාමාජිකයන්ගේ වෙන් නම්, ඔවුන්ට ද එසේම කිය යුතු ය. එසේ කී පසුත් ගුරු ගෞරවයෙන් වත් කරත් නම්, පිළිගැනීමෙන් ඇවැත් නො වේ. යම් ආපත්තියකට වත සමාදන් වූයේ නම් ඒ ඇවැත්වීමට හෝ එවැනි ඇවැත්වීමට හෝ නො පැමිණිය යුතු ය.

විහාරයේ ප්‍රධානයකු වශයෙන් ක්‍රියා නො කළ යුතු ය. පොහෝ දිනයන්හි පාමොක් උදෙසීම හෝ පාමොක් උදෙසීමට ආරාධනය හෝ නො කළ යුතු ය. හික්ෂුන්ට වෝදනා නො කළ යුතු ය. තමා මහලු වුව ද ප්‍රකෘති හික්ෂුන්ගේ ඉදිරියෙන් ගමන් නො කළ යුතු ය. ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. දයකයන්ගේ ආරාධනා පිළිගෙන හික්ෂුන් කැඳවා ගෙන නො යා යුතු ය. සඨස්සා සමග යන කල්හි දෙළොස් රියනක් උපවාරය හැර එකලාව යා යුතු ය. දන ශාලාදියෙහි හිඳින කල්හි ද අන්තිම කෙළවරේ අසුන ගත යුතුය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් බිම ඉන්නා කල්හි ආසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. ප්‍රකෘති හික්ෂුන් නිවාසනයෙහි ඉන්නා කල්හි තමා උච්චාසනයෙහි නො හිඳිය යුතු ය. විහාරයෙහි වාසය පිණිස සියල්ලට ලාමක සෙනසුන ගත යුතු ය. පොහෝ කිරීමට පවාරණය කිරීමට සඨස්සා රැස්වූ කල්හි ද වත ආරෝචනය කළ යුතු ය. ඒ කාලයේදී වත්මානක් පුරන ඇවැත්වීමට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය. එවැනි අත් ඇවැත්වීමට ද නො පැමිණිය යුතු ය. වත සමාදන්ව ඉන්නා අවස්ථාවේදී නැවත ගරුකාපත්තියකට පැමිණිය හොත් මුල පටන් නැවත වත්මානක් පුරන්නට සිදු වේ. ඒ ගැන විස්තර මූලවග්ග පාළියෙන් හා චිතය අටුවාවෙන් දැන ගත යුතු ය.

පිරිවෙස නික්ෂේප නො කොට ම පුරනවා නම් ආරෝචනය කළ හික්ෂුන්ට නැවත ආරෝචනය නො කළාට වරදක් නැත. ආගන්තුකයකු මුණ ගැසුණහොත් ආරෝචනය කළ යුතු ය. දිනපතා නික්ෂේප කරමින් රාත්‍රි කාලයෙහි පමණක් සමාදන් වේ නම්, සමාදන් වන වාරයක් පාසා දිනපතා ම ආරෝචනය කළ යුතු ය. මානක වනාහි නික්ෂේප නො කෙළේ ද, දිනපතා ම සඨස්සාට ආරෝචනය කළ යුතු ය.

වත්-මානත් දීමේදී සැලකිය යුත්තක්.

සමහර අවස්ථාවලදී හික්ෂුන් මදවීම නිසා කලින් පිරිවෙස්-මානත් ගත් හික්ෂුන් ම ඒවා දීමටත් සහභාගි කරවා ගන්නට සිදු වේ. එබඳු අවස්ථාවලදී පිරිවෙස හෝ මානත නික්ෂේප කොට මිය, සමාදන්වී සිට ගෙන ම තවත් හික්ෂුවකට පිරිවෙස හෝ මානත දීමට සහභාගි නො විය යුතු ය. පිරිවෙස්-මානත් සමාදන්ව වෙසෙන හික්ෂුව ද සධිසයාට ගණන් ගෙන, දෙන පිරිවෙස හෝ මානත සිධියට නො පැමිණේ. එය අකර්මයක් වේ. අබිභාන කර්මය කිරීමේදී ද එය එසේ ම ය.

පර්වාසික වතුභෝ වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අබ්ගෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මූලාය පටිකස්සනාරහ වතුභෝ වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අබ්ගෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තාරහ වතුභෝ වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අබ්ගෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. මානත්තචාරිකවතුභෝ වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අබ්ගෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං. අබ්ගානාරහ වතුභෝ වෙ හික්ඛවෙ! පර්වාසං දදෙය්‍ය. මූලාය පටිකස්සෙය්‍ය. මානත්තං දදෙය්‍ය. වීසො අබ්ගෙය්‍ය. අකම්මං න ච කරණීයං.

මෙය මහාවග්ග පාළියේ වම්පෙය්‍ය ඛන්ධකයේ එන දේශනයකි.

ත්‍රිථික පර්වාසය.

බුදුසස්නෙහි පැවිද්ද හා උපසම්පදව ලැබීමට තත්ත තීර්ථකයෙකු පැමිණියහොත් ඔහු පැවිදි කොට සාර මසක් පිරිවෙස් දිය යුතු ය. ඔහු උපසම්පද කළ යුත්තේ සාරමස පිරිවෙස් පුරා සම්පූර්ණ කළ පසුව ය. අන්‍යතීර්ථක පුථිකයා විසින් සධිසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පොරවා හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ, වැඳ-ගෙන, මෙසේ පිරිවෙස් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං ගත්තෙ! (තිස්සො) අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ ආකඛ්ඛාමී උපසම්පදං. සො'හං ගත්තෙ! සධිසං චත්තාරො

මාසෙ පරිවාසං යාවාමි. දුතියමිපි අහං හත්තෙ -පෙ- තතියමිපි අහං හත්තෙ -පෙ- පරිවාසං යාවාමි.

පිරිවෙස දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) අකඤ්ඤතිථියපුබ්බො ඉමසමීං ධම්මචිතයෙ ආකඛති උපසම්පදං. සො සධසං චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. යදි සධසස්ස පත්තකලුං, සධෙසා (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිථියපුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං දදෙය්‍ය, එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හත්තෙ! සධෙසා, අයං (නියෙසා) අකඤ්ඤතිථිය පුබ්බො ඉමසමීං ධම්මචිතයෙ ආකඛති උපසම්පදං. සො සධසං චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං යාවති. සධෙසා (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසං දෙති. යස්සායසමතො ඛමති (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසස්ස දන්තං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස තකඛමති සො භාසෙය්‍ය. දිනෙතා සධෙසන (නියෙසස්ස) අකඤ්ඤතිථිය පුබ්බස්ස චත්තාරො මාසෙ පරිවාසො. ඛමති සධසස්ස, තස්මා තුණ්හී. එවමෙතං ධාරයාමි.

සාරමස පිරිවෙස් පුරා හික්ඝුන් සතුටු කළ පසු අන්‍යකීර්ති පුච්ඡයා උපසම්පද කළ යුතු ය. විස්තර මහාඛන්ධකයෙන් දත යුතු ය.

කුට්ටස්තු දේශන කර්මය.

කුට්ඨාරක හික්ඝුව විසින් කුටිය කරන බිම පිරිසිදු කොට සඩ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැටීමහලු

හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිද, ඇදිලි බැද, මෙසේ තුන් වරක් සඩ්ඝයාගෙන් ඉල්ලුම් කළ යුතු ය.

"අහං හත්තෙ! සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො හං හත්තෙ! සඩ්ඝං කුටිවත්ථුමලොකනං යාවාමි."

මෙසේ කුටිකාරක හික්ෂුව විසින් අයැදි කල්හි සඩ්ඝයා වහන්සේ එහි ගොස්, ගෙබිම බලනු රිසි සේක් නම්, එසේ කිරීම යහපති. නො එසේ නම්, ගෙබිම පරීක්ෂා කිරීමට යැවීම සඳහා උපද්‍රව ඇති-නැති බව හා උපචාරය ඇතිනැති බව තේරුම් ගැනීමට සමත් ව්‍යක්ත හික්ෂුන් වහන්සේ සඩ්ඝයා විසින් සම්මත කොට යැවිය යුත්තාහු ය.

සම්මත කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං ක තතුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඩ්ඝං කුටිවත්ථු මලොකනං යාවති. යදි සඩ්ඝස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ඤා ධම්මරකඛිතඤ්ඤා) භික්ඛු සමමනෙතය්‍ය (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුටිවත්ථුං මලොකෙතුං: එසා ඤ්ඤති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං ක තතුකාමො අස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සඩ්ඝං කුටිවත්ථු මලොකනං යාවති. සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ඤා ධම්මරකඛිතඤ්ඤා) භික්ඛු සමමනති (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුටිවත්ථුං මලොකෙතුං. යස්සායසමනො බමති (බුද්ධරකඛිතස්ස ධම්මරකඛිතස්ස ච) භික්ඛුනං සමමුති (නියෙසස්ස) භික්ඛුනො කුටිවත්ථුං මලොකෙතුං. සො තු ණ්භස්ස. යස්ස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතා සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච ධම්ම-
රකඛිතො ච) භික්ඛු (නිසසසස) භික්ඛුනො කුට්ටස්තු
මලොකෙනුං, බමනි සධසසස, තසමා තුණ්හි.
එවමෙනං ධාරයාමි.

සම්මුතිය ලැබූ භික්ෂුන් විසින් කුටිය කරන ඉඩමට ගොස්,
එය උපද්‍රව සහිත තැනක් ද, කුටිය වටා ගොනුන් දෙදෙනකු යෙදූ
කරත්තයකට යාමට තරමට ඉඩ ඇති තැනක් ද යන බව විමසා,
උපද්‍රව ඇති තැනක් හෝ උපචාරය නැති තැනක් හෝ වේ නම්,
එහි කුටිය නො කළ යුතු බව කුටිකාරක භික්ෂුවට කිය යුතු ය.
ඉදින් තැන යහපත් වේ නම්, කුටිය තැනීමට යෝග්‍ය වේ නම්, ඒ
බව සධිසයාට දැන්විය යුතු ය. ඉන්පසු කුටිකාරක භික්ෂුව විසින්
සධිසයා වෙත එළඹ, වැඩිමහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව
හිඳ ඇදීලි බැඳ කුට්ටස්තු දේශනය කිරීමට අයැදිය යුතු ය.

කුට්ටස්තු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුද්දෙසං. සො'හං ගත්තෙ! සධසං කුට්ටස්තුදෙසනං යාවනි.
දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ- යාවනි."

කුට්ටස්තු දේශනය කිරීමේ

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුද්දෙසං, සො සධසං කුට්ටස්තුදෙසනං යාවනි.
යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (නිසසසස)
භික්ඛුනො කුට්ටස්තු දෙසෙය්‍ය. එසා ඤ්ඤති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (නිසෙසා)
භික්ඛු සඤ්ඤාචිකාය කුටිං කත්තුකාමො අස්සාමිකං
අත්තුද්දෙසං. සො සධසං කුට්ටස්තු දෙසනං යාවනි.

සධෙසා (නිසසසස) හිකබුනො කුට්ටනුං දෙසෙති. යසසායසමනො බමති (නිසසසස) හිකබුනො කුට්ටනු දෙසනා. සො තුණහසස, යසස නකබමති සො භාසෙසය.

දෙසිතං සධෙසන (නිසසසස) හිකබුනො කුට්ටනු. බමති සධසසස. තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

කුට්ටස්තු දේශනය කරවා ගැනීමේ තේරුම, කුටියක් හෙවත් ආවාසයක් තනා ගැනීමට සඳිසයාගේ අනුමතිය ලබා ගැනීම ය. එසේ නො කොට තමාගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස දයකයන්ගෙන් ඉල්ලා ගත් දෙයින් කුටියක් තැනූ හික්ෂුටට සභවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

මහල්ලක විහාර වස්තු දේශනය.

දයකයකු ඇතිව මහා ආවාසයක් කරන-කරවන හික්ෂුට විසින් ද සඳිසයා ලවා වස්තුදේශනය කරවා ගෙන ම එය කළ යුතු ය. එසේ නො කොට කුටිය කළ හොත් සභවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

ඉඩම බැලීමට ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භන්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමීකං අත්තුද්දෙසං. සොහං භන්තෙ! සඳිසං විහාරවත්ථු ඔලොකනං යාවාමී. දුතියමපි -පෙ- තතියමපි -පෙ-"

විහාර වස්තු ඕලෝකන සම්මුතිය
දෙන කරම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භන්තෙ! සධෙසා. අයං (නිසෙසා) හිකබු මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සසසාමීකං අත්තුද්දෙසං. සො සධසං විහාරවත්ථු ඔලොකනං

යාවති. යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤඤ ධම්මරකඛිතඤඤ) භික්ඛු සමමනෙතය්‍ය (තිස්සසස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං ඔලොකෙතුං. එසා ඤජනති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (තිස්සසා) භික්ඛු මහලලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො සධසං විහාරවත්ථුං විලොකනං යාවති. සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤඤ ධම්මරකඛිතඤඤ) භික්ඛු සමමනනති (තිස්සසස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං. ඔලොකෙතුං යස්සායසමනො ඛමති (බුද්ධරකඛිතසස්ස ච ධම්මරකඛිතසස්ස ච) භික්ඛුනං සමමුති (තිස්සසස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං. ඔලොකෙතුං සො තුඤ්ඤසස්ස. යස්ස නකඛමති. සො භාසෙය්‍යා.

සමමනා සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච ධම්මරකඛිතො ච) භික්ඛු (තිස්සසස්ස) භික්ඛුනො විහාරවත්ථුං ඔලොකෙතුං. ඛමති සධසස්ස. තස්මා තුඤ්ඤි. එවමෙනං ධාරයාමි.

විහාරවත්ථු දේශනය ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භත්තෙ! මහල්ලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං අත්තුද්දෙසං. සො'හං භත්තෙ! සධසං විහාරවත්ථු දෙසනං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-.

විහාරවත්ථු දේශන කම් වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භත්තෙ! සධෙසා, අයං (තිස්සසා) භික්ඛු මහලලකං විහාරං කත්තුකාමො සස්සාමිකං

අත්තුදෙදසං. සො සධ්‍යං විහාරවත්තං දෙසනං යාවති. යදි සධ්‍යස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (නිය්‍යස්ස) හිකඛුනො විහාරවත්තං දෙසෙය්‍ය. එසා ඤාති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නිය්‍යො) හිකඛු මහලලකං විහාරං කත්තකාමො සස්සාමීකං අත්තුදෙදසං. සො සධ්‍යං විහාරවත්තං දෙසනං යාවති. සධෙසා (නිය්‍යස්ස) හිකඛුනො විහාරවත්තං දෙසෙති. යස්සායසමතො ඛමති (නිය්‍යස්ස) හිකඛුනො විහාරවත්තං දෙසනා, සො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

දෙසිතං සධෙසන (නිය්‍යස්ස) හිකඛුනො විහාර-වත්තං. ඛමති සධ්‍යස්ස තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

සමනුභාෂණ කර්මය.

යම්කිසි හික්ෂුවක් සධ්‍යයා හේද කිරීමට තැත් කෙරේ නම්, හේදයට හේතු වන කරුණක් ඉදිරිපත් කර ගෙන ක්‍රියා කෙරේ නම්, සධ්‍යහේදයට තැත් කරන ඒ හික්ෂුව හමුවන හික්ෂුන් විසින් "ඇවැත්කි! සමගි සධ්‍යයා හේද කිරීමට උත්සාහ නො කරව, යි ඒ හික්ෂුවට අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත් තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතු ය. එබඳු හික්ෂුවක් ගැන ආරංචිය ඇසූ හික්ෂුන් විසින් ද සධ්‍යහේදයට තැත් කරන හික්ෂුව සොයා ගොස් අවවාද කළ යුතුය. අවවාදය අසාද එය නො හරනා හික්ෂුවට, දුකුලා ඇවැත් වේ. සධ්‍යහේදයට තැත් කරන හික්ෂුව ගැන අසා, අවවාද නො කරන්නා වූ හික්ෂුන්ට ද දුකුලා ඇවැත් වේ. සධ්‍යහේදයට තැත් කරන හික්ෂුව අවවාදය අසාත් එය අත් නො හරිනම්, අන්‍ය හික්ෂුන් විසින් ඒ හික්ෂුව බලහත්කාරයෙන් වුව ද සහ මැදට ගෙන සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කමී වාකයයි.

සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, අයං (නියොසා) භිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චන්ද්‍රං න පටිනියස්සජ්ජති. යදි සධස්ස පනතකලලං. සධෙසා (නියොසං) භිකඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තස්ස චන්ද්‍රස්ස පටිනියගගාය. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, අයං (නියොසා) භිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චන්ද්‍රං න පටිනියස්සජ්ජති. සධෙසා (නියොසං) භිකඛුං සමනුභාසති තස්ස චන්ද්‍රස්ස පටිනියගගාය. යස්සායසමනො ඛමති (නියොසො) භිකඛුනො සමනුභාසනා තස්ස චන්ද්‍රස්ස පටිනියගගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ථං චදමි. සුණාතු මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

තතියමිපි එතමන්ථං චදමි. සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, අයං (නියොසා) භිකඛු සමගගස්ස සධස්ස හෙදය පරකකමති. සො තං චන්ද්‍රං න පටිනියස්සජ්ජති. සධෙසා (නියොසං) භිකඛුං සමනුභාසති තස්ස චන්ද්‍රස්ස පටිනියගගාය. යස්සායසමනො ඛමති (නියොසො) භිකඛුනො සමනුභාසනා තස්ස චන්ද්‍රස්ස පටිනියගගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

**සමනුභවෙයා සධෙසන (තියො) භිකඛු තසා
වහජුසා පටිතියාගාය. බමනි සධසසා, තසමා
තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.**

මේ සමනුභාෂණ කර්මය කිරීමේදී සධසහේදයට තැන් කරන හික්ෂුවට අදහස නො හළහොත් ඤාතිය අවසානයේදී දුකුළා ඇවැත් වේ. ප්‍රථම අනුශ්‍රාවණය අවසානයේදී ථූලසි ඇවැත් වේ. දෙවන අනුශ්‍රාවණය අවසානයෙහි ද ථූලසි ඇවැත් වේ. කර්මවාක්‍යාවසානයෙහි සභවෙසෙස් ඇවැත් වේ.

**සධසහේදකයන්ට පක්ෂවත හික්ෂුන්ට
කරන සමනුභාෂණ කර්මය.**

සධසහේදයට තැන් කරන හික්ෂුවට පක්ෂවත හික්ෂුන්ට ද, අන්‍ය හික්ෂුන් විසින් එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුවත්-තුන්වෙනුවත් අවවාද කළ යුතුය, නො පිළිගතහොත් දුකුළා ඇවැත් වේ. දැන ගෙන අවවාද නො කරන හික්ෂුවට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. අවවාදය නො පිළිගතහොත් බලයෙන් ම වුව ද ඒ හික්ෂුන් සභ මැදට පමුණුවා අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගතහොත් සමනුභාෂණ කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

**සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, (බුද්ධරකඛිතො
ව ධමමරකඛිතො ව) භිකඛු (තියාසා) භිකඛුතො
සධසහෙදය පරකකමනනසා අනුවතතකා වගග-
වාදකා තෙ තං වහජුං න පටිතියාජ්ජනති. යදි
සධසසා පතතකලොං, සධෙසා (බුද්ධරකඛිතකදො
ධමමරකඛිතකදො) භිකඛු සමනුභාසෙයා තසා
වහජුසා පටිතියාගාය. එසා කදනති.**

**සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, (බුද්ධරකඛිතො
ව ධමමරකඛිතො ව) භිකඛු (තියාසා) භිකඛුතො**

සධසහෙදය පරකකමනාසය අනුවතතකා වගභ-
වාදකා. තෙ තං වඤ්චං න පටිතියසජ්ජනති.
සධෙසා (බුද්ධරකඛිතඤ්ච ධම්මරකඛිතඤ්ච) භිකඛු
සමනුභාසති තසස වඤ්චසස පටිතියසගගාය.
යසායසමනො ඛමති (බුද්ධරකඛිතසස ච ධම්ම-
රකඛිතසස ච) භිකඛුනං සමනුභාසනා තසස
වඤ්චසස පටිතියසගගාය. සො තුණහසස. යසස
නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමඤ්චං වදමි. සුණාතු මෙ -පෙ-
සො භාසෙය්‍ය. තතියමිපි එතමඤ්චං වදමි. සුණාතු
මෙ -පෙ- සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභගධෙයා සධෙසන (බුද්ධරකඛිතො ච
ධම්මරකඛිතො ච) භිකඛු තසස වඤ්චසස පටි-
තියසගගාය. ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි.
එවමෙතං ධාරයාමි.

උරුවච භික්ෂුන්ච කරන
සමනුභාෂණ කර්මය.

"ඇවැත්ති; මෙය කළ යුතු ය, මෙය නො කළ යුතුය, ඔබ
වහන්සේ මෙනම් ඇවකට පැමිණියාහුය" යනාදීන් භික්ෂුන් විසින්
බුදුන් වහන්සේ විසින් පනවා වදළ සික පද අනුව භික්ෂුවකට
අවවාද කරන කල්හි, යම් භික්ෂුවක් එයට ඉඩ නො දේ නම්,
"ඇවැත්ති! මාගේ හොඳ නරකින් ඔබ වහන්සේලාට කාරියක් නැත,
ඔබවහන්සේලා ඔබ වහන්සේලාට ඇති වැඩක් බලා ගන්නහුය. මම
ද ඔබ වහන්සේලාට හොඳක් නරකක් නො කියමි. ඔබ වහන්සේලා
ද මට කිසිවක් නො කියන්නහුය, යි කියා නම්, භික්ෂුන් විසින් ඒ
භික්ෂුවට එසේ නො කරන ලෙස අවවාද කළ යුතු ය. දෙවනුව

ද, තුන්වනුව ද එසේම අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගනින-
හොත් ඒ හික්ෂුටට දුකුලා ඇවැත් වේ.

දැනගෙන අවවාද නො කළ හොත් ඒ හික්ෂුන්ට ද දුකුලා
ඇවැත් වේ. ඉදින් ඒ හික්ෂුට අවවාදය නො පිළිගත්තේ නම්,
සහමැදට පමුණුවා ද අවවාද කළ යුතුය. දෙවනුවත් තුන්වනුවත්
අවවාද කළ යුතුය. නො පිළිගතහොත් සමනුභාෂණ කර්මය
කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ භනෙන! අයං (තිසෙසා) හිකඛු
හිකඛුහි සහධමමීකං චුවචමානො අත්තානං අවචනීයං
කරොති. සො තං චත්ථං න පටිනිසසජ්ජති. යදි
සධසසස පත්තකල්ලං, සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං
සමනුභාසෙය්‍ය තසස පටිනිසසගගාය. එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සඤ්ඤා. අයං
(තිසෙසා) හිකඛු හිකඛුහි සහධමමීකං
චුවචමානො අත්තානං අවචනීයං කරොති. සො
තං චත්ථං න පටිනිසසජ්ජති. සඤ්ඤා (තිසසං)
හිකඛුං සමනුභාසති තසස පටිනිසසගගාය.
යසසායසමනො ඛමති (තිසසසස) හිකඛුනො
සමනුභාසනා තසස චත්ථසස පටිනිසසගගාය. සො
තුණහසස - යසස නකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.
දුතියම්පි එතමඝං වදමි. -පෙ- තතියම්පි එතමඝං
වදමි -පෙ-

සමනුභාසෙය්‍යා සධෙසන (තිසෙසා) හිකඛු තසස
චත්ථසස පටිනිසසගගාය. ඛමති සධසසස, තසමා
තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

මේ කර්මවාක්‍යයාගේ අවසානයෙහි දුර්වල භික්ෂුවට සහ-
වෙසෙස් ඇවැත් වේ.

පබ්ලිකාසනීය කර්මය.

"පබ්ලිකාසනීය" කර්මය යනු වාසය කරන විහාරයෙන් හා
ගමෙන් බැහැර කිරීම ය. එය කළ යුත්තේ කුල දූෂණය කරන
භික්ෂුන්ට ය. ඒ කර්මය පළමුවරට කර තිබෙන්නේ කීටාගිරියෙහි
විසූ අස්සජ්ජ පුනබ්බසුක යන භික්ෂුන්ට ය 'අස්සජ්ජ පුනබ්බසුක' යන
දෙදෙනා ඡට් වර්ගික භික්ෂුන්ට අයත් දෙනමකි. එය කරන කල්හි
කුලදූෂණය කරන භික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා, වෝදනා කොට,
වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කළ යුතු ය.

පබ්ලිකාසනීය කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (අස්සජ්ජ
පුනබ්බසුකා) භික්ඛු කුලදුසකා පාපසමාවාරා.
ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. කුලානි ව ඉමෙහි දුට්ඨානි දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. යදි සධසස්ස පන්නකලලං, සධෙසා
(අස්සජ්ජ පුනබ්බසුකානං) භික්ඛුනං (කීටාගිරීසමා)
පබ්බාසනීය කමමං කරෙය්‍ය. න (අස්සජ්ජ පුනබ්බ-
සුකෙහි) (කීටාගිරීසමීං) වතථබ්බන්ති. එසා ඤාන්ති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (අස්සජ්ජ
පුනබ්බසුකා) භික්ඛු කුලදුසකා පාපසමාවාරා.
ඉමෙසං පාපකා සමාවාරා දිස්සන්ති වෙව සුය්‍යන්ති
ව. කුලානි ව ඉමෙහි දුට්ඨානි දිස්සන්ති වෙව
සුය්‍යන්ති ව. සධෙසා (අස්සජ්ජ පුනබ්බසුකානං)
භික්ඛුනං (කීටාගිරීසමා) පබ්බාසනීය කමමං කරෙති
න (අස්සජ්ජ පුනබ්බසුකෙහි) භික්ඛුහි (කීටාගිරීසමීං)

ව්‍යථබ්‍යනි. යස්‍යායසමනො බමති (අස්‍යජ්
 පුතබ්‍යසුකානං) භික්‍ෂුනං (කීටාගිරියමා) පබ්බා-
 ජනීයකමසාකරණං, න (අස්‍යජ් පුතබ්‍ය සුකෙහි)
 භික්‍ෂුහි (කීටාගිරියමී) ව්‍යථබ්‍යනි. සො තුණහස්ස.
 යස්‍ය නකබමති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියමපි
 ඵතමඡං වදුමි, -පෙ- තතියමපි ඵතමඡං වදුමි.
 -පෙ-

කතං සධෙසන (අස්‍යජ් පුතබ්‍යසුකානං)
 භික්‍ෂුනං (කීටාගිරියමා) පබ්බාජනීය කමමං, න
 (අස්‍යජ් පුතබ්‍යසුකෙහි) භික්‍ෂු (කීටාගිරියමී)
 ව්‍යථබ්‍යනි. බමති සධසස්ස තයමා තුණහි
 ඵවමෙනං ධාරයාමි.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද හික්‍ෂුව විසින් පිරිය යුතු වත්
 අටළොසෙකි. සඨසයාට කීකරුව ඒ වත් අටළොස පුරා හික්‍ෂු
 පබ්බාජනීය කර්මය අවලංගු කරන ලෙස සඨසයාගෙන් ඉල්ලා
 සිටි කල්හි සඨසයා විසින් එය අවලංගු කරනු ලැබේ. අස්සජ්
 පුතබ්‍යසුකයෝ පබ්බාජනීය කර්මයෙන් නො හික්‍ෂු එය කළා වූ
 හික්‍ෂුන්ට ගරහා කරන්නට පටන් ගත්හ.

කුලදුෂණය කිරීමෙන් පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද යම් කිසි
 හික්‍ෂුවක් විහාරයෙන් බැහැර නො වී "මේ හික්‍ෂුහු ඡන්දදියෙන්
 අගතියට යන්නෝ ය. මෙබඳු ඇවැත් නිසා ඇතැමෙකුට පබ්බාජනීය
 කර්මය කරන්නාහ. ඇතැමෙකුට නො කරන්නාහ" යි කර්මය කළ
 හික්‍ෂුන්ට ගරහා කෙරේ නම්, දක්නා වූ-අසන්නා වූ අන්‍ය හික්‍ෂුන්
 විසින් ඒ හික්‍ෂුවට විහාරයෙන් බැහැර වන ලෙසත්, සඨසයාට
 ගරහා නො කරන ලෙසත් තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතුය.
 නොපිළිගනී නම්, සහ මැදට ගෙන ඒ හික්‍ෂුවට අවවාද කළ
 යුතුය. සහ මැදදී ද නො පිළිගනී නම්, ඒ හික්‍ෂුවට සමනුහාෂණ
 කර්මය කළ යුතුය.

සමානුභාවය කිරීම වාක්‍යය.

සුභාතූ මේ හනන! සඩෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඩෙසන පබ්ලිකාචාරීය කමමකතො, භික්ඛු ජන්දගාමීතා දෙසගාමීතා මොහගාමීතා භයගාමීතා පාපෙති. සො තං වජ්ජං න පටිනියසස්ඡති. යදි සඩසසස පතතකලලං, සඩෙසා (නියසං) භික්ඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තසස වජ්ජසස පටිනියසගගාය. එසා ඤනති.

සුභාතූ මේ හනන! සඩෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සඩෙසන පබ්ලිකාචාරීය කමමකතො. භික්ඛු ජන්දගාමීතා දෙසගාමීතා මොහගාමීතා භයගාමීතා පාපෙති. සො වජ්ජං න පටිනියසස්ඡති. සඩෙසා (නියසං) භික්ඛුං සමනුභාසති තසස පටිනියසගගාය. යසසායසමතො ඛමති (නියසසස) භික්ඛුනො සමනුභාසනා තසස වජ්ජසස පටිනියසගගාය. සො තුණහසස. යසස නකම්මති, සො භාසෙය්‍ය. දුතියමිපි එතමස්ථං වදමි - පෙ - තතියමිපි එතමස්ථං වදමි -පෙ-.

සමනුභාදෙයා සඩෙසන (නියෙසා) භික්ඛු තසස වජ්ජසස පටිනියසගගාය. ඛමති සඩසසස තසමා තුණහී. එවමෙතං ධාරයාමි.

මේ කර්මවාක්‍යය කියා අවසාන කරනු සමග ම පබ්ලිකාචාරීය කර්මය කළ හික්ඛුන්හට ගර්භා කරන හික්ඛු සභවෙසෙස් ඇවතට පැමිණෙති.

පබ්බාජනීය කර්මය සංසිද්ධිම.

පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුව යම් විහාරයක වෙසෙමින් යම් ගමක කුලදුෂණය කෙළේ නම්, ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් කුලදුෂණය කළ ගමෙහි පිටු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. ඒ විහාරයෙහි වෙසෙමින් අන් ගමක පිටු පිණිස නොහැසිරිය යුතු ය. අනික් විහාරයක වෙසෙමින් හෝ ඒ ගමෙහි පිටු පිණිස නො හැසිරිය යුතුය. පබ්බාජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුවට නියමිත අටොළොස් වත පිරිය යුතුය. වත් පිරීම පිළිබඳ කාල නියමයක් නැත. පස්දිනක් වුවද ප්‍රමාණය. වත් පුරා පබ්බාජනීය කර්මය සන්සිද්ධිත ලෙස ඒ හික්ෂුව විසින් සඨසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ ඇදිලි බැඳ යාඥා කළ යුතුය.

සන්සිද්ධිම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං ගත්තෙ! සධ්දෙසන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සමමා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. තෙඤ්චාරං වත්තාමි. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- යාවාමි. තතියම්පි -පෙ- යාවාමි.

කර්මය සන්සිද්ධිමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ ගතෙන! සධ්දෙසා, අයං (නිය්‍යො) හික්ඛු සධ්දෙසන පබ්බාජනීය කම්මකතො. සමමාවත්තති. ලොමං පාතෙති. තෙඤ්චාරං වත්තති. පබ්බාජනීය කම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවති. යදි සධ්දෙසස්ස පත්තකලලං, සධ්දෙසා (නිය්‍යො) හික්ඛුතො පබ්බාජනීය කම්මං පටිපපස්සමෙහය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ ගතෙන! සධ්දෙසා, අයං (නිය්‍යො) හික්ඛු පබ්බාජනීය කම්මකතො. සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. තෙඤ්චාරං වත්තති. පබ්බාජනීය

කමමය පටිපසයදැයි යාවනි. සධෙසා (නියසයස) භිකඛුනො පබ්ලාපනීයකමම. පටිපසයමෙහනි. යසසායසමනො ඛමනි (නියසයස) භිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි. සො තුණහසය. යසස නකඛමනි, සො භාසෙය්. දුතියමිපි එතමඡථං වදමි. -පෙ- තතියමිපි එතමඡථං වදමි.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියසො) භිකඛු සධෙසන පබ්ලාපනීය කමකනො. සමමා වතතනි. ලොමං පාතෙනි. තෙඡථාරං වතතනි. පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි යාවනි. සධෙසා (නියසයස) භිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමම. පටිපසයමෙහනි. යසසායසමනො ඛමනි. (නියසයස) භිකඛුනො පබ්ලාපනීය කමමය පටිපසයදැයි. සො තුණහසය. යසස නකඛමනි, සො භාසෙය්.

පටිපසයදැයි සධෙසන (නියසයස) භිකඛුනො පබ්ලාපනීයකමම. ඛමනි සධසසය, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පබ්ලිකාපනීය කර්මය සන්සිදවීමෙන් පසු ඒ හික්ෂුවට ඒ විහාරයේ වාසය කිරීමට ලැබේ. එහෙත් ඒ හික්ෂුව විසින් දුෂණය කළ කුලවලින් සිවුපසය නො පිළිගත යුතු ය. ඒ හික්ෂුව පසු කාලයේදී රහත් වුවද රහත් වීමෙන් පසු ද කුලවලින් ප්‍රත්‍යය නො පිළිගත යුතු ය. දිවි හිමියෙන් ඒ හික්ෂුවට ඒ කුලවලින් ගන්නා ප්‍රත්‍යය ඇකූප ය. ඒ කුලවල මිනිසුන් "නුඹ වහන්සේ අප දෙන ප්‍රත්‍යය නො පිළි ගන්නේ කුමක් හෙයින් දැයි අසා, "පෙර මා විසින් කුල දුෂණය කර ඇති නිසා ය'යි කී කල්හි, ඒ මනුෂ්‍යයෝ 'අපි නුඹ වහන්සේට ඒ නිසා නො දෙමුය, දැන් නුඹ වහන්සේ ගේ

සිල්වත් බව සලකා ම දෙන්නෙමුය'යි කියන්නාහු නම්, ඉන් පසු ඔවුන්ගේ ප්‍රත්‍යය පිළිගැනීමෙන් ඇවෑම නො වේ.

අත්‍යවාදකාරෝපන කර්මය.

අත්‍යවාදකාරෝපන කර්මය නො මනා ක්‍රියා කොට ඇවෑම වලට පැමිණ ඒවා ගැන සධිස. මධ්‍යයේදී විමසන කල්හි, අනිකක් කියා වරද වසා ගන්නට තැන් කරන හික්ෂුන් සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

කර්මවාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (ජනො) භික්ඛු සධසමජේකධ ආපනතියා අනුයුකද්දේයමානො අකෙද්දනකද්දං පට්ටරති. යදි සධසස්ස පත්තකලුං, සධෙසා (ජනනස්ස) භික්ඛුනො අකද්දවාදකං රොපෙය්‍ය. එසා කද්දතී.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (ජනො) භික්ඛු සධසමජේකධ ආපනතියා අනුයුකද්දේයමානො අකෙද්දනකද්දං පට්ටරති. සධෙසා (ජනනස්ස) භික්ඛුනො අකද්දවාදකං රොපෙති. යස්සායසමනො ඛමතී (ජනනස්ස) භික්ඛුනො අකද්දවාදකස්ස රොපනා. යො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමතී, යො භාසෙය්‍ය.

රොපිතං සධෙසන (ජනනස්ස) භික්ඛුනො අකද්දවාදකං. ඛමතී සධසස්ස, නසමා තුණහී. එවමෙතං ධාරයාමී.

මේ කර්මය කරන්නට පෙර සහ මැද විචාරන කල අනිකක් කීමෙන් දුකුළා ඇවෑම වේ. අක්කවාදකාරෝපනයෙන් පසු අනිකක් කීමෙන් පවිති ඇවෑම වේ.

විභේදකාරෝපන කර්මය.

විභේදකාරෝපන කර්මය, වරද කොට සහ මැද විචාරන කල්හි තුෂ්ණිමිභූතව හිද, සඛිසයා වෙහෙසන හික්ෂුන්ට කරන කර්මයෙකි.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු සධසමජේකධ ආපතනියා අනුයුකඳ්ඪයමානො තුණහිභූතො සධසං. විහෙසෙති. යදි සධසස්ස පතතකලලං, සධෙසා (ජනතස්ස) හිකඛුනො විහෙසකං රොපෙය්‍ය. එසා කඳතති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු සධසමජේකධ ආපතනියා අනුයුකඳ්ඪයමානො තුණහිභූතො සධසං විහෙසෙති. සධෙසා (ජනතස්ස) හිකඛුනො විහෙසකං රොපෙති. යස්සායස්මනො ඛමති, (ජනතස්ස) හිකඛුනො විහෙසකස්ස රොපනා, සො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති සො භාසෙය්‍ය.

රොපිතං සධෙසන (ජනතස්ස) හිකඛුනො විහෙසකං. ඛමති සධසස්ස, තස්මා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කිරීමෙන් පසු සහ මැද ඇවිතින් විචාරන කල්හි කථා නො කොට සඛිසයා වෙහෙසන හික්ෂුවට පවිති ඇවුන් වේ.

පාපදෘෂ්ටි ගෙන සිටින හික්ෂුන්ට කරන සමනුභාෂණ කර්මය.

බුද්ධ කාලයේ අරිෂ්ඨ නැමැති හික්ෂුවක් "පස්කම් සෑප විදින්නා වූ මේ ගිහියෝ සෝවාන් වෙති, සකෘදගාමී වෙති. අනාගාමී වෙති.

හික්ෂුහු ද මනාප රූප දර්ශනය කෙරෙමින්, ශබ්දයන් අසමින්, ගන්ධයන් ආසාදනය කරමින්, රසයන් ආස්වාදනය කරමින්, මාදු වස්ත්‍රාදියේ පහස විඳිමින් රහත් වෙති. එසේ කිබියදී ස්ත්‍රී ස්පර්ශය වූ එක් දෙයක් පමණක් අන්තරායික වන්නට කරුණක් නැතය" යන දෘෂ්ටිය ගත්තේ ය. ඒ කාරණය නිමිත්ත කොට එබඳු දෘෂ්ටි ගෙන එය නො හැර තදින් අල්ලා ගෙන ඉන්නා හික්ෂුන්ට සමනුභාෂණ කර්මයක් බුදුන් වහන්සේ නියම කළ සේක.

එය කරන්නේ මෙසේ ය. එබඳු පාප දෘෂ්ටියක් ගෙන සිටින්නා වූ හික්ෂුවට දක්නා වූ ද ඇසුවා වූ ද හික්ෂුන් විසින් ඒ දෘෂ්ටිය අත හරිනු පිණිස තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හළේ නම්, දුකුළා ඇවැත් වේ. දැක ද අසා ද අවවාද නො කරන්නා වූ හික්ෂුන්ට ද දුකුළා ඇවැත් වේ. අවවාදය පිළිගෙන දෘෂ්ටිය නො හරිනහොත් ඒ හික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා ද, තුන්වර දක්වා අවවාද කළ යුතු ය. නො පිළිගතහොත් දුකුළා ඇවැත් නැවත ද වේ. එසේ ද නො පිළිගනී නම්, ඒ හික්ෂුවට සමනුභාෂණ කම්ය කළ යුතු ය.

කම් වාක්‍යය

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, (නිසසසස) හිකඛුනො එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං. තථා.හං හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී. යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චූත්තා හගවතා, නෙ පටිසෙවනො නාලං අන්තරායායාති. සො තං දිට්ඨිං න පටිතිසසජ්ජති. යදි සධසසස පත්තකල්ලං සධෙසා (නිසසං) හිකඛුං සමනුභාසෙය්‍ය තසා දිට්ඨියා පටිතිසසගගාය. එසා ඛදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, (නිසසසස) හිකඛුනො එවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං. "තථා.හං හගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමී යථා

යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චූත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති." සො තං දිට්ඨිං ත පටිතිස්සජ්ජති. සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්සා දිට්ඨියා පටිතිස්සගගාය. යස්සායසමතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුතො සමනුභාසනා තස්සා දිට්ඨියා පටිතිස්සගගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමි. -පෙ- තතියමිපි එතමත්ථං වදමි.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (තිස්සස්ස) භික්ඛුතො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං, තථාහං භගවතො ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධම්මා චූත්තා භගවතා තෙ පටිසෙවතො නාලං අන්තරායායාති. සො තං දිට්ඨිං ත පටිතිස්සජ්ජති. සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං සමනුභාසති තස්සා දිට්ඨියා පටිතිස්සගගාය. යස්සායසමතො ඛමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුතො සමනුභාසනා තස්සා දිට්ඨියා පටිතිස්සගගාය. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමනුභට්ඨො සධෙසන (තිස්සො) භික්ඛු තස්සා දිට්ඨියා පටිතිස්සගගාය. ඛමති සධස්ස තස්මා තුණ්හි. එවමෙතං ධාරයාමි

මේ කථීය අවසන් වනු සමග ම දෘෂ්ඨිය ගෙන සිටින භික්ෂුවට පවිති ඇවැත් වේ.

මිසදිටු ගත් සාමණේරයන්ට කරන නිස්සාරණ කමය

සාමණේරයෙක් බුදුන්ගේ හෝ දහමිහි හෝ සභුන්ගේ හෝ අගුණ කියා නම්, අකප්පියය කැප යයි කියා නම්, මිසදිටු ගන්නේ නම්, ඔහුට තුන්වර දක්වා ඒ වරද හරනා පිණිස අවවාද කළ යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ඒ ලබ්ධිය නො හරින්නේ නම් සඩ්ඝයා රැස් කොට සහ මැදදී ඒ ලබ්ධිය හැර දමන ලෙස කිය යුතු ය. ඉදින් සාමණේරයා ලබ්ධිය හළේ නම් යහපති. නො හරණේ නම්, ඔහුට නිස්සාරණ කර්මය කළ යුතු ය, එය වතුරවිට කමියන් අතුරෙන් අපලෝකන කමියෙකි. එය කරන කල්හි ව්‍යක්ත හික්ෂුවක් විසින් මතු දැක්වෙන වාක්‍යයෙන් සාමණේරයා බැහැර කරන බව දැන්විය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සධ්‍යං භනෙන! පුච්ඡාමී. අයං (කණ්ඨකො) සාමණේරො බුද්ධස්ස ධම්මස්ස සධ්‍යස්ස අවණණවාදී මිච්ඡාදිට්ඨිකො. යං අනෙද්ද සාමණේරා ලභනති හික්ඛති සද්ධිං ද්විරතනතිරතනං සහසෙය්‍ය, තස්සා අලාභාය නිස්සාරණා රුවවති සධ්‍යස්ස.

දුතියමිපි සධ්‍යං භනෙන පුච්ඡාමී. -පෙ- නිස්සාරණා රුවවති සධ්‍යස්ස.

තතියමිපි සධ්‍යං භනෙන පුච්ඡාමී. -පෙ- නිස්සාරණා රුවවති සධ්‍යස්ස.

මෙසේ සඩ්ඝයාට දන්වා "නො හික්වුණු සාමණේරය! යව විනාශ වෙව" යි සාමණේරයාට කිය යුතු ය. මෙසේ නිස්සාරණය කළ සාමණේරයා සියලුම හික්ෂුන් විසින් වර්ජනය කළ යුතු ය. එසේ බැහැර කළ සාමණේරයාට සංග්‍රහ කරන්නා වූ ද, ඒ සාමණේරයාගේ උපස්ථානය පිළිගන්නා වූ ද, ඔහු හා ධර්මාමිෂ

සම්භෝගය කරන්නා වූ ද, එක් ආවාසයක සයනය කරන්නා වූ ද හික්ෂුවට පවිත්‍රී ඇවැත් වේ.

මිසාරණය.

නිස්සාරණය කරනු ලැබූ සාමණේරයා හික් මී දුර්ලබ්ධි හැර සඩ්ධියාගෙන් ක්ෂමාව ඇයද සිටිය හොත්, ඔහු නිස්සාරණ කර්මය ඉවත් කරන ලෙස තුන්වරක් යාඤා කරවා අපලෝකන කර්මයෙන් ම නිස්සාරණය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සධ්‍යං හතො! ආපුටජාමි. අයං (කණ්ණයකො) සාමණේරො බුද්ධස්ස ධම්මස්ස සධ්‍යස්ස අවණණවාදි මිටජාදිට්ඨිකො, යං අඤෙඤෙද සාමණේරා ලභනති දචිරනන තිරනනං හිකබුහි සද්ධිං සහසෙය්‍යං, තස්සා අලාභාය නිස්සාරිතො. සොයං ඉදනි ඔරතො චිරතො ලජ්ජිධම්මං මකකතො, හිරොනනපෙ පතිට්ඨිතො, කතදණ්ඩ කමො, අවයං දෙසෙති. ඉමස්ස සාමණේරස්ස යථා පුරෙ කායසමෙහාග සාමග්ගිදනං. රුට්ඨි සධ්‍යස්ස.

දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

බ්‍රහ්ම දණ්ඩය.

සබ්‍රහ්මචාරීන්ගේ අවවාදනුශාසනා නො පිළිගනිමින් හික්ෂුන්ට ආක්‍රෝශ කරමින් හැසුරුණු ඡන්ත නම් වූ හික්ෂුවට තථාගතයන් වහන්සේ බ්‍රහ්ම දණ්ඩය නියම කළ සේක. "යො අඤ්ඤො'පි හික්බු මුඛරො හොති හික්බුං දුරුත්තවචනෙහි සට්ඨෙත්තො බුංසෙත්තො චම්භෙත්තො චිහරති තස්සා'පි දතබ්බො" යනුවෙන් හික්ෂුන්ට නො මනා වචනයෙන්. බෙණෙමින් කරදර කරන අන්‍ය පරුෂ හික්ෂුන්ට ද ඒ දඬුවම දියයුතු බව විනය අටුවාවෙහි දක්වා ඇත්තේ ය. ඒ දඬුවම දියයුත්තේ ද අපලෝකන කර්මයෙනි.

කර්ම වාක්‍යය.

හතෙහ (ඉත්ථං නාමො) භික්ඛු මුඛරො, භික්ඛු දුරුත්තවචනෙහි සට්ඨෙතො වීහරති. සො භික්ඛු යං ඉච්චෙජ්ජායා තං වදෙජ්ජායා. භික්ඛුහි (ඉත්ථං නාමො) භික්ඛු තෙව චත්තබ්බො, න ඔච්චිතබ්බො, න අනුසාසිතබ්බො. සධ්දං හතෙහ පුච්ඡාමී (ඉත්ථන්තාමස්ස) භික්ඛුනො බුහමදණ්ඩස්ස දතං. රුච්චති සධ්දස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

මේ කර්මය කළ පසු ඒ භික්ඛුව කුමක් කීවත් අන්‍ය භික්ඛුන් ඔහුට කිසිවක් නො කියනු ලැබේ. අවවාදනුශාසනා නො කරනු ලැබේ. ඒ භික්ඛුව පසුව භික්ඛී නපුරු ගති හැර සච්ඡයාගෙන් සමාව ඉල්ලුව හොත් එය සච්ඡයා විසින් නැවත ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

හතෙහ! භික්ඛුසධ්දස්සා (අසුකස්ස) භික්ඛුනො බුහමදණ්ඩං අදසී. සො භික්ඛු සොරනො තිවාතචුත්ති ලජ්ජධමුං ඔකකතො, හිරොත්තපෙප පතිධ්දීනො, පට්ඨසධ්දා ආයතිං සංචරෙ තිධ්දති. සධ්දං හතෙහ! පුච්ඡාමී තස්ස භික්ඛුනො බුහමදණ්ඩස්ස පට්ඨස්ස ස්සදධිං. රුච්චති සධ්දස්ස.

දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

මෝහාරෝපන කර්මය.

ඇතැම් භික්ඛුහු පාමොක් උදෙසන කල්හි සැලකිල්ලෙන් නො අසා, පසුව වරද කොට, "මෙය වරදක් බව-මෙයට ඇවතක් ඇති බව-අපි කලින් දැන නො සිටියෙමුය, මෙබඳු සිකපදයක්

ඇති බව අප දැන ගත්තේ දැන්ය'යි කියමින් කළ වරද නො දැනීමෙන් කළ එකක් බව සච්ඡයාට ඇඟවීමට උත්සාහ කරති. මෝහාරෝපණ කර්මය එසේ කරන හික්ෂුන් හික්මවීම සඳහා නියමිත කර්මයෙකි.

සිකපද, නො දැනීම ඇවිත් මිදීමට කරුණක් නො වේ. එබැවින් කලින් දැන නො සිටීමෙන් වරද කළ බව කියන හික්ෂුව ලවා සිදු වූ ඇවැත දෙසවා, ඒ හික්ෂුව කලින් දෙතුන් වරක්වත් පාමොක් ඇසීමට පැමිණි බව හික්ෂුහු දනිත් නම්, වරද කළ හික්ෂුවට මෝහාරෝපණ කර්මය කළ යුතුය.

එය කරන කර්ම වාක්‍යය මෙසේ ය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සඤ්ඤා. අයං (නියෙසා) හික්ඛු පාතිමොකෙඛ උද්දිසසමානෙ න සාධුකං අට්ඨිකත්වා මනසිකරොති. යදි සඤ්ඤා පත්තකලං. සඤ්ඤා (නියෙසා) හික්ඛුනො මොහං ආරොපෙය්‍ය. එසා ඤ්ඤාති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) හික්ඛු පාතිමොකෙඛ උද්දිසසමානෙ න සාධුකං අට්ඨිකත්වා මනසිකරොති. සධෙසා (නියෙසා) හික්ඛුනො මොහං ආරොපෙති. යසොයසමනො බමති. (නියෙසා) හික්ඛුනො මොහසො ආරොපනා, සො තුණහසො. යසො නකබමති සො භාසෙය්‍ය.

ආරොපිනො සධෙසන (නියෙසා) හික්ඛුනො මොහො. බමති සධෙසො. තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මේ කර්මය කළ පසුත් සිකපදය නො දත් බව කියන හික්ෂුවට පවිති ඇවැත් වේ.

තප්පතිය කර්මය.

බුද්ධකාලයේදී හික්ෂුන් හා නිතර ධබර කර ගත්තාවූ, කෝලාහල කරගත්තාවූ, වාද ඇති කර ගත්තාවූ, සච්ඡයාට නිතර නවු පැමිණිලි කළාවූ, එබඳු අන්‍ය හික්ෂුන්ටත් එසේ කිරීමට අනුශාසනය කළා වූ පණ්ඩුක ලෝහිතක යන හික්ෂුන් දෙදෙන නිමිත්ත කොට, එබඳු හික්ෂුන් හික්මවනු පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ මේ තප්පතිය කර්මය වදළසේක. එය කරන කල්හි කෝලාහල කරන හික්ෂුන් සහ මැදට පමුණුවා, ඔවුනට චෝදනා කොට කළ වරද මතක් කරදී, සිදු වූ ඇවැත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය මෙසේය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලෝහිතකා) හිකඛු අත්තනා හණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා හ සසකාරකා සධෙස අධිකරණකාරකා, යෙපි වකෙඤ්ඤ හිකඛු හණ්ඩනකාරකා කලහකාරකා විවාදකාරකා හසසකාරකා සධෙස අධිකරණකාරකා, තෙ උපසධකම්භවා එවං වදන්ති "මා බො තුමෙහ ආයසමතො එසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමතොඵ, තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ව බ්‍යත්තතරා ව බහුස්සුතතරා ව අලමත්තතරා ව, මා වසස භායිතඵ, මයමපි තුමනාකං පකඛා හවිසසමා" ති. තෙන අනුප්පත්තාති වෙව හණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති උප්පත්තාති ව හණ්ඩනාති හියො-භාවාය වෙපුලොය සංවත්තන්ති. යදි සධසසස පත්තකලලං, සධෙසා (පණ්ඩුක ලෝහිතකානං) හිකඛුනං තප්පතියකමමං කරෙය්‍ය. එසා ඤන්ති.

සුභාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හිකඛු අත්තනා හණ්ඩන කාරකා -පෙ- සධෙසා අධිකරණ කාරකා, යෙපි චකෙද්දෙ හිකඛු හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණ-කාරකා, තෙ උපසධකමීරවා එවං වදන්ති "මා බො තුමෙහ ආයසමනො ඵසො අපේසි, බලවා බලවං පටිමනෙතථ තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බහුස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ච මා වස්ස භාසිරථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා හවීසාමා" ති තෙන අනුප්පනනාති ච හණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති. උප්පනනාති ච හණ්ඩනාති හීයොහාවාචාය වෙදුලලාය සංචත්තන්ති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පතිය කමමං කරොති. යස්සායසමනො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තප්පතිය කමමස්ස කරණං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකබමති. සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමපි එතමන්ථං වදමී. සුභාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හිකඛු අත්තනා හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා, යෙ'පි චකෙද්දෙ හිකඛු හණ්ඩනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා, තෙ උපසධකමීරවා එවං වදන්ති බලවා බලවං පටිමනෙතථ, තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ච බ්‍යත්තතරා ච බහුස්සුතතරා ච අලමත්තතරා ව.. මා වස්ස භාසිරථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා හවීසාමා"ති. තෙන අනුප්පනනාති වෙච හණ්ඩනාති උප්පජ්ජන්ති. උප්පනනාති ච

හණධනානි භියොභාවාය වෙසුලාය සංච-
 තතනි. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං
 තජ්ජනියකමමං. කරොති යසායසමතො ඛමති
 (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කමම-
 යස කරණං. සො තුණහසා, යසා තකඛමති,
 සො භාසෙය්‍ය.

තනියමපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ හතෙත!
 සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භික්ඛු අත්තනා
 හණධනකාරකා -පෙ- සධෙස අධිකරණකාරකා,
 යෙ'පි වකෙඤ්ඤ භික්ඛු හණධනකාරකා -පෙ- සධෙස
 අධිකරණකාරකා තෙ උපසධකමීත්ථා එවං වදන්ති
 "මා බො තුමෙහ ආයසමතො එසො අජෙසී, බලවා
 බලවං පටිමතෙත්ථ තුමෙහ තෙන පණ්ඩිතතරා ව
 බ්‍යත්තතරා ව බහුසුත්තරා ව අලමත්තතරා ව,
 මා වසා භාසිත්ථ, මයමපි තුමහාකං පකඛා
 හවීසාමා" ති තෙන අනුප්පනනානි වෙච හණධනානි
 උප්පජ්ජන්ති. උප්පනනානි ච හණධනානි භියො-
 භාවාය වෙසුලාය සංචත්තනි. සධෙසා (පණ්ඩුක
 ලොහිතකානං) භික්ඛුනං තජ්ජනිය කමමං කරොති.
 යසා- යසමතො ඛමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං)
 භික්ඛුං තජ්ජනියකමමයස කරණං, සො තුණහසා,
 යසා තකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (පණ්ඩුක ලොහිතකානං)
 භික්ඛුනං තජ්ජනිය කමමං. ඛමති සධසසා. තසමා
 තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

**තජ්ජනීය කර්මය කරන ලද හික්ෂුන් විසින්
පිළිපැදිය යුතු අධොලොස් වන**

තජ්ජනීය කර්මය කරනු ලැබූ හික්ෂුව විසින් -

1. උපාධ්‍යාය වී හෝ කර්මාවායඪී වී හෝ උපසම්පද නො කළ යුතු ය.
2. උපාධ්‍යාය වී කුල දරුවන් පැවිදි නො කළ යුතු ය.
3. හික්ෂුන්ට නිස නො දිය යුතු ය.
4. හික්ෂුන්ගේවාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද හික්ෂුන්ගේට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නිසා තජ්ජනීය කර්මය කරන ලද්දේ නම්, ඒ ඇවතට නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එවැනි අන් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
9. තජ්ජනීය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
10. ඒ කර්මය කළ හික්ෂුන්ට ද ගර්භා නො කළ යුතු ය.
11. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
12. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
13. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් ඇසිය යුත්තකු නො කළ යුතු ය.
14. විහාරයෙහි දෙටුබව නො කළ යුතු ය.
15. වරදක් කීමට ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් ලවා අවකාශ නො කරවා ගත යුතු ය.
16. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට වෝදනා නො කළ යුතු ය.
17. අනුන් ලවා ඔවුන් ගේ ඇවුත් සිහි නො කර විය යුතු ය.
18. හික්ෂුන් කෝලාහල කිරීමෙහි නො යෙදවිය යුතු ය.

තප්පතිය කර්මය ඉවත් කිරීම.

තප්පතිය කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුන් විසින් ඉහත කී අටොළොස් වන පුරා හික්ඛී, සඩ්ඝයාගෙන් කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටියහොත්, සඩ්ඝයා විසින් තප්පතිය කර්මය ඉවත් කළ යුතු ය. ඒ හික්ෂුන් විසින් සඩ්ඝයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ ඇදිලි බැඳ, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය තුන්වරක් කියා තප්පතිය කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය.

මයං භත්තෙ සධ්දසෙන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තාම. ලොමං පාතෙම. තෙත්ථාරං චත්තාම. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවාම. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භිකඛු සධෙසන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තනති. ලොමං පාතෙනති. තෙත්ථාරං චත්තනති. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවනති. යදි සධ්දසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භි කඛුනං තප්පතියකම්මං පටිපපස්සමෙහය්‍ය. එසා කදනති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) භිකඛු සධෙසන තප්පතියකම්මකතා. සම්මා චත්තනති. ලොමං පාතෙනති. තෙත්ථාරං චත්තනති. තප්පතියකම්මස්ස පටිපපස්සද්ධිං යාවනති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භි කඛුනං තප්පතිය කම්මං පටිපපස්සමෙහනි. යස්සායසමනො ඛමති. (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) භි කඛුනං තප්ප-

නීය කමමසස පටිපසසදධි, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්.

දුතියමපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) -පෙ- සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තජ්ජනී යකමම. පටිපසසමෙහති. යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තජ්ජනීය කමමසස පටිපසසසමෙහති, යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හිකඛුනං තජ්ජනීයකමමසස පටිපසසදධි. සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්.

තතියමපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හනෙත! සධෙසා, ඉමෙ (පණ්ඩුක ලොහිතකා) හි කඛු -පෙ- තජ්ජනීයකමමසස පටිපසසදධිං යාවනති. සධෙසා (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හි කඛුනං තජ්ජනීයකමම. පටිපසසමෙහති. යසසායසමතො බමති (පණ්ඩුක ලොහිතකානං) හි කඛුනං තජ්ජනීයකමමසස පටිපසසදධි, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙය්.

පටිපසසදධං සධෙසන (පණ්ඩුක ලොහිත- කානං) හිකඛුනං තජ්ජනීයකමම. බමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

නියස්ස කමිය

නුසුදුසු පරිදි ගිහියන් හා ආග්‍රය කළාවු, බාලවු අව්‍යක්තවු, එහෙයින් ම නිතර ඇවැත්වලට පැමිණියා වු, බොහෝ ඇවැත්වලට පැමිණියාවු, පිරිවෙස් ගැනීමි-මානත් ගැනීමි-අබිභාන කරවා ගැනීමි ආදියෙන් නිතර සඩසයාට කරදර ඇති කළාවු සෙය්සක

හික්ෂුචි නිමිත්ත කොට තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නියස්ස කමීය වදරන ලද්දේ ය. නියස්ස කමීයෙහි අදහස හික්ෂුචිකට නිස සමාදන් වී ආවායථීවරයකු යටතේ විසීමට නියම කිරීම ය. එය කරන කල්හි ආපත්ති බහුල අඤාන හික්ෂුචි සහ මැදට පමුණුවා, චෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත් දක්වා කළ යුතු ය.

කමීවාකෂය මෙසේ ය:-

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) හිකඛු බාලො අව්‍යනෙනා ආපත්ති බහුලො අනපදනො ගිහි සංසධෙඨා විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහි සංසගෙහි. අපිස්සු හිකඛු පකතා පරිවාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා මානනං දෙනතා අබෙහනතා. යදි සධස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) හිකඛුනො නියස්ස කමමං කරෙය්‍ය නිස්සාය නෙ චත්ථබ්බනති. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) හිකඛු බාලො අව්‍යනෙනා ආපත්ති බහුලො අනපදනො ගිහි සංසධෙඨා විහරති අනනුලොමිකෙහි ගිහි සංසගෙහි. අපිස්සු හිකඛු පකතා පරිවාසං දෙනතා මූලාය පටිකස්සනතා මානනං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) හිකඛුනො නියස්ස කමමං කරොති නිස්සාය නෙ චත්ථබ්බනති. යස්සායසමනො බමති (සෙය්‍යසකස්ස) හිකඛුනො නියස්ස කමම කරණං, යො තුණහස්ස. යස්ස තකබමති යො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) හිකඛු බාලො අව්‍යනෙනා

ආපනති ඛහුලො අනපදනො ගිහී සංසධො විහරති
 අනනුලොමිකෙහි ගිහී සංසගෙහි. අපිසසු භික්ඛු
 පකතා පරිවාසං දෙනතා මුලාය පටිකස්සනතා
 මානතනං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍යස-
 කස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමං කරොති
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. යස්සායසමනො බමති
 (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමස්ස කරණං
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති, සො තුණහස්ස. යස්ස
 නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

තනියමිපි එනමන්ථං වදමී. සුණාතු මෙ භනෙන
 සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භික්ඛු බාලො අව්‍යතනො
 ආපනති ඛහුලො අනපදනො ගිහී සංසධො විහරති,
 අනනුලොමිකෙහි ගිහී සංසගෙහි. අපිසසු භික්ඛු
 පකතා පරිවාසං දෙනතා මුලාය පටිකස්සනතා
 මානතනං දෙනතා අබෙහනතා. සධෙසා (සෙය්‍ය-
 සකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමං කරොති
 නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. යස්සායසමනො බමති
 (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො නියස්ස කමමස්ස කරණං,
 සො තුණහස්ස. යස්ස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (සෙය්‍යසකස්ස) භික්ඛුනො
 නියස්ස කමමං නිය්සාය තෙ ව්‍යථබ්බනති. බමති
 සධස්ස. තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

නියස්ස කමිය ඉවත් කිරීම

නියස්ස කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුච විසින් පිළිපැදිය යුත්තේ
 ද තප්පනිය කමිය කරන ලද හික්ෂුත් විසින් පිළිපැදිය යුතු

පරිදිම ය. ගුරුවරයකු ඇසුරු කර වෙසෙමින් අටළොස් වක පුරා හික්මී, නියස්ස කමීය ඉවත් කරන ලෙස සඩ්ඝයාට යාඤා කළ යුතු ය. එකල්හි සඩ්ඝයා විසින් නියස්ස කමීය ඉවත් කරනු ලැබේ.

ඉවත් කිරීම ඉල්ලීමේ වාක්‍යය

අහං හත්තෙ සධ්ඝෙන නියස්ස කමම කතො සමමා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. තෙතථාරං චත්තාමි. නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

නියස්ස කර්මය ඉවත් කිරීමේ

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) හිකඛු සධෙසන නියස්ස කමම කතො සමමා චත්තාති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චත්තාති. නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සඩ්ඝස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) හිකඛුතො නියස්ස කමමං පටිප්පස්සමෙහය්‍ය. එසා ඤාති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, අයං (සෙය්‍ය-සකො) හිකඛු සධෙසන නියස්ස කමම කතො සමමා චත්තාති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චත්තාති. නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසකස්ස) හිකඛුතො නියස්ස කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති (සෙය්‍ය-සකස්ස) හිකඛුතො නියස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණ්හස්ස, යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හතො සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) හිකඛු සධෙසන නියස්ස

කමමකතො. සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. නියසස කමමසස පටිපපසසදධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසක සස) භිකඛුනො නියසස කමමං පටිපපසසමෙහති. යසසායසමතො ඛමති (සෙය්‍යසක සස) භිකඛුනො නියසස කමමසස පටිපපසසදධි, සො තුණහසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

තතියමපි ඵතමතථං චදමී. සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (සෙය්‍යසකො) භිකඛු සධෙසන නියසස කමමකතො. සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. තෙතථාරං චතතති. නියසස කමමසස පටිපපසසදධිං යාවති. සධෙසා (සෙය්‍යසක සස) භිකඛුනො නියසස කමමං පටිපපසසමෙහති. යසසායසමතො ඛමති (සෙය්‍යසක සස) භිකඛුනො නියසස කමමසස පටිපපසසදධි. සො තුණහසස. යසස තකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිපපසසදධං සධෙසන (සෙය්‍යසක සස) භිකඛුනො නියසස කමමං. ඛමති සධසසස තසමා තුණහී. ඵචමෙතං ධාරයාමී.

පටිසාරණිය කමීය

බුදු සස්තෙහි පැහැදී සිටින සඨිසයාහට උචටුන් කරන 'චිත්ත' නම් ගෘහපතියාට බැණ, ඔහුගේ ආචාසයද හැර ගිය, 'සුධම්ම' නම් හික්ෂුව නිමිත්ත කොට, කථාගතයන් වහන්සේ පටිසාරණිය කමීය වදළ-සේක. එය කරනුයේ සඨිසයාට උපසථාන කරන, බුදු සස්තෙහි පැහැදී සිටින, ශාසනාලය ඇති ගිහියන්ට අපභාස කොට ඔවුන්ගේ සිත් රිදවන, ඔවුන් බුදු

සස්තෙහි කලකිරවන හික්ෂුන්ට ය. එසේ කරන හික්ෂුව සහ මැදට ගෙන චෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත දක්වා ඒ කමිය කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතිං) සදධං පසනනං දයකං කාරකං සධසුපට්ඨාකං හිනෙන ඛුංසෙසී. හිනෙන වමෙහසී. යදී සධසසු පනනකලලං, සධෙසා (සුධමමසු) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරෙය්‍ය, (විනෙනා නෙ ගහපති) ඛමාපෙනඛෙඛාති. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතිං) සදධං පසනනං දයකං කාරකං සධසුපට්ඨාකං හිනෙන ඛුංසෙසී. හිනෙන වමෙහසී. සධෙසා (සුධමමසු) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරොති (විනෙනා නෙ ගහපති) ඛමාපෙනඛෙඛාති. යසායසමනො ඛමති (සුධමමසු) හිකඛුනො පටිසාරණීයසු කමමසුකරණං. සො තුණහසු. යසු නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමභං වදමී. සුණාතු - පෙ -

තතියමිපි එතමභං වදමී. සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (සුධමමො) හිකඛු (විතනං ගහපතිං) සදධං පසනනං දයකං කාරකං සධසුපට්ඨාකං හිනෙන ඛුංසෙසී. හිනෙන වමෙහසී. සධෙසා (සුධමමසු) හිකඛුනො පටිසාරණීය කමමං කරොති (විනෙනා නෙ ගහපති) ඛමාපෙනඛෙඛාති. යසායසමනො ඛමති

(සුධම්මසා) භික්ඛුනෝ පටිසාරණීය කමමසා කරණං (විතොනො තෙ ගහපති) බමාපෙනබ්බොති. සො තුණහසා. යසා නකබමති. සො භාසෙයා.

කතං සධෙසන (සුධම්මසා) භික්ඛුනෝ පටිසාරණීය කමමං (විතොනො තෙ ගහපති) බමා-පෙනබ්බොති. බමති සධසසා. තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පටිසාරණීය කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුව විසින් ද සධසයා විසින් එය ඉවත් කරන තුරු තප්පතීය කමිය කරනු ලැබූ හික්ෂුත් විසින් පිරිය යුතු අටළොස් වන අනුව පිළිපැදිය යුතු ය. සධසයා විසින් කමිය ඉවත් කරනු ලබන්නේ අපහාස කිරීමෙන් කලකිරවන ලද තැනැත්තා ක්ෂමා කරවා නැවත පැහැද වීමෙන් පසු ය. විත්ත ගෘහපතියා කලකිරවූ සුධම්ම හික්ෂු තෙමේ පටිසාරණීය කමිය කරනු ලැබීමෙන් පසු ක්ෂමා කරවා විත්ත ගෘහපතියා නැවත පැහැදවීමට 'මච්ඡකා සණ්ධයට' ගියේ ය. එහෙත් දෙමිනසට පැමිණ සිටි සුධම්ම හික්ෂුව විත්ත ගෘහපති වෙත ගොස් කථාකිරීමට අසමත්ව සැවැත් නුවරට පෙරළා පැමිණියේ ය.

විත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන ලද්දේදැ. යි හික්ෂුත් විසින් විවාළ කල්හි නො හැකි වූ බව සුධම්ම හික්ෂුව කීය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළ කල්හි තථාගතයන් වහන්සේ සුධම්ම හික්ෂුවට විත්ත ගෘහපතියා ක්ෂමා කරවන්නට හික්ෂුවක් දුතයකු කොට දීමට අනු දැන වදළසේක. දුතයකු දීමේදී දුත ක්‍රියාව කරන ලෙස හික්ෂුවකගෙන් ඉල්ලා කැමති කරවා-ගෙන සම්මත කොට දිය යුතු ය.

දුතයකු දීමේ කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා. යදි සධසසා පත්තකලො. සධෙසා (තියසං) භික්ඛුං (සුධම්මසා)

භික්ඛුනො අනුදුතං දදෙය්‍ය (වීතනං ගහපතීං) බමාපෙතුං. එසා ඤජනති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා. සධෙසා (තිස්සං) භික්ඛුං (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදුතං දෙති (වීතනං ගහපතීං) බමාපෙතුං. යස්සායසමතො බමති (තිස්සස්ස) භික්ඛුනො (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදුතස්ස දුතං (වීතනං ගහපතීං) බමාපෙතුං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස තකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනොතො සධෙසන (තිස්සො) භික්ඛු (සුධම්මස්ස) භික්ඛුනො අනුදුතො (වීතනං ගහපතීං) බමාපෙතුං. බමති සධස්ස. තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

පටිසාරණීය කර්මය කරන ලද භික්ෂුව විසින් අනුදුතයකු වශයෙන් සඬිසයා විසින් දුන් භික්ෂුව සමග වරද කළ ගෘහපතියා වෙත ගොස්, ක්ෂමාව ඇයැදිය යුතු ය. ඉදින් එයින් ගිහියා ක්ෂමා වී සිත පහද නො ගත්තේ නම්, අනුදුත භික්ෂුව විසින් "ගෘහපතිය! මේ භික්ෂුවට සමාවුව මැනව, මේ භික්ෂු තෙමේ ඔබගේ හොඳහිත බලාපොරොත්තු වන්නේය, යි කිය යුතු ය.

එයින් ද ගෘහපතියා සමා නො වන්නේ නම්, "ගෘහපතිය මේ භික්ෂුවට සමා වන ලෙස මම ඔබෙන් ඉල්ලමි" යි කිය යුතුය. එයින් ගෘහපතියා සමා නුවුයේ නම්, "ගෘහපතිය සඬිසයාගේ ඉල්ලීම පරිදි මේ භික්ෂුවට සමාවන්නය" යි කිය යුතුය. එයින්ද සමා නුවුයේ නම් ගෘහපතියාට පෙනෙන ඇසෙන ලෙස වරද කළ භික්ෂුව ලවා සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවවා, උක්කුටිකයෙන් හිඳවා, ඇදිලි බඳවා, ඇවැත දෙසවිය යුතුය.

පටිසාරණීය කමය ඉවත් කිරීම.

පටිසාරණීය කර්මය කරනු ලැබූ භික්ෂුව තමා විසින් අවමන් කොට කලකිරවන ලද දයකයාගෙන් ක්ෂමාව ගෙන සිත

පහදවා හික්ෂුන්ගේද සිත පහදවා සඩ්ධියා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැටීමහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිද ඇදිලි බැද, මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා පටිසාරණීය කමියාගේ සන්සිද්ධිම ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හන්තෙ! සධ්ධෙත පටිසාරණීය කමමකතො. සම්මා වත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං වත්තාමි. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ- පටිසාරණීය කර්මය ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධ්ධෙත, අයං (සුධමමො) භික්ඛු සධ්ධෙත පටිසාරණීය කමමකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සධ්ධෙත පතතකලලං, සධ්ධෙත (සුධමමස්ස) භික්ඛුතො පටිසාරණීය කමමං පටිප්පස්සමෙහය්. එසා නදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධ්ධෙත, අයං (සුධමමො) භික්ඛු සධ්ධෙත පටිසාරණීය කමමකතො සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. සධ්ධෙත (සුධමමස්ස) භික්ඛුතො පටිසාරණීය කමමං පටිප්පස්සමෙහති. යස්සායස්මතො ඛමති (සුධමමස්ස) භික්ඛුතො පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං, සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමි. -පෙ-

තතියමිපි එතමත්ථං වදමි. සුණාතු මෙ හතෙන! සධ්ධෙත, අයං (සුධමමො) භික්ඛු සධ්ධෙත පටිසාරණීය

කමමකතො සමමා චතතති. ලොමං පාතෙති. නෙතථාරං චතතති. පටිසාරණීයස්ස කමමස්ස පටිපසස්සඤ්ඤිං යාවති. සධෙසා (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං පටිපසස්සමෙහති. යස්සා-යසමතො ඛමති. (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණී-යස්ස කමමස්ස පටිපසස්සඤ්ඤිං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිපසස්සඤ්ඤං සධෙසන (සුධමමස්ස) භික්ඛුනො පටිසාරණීය කමමං. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පත්තනික්කුප්පන කමය

පත්තනික්කුප්පන කමය යනු භික්ෂුන්ට වරද කළ ගිහියන්ට දඬුවම් පිණිස කරන කර්මයෙකි. එහි අදහස වරද කළ ගිහියා සංඝයා විසින් වරජනය කිරීම ය. පත්තනික්කුප්පනය කළ ගිහියා භික්ෂුන් විසින් හළ යුතුය. කිසිම භික්ෂුවක් විසින් ඔහු දෙන කිසිවක් නො පිළිගත යුතුය. පිඬු සිභා යාමේදී ද ඔහුගේ ගෙය හැර යා යුතු ය. ඒ කමය දඛමමල්ලපුත්ත තෙරුන් වහන්සේට බොරු චෝදනාවක් ඇති කළ 'වඩ්ඪ' නම් ලිච්ඡවි පුත්‍රයා 'නිමිත්ත කොට පනවන ලද්දකි.

අට්ඨති භික්ඛවෙ! අට්ඨගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තො නික්කුප්ප්තඛබ්බො. භික්ඛුනං අලාභාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අනත්ථාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අවාසාය පරිසක්කති. භික්ඛුනං අක්කොසති පරිභාසති භික්ඛු භික්ඛුහි ගෙදෙති. චුද්ධස්ස අවණ්ණං භාසති. ධමමස්ස අවණ්ණං භාසති. සධසස්ස අවණ්ණං භාසති. අනුජානාමි භික්ඛවෙ! ඉමෙහි අට්ඨභට්ඨගෙහි සමන්තාගතස්ස උපාසකස්ස පත්තං නික්කුප්ප්තං.

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදළ පරිදි භික්ෂුන්ට අලාභ කරන්නා වූ ද, අනර්ථ කරන්නාවූ ද භික්ෂුන්ට වාසස්ථාන

තැනි කරන්නාවූ ද, ආක්‍රෝශ පරිභව කරන්නාවූ ද, හික්ෂුන් ඔවුනොවුන් බිඳවන්නාවූ ද, බුදුතට දෙස් කියන්නාවූ ද, දහමට දෙස් කියන්නාවූ ද, සහතට දෙස් කියන්නාවූ ද, උපාසකයනට පත්තනික්කුප්පත කමිය කළ යුතු ය.

පත්තනික්කුප්පත කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, (වධෙඨා ලිච්චි) ආයසමනනං (දබ්බං මලලපුතනං) අමුලිකාය සීල-විපතනියා අනුදධංසෙති. යදි සධසස්ස පතතකලලං, සධෙසා (වධධස්ස ලිච්චියස්ස) පතනං නිකකුප්පය්‍ය අසමෙහාගං සධෙසන කරෙය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, (වධෙඨා ලිච්චි) ආයසමනනං (දබ්බං මලලපුතනං) අමුලිකාය සීලවිපතනියා අනුදධංසෙති. සධෙසා (වධධස්ස ලිච්චියස්ස) පතනං නිකකුප්පති. සමෙහාගං සධෙසන කරොති. යස්සායසමනො බමති (වධධස්ස ලිච්චියස්ස) පතතස්ස නිකකුප්පතා අසමෙහාගං සධෙසන කරණං, යො තුණහස්ස. යස්ස නකබමති, යො හාසෙය්‍ය.

නිකකුප්පතො සධෙසන (වධධස්ස ලිච්චියස්ස) පතො අසමෙහාගො සධෙසන, බමති සධසස්ස, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පත්ත නික්කුප්පතය ඉවත් කිරීම.

පත්තනික්කුප්පත කර්මය කරනු ලැබූ තැනැත්තා එය ඉවත් කරවා ගනු කැමති වේ නම්, වරද පිළිගෙන සධසයාගෙන් සමාව ලබාගෙන, සධසයා වෙත එළඹ, උතුරුසඵච ඒකාංස කොට පෙරවා, හික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ වැඳ ගෙන, මේ වාක්‍යය කියා පත්තනික්කුප්පත කර්මය ඉවත් කරන ලෙස ඇයැදිය යුතු ය.

සංඝේන මෙ භනෙන! පනො නිකකුජ්ජො, අසම් -
භොගොම්භි සංඝේන, සො'හං භනෙන සම්මා චත්තාමි. ලොමං
පානෙමි. නෙතථාරං චත්තාමි, සංඝිං පනතුකකුජ්ජනං යාවාමි.
දුතියමපි -පෙ- තතියමපි -පෙ-

පත්තනික්කුජ්ජනං ඉචත් කිරිමේ
කර්ම වාකපය.

සුඤ්ඤානු මෙ භනෙන! සංඝේන. සංඝේන (වඩ්ඪස්ස
ලිච්චස්ස) පනො නිකකුජ්ජො අසමෙහාගො
සංඝේන, සො සම්මා චත්තති. ලොමං පානෙති.
නෙතථාරං චත්තති. සංඝිං පනතුකකුජ්ජනං යාවති.
යදි සංඝස්ස පනතකලලං, සංඝේන (වඩ්ඪස්ස
ලිච්චස්ස) පනං උකකුජ්ජය්, සමෙහාගං සංඝේන
කරෙය්. එසා ඤෙතති.

සුඤ්ඤානු මෙ භනෙන! සංඝේන. සංඝේන (වඩ්ඪස්ස
ලිච්චස්ස) පනො නිකකුජ්ජො අසමෙහාගො
සංඝේන, සො සම්මා චත්තති. ලොමං පානෙති.
නෙතථාරං චත්තති. සංඝිං පනතුකකුජ්ජනං යාවති.
සංඝේන (වඩ්ඪස්ස ලිච්චස්ස) පනං උකකුජ්ජති,
සමෙහාගං සංඝේන කරෙති. යස්සායසමතො ඛමති
(වඩ්ඪස්ස ලිච්චස්ස) පනතස්ස උකකුජ්ජනා
සමෙහාගං සංඝේන කරණං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස
නකඛමති, සො භාසෙය්.

උකකුජ්ජො සංඝේන (වඩ්ඪස්ස ලිච්චස්ස)
පනො, සමෙහාගො සංඝේන, ඛමති සංඝස්ස,
තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

ඇවැත් නො පිළිගන්නා හික්කුන්ට කරන
උක්කේපනිය කමිස.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹූ තුවර සෝසිතාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙන කල්හි, ඡන්ත සථවිරයෝ වරද කොට ඇවැතට පැමිණ, හික්කුන් විසින් ඇවැතට පැමිණි බව කී කල්හි, ඇවැතට පැමිණි බව පිළිගැනීමට නො කැමැති වූහ. හික්කුන් විසින් ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි ඡන්ත සථවිරයන්ට 'උක්කේපනිය කමිස' නියම කළ-සේක. උක්කේපනිය කමිසේ අදහස වරද කරන හික්කුට සඩ්ඝයා විසින් සම්භෝගයට නො ගන්නකු කොට බැහැර කිරීම ය. එය කරන කල්හි ඇවැත නො පිළිගන්නා හික්කුට වෝදනා කොට කළ වරද සිහි කරවා ඇවැත දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකබ්බ ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉවජති ආපනතිං පසසිතුං, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (ජනනසස) හිකබ්බනො ආපනතියා අදසසනෙ උක්කේපනියකමමං කරොය්‍ය අසමෙහාගං සධෙසන, එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකබ්බ ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉවජති ආපනතිං පසසිතුං. සධෙසා (ජනනසස) හිකබ්බනො ආපනතියා අදසසනෙ උක්කේපනියකමමං කරොති අසමෙහාගං සධෙසන. යසසායසමනො බමති (ජනනසස) හිකබ්බනො ආපනතියා අදසසනෙ උක්කේපනියසස කමමසස කරණං. අසමෙහාගං සධෙසන, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො හාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමන්ට වදමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමන්ට වදමි. සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා. අයං (ජනො) හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉවජති ආපනතිං පසසිතුං. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුතො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙඛපතියකමමං කරොති අසමෙහාගං සධෙසන. යස්සායසමතො ඛමති (ජනනස්ස) හිකඛුතො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙඛපතියස්ස කමමස්ස කරණං. අසමෙහාගං සධෙසන සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

තනං සධෙසන (ජනනස්ස) හිකඛුතො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙඛපතියකමමං අසමෙහාගං සධෙසන. ඛමති සධස්ස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

උක්ඛෙපතිය කමය කරන ලද හික්ෂුට වීසින් පිළිපැදිය යුතු නීති.

1. උපාධ්‍යාවායඪී හෝ කමාවායඪී වී උපසම්පද නො කළ යුතු ය
2. නිස නො දිය යුතු ය.
3. උපාධ්‍යාය වී අලුත් සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
4. හික්ඛුනෝවාද සම්මුතිය නො පිළිගත යුතු ය.
5. සම්මුතිය ලබා සිටියේ ද හික්ෂුණීන්ට අවවාද නො කළ යුතු ය.
6. යම් ඇවතක් නො පිළිගැනීමෙන් උක්ඛෙපතිය කමය කරන ලද ද, ඒ ඇවතට නැවත නො පැමිණිය යුතු ය.
7. එබඳු අනික් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
8. එයට පවිටු ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.

- 9. විනය කමියට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- 10. ඒ කමිය කළ හික්ෂුන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- 11-21 ප්‍රකෘති හික්ෂුවකගේ වැදීම, දුටුවට ආසනයෙන් නැගී සිටීම, ඇදිලි බැඳ වැදීම, පවත් සැලීම ආදී සුදුසු වැඩ කිරීම, අසුන් පැනවීම, යහන් පැනවීම, පා-දෝනා පැන් කැබීම, පා පුටු කැබීම, සේදීමේදී පය උලන දේ කැබීම, පාසිවුරු පිළිගැනීම, නැමෙහිදී පිට ඇතිල්ලීම යන මේවා නො පිළිගත යුතු ය.
- 22. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට ශීල විපක්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 23. ආචාර විපක්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 24. දිට්ඨි විපක්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 25. ආචීව විපක්තියෙන් වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 26. හික්ෂුවක් හික්ෂුන් හා නො බිඳ විය යුතු ය.
- 27. ශ්වේත වස්ත්‍රාදිය නො දැරිය යුතු ය.
- 28. කුසවීරාදි තීර්ථක වීචර නො දැරිය යුතු ය.
- 29. හික්ෂුන් සේවනය කළ යුතු ය.
- 30. හික්ෂු ශික්ෂාවෙහි හික්මිය යුතු ය.
- 31. ප්‍රකෘති හික්ෂුවක් හා එක් වහලක් ඇති ආවාසයක නො විසිය යුතු ය.
- 32. එක් වහලක් ඇති අනාවාසයකද නො විසිය යුතු ය.
- 33. එක් වහලක් ඇති ආවාසයක හෝ අනාවාසයක නො විසිය යුතු ය.
- 34. ප්‍රකෘති හික්ෂුව දැක අස්නෙන් නැගී සිටිය යුතු ය.
- 35. විහාරයෙහි දී හෝ පිටතදී හෝ ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට අප්‍රසාදය නො දැක්විය යුතු ය.
- 36. ප්‍රකෘති හික්ෂුවකට උපෝසථය නො කැබිය යුතු ය.
- 37. පවාරණය නො කැබිය යුතු ය.
- 38. ප්‍රකෘති හික්ෂුව සවචනියකු නො කළ යුතු ය.

- 39. විහාරයෙහි ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
- 40. වෝදනාවට අවසර නො ගත යුතු ය.
- 41. වෝදනා නො කළ යුතු ය.
- 42. ඇවුත් සිහි නො කරවිය යුතු ය.
- 43. හික්ෂුත් හික්ෂුත් හා කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

ඇවුත් නො පිළිගැනීමේ උක්ඛෙපතීය කමය ඉවත් කිරීම.

උක්ඛෙපතීය කමය කරන ලද හික්ෂුව වත් පුරා සච්ඡයා සතුටු කොට සච්ඡයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පොරවා, මහලු හික්ෂුත්ගේ පා වැද, උක්ඛටිකව හිද, කමය ඉවත් කරන ලෙස මතු දැක්වෙන වාක්‍යය කියා ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! සඛසෙන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීය කමමකතො සම්මා චත්තාමී. ලොමං පානෙතී. නෙත්ථාරං චත්තාමී. ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීයස්ස කමමස්ස පටිපසස්සද්ධිං යාවාමී. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන! සඛෙසා, අයං (ජනෙනා) භික්ඛු සඛෙසන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීයකමමකතො සම්මා චත්තාමී. ලොමං පානෙතී. නෙත්ථාරං චත්තාමී. ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීයස්ස කමමස්ස පටිපසස්සද්ධිං යාවතී. යදි සඛස්ස පත්තකලලං, සඛෙසා (ජත්තස්ස) භික්ඛුනො ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීයකමමං පටිපසස්සමෙහස්ස. එසා ඤදත්තී.

සුඤ්ඤාතු මෙ හතෙන! සඛෙසා, අයං (ජනෙනා) භික්ඛු සඛෙසන ආපත්තියා අදස්සනෙ උක්ඛෙපතීයකමමකතො සම්මා චත්තාමී. ලොමං පානෙතී.

නෙතුවාරං වනනති. ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීය කමමස්ස පටිපපස්සදධිං යාවති. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමං පටිපපස්සමෙහති. යස්සාය- සමනො ඛමති, (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීය කමමස්ස පටිපපස්සදධිං, සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දුතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු -පෙ-

තතියමිපි එතමතථං වදමී. සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමකනො සමමා වනනති. ලොමං පානෙති. නෙතුවාරං වනනති. ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමස්ස පටිපපස්සදධිං යාවති. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමං පටිපපස්සමෙහති. යස්සායසමනො ඛමති (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයස්සකමමස්ස පටිපපස්සදධිං, සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

පටිපපස්සදධං සධෙසන (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අදස්සනෙ උකෙබපනීයකමමං. ඛමති සධස්ස. තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

ඇවතට පිලියමී නො කරනු කැමති
හික්ෂුචට කරන උක්බේපනීය කමිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසඹෑ නුවර සෝපිකාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙන සමයෙහි, ඡන්ත සථවිරයෝ ඇවුතට පැමිණ එයට

ප්‍රතිකාර කරන්නට නො කැමැති වූහ. එය නිමිත්ත කොට තථාගත-
 යන් වහන්සේ ඇවතට පිළියම් නො කරනු කැමැත්ත නිසා ද,
 ඡන්ත සඵචිරයන්හට සඩ්ඝයාගේ සම්භෝගයෙන් බැහැර කිරීම
 ඇති උක්ඛෙපනීය කර්මය කරන ලෙස නියම කළ සේක. එය ද
 ඇවතට පිළියම් නො කරන හික්ෂුච සහ මැදට පමුණුවා චෝදනා
 කොට වරද සිහි කරවා ඇවැත දක්වා කළ යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා)
 හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉචජති ආපනතිං
 පටිකාතුං. යදි සධ්ඝස්ස පත්තකලලං, සධෙසා
 (ජත්තස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අපපටිකමෙම
 උකෙඛපනීය කමමං කරෙය්‍ය අසමෙහාගං සධෙසන.
 එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා)
 හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා න ඉචජති ආපනතිං
 පටිකාතුං. සධෙසා (ජත්තස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා
 අපපටිකමෙම උකෙඛපනීය කමමං කරොති
 අසමෙහාගං සධෙසන. යස්සායසමනො ඛමති,
 (ජත්තස්ස) හිකඛුනො ආපනතියා අපපටිකමෙම
 උකෙඛපනීයස්ස කමමස්ස කරණං අසමෙහාගං
 සධෙසන. සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති,
 සො හාසෙය්‍ය.

දුතියම්පි එතමත්ථං වදම්. සුණාතු -පෙ-

තතියම්පි එතමත්ථං වදම්. සුණාතු මෙ හතෙන!
 සධෙසා, අයං (ජනෙනා) හිකඛු ආපනතිං ආපජ්ජිතවා

න ඉවත් ආපනතීං පටිකාතුං. සධෙසා (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උකේඛපනීයකමම. කරොති. අසමෙහාගං සධෙසන. යස්සායසමනො ඛමති (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උකේඛපනීයස්ස කමමස්ස කරණං. අසමෙහාගං සධෙසන. සො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (ජනනස්ස) හිකඛුනො ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උකේඛපනීයකමම. අසමෙහාගං සධෙසන. ඛමති සධසස්ස. තස්මා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

උක්බේපනීය කමිය ඉවත් කිරීම.

ඇවතට පිළියම් නො කිරීමේ වරදින් උක්බේපනීය කර්මය කරන ලද කල්හි ද හික්ෂුච විසින් නීති තෙසාලිය අනුව පිළිපැද සච්ඡයා සතුටු කරවා සධසයා වෙත එළඹ, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකව හිඳ, ඇදිලි බැඳ මතු දක්වන වාක්‍යයෙන් කමිය ඉවත් කරන ලෙස ඉල්ලිය යුතු ය. එසේ කළ කල්හි සච්ඡයා විසින් කර්මය ඉවත් කරනු ඇත.

අහං හන්තෙ! සධසෙන ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උක්බේපනීයකමමකතො සමමා චන්තාමී. ලොමං පානෙමී. තෙත්ථාරං චන්තාමී. ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උක්බේපනීයස්ස කමමස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමී. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

ඉවත් කිරීමේ කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (ජනනො) හිකඛු සධෙසන ආපනතීයා අප්පටිකමෙම උකේඛපනීයකමමකතො සමමා චන්තති. ලොමං පානෙති.

නෙත්ථාරං වතතති. ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම
 උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පට්ටපස්සද්ධිං යාවති.
 යදී සධ්දස්ස පතතකලලං. සධෙසා (ජනනස්ස)
 භිකඛුනො ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීය
 කමමං පට්ටපස්සමෙහය්. එසා කදතති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා)
 භිකඛු සධෙසන ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛප-
 තීයකමමකතො සමමා වතතති. ලොමං පාතෙති.
 නෙත්ථාරං වතතති. ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම
 උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස පට්ටපස්සද්ධිං යාවති.
 සධෙසා (ජනනස්ස) භිකඛුනො ආපතතියා
 අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීයකමමං පට්ටපස්සමෙහති.
 යස්සායසමතො ඛමති (ජනනස්ස) භිකඛුනො
 ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස
 පට්ටපස්සද්ධිං, යො තුණහස්ස. යස්ස තකඛමති,
 යො භාසෙය්.

දුතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමත්ථං වදමී. සුණාතු මෙ
 භනෙන! සධෙසා, අයං (ජනෙනා) භිකඛු සධෙසන
 ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීයකමමකතො
 සමමා වතතති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං
 වතතති. ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීයස්ස
 කමමස්ස පට්ටපස්සද්ධිං යාවති. සධෙසා (ජනනස්ස)
 භිකඛුනො ආපතතියා අප්පට්ඨකමෙම උකෙඛපතීය
 කමමං පට්ටපස්සමෙහති. යස්සායසමතො ඛමති

(ජනනය) හිකබුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම උකෙබපතියසස කමමසස පටිපපසසදධි. සො තුණහසස. යසස නකබමති. සො හාසෙය්‍ය.

පටිපපසදධං සධෙසන (ජනනය) හිකබුනො ආපනතියා අප්පටිකමෙම උකෙබපතියකමමං. බමති සධසසස, නසමා තුණහි. එවමෙතං ධාරයාමී.

පාපදාෂටිය නො හරනා හික්ෂුවට කරන උක්බේපතිය කමීය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සමයෙහි, 'අරිට්ඨ' නම් හික්ෂුවක් "මෘදු වූ කොට්ට-මෙට්ට-ඇතිරිලි ආදියේ ස්පර්ශය කැප නම්, ස්ත්‍රී ස්පර්ශයත් කැප විය යුතු ය. එය අන්තරායික නො වේය" යන දෘෂ්ටිය ඇති කර ගත්තේ ය. ඒ බව ඇසූ හික්ෂුහු ඒ දෘෂ්ටිය දුරු කරනු පිණිස අරිට්ඨ නමැති හික්ෂුවට නොයෙක් ආකාරයෙන් අනුශාසනා කළහ. එහෙත් අරිට්ඨ හික්ෂුව නො පිළිගත්තේ ය. හික්ෂුහු ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළෝ ය. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ද අවවාද කොට, නො පිළි ගත්තා වූ ඒ හික්ෂුවට උක්බේපතිය කර්මය කර, සම්භෝගයෙන් බැහැර කරන ලෙස තථාගතයන් වහන්සේ වදළ සේක. දෘෂ්ටිය නො හරනා හික්ෂුවට උක්බේපතිය කමීය කරන කල්හි, ඒ හික්ෂුව සහ මැදට පමුණුවා චෝදනා කොට වරද සිහි කරවා ඇවත දක්වා කර්මය කළ යුතු ය.

කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා. (අරිට්ඨසස හිකබුනො ගදධබාධිපුබබසස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං. "නථා'හං හගවතා ධමමං දෙසිතං ආජානාමී. යථා යෙ මෙ අනන්තරායිකා ධමමා වුත්තා හගවතා තෙ පටිසෙවනො නාලං

අන්තරායායාති." සො නං දිට්ඨිං නප්පට්ඨිස්සඡන්ති. යදි සධ්දස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (අර්ට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙඛපතීය කමමං කරොය් අසමෙහාගං සධෙසන. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, (අර්ට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං "නථා'හං හගවතා ධමමං දෙසිතං ආඡානාමී යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධමමා චුත්තා හගවතා තෙ පට්ඨෙවනො නාලං අන්තරායායාති." සො නං දිට්ඨිං නප්පට්ඨිස්සඡන්ති. සධෙසා (අර්ට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙඛපතීයකමමං කරොති අසමෙහාගං සධෙසන. යස්සායසමනො බමති (අර්ට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙඛපතීයස්ස කමමස්ස කරණං අසමෙහාගං සධෙසන. සො තුණ්හස්ස යසස නකබමති. සො හාසෙය්.

දුතියමිපි එතමන්ථං වදමී. සුණාතු මෙ -පෙ-

තතියමිපි එතමන්ථං වදමී. සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා (අර්ට්ඨස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං "නථා'හං හගවතා ධමමං දෙසිතං ආඡානාමී යථා යෙ මෙ අන්තරායිකා ධමමා චුත්තා හගවතා තෙ පට්ඨෙවනො

නාලං අනතරායායාති. සො නං දිට්ඨිං නප්පට්ඨි-
 ස්සඡ්ඡති. සධෙසා (අර්ධස්ස භික්ඛුනො
 ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්ප-
 ට්ඨිස්සගෙග උකෙබ්පනීයකමමං කරොති අස-
 මොහාගං සධෙසන. යස්සායසමතො බමති (අර්ධස්ස
 භික්ඛුනො ගද්ධබාධිපුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා
 අප්පට්ඨිස්සගෙග උකෙබ්පනීයස්ස කමමස්ස කරණං
 අසමොහාගං සධෙසන. සො තුණහස්ස. යස්ස
 නකබමති. සො භාසෙය්‍ය.

කතං සධෙසන (අර්ධස්ස භික්ඛුනො ගද්ධබාධි-
 පුබ්බස්ස) පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සගෙග
 උකෙබ්පනීයකමමං අසමොහාගං සධෙසන. බමති
 සධස්ස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

පාප දෘෂ්ටිය නො හැරීම නිසා උක්බේපනීය කමිය කරන ලද
 හික්ෂුන් විසින් පිළිපැදිය යුතු වත් හෙවත් නීති අටොලොසෙකි.
 ඒ මෙසේ ය.

- (1) උපසම්පද නො කළ යුතු ය.
- (2) නිස නො දිය යුතු ය.
- (3) සාමණේරයන් නො ගත යුතු ය.
- (4) හික්ඛුනෝවාදක සම්මුතිය නො පිළිගත යුතුය.
- (5) කලින් සම්මුතිය ලබා ඇත්තේ ද හික්ෂුණින්ට අවවාද
 නො කළ යුතු ය.
- (6) උක්බේපනීය කමියට හේතු වූ ඇවතට නැවත නො
 පැමිණිය යුතු ය.
- (7) එවැනි අනික් ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.
- (8) එයට ලාමක ඇවතකට ද නො පැමිණිය යුතු ය.

- (9) උක්ඛේපනීය කර්මයට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- (10) කම්භ කළ හික්ෂුන්ට ගර්භා නො කළ යුතු ය.
- (11) ප්‍රකෘති හික්ෂුවගේ උපෝසථය නො තැබිය යුතු ය.
- (12) පචාරණය නො තැබිය යුතු ය.
- (13) කිය යුත්තකු නො කළ යුතු ය.
- (14) විභාරයේ ප්‍රධානත්වය නො කළ යුතු ය.
- (15) චෝදනාවට අවසර නො ඉල්ලිය යුතු ය.
- (16) චෝදනා නො කළ යුතු ය.
- (17) වරද සිහි කරවීම නො කළ යුතු ය.
- (18) හික්ෂුන් හික්ෂුන් සමග කලහයට නො යෙදවිය යුතු ය.

උක්ඛේපනීය කර්මය ඉවත් කිරීම
ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං හත්තෙ! සධ්දසෙන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මකතො සම්මා චත්තාමි. ලොමං පාතෙමි. නෙත්ථාරං චත්තාමි. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවාමි. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ- කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතොත! සධ්දෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු සධ්දෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මකතො සම්මා චත්තනති, ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං චත්තනති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයස්ස කම්මස්ස පටිප්පස්සද්ධිං යාවති. යදි සධ්දස්ස පත්තකලලං, සධ්දෙසා (නිසෙසස්ස) භික්ඛුනො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨිස්සග්ගෙ උක්ඛේපනීයකම්මං පටිප්පස්ස-මෙහය්‍ය. ඵසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සධෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනියකමමකතො සමමා චත්තති. ලොමං පාතෙති. තෙඤ්ජාරං චත්තති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨි සසගෙග උපෙබ්පනියසස කමමසස පට්ඨෙසසද්ධිං යාවති. සධෙසා (නියෙසස) භික්ඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනිය කමමං පට්ඨෙසසමෙහති. යසසායසමතො ඛමති (නියෙසස) භික්ඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනියසස කමමසස පට්ඨෙසසද්ධිං, සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො භාසෙසඤ්ඤා.

දුතියමිපි එතමඤ්ඤං වදමි. සුණාතු මෙ -පෙ-

තනියමිපි එතමඤ්ඤං වදමි. සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු සධෙසන පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනියකමමකතො සමමා චත්තති. ලොමං පාතෙති. තෙඤ්ජාරං චත්තති. පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනියසස කමමසස පට්ඨෙසසද්ධිං යාවති. සධෙසා (නියෙසස) භික්ඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා උක්කේපනියකමමං පට්ඨෙසසමෙහති. යසසා-යසමතො ඛමති (නියෙසස) භික්ඛුතො පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පට්ඨියුගෙග උක්කේපනියසස කමමසස

පටිපාසයාදී, සො තුණහසා, යසා නකබමති,
සො භාසෙයා.

පටිපාසයාදාං සධෙසන (නියසාසා) භිකඛුනො
පාපිකාය දිට්ඨියා අප්පටිතිසාගෙ උකෙබප-
නියකමමං. බමති සධසසා. තසමා තුණහි.
එවමෙනං ධාරයාමි.

සම්මුති

කප්පිය භූමි සම්මුතිය

න හික්බවෙ! අත්තො චූඛං අත්තො පක්කං සාමං පක්කං පරිභුඤ්ජිතබ්බං. යො පරිභුඤ්ජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස. මේ මහාවග්ගපාළියේ හේසඡ්ජක්ඛන්ධකයේ එන විනය නීතියෙකි. එහි "අත්තො චූඛං" යනු හික්ෂුන්ට අයත් වූ සාධිසික වූ හෝ පෞද්ගලික වූ හෝ සහසෙය්‍යාපත්තිය සිදුවීමට ප්‍රමාණ වන, ගෙයක් තුළ රාත්‍රියක් තැබූ හික්ෂුන්ට ම අයත් වන, සහල් ආදී ආහාරෝපකරණයෝ ය. ඒවා වැළඳීමෙන් හික්ෂුවට දුකුලා ඇවැත් වේ. "අත්තොපක්කං" යනු හික්ෂුන් අයත් ගෙයක පිසන ලද ආහාරය ය. එය වැළඳීමෙන්ද හික්ෂුවට දුකුලා ඇවැත් වේ. ඒ විනය නීතිය ඇත ද විහාරයෙහි සහල් ආදිය තබා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් හා විහාරයෙහි ආහාර පිසවා ගැනීමෙන් වැළකීමෙන් ද, හික්ෂුන් වහන්සේට කරදර ඇති වන අවස්ථා ද ඇත්තේ ය. එබඳු අවස්ථාවක් පැමිණියහොත් ඇවිත් මිදී, විහාරයෙහි ආහාර ද්‍රව්‍ය තබා ගැනීමත්, පිස ගැනීමත්, කරගත හැකිවනු පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් කප්පිය භූමි සම්මුතිය අනුදැන වදාරන ලදී.

කප්පිය භූමිය සම්මත කරන

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (ඉත්ථනනාමං) විහාරං කප්පිය-භූමිං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤජන්ති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (ඉත්තනාමං) විහාරං කප්පියහුමීං සමමනනි. යසසායසමතො ඛමති (ඉත්තනාමසා) විහාරසා කප්පිය හුමීයා සමමුති. සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො භාසෙයා.

සමමතො සංඝෙසන (ඉත්තනාමො) විහාරො කප්පියහුමී. ඛමති සංඝසසා, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

සධ්‍යාරාමයක ඇති ආවාසවලින් කවරක් වුව ද මෙසේ කප්පිය කුටිය සැටියට සම්මත කර ගත හැකිය. ඉන් පසු එහි තබාගන්නා ලද ආහාරද්‍රව්‍ය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ. එහි පිසූ ආහාර වැළඳීමෙන් ද ඇවැත් නො වේ.

"අනුජානාමී හික්ඛවෙ වතස්සො කප්පියහුමීයො උස්සා-වනන්තිකං. ගොනිසාදිකං. ගහපතීං. සම්මුතිං." යනුවෙන් උස්සා-වනන්තික කුටියය, ගෝනිසාදික කුටියය, ගහපති කුටියය, සම්මුති කුටියය යි කප්පිය කුටි සතරක් තථාගනයන් වනන්සේ අනුදැන වදාරා තිබේ.

එයින් 'උස්සාවනන්තික කප්පිය කුටිය' ගෙය තැනීමේදී ම හික්ඞුන් එකතුව කප්පිය කුටියක් වශයෙන් කරන ලද ගෙය ය. 'උස්සාවනන්තික කුටිය' කිරීම ද එක්තරා විනය කම්යෙකි. එය කරන්නේ මෙසේ ය:- කුටිය කණු සිටුවා කරන්නක් නම්, පළමුවන කණුව සිට වීමේදී හික්ඞුන් එකතුව "කප්පියකුටිං කරොම. කප්පිය කුටිං කරොම" යි කියමින් කණුව සිටවිය යුතු ය. මිනිසුන් ලවා ඔසවා කණුව සිට වන්නේ නම් හික්ඞුන් ද එයට අත ගසා "කප්පිය කුටිං කරොම, කප්පිය කුටිං කරොම" යි කිය යුතු ය. කණුව සිටුවා ඉවර වීමක් "කප්පිය කුටිං කරොම" යනු කියා ඉවර වීමක් එකවර සිදුවිය යුතු ය. පෙර පසු වුව හොත් කුටිය කප්පිය කුටියක් නොවේ. හික්ඞුන් බොහෝ දෙනකුන් එක්ව එය කළ යුත්තේ කවරකුගේ හෝ කීම කණුව සිටුවා අවසන්වීම හා එකවර අවසන් වීමෙන් කප්පිය කුටි කරණය සිදුවීම පිණිස ය. ගලින් හෝ

මැටියෙන් හෝ බිත්ති තනා කරන කුටියක් නම්, පොළොවෙන් මතු වී සිටින පළමුවන ගල හෝ පළමු වන මැටි පිඩ "කප්පිය කුටි-කරොම, කප්පිය කුටි-කරොම" යි කියමින් තැබිය යුතු ය.

"ගෝතිසාදිකා කප්පිය භූමිය" යනු ගවයන්ට ඇතුළු විය නොහෙන පරිදි වැට ආදියක් නැති ආරාම භූමිය ය. එවැනි භූමියක පිහිටි පරික්ෂේපයක් ඇත්තා වූ ගෙවල් ද ගෝතිසාදික කප්පිය කුටිහු ම වෙති.

'ගහපති කප්පිය කුටිය' යනු අනුපසම්පන්නයන් විසින් කප්පිය කුටියක් වශයෙන් දෙන ලද්ද වූ හෝ අනුපසම්පන්නයන් අයත් වූ හෝ ගෙය ය.

'සම්මුති කප්පිය කුටිය' යනු ඉහති කී පරිදි ඤාතිඝ්ණිය කම්මවාචාවෙන් සඩ්ඝයා විසින් සම්මත කරන ලද ගෙය ය. මේ කුටි සතරෙන් කවරක වුව ද තබන ලද්ද වූ ද, පිසින ලද්ද වූ ද, දෙය වැළඳීමෙන් ඇවැත් නො වේ.

සේඛ සම්මුතිය.

සැවැත් නුවර එක් ගෙයක අඹු සෑම දෙදෙන ම හික්ෂුන් වහන්සේ කෙරෙහි ඉතා ප්‍රසන්න වූහ. ඔවුහු ක්‍රමයෙන් ධනයෙන් පිරිහෙන්නට වූහ. එහෙත් ඔවුහු දීම අඩු නො කළෝ ය. ඇතැම් දිනවල ඒ පවුලෙහි පෙරබත් කල ඔවුන්ගේ නිවෙසෙහි පිළියෙල වන සියල්ලම හික්ෂුන්ට දී, තුමු නිරාහාරව ද වෙසෙති. එය දත් මනුෂ්‍යයෝ, "මේ හික්ෂුහු පමණ නො සලකා අනුන්ගේ දේ පිළිගනිති" යි හික්ෂුන්ට නින්දා කළහ. හික්ෂුන්ට එය ඇසී ඔවුහු තථාගතයන් වහන්සේට ඒ බව දැන්වූහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩෙන, ධනයෙන් පිරිහෙන, පවුල්වලට 'සේඛ සම්මුතිය' දීමට අනු-දැන වදළ සේක.

සේඛ සම්මුති කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා. (ඉත්ථනනාමං) කුලං සද්ධාය වධ්දති. හොගෙන භායති. යදි

සධස්සා පනතකලං. සධෙසා (ඉඵන්නාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තිං දදෙය්‍ය. එසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, (ඉඵන්නාමං) කුලං සද්ධාය වඩස්ති. හොගෙන භායති. සධෙසා (ඉඵන්නාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තිං දෙති. යස්සායසමතො ඛමති (ඉඵන්නාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්තියා දන්තං. සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති. සො භාසෙය්‍ය.

දින්නා සධෙසන (ඉඵන්නාමස්ස) කුලස්ස සෙබසමමුත්ති. ඛමති සධස්සා, තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

නො ගිලන් හික්ෂුවක් විසින් සේබ සම්මුතිය ලත් කුලයට ආරාධනාවක් නැතුව ගොස්, ඔවුන් දෙන ආභාරයක් සියතින් පිළිගෙන වැළඳුයේ නම්, පාට්දේසනීය නම් ඇවතක් වේ. ඔවුන් විසින් ගෙයින් පිටතට ගෙනැවිත් දෙන දෙයක් පිටතදී පිළිගෙන වැළදීමෙන් ඇවුත් නො වේ.

වීචර පටිග්ගාහක සම්මුතිය.

බුද්ධ කාලයේදී මිනිස්සු සච්ඡයා හට පිදීම පිණිස සිවුරු ගෙන විහාරයට එති. ඒවා දෙන්නට කෙනකු සොයා ගත නො හැකිව, මනුෂ්‍යයෝ ගෙන ආ සිවුරු ආපසු ගෙන යති. එයින් සච්ඡයාට සිවුරු ලැබීම අඩු විය. හික්ෂුහු ඒ බව තරාගතයන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තරාගතයන් වහන්සේ අගතියට නො යන, යහපත් වචනයෙන් අනුමෝදනාව කොට මිනිසුන් පැහැදවීමට සමත් හික්ෂුවක් වීචර ප්‍රතිග්‍රාහකයකු වශයෙන් සම්මත කිරීමට අනු-දැන වදළ සේක.

විවර ප්‍රතිගාහක සම්මුති
කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යදි සධසසස
පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං විවර-
පටිගගාහකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, සධෙසා
(නිසසං) භිකඛුං විවරපටිගගාහකං සමමනනති.
යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො
විවරපටිගගාහකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස
නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භිකඛු විවර-
පටිගගාහකො. ඛමති සධසසස. තසමා තුණහි.
එවමෙනං ධාරයාමී.

විවර නිදහක සම්මුතිය.

එකල්හි සිවුරු පිළිගැනීමේ සම්මුතිය ලත් හික්ෂුහු සිවුරු
පිළිගෙන, ඒවා ඒ ඒ තැන්වල ම තිබෙන්නට හැර යති. එයින්
සධසයාට ලැබෙන සිවුරු තැනි වන්නට විය. ඒ බව හික්ෂුන් බුදුන්
වහන්සේට සැල කළ කල්හි, පඤ්චාචිගයකින් යුක්ත හික්ෂුවක්
සිවුරු පරෙස්සම් කරන්නකු වශයෙන් සම්මත කරන්නට අනුදැන
වදළ-සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යදි සධසසස
පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භිකඛුං විවරනිදහකං
සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, සධෙසා (නියසං) හිකඛුං විවරනිදහකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නියසසස) හිකඛුනො විවරනිදහකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙසස.

සමමනො සධෙසන (නියසො) හිකඛු විවර- නිදහකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවෙමෙනං ධාරයාමි.

හණධාගාර සම්මුතිය.

එකල්හි සිවුරු පරෙස්සම් කරන්නා වූ හික්ෂුන්ට ඒවා තැබීමට සුදුසු නියමිත තැනක් නො තිබුණෙන් නොයෙක් තැන්වල සිවුරු තැබූහ. ඒ සිවුරු මීයෝ ද කෑහ. වේයෝද කෑහ. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි භාණධාගාරයක් සම්මත කිරීමට අනුදැන වදළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (ඉත්ථනනාමං) විහාරං හණධාගාරං සමමනෙතසස. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ හතොත! සධෙසා, සධෙසා (ඉත්ථනනාමං) විහාරං හණධාගාරං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති, (ඉත්ථනනාමසස) විහාරසස හණධාගාරසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙසස.

සමමනො සධෙසන (ඉත්ථනනාමො) විහාරො හණධාගාරං, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවෙමෙනං ධාරයාමි.

භාණ්ඩාගාරික සම්මුතිය.

එකල්හි පරෙස්සම් කරන්නකු තුටුයෙන් සඩ්සයාගේ භාණ්ඩාගාරයේ ද සිවුරු පරෙස්සම් නො වී ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි පඤ්චාධගයකින් යුක්ත හික්ෂුචක් භාණ්ඩාගාරිකයකු කොට සම්මත කරන්නට අනුදැන වදළ සේක.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදී සධ්සය්‍ය පත්තකලලං, සධෙසා (නිය්‍යං) හිකඛුං භණ්ඩාගාරිකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිය්‍යං) හිකඛුං භණ්ඩාගාරිකං සමමනනි. යය්‍යායසමනො ඛමති (නිය්‍යය්‍ය) හිකඛුනො භණ්ඩාගාරිකය්‍ය සම්මුති. සො තුණහය්‍ය. යය්‍ය නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිය්‍යො) හිකඛු භණ්ඩාගාරිකො; ඛමති සධ්සය්‍ය. තය්‍යො තුණහී. එවමෙතං ධාරයාමී.

විවර භාජක සම්මුතිය.

සඩ්සයාට ලැබෙන සිවුරු භාණ්ඩාගාරයෙහි එකකු කර තබන්නේ, බෙද දීමට සෑහෙන තරමට රැස්වූ කල්හි, සඩ්සයාට බෙද දීමට ය. භාණ්ඩාගාරයෙහි සිවුරු බොහෝ වූ බව හික්ෂුහු තථාගතයන් වහන්සේට සැලකළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "අනුජානාමී හික්ඛවෙ! සම්මුඛිභුතෙන සධ්සෙන භාජෙතුං" යනුවෙන් උපචාරසීමාවට රැස්වූ සඩ්සයා විසින් බෙද ගන්නට අනුදැන වදළ සේක. ඒවා බෙදීමේදී, අපගේ උපාධ්‍යායයන්ට දෙන්නය, ආවාය්‍යීයන්ට දෙන්නය, යනාදීන් බොහෝ ශබ්ද නගන්නට වූහ. ඒ බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි, සිවුරු බෙදන්නට

පඤ්චාඩිගයෙන් යුක්ත භික්ෂුවක් සම්මත කර ගන්නට අනුදැන වදළ සේක. චීවර භාජකයාගේ පඤ්චාඩිගය නම්:- ඡන්දයෙන් අගතියට නො යන බවය, ද්වේෂයෙන් අගතියට නො යන බවය, මෝහයෙන් අගතියට නොයන බවය, භයින් අගතියට නො යන බවය, බෙදු නො බෙදු දැ දැන ගැනීමෙහි සමත් බවය යන මේ කරුණු පස ය.

සම්මත කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං. සධෙසා (නියසං) භික්ඛං චීවරභාජකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤජනති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නියසං) භික්ඛං චීවරභාජකං සමමනනති. යස්‍යායසමතො බමති (නියසස්ස) භික්ඛනො චීවරභාජකස්ස සමමුති. සො තුඤ්ඤස්ස. යස්ස නකබමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (නියසො) භික්ඛ චීවරභාජකො. බමති සධසස්ස, තසමා තුඤ්ඤි. එටමෙනං ධාරයාමි.

චීවරභාජක භික්ෂුන්ට "සිවුරු බෙදිය යුත්තේ කෙසේ ද" යන අදහස ඇති විය. ඒ බව තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි, "අනුජානාමි භික්ඛවෙ! පයමං උච්චිතිඤ්චා තුලසිඤ්චා වණණාවණණං කඤ්චා භික්ඛු ගණෙත්චා වග්ගං බන්ධිත්චා චීවරපට්ඨිංසං යපෙතුං" යනුවෙන් "මහණෙනි! පළමු කොට සිවුරු තෝරා වටිනාකම බලා, වටිනාකම අඩු ඒවාට තවත් දේ එක් කිරීමෙන් වටිනාකම සම කොට, භික්ෂුන් ගැන, වර්ග කොට, සිවුරු කොටස් තබන්නට අනු දනිමි' යි වදළසේක. බොහෝ දෙනා විසින් වෙන වෙන ම ගෙනැවිත් පිදු සිවුරු අතර හොඳ-නරක වටිනාකම අඩු-වැඩි ඒවා ඇත්තේ ය. එබැවින් සිවුරු පරීක්ෂා කර, වටිනාකම අඩු සිවුරුවලට තවත් සිවුරු එක් කොට සිවුරු කොටස් වෙන් කළ යුතු ය. සිවුරු බෙදීමට භික්ෂුන් වර්ග කළ යුත්තේ, වෙන වෙන ම බෙද දීමට අපහසු වන තරමට භික්ෂුන් වැඩි වුව හොත් ය. භික්ෂුන්

බොහෝ වෙන් නම්, දස නම බැගින් හෝ සතර නම පස් නම බැගින් හෝ හික්ෂුන් වර්ග කොට වර්ග ගණනට සිවුරු කොටස් වෙන් කොට කුසපාතනය කොට ඒවා බෙද දිය යුතු ය. ඒ ඒ වර්ගවල හික්ෂුන් විසින් නැවත ඒවා කුඩා කොටස් වලට බෙද කුසපාතනය කොට බෙද ගත යුතු ය. මේ සිවුරු බෙදගන්නා ක්‍රමය ය.

මතකවිවරදන කර්මය.

හික්ෂුවක් කලුරිය කළහොත් ඒ හික්ෂුව අයත් සියල්ල සහසතු වෙයි. "කලුරිය කළ හික්ෂුන් අයත් වස්තු ගෝලයන්ට අයිති ය" යනු මෙකල ගිහියන්ගේ දේපල අයිති වීමේ ක්‍රමය අනුව සාදගෙන තිබෙන විනය විරෝධී නීතියකි.

"හික්ඛුස්ස හික්ඛවෙ! කාලකතෙ සධසො සාමී පත්තව්වරෙ. අපි ච ගිලානුපට්ඨාකා බහුකාරා. අනුජානාමී හික්ඛවෙ! සධසෙන තිව්වරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දතුං. යං තත්ථ ලුහුගණ්ඨං ලුහුපරික්ඛාරං. තං සම්මුඛිගුතෙන සධසෙන භාජෙතුං. යං තත්ථ ගරුගණ්ඨං ගරුපරික්ඛාරං. තං ආගනානාගතස්ස වාතුද්දිසස්ස සධසස්ස අවිස්සප්පිකං අවෙහධිගිකං." මේ මහාවග්ගපාළියේ විවරක්ඛන්ධකයේ දැක්වෙන මෘත හික්ෂුන්ගේ පරිෂ්කාර පිළිබඳ විනය නීතිය ය.

උපස්ථායක හික්ෂුව විසින් කාලක්‍රියා කළ හික්ෂුවගේ පා-සිවුරු සච්ඡයා වෙත ගෙන ගොස්, "ඉත්ථන්තාමො හන්තෙ! හික්ඛු කාලකතො. ඉදං තස්ස තිව්වරඤ්ච පත්තො ච" යි සච්ඡයාට සැල කළ යුතු ය. ඒවා සච්ඡයාට අයත් වුව ද ගිලානෝපස්ථායක හික්ෂුවට සච්ඡයා විසින් දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා. (ඉත්ථ-නනාමො) හික්ඛු කාලකතො. ඉදං තස්ස තිව්වරඤ්ච පත්තො ච. යදි සධසස්ස පත්තකලලං. සධෙසා ඉමං තිව්වරඤ්ච පත්තඤ්ච ගිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. ඵසා ඤ්ඤති.

සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන! සධෙසා, (ඉත්ථනතාමො) භික්ඛු කාලකතො, ඉදං තස්ස තිච්චරකද ජනෙනා ව, සධෙසා ඉමං තිච්චරකද ජනකද භිලානුපට්ඨාකානං දෙනි. යස්සායසමතො ඛමති ඉමස්ස තිච්චරස්ස ව ජනතස්ස ව භිලානුපට්ඨාකානං දනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනතං සධෙසන තිච්චරකද ජනෙනා ව භිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සධස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මහ සාමණේර විචර දන
කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන! සධෙසා, (ඉත්ථනතාමො) සාමණේරො කාලකතො, ඉදං තස්ස විචරකද ජනෙනා ව, යදි සධස්ස ජනකලලං, සධෙසා ඉමං විචරකද ජනකද භිලානුපට්ඨාකානං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුඤ්ඤාන මෙ භනෙන! සධෙසා, (ඉත්ථනතාමො) සාමණේරො කාලකතො, ඉදං තස්ස විචරකද ජනෙනා ව, සධෙසා ඉමං විචරකද ජනකද භිලානුපට්ඨාකානං දෙනි. යස්සායසමතො ඛමති ඉමස්ස විචරස්ස ව ජනතස්ස ව භිලානුපට්ඨාකානං දනං, සො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනතං ඉදං සධෙසන විචරකද ජනෙනා ව භිලානුපට්ඨාකානං. ඛමති සධස්ස, තස්මා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

තිව්වරාවිජ්ජවාස සම්මුතිය.

කඨිනානිසංසය කෙළවර වීමෙන් පසු එක් රැයකදී තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසුවහොත් නිසඟි පවිති වේ. ඒ නිසා හික්ෂුව විසින් අධිෂ්ඨාන කර ගත් තුන් සිවුරු ඇත්තේ නම්, ඒවා යන යන තැනට ගෙන යා යුතු ය. යම් කිසි දුබල බවක් නිසා තුන් සිවුරු නො ගෙන යා හැකි හික්ෂුව විසින් 'තිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සම්මුතිය' ලබා ගත යුතු යි. එය ලැබූ හික්ෂුවට තුන් සිවුරෙන් වෙන් ව විසීමෙන් ඇවුත් නො වේ.

ගිලන් හික්ෂුව විසින් සඨිසයා වෙත එළඹ, සිවුරු ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැඳ උක්කුටිකව හිඳ සඨිසයාට වැඳ-ගෙන මේ වාක්‍යය කිය යුතු ය.

අහං හත්තෙ! ගිලානො, න සක්කොම් තිව්වරං ආදය පක්කම්තුං. සොහං හත්තෙ සධ්දං තිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං. යාවම්. දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකාති තිව්වරං ආදය පක්කම්තුං. සො සධ්දං තිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං යාවති. යදි සධ්දසස පනතකලලං, සධෙසා (නියෙසස) භික්ඛුනො තිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, අයං (නියෙසා) භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකාති තිව්වරං ආදය පක්කම්තුං. සො සධ්දං තිව්වරෙන අවිජ්ජවාස-සම්මුතිං යාවති. සධෙසා (නියෙසස) භික්ඛුනො තිව්වරෙන අවිජ්ජවාසසම්මුතිං දෙති. යසසායසමනො බමති (නියෙසස) භික්ඛුනො තිව්වරෙන අවිජ්ජවා-

සසම්මුතියා දනං, සො තුණහස්ස. යස්ස තකබමති,
සො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (නියසාසා) හිකඛුනො තිච්චරෙන
අච්චප්පවාසසම්මුති. බමති සධසසා, තසමා තුණහි,
ඵචමෙනං ධාරයාමී.

තචකම්ම සම්මුතිය.

යම්කිසි සැදැහැවතකු විසින් විහාරයක් හෙවත් ආවාසයක් කරන-කරවන කල්හි දයකයාට පහසුවීම සඳහා හික්ෂුන් විසින් ඵයට උපදෙස් දිය යුතු ය. ඵයට උපදෙස් දීම සැමට ම නො කළ හැකි බැවින් සඬිසයා විසින් ඒ ක්‍රියාවට සුදුසු හික්ෂුවක් තෝරා ඒ හික්ෂුවට 'තචකම්ම සම්මුතිය' දිය යුතු ය. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් විහාර කර්මාන්තය ඉක්මනින් අවසන් වන සැටියටත්, සුදුසු පරිදි එහි වැඩ කෙරෙන සැටියටත්, දයකයාටත්, කම්කරුවන්ටත් උපදෙස් දිය යුතු ය.

විශාඛා මහා උපාසිකාවන් පුච්චාරාම මහා විහාරය කරවීමේදී මුගලන් මහතෙරුන් වහන්සේ තච කර්ම සංවිධානය කළ සේක. එයින් අවුරුදු ගණනකින් මිස නිම කළ නොහෙන පුරවාරාම විහාර කර්මාන්තය තච මසකින් නිමාවට පැමිණියේ ය. (මෙකල විනය නො දත් ඇතැම් අතිපණ්ඩිතයෝ විහාර සෑදීම් පත්සල් සෑදීම් හික්ෂුන්ට අයත් වැඩ නො වේ යයි බොරු බණ කියමින් මහජනයා මුලා කෙරෙති.)

තච කර්ම සම්මුතිය දෙන

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසසා
පත්තකලලං සධෙසා (ඉත්ඵනනාමස්ස) ගහපතීනො
විහාරං. (ඉත්ඵනනාමස්ස) හිකඛුනො තචකම්මං
දදෙය්‍ය. ඵසා ඤදන්ති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, (ඉත්තනාමසා) ගහපතීනො විහාරං (ඉත්තනාමසා) හිකඛුනො නවකමමං දෙති. යසායසමනො ඛමති (ඉත්තනාමසා) ගහපතීනො විහාරං (ඉත්තනාමසා) හිකඛුනො නවකමමසා දනං. සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො හාසෙයා.

දිනෙනා සධෙසන (ඉත්තනාමසා) ගහපතීනො විහාරො (ඉත්තනාමසා) හිකඛුනො නවකමමං. ඛමති සධසසා, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී. සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය.

බොහෝ හික්ෂුන් පැමිණෙන, බොහෝ හික්ෂුන් වෙසෙන සහසතු විහාරවලට පැමිණෙන හික්ෂුන්ට සෙනසුන් ගැන්වීම හෙවත් සෙනසුන් නියම කර දීමට හික්ෂුවක් සච්ඡයා විසින් පත්කළ යුතු ය. ඒ හික්ෂුව විසින් හික්ෂුන් ගණන් කොට සෙනසුන් ගණන් කොට සුදුසු පරිදි ඒ ඒ සෙනසුන් වලට හික්ෂුන් පත් කළ යුතු ය.

සේනාසන ගාභාපක සම්මුතිය
දෙන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, යදි සධසසා පනතකලලං. සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං සෙනාසන-ගාභාපකං සමමනෙනයා, එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (තිසසං) හිකඛුං සෙනාසනගාභාපකං සමමනති. යසායසමනො, ඛමති (තිසසසා) හිකඛුනො සෙනාසනගාභාපකසා සම්මුති. සො තුණහසා. යසා නකඛමති, සො හාසෙයා. සමමනො සධෙසන

(ත්‍රියොසා) භික්ඛු සෙනාසනගාභාපකො. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය.

නිකර බෙහෝ භික්ඛුන් පැමිණෙන සඨසාරාමවලට සෙනසුන් පැනවීම කරන භික්ඛුවක් ද සධසයා විසින් පත් කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ භික්ඛුව විසින් විහාරයට පැමිණෙන භික්ඛුන්ට සුදුසු පරිදි සෙනසුන් පනවා දිය යුතු ය.

සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය

කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (ත්‍රියොසං) භික්ඛුං සෙනාසන-පඤ්ඤාපකං සමමනෙතය්‍ය. එසා ඤ්ඤති.

සුණාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, සධෙසා (ත්‍රියොසං) භික්ඛුං සෙනාසනපඤ්ඤාපකං සමමනනති. යස්සායසමනො ඛමති (ත්‍රියොසස්ස) භික්ඛුනො සෙනාසනපඤ්ඤාපකස්ස සමමුති, යො තුණ්හස්ස. යස්ස නකඛමති, යො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (ත්‍රියොසා) භික්ඛු සෙනා-සනපඤ්ඤාපකො, ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධාරයාමි.

මල්ලරාජ පුත්‍ර වූ දබ්බ රහතන් වහන්සේ සේනාසන පඤ්ඤාපක සම්මුතිය හා හත්තුද්දේසක සම්මුතිය ද ලැබ විසුහ. හත්තුද්දේසක සම්මුතිය.

බොහෝ භික්ඛුන් වෙසෙන සඨසාරාමවලට පැමිණ, දන් දෙනු කැමැත්තෙන් පස්තම-දසතම යනාදි වශයෙන් භික්ඛුන්ට

තම තමන්ගේ නිවෙස්වලට ආරාධනා කෙරෙහි. සඩ්දසාහට කරන ආරාධනා පිළිගෙන ඒවාට හික්ෂුන් නියම කර යැවීමට හික්ෂුවක් සඩ්දසා විසින් සම්මත කර ගත යුතු ය. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් ආරාධනා පිළිගෙන, ඉරටුවල හෝ පතුරුවල පත්වල හෝ දනයට යා යුතු තැන් සටහන් කොට, ඒ සියල්ල කලවම් කොට, ධීනිකාවේ පටන් හෝ ධීනිකාවක් නැති කල්හි මහ තෙරුන් වහන්සේගේ පටන් පිළිවෙළින් සලාක දිය යුතු ය. සලාක ලැබූ හික්ෂුන් විසින් තම තමන් ලැබූ සලාකවල සඳහන් වී ඇති තැන්වලට යා යුතු ය. මේ බත් උදෙසීමේ ක්‍රමය ය.

සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නියසං) භිකඛුං හතතු-දෙදසකං සමමනොයා. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නියසං) භිකඛුං හතතුදෙදසකං සමමනනති. යසායසමනො බමති (නියසසස) භිකඛුනො හතතුදෙදසකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස නකබමති, සො හාසෙයා.

සමමනො සධෙසන (නියෙසා) භිකඛු හතතු-දෙදසකො, බමති සධසසස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

යාගු භාජක සම්මුතිය කරන කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නියසං) භිකඛුං යාගුභාජකං සමමනොයා. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං යාගුභාජකං සමමනනති. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො යාගුභාජකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු යාගු-භාජකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එව මෙනං ධාරයාමී.

එල භාජක සම්මුතිය දෙන

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං එලභාජකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං එලභාජකං සමමනනති. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො එලභාජකසස සමමුති. සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු එල-භාජකො, ඛමති සධසසස, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

ඛජ්ජභාජක සම්මුතිය දෙන

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හතො! සධෙසා, යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං ඛජ්ජභාජකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤතති.

සුණාතු මෙ හනො! සධෙසා, සධෙසා (නියසං) හිකඛුං ඛජ්ජභාජකං සමමනනති. යසායායසමනො ඛමති (නියසායා) හිකඛුනො ඛජ්ජභාජකයා සමමුති. යො තුණහයා. යසා නකඛමති. යො භාසෙයා.

සමමනො සධෙසන (නියසා) හිකඛු ඛජ්ජභාජකො, ඛමති සධසසා, නසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමී.

අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය.

සියලු හික්ෂුන්ට බෙද දිය හැකි තරමට සධසයාගේ භාණ්ඩාගාරයට ප්‍රත්‍යය නො ලැබෙන කාලවලදී, ඒ ඒ හික්ෂුන්ට වුවමනා සුළු සුළු දේවල් දීමට හික්ෂුවක්හට 'අප්පමත්තක විස්සජ්ජක සම්මුතිය' දීමට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදල සේක. සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවට සධසයාගෙන් නො විමසා භාණ්ඩාගාරයෙන් සුළු සුළු දේවල් දීමට බලය තිබේ. ඒ හික්ෂුව විසින් සිවුරු මසා ගැනීමට ඉදිකටු ඉල්ලන හික්ෂුවකට ඉදිකටුවක් දිය යුතු ය. පිහියක් ඉල්ලන්නකට කුඩා පිහියක් දිය යුතු ය. දුර ගමනක් යන හික්ෂුවකට සෙරෙප්පු පෝඩුවක් දිය යුතු ය. ඉණ බඳනා පටියක් ඉල්ලන හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. අංසයෙහි එල්ලන පටියක් වුවමනා වූ හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. පෙරහන වුවමනා හික්ෂුවකට එය දිය යුතුය. ඩබරාවක් වුවමනා හික්ෂුවකට එය දිය යුතු ය. දික් ගැබ පිණිස ද, සරස් ගැබ පිණිස ද, මඩුලු අඩමඩුලු පිණිස ද, නුවාව පිණිස ද රෙදි ඉල්ලන්නා වූ හික්ෂුන්ට එය දිය යුතු ය. ගිනෙල්-මී පැණි ආදිය එක් වරකට වැළදීමට සැහෙන පමණ දිය යුතු ය.

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනො! සධෙසා, යදී සධසසා පත්තකලලං. සධෙසා (නියසං) හිකඛුං අප්පමනනකවියසජ්ජකං සමමනෙනයා. එසා ඤානති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං අපමනනකච්ඡසාජ්ජකං සමමනනති. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො අපමනනකච්ඡසාජ්ජකසස සමමුති. සො තුණහසස, යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු අපමනනකච්ඡසාජ්ජකො, ඛමති සධසසස, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

පත්තගාභාපක සම්මුතිය.

පත්තගාභාපක සම්මුති දෙකකි. ඉන් එකක් සධසයාට ලැබී ඇති පාත්‍ර බෙද දීම සඳහා කරන සම්මුතියකි. එය චූලවග්ගපාලියේ සේනාසනක්ඛන්ධකයෙහි දැක්වේ. අනික "යො පන භික්ඛු උනපඤ්ච ඛන්ධනෙන පත්තෙන අඤ්ඤං නවං පත්තං වෙතාපෙය්‍ය නිස්සග්ගියං පාවිත්තියං" යන සිකපදයේ හැටියට පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අනුන්ගෙන් අලුත් පාත්‍රයක් ඉල්ලා ගැනීමෙන් ඇවැතට පැමිණි භික්ඛුව විසින් සධසයා හට නිසදන ලද පාත්‍රය භික්ඛුන්ට ගැන්වීමට හෙවත් දීමට කරන සම්මුතියකි. එය පාරාජිකා පාලියේ වදුරා තිබේ. දෙකහිම කර්ම වාක්‍යවල වෙනසක් නැත්තේ ය.

කම්චාක්‍ය මෙසේ ය:-

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, යදි සධසසස පත්තකලුං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං පත්තගාභාපකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං පත්තගාභාපකං සමමනනති. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො පත්තගාභාපකසස

සමමුති. සො තුණහසා. යසා නකබමති, සො ගාසෙයා.

සමමනො සධෙසන (නියො) හිකබු පනත- ගාභාපකො, බමති සධසසා. තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

පස් තැනක් පිළියම් නො කළ පාත්‍රයක් ඇතිව සිට අලුත් පාත්‍රය ඉල්ලා ගත් හික්ෂුව විසින් සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කටිකව හිඳ, ඇදිලි බැඳ:

"අයං මෙ ගත්තෙ! පත්තො උාන පඤ්චබන්ධනෙන පත්තෙන චෙනාපිනො නිස්සග්ගියො. ඉමා'හං සධසස්ස නිස්සජාමි" යි පාත්‍රය සධසයාට නිස්සර්ජනය කොට ඇවැත දෙසා ගත යුතු ය. මේ කමියට සධසයා රැස්විය යුත්තේ පාත්‍රය ද ඇතිව ය. නිස්සර්ජනය කළ පාත්‍රය හික්ෂුන්ට ගැන්වීමට ඉහත කී කර්ම වාක්‍යයෙන් හික්ෂුවක් සම්මත කළ යුතු ය. සම්මුතිය ලැබූ හික්ෂුව ඒ පාත්‍රය ගෙන එහි ඇති ගුණ කියා සධසස්ඵවිරයන් වහන්සේට එය පිළිගැන්විය යුතු ය. ඒ පාත්‍රය තමන්ගේ පාත්‍රයට වඩා හොඳ නම්, සධසස්ඵවිරයන් වහන්සේ ඒ පාත්‍රය පිළිගෙන උන්වහන්සේගේ පාත්‍රය සම්මුතිය ලත් හික්ෂුවට දිය යුතු ය. පාත්‍රයේ පළමු අයිතිකාර හික්ෂුව කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් එය නො පිළිගතහොත් සධසස්ඵවිරයන්ට දුකුළා ඇවැත් වේ. පාත්‍රය තරක නිසා නො පිළිගත්තාට ඇවැත් නො වේ. සධසස්ඵවිරයන් ඒ පාත්‍රය පිළිගතහොත් සධසස්ඵවිරයන්ගේ ඒ පාත්‍රය දෙවන තෙරුන් වහන්සේට පිළිගැන්විය යුතු ය. මෙසේ සියලු ම හික්ෂුන්ට පාත්‍රය දී අන්තිමට ඉතිරිවන සියල්ලටම ලාමක පාත්‍රය, පාත්‍ර විඤාපනය කළ හික්ෂුවට දියයුතු ය.

රූපියජඩ්ඪක සම්මුතිය.

සුණාතු මෙ ගතො! සධෙසා, යදි සධසසා පනතලො, සධෙසා (නියො) හිකබුං රූපියජඩ්ඪකං සමමනෙයා. එසා ඤනති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං රුපියජඩ්ඪකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො රුපියජඩ්ඪකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු රුපියජඩ්ඪකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය.

සඩ්ඪසාට ලැබෙන වැසි සඵ සුදුසු පරිදි බෙදා දීම ද කළ යුතු බැවින් කථාගතයන් වහන්සේ සාටිය ගාභාපක සම්මුතිය අනුදැන වදාළ-සේක.

කමී වාක්‍යය මෙසේය:-

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, යදී සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං සාටිය-ගාභාපකං සමමනෙනය්‍ය. එසා ඤදනති.

සුණාතු මෙ හතෙත! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං සාටියගාභාපකං සමමනනති. යසසායසමනො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො සාටියගාභාපකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු සාටිය-ගාභාපකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමී.

ආරාමික ජේසක සම්මුතිය.

ආරාමිකයෝ නම් හික්ෂුන්ට උපකාරය පිණිස සච්ඡාරාමයේ වෙසෙන ගිහියෝ ය. ඔවුන් ඒ ඒ කටයුතුවල යොදවන්නකු නැති කල්හි ඔවුහු කටයුතු නො කරති. කරන්නාහු සුදුසු පරිදි නො කරති. එබැවින් ආරාමික ජේසකයකු සම්මත කිරීමට තථාගතයන් වහන්සේ අනුදැන වදළ-සේක. ආරාමික ජේසකයාය යනු ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවලට යොදවන තැනැත්තා ය. ආරාමික ජේසක සම්මුතිය ලත් හික්ෂුව විසින් ආරාමිකයන් ඒ ඒ වැඩවල යෙදවිය යුතු ය.

කමී වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (නිය්සං) භික්ඛුං ආරාමිකපෙසකං සමමනෙතය්‍ය, එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, සධෙසා (නිය්සං) භික්ඛුං ආරාමිකපෙසකං සමමනති. යස්සායසමනො ඛමති (නිය්සස්ස) භික්ඛුනො ආරාමිකපෙසකස්ස සමමුති. යො තුණ්හස්ස, යස්ස නකඛමති යො භාසෙය්‍ය.

සමමනො සධෙසන (නිය්සො) භික්ඛු ආරාමික-පෙසකො. ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හී. එවමෙනං ධාරයාමී.

සාමණේර ජේසක සම්මුතිය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා (නිය්සං) භික්ඛුං සාමණේර-පෙසකං සමමනෙතය්‍ය, එසා ඤත්ති.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා, සධෙසා (නිසසං) භික්ඛුං සාමණේරපෙසකං සමමනනි. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භික්ඛුනො සාමණේරපෙසකසස සමමුති, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතො සධෙසන (නිසෙසා) භික්ඛු සාමණේරපෙසකො. ඛමති සධසසස, නසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

දණ්ඩ සම්මුතිය.

සැරයටියක් නො මැතිව ඇවිදින්නට නුපුළුවන් හික්ෂුන් විසින් සැරයටිය පාවිච්චි කිරීමට දණ්ඩ සම්මුතිය ලබා ගත යුතු ය. එය ලබනු කැමති හික්ෂුව විසින් සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා, වැඩි මහලු හික්ෂුන්ගේ පා වැද, උක්කුටිකයෙන් හිඳ, ඇදිලි බැඳ:

අහං භත්තෙ! ගිලානො, න සක්කොමි චිනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං. සො'හං භත්තෙ සධසං දණ්ඩසම්මුතිං යාවාමි. දුතියමිපි -පෙ- තතියමිපි -පෙ-

යන වාක්‍යය කියා සධසයාගෙන් දණ්ඩ සම්මුතිය අයැදිය යුතු ය.

දණ්ඩ සම්මුතිය දෙන කම් වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ භතො! සධෙසා, අයං (නිසෙසා) භික්ඛු ගිලානො න සකෙකාති චිනා දණ්ඩෙන ආහිණ්ඩිතුං, සො සධසං දණ්ඩසම්මුතිං යාවති. යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (නිසසසස) භික්ඛුනො දණ්ඩසම්මුතිං දදෙය්‍ය. එසා ඤාතති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියොසා) භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකාති චිතා දණෙධන ආභිණධිතුං, සො සධසං දණෙධසමමුතිං යාවති. සධෙසා (නියොසො) භික්ඛුනො දණෙධසමමුතිං දෙනි. යසොයසමනො ඛමති (නියොසො) භික්ඛුනො දණෙධසමමුතියා දනං. සො තුණහසො. යසො නකඛමති, සො හාසෙයො.

දිනතා සධෙසන (නියොසො) භික්ඛුනො දණෙධසමමුති. ඛමති සධසො, තසමා තුණහී. එවමෙනං ධාරයාමි.

සික්කා සම්මුතිය.

සහල්ලක ලා එල්ලා ගෙන මීස පාත්‍රය ගෙන යාම අපහසු දුබල ගිලන් මහණුන්ට සික්කා සම්මුතිය දෙනු ලැබේ. එය ලබනු කැමති භික්ෂුව සධසයා වෙත එළඹ, සිවුර ඒකාංස කොට පෙරවා වැඩිමහලු භික්ෂුන්ගේ පා වැද උක්කුටිකව හිඳ මේ වාක්‍යයෙන් සික්කා සම්මුතිය සධසයාගෙන් ඉල්ලිය යුතු ය.

අහං හන්තෙ ගිලානො, න සක්කොමි චිතා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො'හං හන්තෙ සධසං සික්කා සම්මුතිං යාවාමි. දුතියමපි -පෙ- තතියමපි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, අයං (නියොසා) භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකාති චිතා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං, සො සධසං සික්කාසමමුතිං යාවති. යදි සධසො පත්තකලලං, සධෙසා (නියොසො) භික්ඛුනො සික්කාසමමුතිං දදෙයො. එසා ඤදන්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භවතෙ! සධෙසා, අයං (නිසසා)
 භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකානි විනා සිකකාය පනතං
 පරිහරිතුං, සො සධසං සිකකාසමමුතිං යාවති.
 සධෙසා (නිසසාසා) භික්ඛුනො සිකකාසමමුතිං
 දෙති. යසායසමනො ඛමති (නිසසාසා) භික්ඛුනො
 සිකකාසමමුතියා දනං. සො තුණහසා. යසා
 නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනා සධෙසන (නිසසාසා) භික්ඛුනො
 සිකකාසමමුති. ඛමති සධසසා. නසමා තුණහි. එව-
 මෙනං ධාරයාමි.

දණ්ඩසික්කා සමමුතිය
 ඉල්ලීමේ වාක්‍යය.

අහං භත්තෙ ගිලානො, න සක්කොමි විනා දණ්ඩෙන
 ආභිණ්ඩිතුං, න සක්කොමි විනා සික්කාය පත්තං පරිහරිතුං,
 සො'හං භත්තෙ සධසං දණ්ඩසික්කාසමමුතිං යාවාමි. දුතියමපි
 -පෙ- තතියමපි -පෙ-

කර්ම වාක්‍යය.

සුඤ්ඤානං මෙ භවතෙ! සධෙසා, අයං (නිසසා)
 භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකානි විනා දණ්ඩෙන
 ආභිණ්ඩිතුං, න සකෙකානි විනා සිකකාය පනතං
 පරිහරිතුං, සො සධසං දණ්ඩසික්කා සමමුතිං යාවති.
 යදි සධසසා පනතකලලං, සධෙසා (නිසසාසා)
 භික්ඛුනො දණ්ඩසික්කාසමමුතිං දදෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුඤ්ඤානං මෙ භවතෙ! සධෙසා, අයං (නිසසා)
 භික්ඛු ගිලානො, න සකෙකානි විනා දණ්ඩෙන

ආභිණ්ඩිතං, න සකෙකානි විනා සිකකාය පනතං පරිහරිතං. සො සධසං දණ්ඩසිකකාසමමුතිං යාචති. සධෙසා (නිසසසස) භිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුතිං දෙති. යසසායසමතො ඛමති (නිසසසස) භිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුතියා දතං, සො තුණහසස. යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (නිසසසස) භිකඛුනො දණ්ඩසිකකාසමමුති. ඛමති සධසසස, නසමා තුණභි. එවමෙතං ධාරයාමි.

උම්මත්තක සම්මුතිය.

සධස කර්මයක් කළ හැකි වීමට සීමාව තුළ වෙසෙන සියලු භික්ෂුන් එකතුව පැමිණිය යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි භික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. බුද්ධකාලයෙහි උමතුච විසු ගඟ්ග නම් භික්ෂුව සධස කර්මයට පැමිණෙන්නට සිතනහොත් පැමිණෙයි. නො සිතනහොත් නො පැමිණෙයි. එය සධසයාට කරදරයක් විය. උමතු භික්ෂුන් නිසා සධසයාට වන කරදරය හැකි වීම පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ උමතු භික්ෂුන්ට "උම්මත්තක සම්මුතිදනය" අනුදැන වදළ සේක.

කථම වාක්‍යය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, (ගගෙගා) භිකඛු උම්මත්තකො, සරති' පි උපොසථං න'පි සරති, සරති'පි සධසකමමං න'පි සරති ආගච්ඡති'පි උපොසථං න'පි ආගච්ඡති, ආගච්ඡති'පි සධසකමමං න'පි ආගච්ඡති. යදි සධසසස පනතකලලං, සධෙසා (ගගෙගසස) භිකඛුනො උම්මත්තකසස උම්මත්තකසමමුතිං දදෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා (ගගෙගා)

භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. සධෙසා සහ වා (ගගෙහන) චීනා වා (ගගෙහන) උපොසථං කරෙය්‍ය. සධ්‍යකමමං කරෙය්‍ය. එසා කදන්ති.

සුණාතු මෙ භනෙත! සධෙසා, (ගගෙහා) භික්ඛු උමමන්තකො සරති'පි උපොසථං න' පි සරති සරති'පි සධ්‍යකමමං න'පි සරති, ආගවජ්ඣි'පි උපොසථං න'පි. ආගවජ්ඣි. ආගවජ්ඣි 'පි සධ්‍යකමමං න'පි ආගවජ්ඣි, සධෙසා (ගගහසස) භික්ඛුනො උමමන්තකසස උමමන්තක සමමුතිං දෙති. සරෙය්‍ය වා (ගගෙහා) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. සධෙසා සහ වා (ගගෙහන) චීනා වා (ගගෙහන) උපොසථං කරීසසති. සධ්‍යකමමං කරීසසති. යසසායසමතො ඛමති (ගගහසස) භික්ඛුනො උමමන්තකසස උමමන්තකසමමුතියා දනං. සරෙය්‍ය වා (ගගෙහා) භික්ඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය. සරෙය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා සරෙය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. ආගවෙජ්‍ය්‍ය වා සධ්‍යකමමං න වා ආගවෙජ්‍ය්‍ය. සධෙසා සහ වා (ගගෙහන) චීනා වා (ගගෙහන) උපොසථං කරීසසති. සධ්‍යකමමං කරීසසති. සො තුණ්හසස. යසස නකඛමති, සො හාසෙය්‍ය.

දිනනා සධෙසන (ගඟගසස) හි කඛුනො උමන්තකස්ස උමන්තක සමුත්ති, සරෙය්‍ය වා (ගඟො) හි කඛු උපොසථං න වා සරෙය්‍ය, සරෙය්‍ය වා සධසකමමං න වා සරෙය්‍ය, ආගචෙජය්‍ය වා උපොසථං න වා ආගචෙජය්‍ය, ආගචෙජය්‍ය වා සධසකමමං න වා ආගචෙජය්‍ය, සධෙසා සහ වා (ගඟොන) විනා වා (ගඟොන) උපොසථං කර්‍ය්‍යති, සධසකමමං කර්‍ය්‍යති, ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණ්හි. එවමෙනං ධරයාමී.

මෙසේ උම්මත්තක හික්ඛුචට උම්මත්තක සම්මුතිය දුන් පසු ඒ හික්ඛුච සහ මැද සිටියත් සධසයාගෙන් බැහැර සීමාවේ සිටියත් එයින් කරන විනය කර්මයට හානියක් නො වේ.

සීමා බන්ධන විනය කමිස

සීමා බන්ධනය විනයානුකූලව නො කැරුනහොත් එහි කැරෙන විනයකර්ම එකකුදු නො හරියන බැවින් සීමා බන්ධනය ඉතා පරෙස්සමෙන්, ඉතා සැලකිල්ලෙන්, ඉතා පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු විනය කර්මයෙකි. එය පිරිසිදු ලෙස කළ හැකි වීම පිණිස සීමා විපත්ති එකොළොස හා ත්‍රිවිධ සීමා සම්පත්තිය ද දත යුතු ය.

"අති බුද්දකා, අති මහතී, බණ්ඩනිමිත්තා, ජායානිමිත්තා, අතිමිත්තා, බහි සීමෙ ධීතසම්මතා, නදියා සම්මතා, සමුද්දෙ සම්මතා, ජාතස්සරෙ සම්මතා, සීමාය සීමං සම්භිත්තන්තෙත සම්මතා, සීමාය සීමං අප්ඤ්ඤාත්ථරන්තෙත සම්මතානි ඉමෙහි එකාදසහි ආකාරෙති සීමතො කම්මානි විපජ්ජන්ති"

මෙසේ වදුරා ඇති බැවින් ඉතා කුඩා සීමාවය, ඉතා මහත් සීමාවය, කඩවූ නිමිති ඇති සීමාවය, ජායානිමිත්තෙන් සම්මත සීමාවය, නිමිති නො කියා සම්මත සීමාව ය, සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය, නදියෙහි සම්මත සීමාවය, සමුද්‍රයෙහි සම්මත සීමාව ය, විලෙහි සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් හා මිශ්‍රකොට සම්මත සීමාවය, පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත සීමාවය, යන සීමා එකොළොස විපත්ති සීමාවෝය. ඒ සීමාවන්හි කරන විනය කර්මයෝ සිද්ධියට නො පැමිණෙති.

(1) ඉතා කුඩා සීමාව නම්, හික්ෂුන් විසිඑක් නමකට හිඳ විනයකර්මයක් කිරීමට ඉඩ නැත්තා වූ සීමාව ය.

(2) ඉතා මහත් සීමාව නම්, දිගින් පුළුලින් තුන් යොදුනකට වඩා මදකුදු මහත් වන සීමාව ය.

(3) බණ්ඩනිමිත්ත සීමාව නම්, නිමිත්තෙන් නිමිත්ත ගටා නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාවය. නිමිති නම් සීමාවක මායිම් සලකුණු ය. සීමාවක් සම්මත කරන කල්හි විනයධරයා විසින් එක් තැනකින් පටන් ගෙන "පුරත්ථීමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?" යනාදීන් නිමිති විචාරමින් එයට පිළිතුරු ලද කල්හි "එසො පාසාණො නිමිත්තං" යනාදීන් පිළිවෙලින් නිමිති කිය යුතු ය. එසේ කීමේදී අවසාන නිමිත්ත කියා නැවත එය පළමු කී නිමිත්ත හා සම්බන්ධ වනු පිණිස පළමු කීර්තනය කළ නිමිත්ත නැවත ද කීර්තනය කළ යුතු ය. එසේ නො කොට අවසාන නිමිත්ත කීර්තනයෙන් නවත්වා සම්මත කළ සීමාව, කඩවූ නිමිති ඇති සීමාවක් වේ. එය අසීමාවෙකි. තවද නිමිත්තට නුසුදුසු දෙයක් නිමිත්ත වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ද බණ්ඩ නිමිත්ත සීමා නම් වේ.

(4) ඡායානිමිත්ත සීමාවය යනු වෘක්ෂ පච්ඡාදි යම් කිසිවක ඡායා නිමිති වශයෙන් ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(5) අනිමිත්ත සීමාවය යනු නිමිති තබන ලදුයේ ඒ නමුත් නිමිත්ත කීර්තනය නො කොට සම්මත කළ සීමාව ය.

(6) සීමාවෙන් පිටත සිට සම්මත කළ සීමාවය යනු නිමිත්ත කීර්තනය කොට නිමිතිවලින් පිට සිට ගෙන සම්මත කළ සීමාව ය.

(7.8.9) "සබ්බා භික්ඛවෙ තදි අසීමා. සබ්බො සමුද්දෙ අසීමො. සබ්බො ජාතස්සරො අසීමො" යි වදරා ඇති බැවින් ගඬිගාවෙහි හෝ මුහුදෙහි හෝ විලෙහි හෝ සම්මත කරන සීමාවෝ සීමා නො වෙති.

(10) කලින් සම්මත කළ සීමාවකින් සුළු කොටසක් හසුකොට සම්මත කළ සීමාව ද අසීමාවෙකි.

(11) කලින් සම්මත කළ සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ සීමාවකින් සතර නමකට වාච්චිය හැකි තරමේ කොටසක් හෝ

අසුකොට සම්මත කළ සීමාව පුරාණ සීමාවක් යට කොට සම්මත කළ සීමාව ය. එද අසීමාවෙකි.

ත්‍රිවිධ සම්පත්තිය යනු, 'නිමිත්ත සම්පත්තියය. පරිස සම්පත්තියය, කම්මවාටා සම්පත්තියය' යන මේ තුනයි.

නිමිත්ත යනු සම්මත කරන භූමියේ මායිම් සලකුණු ය. "පයමං නිමිත්තා කිත්තෙතඛවා, පබ්බතනිමිත්තං, පාසාණනිමිත්තං වතනිමිත්තං රුක්ඛනිමිත්තං මග්ග නිමිත්තං චම්මිකනිමිත්තං තදිනිමිත්තං උදකනිමිත්තං" යි වදල බැවින් සීමාවකට නිමිති වශයෙන් ගතයුතු වස්තු අටෙකි. එනම් පච්ඡයය, ගලය, වනයය, වෘක්ෂයය, මාර්ගයය, තුඹසය, ගඟය, ජලයය යන මේ අටයි.

පබ්බත නිමිත්ත

පස් කන්දය, ගල් කන්දය, පස් ගල් කලවම් කන්දය යි පච්ඡ තුන් වර්ගයෙකි. උස්ව පිහිටියේ ඇතකුගේ ප්‍රමාණයට කුඩා නම්, එය පච්ඡ සඬබ්‍රාවට නො ගැනේ. වැලි කඳු ද පච්ඡ සඬබ්‍රාවට නො ගැනේ. එබැවින් ඇතකු පමණට උස් නො වන කඳු හා වැලි කඳු සීමා නිමිති වශයෙන් නො ගනු ලැබේ. සතර පැත්තේ පච්ඡ සතරක් ඇති තැන ඒවා නිමිත්ත වශයෙන් කියා සීමා සම්මුතිය කළ හැකි ය. පච්ඡ තුනක් ඇති කල්හි නිමිති තුනෙන් ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. නිමිති එකකින් හෝ දෙකකින් සීමා බන්ධනය නො කළ හැකි ය. පච්ඡයේ කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කොට බන්ධනය කරනහොත් පච්ඡය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නොකොට එහි පිහිටි ගසක් හෝ ගලක් හෝ තුඹසක් හෝ සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. නිමිත්ත සෑම කල්හි ම සීමා භූමියෙන් පිටත තිබිය යුතු ය. ඒකාබද්ධ පච්ඡ දෙකක් එක් නිමිත්තක් වශයෙන් මිස නිමිති දෙකක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. වක්‍රපච්ඡයක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ ද එය එක් දිසාවකට පමණක් නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුතු ය. පච්ඡය ඇතක් අනික් පැතිවලට අනික් දෙයක් නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. සම්පූර්ණ පච්ඡය සීමා භූමියට ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කරනහොත් ඉන් පිටත පිහිටි ගස් ගල් ආදිය නිමිති කර ගත යුතු ය.

පාෂාණ නිමිත්ත.

කවර ජාතියකට වුවද අයත් ගලක් සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. යබොර ද පාෂාණ සඳිබ්‍යාවට යේ. එබැවින් එය සීමා නිමිත්තට යෝග්‍යය. ඇතකු පමණට හෝ එයට වඩා හෝ මහත් ගල පවීත නිමිත්ත වශයෙන් මිස පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ යුත්තේ ඇතකුට කුඩා ගල් ය. කුඩා ගල් කැට රාශියක් හෝ ගඩොල් කැටයක් හෝ පාෂාණ නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතු ය. "බන්තිංස පල ගුළපිණ්ඩ පර්මාණො වට්ටති. න තතො බුද්දකතරො" යනුවෙන් දෙතිස් පලමක් බර සකුරු පිඩක් පමණ ඇති ගලට කුඩා ගලක් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතු බව විනය අටුවාවේ දක්වා තිබේ.

මේ රටේ වෛද්‍යව්‍යවහාරයේ සැටියට මදටිය විස්සක් කලදෙකි. කලං දෙළොසක් පලමෙකි. ඒ මිම්මේ සැටියට පලම් දෙතිස් රාත්තල් පසකුත් තුන් කාලක් පමණ වේ. මගධ දේශයේ භාවිත කරන මිම්ම ලෝකව්‍යවහාර මිම්මෙන් දෙගුණයක් ඇති බව ද දෙතිස් පලම මගධ මිම්මෙන් ගත යුතු බව ද කියති. නා නා මිනුම් ක්‍රම ඇති බැවින් අටුවාවෙහි දැක්වෙන පලම අවිනිශ්චිතය. එහෙත් එතරම් විශාල සකුරු පිඩු ඇතිවිය නො හෙන බැවින් අධි දෙකතුන පමණ ඇති දැනට සීමා නිමිති වශයෙන් ගන්නා ගල් කණු සීමා නිමිත්තට ප්‍රමාණ නො වෙතැයි නො කිය හැකි ය.

බුරුමයේ විනය ගරුක තෙරුන් වහන්සේලා නිමිති වශයෙන් ගල් කණු සිටවා සීමා බන්ධනය නො කෙරෙති. වළවල් සාරා ජලය පුරවා උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කෙරෙති. තුන් දැන ගැනීම සඳහා ගල් කණු පසුව ඒ තුන්වල පිහිටවති. ගල්තලාව කොපමණ මහත් වුව ද පාෂාණ නිමිත්ත ලෙස ගත හැකි ය. ඉදින් මහ ගල්තලාවකින් කොටසක් සීමා භූමියට ඇතුළු කරනු කැමැත්තේ නම් ගල්තලාව සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගෙන එය මතුයෙහි ඇති අනිකක් සීමා නිමිත්ත කර ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාවක් සීමා භූමියෙන් දෙතුන් පැත්තක පිහිටියේ නම් එය එක් පැත්තක නිමිත්ත වශයෙන් පමණක් ගත යුතු ය. එකම ගල්තලාව නිමිති

දෙක තුනක් වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. අනික් පැති වලට නිමිති වශයෙන් අනික් දෙයක් ගත යුතු ය.

වන නිමිත්ත.

ඇතුළත හරය නැති තල් පොල් කිතුල් ආදී ගස් වලින් සැදුණු විනය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගත යුත්තේ ඇතුළත හරය ඇති ගස් වලින්ම සැදුණා වූ හෝ ඇතුළත හරය ඇති ගසින් මිශ්‍ර වූ හෝ විනය ය. විනයක් වීමට යටත් පිරිසෙයින් ගස් සතරක් පහක්වත් තිබිය යුතු ය. ගස් දෙක තුනක්, වන නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා විනය කොතෙක් මහත් වුව ද මහත් වීමෙන් දෝෂයක් නැත්තේ ය. වන මැද සීමා බන්ධනයක් කරන හොත් විනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. විනයෙන් කොටසක් ඇතුළු කොට සීමා බන්ධනය කිරීමේදී ද විනය නිමිත්තක් වශයෙන් නො සැලකිය යුතු ය. සීමා භූමිය තුළ විනයක් නැතිව ඒ භූමිය වටා විනය පිහිටා ඇති තැනක සීමා බන්ධනය කිරීමේදී වටා පිහිටි විනය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කළ හැකි ය.

රුක්ඛ නිමිත්ත.

වෘක්ෂ නිමිත්ත වශයෙන් ගන්නා ගස ද ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් ගසක් විය යුතු ය. හුණු-බට-පොල්-පුවක් ආදී හරය පිට පිහිටි ගස් සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. ඇතුළත හරය ඇති ගස් වර්ගයකට අයත් නම්, උසින් අටභුලක් පමණ වූ ද, මහතින් පන්තිදක් පමණ වූ ද, ජීවමාන ගස සීමා නිමිත්තට සුදුසු ය. මහත් වූයේ ද මළ ගස නුසුදුසු ය. බිම පිහිටි ගස මිස භාජනයක පිහිටි ගස සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. භාජනයක රෝපිත ගසක් සීමා නිමිත්ත කරනු කැමැත්තේ නම්, එය බිම පිහිටවා ගත යුතු ය. එකෙණෙහි ම රෝපනය කළ ජීවත්වීම ගැන විශ්වාසය නොතැබිය හැකි ගස ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතු ය. අතුවලින් මුල් බැස විශාල ප්‍රදේශයක පැතිර පවත්නා නුග ගස් ඇත්තේ ය. එබඳු ගස එක් තැනකට මිස දෙතුන්

පලකට නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය නො කළ යුතු ය. නොයෙක් තැන් වලට මුල් බැස ඇතත් ගස එකක් ම වන බැවිනි.

මග්ග නිමිත්ත.

වතු කුඹුරු වැව් පොකුණු ආදියට යන කෙටි පාරවල් සීමා නිමිත්තට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිති වශයෙන් ගත යුත්තේ යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන දීර්ඝ මාර්ගය ය. යම් කිසි පිය මහක් රිය මගින් පටන් ගෙන නැවත ඒ රිය මගට ම වැටී කෙළවර වේ නම්, ඒ මහ ද සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් නො ගත යුතු ය. දීර්ඝ මාර්ගයක් වුව ද මගීන් විසින් හැර දමන ලද්දක් වේ නම්, එද සීමා නිමිත්තකට නුසුදුසු ය. සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ මගීන්ගේ ගමන් කිරීම ද ඇති යටත් පිරිසෙයින් ගම් දෙක තුනක්වත් විනිවිද යන මාර්ගය ය. වෙන් වශයෙන් පටන් ගැනීම ඇති දෙමහක් යම් කිසි තැනක දී එක් වී ඇති නම්, ඉන් එකක් මිස දෙක ම සීමා නිමිති නො කළ යුතු ය. සීමා නිමිති එකිනෙක වෙන්ව තිබිය යුතු ය.

ටම්මික නිමිත්ත.

එදින ම බදිනා ලද අටභුලක් උස ඇති ගව අහක් පමණ මහත් වූ තුඹස ද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීම සුදුසු ය. එයට ද කුඩා තුඹසක් සීමා නිමිත්තක් වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නො වේ. කන්දක් පමණ මහත් වූයේ ද තුඹස සීමා නිමිත්තට සුදුසු වේ. සීමා භූමිය වටා ඒකාබද්ධව පිහිටි තුඹසක් වේ නම්, එය එක් දිශාවකට නිමිත්ත වශයෙන් ම කීර්තනය කළ යුතු ය.

තදි නිමිත්ත.

වස්සාන සෘතුවෙහි දස දිනකට පසළොස් දිනකට වර බැගින් වමිච්ච පවත්නා කල්හි, යමක වමිච්ච නැවතුණු කෙණෙහි ම වතුර ගලා යාමද නවතින්නේ නම්, එය නදී සඬ්ඛ්ඛාවට නො පැමිණේ. යමක කියන ලද පරිදි වමිච්ච පවත්නා කාලයේ වස්සාන සෘතුවෙහි නො නැවතී ජලය ගලා යාම සිදු වේ නම්, විනයෙහි නියමිත පරිදි තුන් මඩුලු වසා හැදි හික්ෂුණිය තොටින් හෝ නො තොටින් හෝ ගහට බැස එතර වන කල්හි ඇගේ අඳනය තෙමෙන පමණට ජලය

ඇත්තේ නම්, ඒ නදිය සීමා නිමිත්තට හා අනිකුත් විනය කර්මවලට ද සුදුසු නදිය වේ. නියං කාලවලදී වතුර ගලා යාම නැවතී ඇත්තේ ද නදිය අනදියක් නො වේ. එකල්හි ද එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු ය.

මිනිසුන් විසින් අමුණු බැඳීමෙන් කුඩා නදියක වතුර ගලායාම නැවතී ගියේ නම්, ඉන් පසු එය නදී නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසු නො වේ. ආවරණය ඉක්මවා වතුර ගලා යේ නම් නදී නිමිත්තට සුදුසු ය. නදී නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනයට සුදුසු වන්නේ ගලා යන ජලය ය. නැවතී ඇති ජලය සීමා නිමිත්ත වශයෙන් කීර්තනය කරතහොත් කළ යුත්තේ උදක නිමිත්ත වශයෙනි. සීමාභූමිය වටා ගලායන ගඟ එක් දිශාවකට මිස දිශා දෙක තුනකට නිමිත්ත වශයෙන් නො ගත යුතුය. සීමා භූමිය වටා පිහිටි එකිනෙකට සම්බන්ධයක් නැති ගඬිගා ඇත්තේ නම් ඒවා ඒ ඒ දිශාවේ නිමිති වශයෙන් ගත හැකි ය. මහා ගඬිගාවකින් වතුර ගැනීම පිණිස කැපු ඇල නිතර වතුර ගලා යන්නක් වුව ද සීමා නිමිත්තට සුදුසු නො වේ. මිනිසුන් කැණූ ඒ ජලමගෙහි පසුව බොහෝ ගඟදිය ගලා යාමෙන් මහත් වී ඔරුපාරු යන කිඹුලුන් වෙසෙන ගඟක් වී නම්, එකල්හි එය ද නදීනිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ. නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු නදියේ දිග පුළුල් ප්‍රමාණයක් දක්වා නැත.

උදක නිමිත්ත.

පොළොවෙහි කොකුනක හෝ රැස්ව ඇති ගලා නො යන ජලය උදක නිමිත්තට සුදුසු ය. එහි ප්‍රමාණ නියමයක් නැත. උෟරන් බල්ලන් කැණූ වළක හෝ ක්‍රීඩා පිණිස ළමයින් කැණූ වළක හෝ රැස්වී ඇති ජලය උදක නිමිත්ත වශයෙන් ගැනීමට සුදුසු වේ. එකෙණෙහි ම වළ කැණ පුරවන ලද ජලය වුවද කම් වාක්‍යය කියා අවසන් වන තුරු පවත්නේ නම් එයද සීමා නිමිත්ත වශයෙන් ගැනුමට සුදුසු ය. එබඳු පුළු ජලයක් නිමිත්ත කොට සීමා බන්ධනය කළ කල්හි පසු කාලයේදී සීමා භූමිය හැදින ගත හැකිවීමට නිමිත්ත කරගත් ජලය පිහිටි තැන්වල ගල්-ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. අන්‍ය ස්ථිර සලකුණක් හෝ පිහිට විය යුතු ය.

සීමා සම්මුතිය සච්ඡ කරම කිරීම සඳහා ය. ඉඩම්වල අයිතිය පිළිබඳ කරුණක් නො වන බැවින් ඒ තැන්වල ගල් කණු පිහිටවීමෙන් හික්ෂුන්ට ද වරදක් නො වේ. සීමා සම්මුතියේදී ඉඩම් අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නැත. කවුරුන් අයත් බිමක වුව ද සීමා බන්ධනය කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය නිසා ඒ භූමිය සහසතු වන්නේ නොවේ.

සීමාබන්ධන විනයකර්මය කළ හැකි වීමට සතර නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් එක්රැස් විය යුතු ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළය. එබැවින් සීමා බන්ධනයක් කරන කල්හි ඒ ගම තුළ බද්ධසීමාවලට නො පිවිස ඉන්නා සියලු හික්ෂුන් ඒ සභානයට පමුණුවා ගත යුතු ය. පමුණුවා ගත නොහෙන හික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගත යුතු ය. එසේ කිරීමෙන් සීමාබන්ධනය පරිස සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ. සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ ඡන්දය නො දී, එතැනට නො පැමිණ, එක හික්ෂුවකුදු වූයේ නම්, පරිසවිපත්තිය නිසා සීමාබන්ධනය සිදු නො වේ.

සමහර ගම්වල විනයෙහි අවිසාරදයන් විසින් නුසුදුසු පරිදි බන්ධනය කළ විපත්ති සීමා ද තිබිය හැකි ය. එබඳු සීමා අසීමා බැවින් සීමා බන්ධනය කරන ගම තුළ එබඳු අසීමාවක ඡන්දය නුදුන් හික්ෂුවක් වී නම් එයින් නව සීමාව ද අසීමාවක් වේ. කලින් තිබෙන සීමා වල තත්ත්වය නො දත හැකි බැවින් යම් කිසි ගමක සීමාවක් බඳින කල්හි එගම වෙසෙන සියලුම හික්ෂුන් එතැනට පමුණුවාගෙන සැක සහිත හික්ෂුන් ගමින් බැහැර කර, සීමා බන්ධනය කිරීම වඩා හොඳ නිසැක ක්‍රමය ය. බුදුන් වහන්සේ විසින් සීමා බන්ධනය සඳහා වදළ කර්මවාක්‍යය නො වරදවා කියා බන්ධනය කිරීමෙන් සීමා බන්ධන කර්මය, කර්මවාක්‍ය සම්පත්තියෙන් යුක්ත වේ.

තව සීමා බන්ධනය

සීමා බන්ධනය විනාඩි ගණනකදී සිදු කළ හැකි කර්මයකි. එයට ඇති දුෂ්කර දෙය සීමා භූමිය ශුද්ධ කර ගැනීම ය. සච්ඡයා විසින් ත්‍රිවිධ සම්පත්තියෙන් යුක්ත කොට සීමාවක් සම්මත කළ කල්හි, එහි මායිම් සලකුණු සියල්ල නැති වී ගියේ ද, සීමාව

දන්තා භික්ෂුන් නැති වී ගියේ ද, සච්ඡයා විසින් කර්මවාක්‍යයෙන් සමුභනනය නො කරන ලද්දේ නම්, සියලු විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමාවක් වශයෙන් එය ශාසනාන්තරධානය දක්වා ම පවත්නේ ය. පොළොවේ පස ඉවත් කර සීමා භූමියක් ජලාසයක් කෙළේ ද ඒ බිම සීමාව ම ය. වරක් සම්මත කළ සීමාවක් නැවත අසීමාවක් වීමට සච්ඡයා විසින් කර්ම වාක්‍යයෙන් සමුභනනය කළ යුතු ය. සමුභනනයෙන් පසු ගල් කණු ආදී නිමිති ඇත ද ඒ බිම අසීමාවෙකි.

මේ දිවයිනෙහි බුදුසස්න පිහිටා දැනට වර්ෂ දෙදහසකට අධික කාලයක් ඉක්ම ඇත්තේ ය. ඒ දීර්ඝකාලය තුළ රටේ තැනින් තැන ඇති වී ලකුණකුදු ඉතිරි නොවී අභාවයට ගිය විහාරස්ථාන බොහෝ ය. ඒවායේ විනය කර්ම කිරීමට සීමා බැඳ තුබුණු බවට ද සැකයක් නැත. ඒවායේ සලකුණු ද අද දක්නට නැත. සලකුණු නැත ද අදත් ඒ බිම විනය කර්ම කිරීමට සුදුසු සීමා ය. මේ රටේ ඒ නො දත හැකි පුරාණ සීමා අසවල් තැන නැතය කියා නො කිය හැකි ය. සීමා බන්ධනයකට බිමක් මේ රටෙන් තෝරා ගත් කල්හි එය සමහර විට එයට වඩා මහත් වූ පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම විය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ කුඩා සීමාවක් සම්පූර්ණයෙන්ම එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් එයට අසු වී තිබිය හැකි ය. සමහර විට ඒ බිම පුරාණ සීමාවක් හා ගැටී තිබිය හැකි ය.

ඉදින් සීමා සම්මුතියට තෝරාගත් බිම පුරාණ සීමාවක් ඇතුළේ ම වුවත් නම්, සීමාවක් තුළ තවත් සීමාවක් සම්මත කළ නො හෙන බැවින් එය පුරාණ සීමාව ම මිස නව සීමාවක් නො වේ. එසේ සම්මත කර ගත් සීමාව තුළ කර්ම කරන අවස්ථාවේ දී පුරාණ සීමාවට අයත් ප්‍රදේශයෙහි අන් භික්ෂුවක් වී නම් ඒ කම්, වර්ග කම් වීමෙන් සිද්ධියට නො පැමිණේ. ඉදින් එහි විනය කමියක් කරන අවස්ථාවෙහි පුරාණ සීමා භූමිය තුළ අන් භික්ෂුවක් නො වී නම්, ඒ කමිය සිද්ධියට පැමිණේ.

“න භික්ඛවෙ! සීමාය සීමා අජ්ඣෙධාන්ථරිකඛිබා. යො අජ්ඣෙධාන්ථරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස” යි විනයෙහි වදාරා ඇති

බැවින් සම්පූර්ණ පුරාණ සීමාවක් හෝ පුරාණ සීමාවකින් කොටසක් හෝ හසු කොට නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ කළහොත් "යෙසං ගික්ඛට්ඨෙ! සීමා පච්ඡා සම්මතා, තෙසං තං කම්මං අධම්මිකං ණප්පං අට්ඨානාරහං" යන බුද්ධාඥාව පරිදි ඒ සීමාව සීමාවක් නො වේ.

"න ගික්ඛට්ඨෙ! සීමාය සීමා සම්භිත්ඤ්ඛබ්බො, යො සම්භිත්ඤ්ජයා ආපත්ති දුක්ඛට්ඨස්ස" යනු වදාළ බැවින් පුරාණ සීමා භූමියක් හා මිශ්‍ර කොට පුරාණ සීමා භූමියක් හා ගටා නව සීමාවක් සම්මත නො කළ යුතු ය. එසේ සම්මත කළහොත් එයද අසීමාවෙකි.

පුරාණ සීමා භූමි අසුච්චිමෙන් අලුතෙන් බඳනා සීමා අසීමා විය හැකි බැවින් නව සීමා බන්ධනය කිරීමේදී විනයධරයෝ පළමු කොට භූමිය ශුද්ධ කෙරෙහි, භූමි ශුද්ධිය කළ යුත්තේ කම් වාක්‍යයෙන් සීමා සමුහනය කිරීමෙනි. මායිම් සලකුණු ඇති, මායිම් දන්නා සීමාවක් සමුහනය කිරීම අපහසු කායඝීයක් නො වේ. සතර නමකට නො අඩු හික්ෂු පිරිසක් ඒ සීමා භූමියට පිවිස සමුහනය කම් වාක්‍යය කී කල්හි සීමා සමුහනය සිදු වේ. මේ කාලයේ නව - සීමාවක් බන්ධනය කිරීමේදී කරන්නට සිදුවන්නේ මායිම් ලකුණු නැති, නො දන්නා සීමාවක් සමුහනය කිරීමකි. එය පහසු කායඝීයක් නොවේ. එබැවින් නව සීමා බන්ධනයක් සඳහා නිසැක ලෙස බිමක් සුද්ධ කර ගැනීමට කාලය බොහෝ ගත වේ.

දිග පුළුලින් තුන් යොදුන දක්වා මහත් වූ සීමා ද ඇත්තේ ය. කුඩා සීමා ද ඇත්තේ ය. ගම් බොහෝ ගණනක් අසු වී ඇති මායිම් නො දන්නා මහා සීමාවක් සමුහනය අති දුෂ්කරය. එක් තැනක හික්ෂුන් රැස්ව සීමා සමුහනය කරන කල්හි ඒ මහා සීමාව තුළ අත් තැන්වල හික්ෂුන් සිටිය හැකි බැවිනි. සීමාවක් සමුහනය කරන කල්හි අත් පසට නො පැමිණ ඒ සීමාව තුළ කොතැනක හෝ හික්ෂුවක් වුවහොත් ඒ සමුහනය කමිස වගී කමිසක් වීමෙන් සීමා සමුහනය සිදු නො වේ. එබැවින් දැනට සීමා බන්ධනය කරන තැන්වලට පුරාණ මහා සීමා අසු වුවහොත් ඒ සීමා

සියල්ලම අසීමා වේ. මෙයට සැනසිල්ලට ඇත්තාවූ එකම කාරණය නම්, මහා සීමා සුලභ නො වීම ය. බොහෝ සෙයින් රටේ දක්නා ලැබෙන සීමා දිග පුළුලින් රියන් සියයටක් අඩු ඒවා ය.

අනුරාධපුරයේ මහා සීමාව හැර මේ රටේ අන් තැනක මහා සීමාවක් බඳනා ලද බව අසන්නට ද නැත. හික්ෂුන් විසින් බොහෝ සෙයින් අතීතයේ බැඳ තිබෙන්නේ ද මෙකල බඳින්නේ ද කුඩා සීමා ය. ඒ නිසා රටේ ඒ ඒ තැන්වල තිබිය යුත්තේ ද කුඩා කුඩා සීමා හුම් ය. බඹ විස්සක තිහක මානයේ ඉන්නා හික්ෂුන් එක් වී සමුහනනය කළ කල්හි ඒ සීමා සමුහනනය සිදු විය හැකි ය. මේ පොළොවෙහි පුරාණ සීමා හුම්වලට අසුවන තැන්වලට වඩා ඇත්තේ සීමාවලට නො හසු වන තැන් ය. එබැවින් නව සීමාවක් බන්ධනය කරන හුමියක් පුරාණ සීමා හුමියකට හසුවීම සිදුවන්නේ ද කලාතුරකිනි. එබැවින් විශාල ප්‍රදේශයක් හික්ෂුන්ගෙන් සිස් නො කොට සමුහනන කමීය කොට, බිම ශුද්ධ කරගෙන දැනට බන්ධනය කරන සීමා ගැන, සැක කළ යුත්තක් ද නැත.

සීමා හුම් ශුද්ධිය.

නව සීමාවක් බන්ධනය කරන කල්හි හුමිය ශුද්ධ කරන්නේ මෙසේ ය:- සීමා බන්ධනයට ගන්නා හුම් භාගය හා එයට පිටින් සතර දිශාවෙන් ම බඹ දෙකක් පමණ හුමියක් සම කොට පිරිසිදු කොට මඤ්චප්‍රමාණ කොටුවලට වෙන් කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි කුඤ්ඤ ගසා ලණු ඇද ඉරි ඇදීමෙන් හෝ සුණු ආදී ද්‍රව්‍යයකින් ඉරි ගැසීමෙන් හෝ සියලුම කොටුවල සතර කොණට කුඤ්ඤ ගසා තැබීමෙන් හෝ පිරිසිදු ලෙස කළ යුතු ය. ඉක්බිති සතර නමක් වූ හෝ පස් නමක් ස-නමක් වූ හෝ හික්ෂු පිරිසක් විසින් සියලුම කොටුවල සිට පිළිවෙළින් සීමා සමුහනන කමීය කළ යුතු ය. එය කරන කල්හි ඒ කමීයට සහභාගි නො වන සියලුම හික්ෂුන් ගමෙන් ම බැහැර කොට ග්‍රාම ශුද්ධියක් කර ගෙන ම කරතහොත් වඩා හොඳ ය. ගම ශුද්ධ කළ නො හෙනහොත් ඒ සම්පයෙහි බඹ විස්සක් විසිපහක් තරම ප්‍රමාණයෙන් අන්‍ය හික්ෂුන් බැහැර කර සමුහනන කමීය කළ යුතු ය.

කමිසට සහභාගි වන හික්ෂුන්ගේ කර්මයට යෝග්‍යායෝග්‍ය භාවය තේරුම් ගැනීම ද දුෂ්කර බැවින් වෙනස් වෙනස් වූ හික්ෂු සමූහ ලවා සමූහනන කමිස දෙතුන් වරක් කරවීම ශුද්ධිය පිණිසත් සීමාව පිළිබඳ සැක දුරුවීමටත් හොඳ ය. මේ කමිස කරන කල්හි විනය නො දත් ඇතැම් හික්ෂුන්ට කමිස කරනු බලා සිටින්නට ඒ සම්පයට එන්නට සිත් වනු ඇත. හික්ෂුන් සම්පයට එතොත් වැළැක්විය යුතු ය. මඤ්චප්‍රමාණය යනු දිගින් පස් රියනක් හා පුළුලින් දෙරියන් හමාරකවූ ප්‍රමාණය ය. යම් කිසි භූමියක එසේ වෙන් කළ ගැබ් සියල්ලෙහිම සඩ්ඝයා සිට සමූහනන කමිස කළ කල්හි පුරාණ සීමාවකින් කෙබඳු කොටසක් හෝ ඒ භූමියට හසු වී තිබුණා නම්, ඒ සීමා සමූහනනය වී භූමිය ශුද්ධ වන්නේ ය.

නව සීමා භූමියක් ශුද්ධ කර ගැනීමට මෙසේ සමූහනනය කරන්නේ කොතැනක ඇත ද යන බව නො දන්නා සීමාවෙකි. සීමා සමූහනනයක් සිදු වන්නේ ද ඒ කමිස කරන හික්ෂුන් සමූහනනය කරන සීමාව තුළ ම සිට සමූහනනය කළහොත් ය. සමූහනන කමිස කරන හික්ෂුන් සතර නමගෙන් එක නමක්වත් සීමා භූමියෙන් පිටත සිටියේ නම් සමූහනනය සිදු නො වේ. ගැබ් වෙන් කොට සෑම තැනම සිට සීමා සමූහනනය කළ යුත්තේ කොතැනක සීමාවක් තුබුණත් සමූහනනය වීම පිණිස ය.

නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයට සමහර විට හික්ෂුන් සතර නමකට ඉන්නට ප්‍රමාණ නො වන තරමේ කුඩා කොටසක් පුරාණ සීමාවකින් හසු වී තිබිය හැකි ය. නව සීමාව බන්ධනය කරන භූමි භාගයෙහි පමණක් සමූහනන කමිස කිරීමෙන් ඒ කුඩා කොටස හසු වී ඇති සීමාව සමූහනනය නො වේ. එය තුළ සඩ්ඝයා සිට සමූහනනය නො කැරුණ බැවිනි. යටත් පිරිසෙයින් බඹ දෙකක මානසේවත් නව සීමාවෙන් පිටත භූමියෙහි සමූහනන කමිස කළ යුත්තේ එහෙයිනි. සමූහනන කමිස කරන සම්පයට තවත් හික්ෂුන්ට පැමිණෙන්නට නො දිය යුත්තේ සමූහනනය කරන පුරාණ සීමාවට, ඒ කමිස කරද්දී තවත් හික්ෂුන් ඇතුළු වී සිටියහොත් සමූහනනය සිදු නො වන බැවිනි.

"සීමා හික්බවෙ! සමූහනන්තෙන පයමං තිච්චරෙන අච්ඡපවාසො සමූහන්තබ්බො. පචජා සමාන සංවාසා සීමා සමූහන් තබ්බා" යන විනය නීතිය පරිදි සීමා සමූහනනය කරන කල්හි පළමු කොට අච්ඡවාස සීමා සමූහනන කම් වාක්‍යයෙන් අච්ඡවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. ඉක්බිති සමාන සංවාස සීමා සමූහනන කම් වාක්‍යයෙන් සමානසංවාස සීමා සමූහනනය කළ යුතු ය. සමානසංවාස සීමා හා අච්ඡවාස සීමා එකම භූමියෙහි ම ඇති බැවින් දෙයාකාරයෙන්ම සමූහනනය නො කළහොත් භූමි ශුද්ධිය නො වේ.

කියන ලද පරිදි ක්‍රමානුකූලව සමූහනන කමිය කළ පසු ඒ භූමි භාගයට හසු වූ පුරාණ සීමා වී නම්, ඒ සියල්ල ම නැති වී ඒ බිම ශුද්ධ ග්‍රාම සීමාව වන්නේ ය. ග්‍රාම සීමාවෙහි ද සියලු විනය කම් කළ හැකි ය. සීමා බන්ධනය කරන්නේ ද ග්‍රාම සීමාව තුළම ය. ගම ම සියලු විනය කම්වලට සුදුසු සීමාව වී තිබියදී එහි තවත් සීමා බන්ධනය කරන්නේ විනය කම් කිරීම පහසු වීමටය. ග්‍රාම සීමාවෙහි විනය කමියක් කරනහොත් ගම තුළ ඉන්නා සියලු හික්ෂුන් එතැනට රැස් කර ගත යුතු ය. නො පැමිණිය හැකි හික්ෂුන්ගේ ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. එසේ කොට විනය කමියක් කරන කල්හි හදිසියෙන් ඒ ගමේ කොතැනකට හෝ හික්ෂුවක් පැමිණියේ නම්, එයින් කම් විපත්තිය වේ. කරුණු මෙසේ හෙයින් ග්‍රාම සීමාවල නිතර විනය කම් කිරීම පහසු නැත. කුඩා සීමාවක් බැඳ ගත් කල්හි විනය කමියකට එක් රැස් කර ගත යුත්තේ ඒ සීමාව තුළ ඉන්නා හික්ෂුන් පමණ ය. සීමාවෙන් පිටත පෙනී පෙනී වුවද කොතෙක් හික්ෂුන් සිටියේ ද එයින් සීමාව තුළ කරන කම්වලට භාතියක් නැත. කුඩා සීමා බන්ධනය කරන්නේ ඒ ප්‍රයෝජනය සඳහා ය.

ක්‍රමානුකූලව සීමා සමූහනනය කොට භූමිය ශුධකර ගත් පසු පාෂාණනිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම්, සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි හෝ ප්‍රමාණවත් ගල්ටැම් පිහිටවිය යුතු ය. උදක නිමිත්තයෙන් සීමා බන්ධනය කරන්නේ නම් සතර දිශාවෙහි හෝ අට දිශාවෙහි ම හෝ වළවල් සාරවා ජලය පිරවිය යුතු ය. භූමි ශුද්ධිය කරන්නට කලින්

ගල්කණු සිටවා තැබීම ද වරද නැත. පිළියෙල කළ නිමිති ඇතුළත සීමා බන්ධනය කරන කාලයෙහි ඒ ඒ ගමෙහි වෙසෙන සභාග හික්ෂුන් සැමදෙනා ම ඒ සීමා භූමියට පමුණුවා ගත යුතු ය. එතැනට නො පැමිණ ඒ ගම තුළ වෙසෙන තවත් හික්ෂුහු වෙත් නම්, ඒ හික්ෂුන්ගෙන් ඡන්දය ගෙන්වා ගත යුතු ය. කමිස කරන වෙලාවට එතනට නො පැමිණෙන හික්ෂුන්ට ඒ ගමෙන් පිටතට. වී ඉන්නට හෝ සැලැස්සිය යුතු ය.

හදිස්සියෙන් ගමට ඇතුළුවන ආගන්තුක හික්ෂුන් නැවැත්වීම පිණිස මාර්ගවල ආරක්ෂකයන් තැබිය යුතු ය. සීමා බන්ධන කමිස කරන අතර ගමින් වැටී ඇති මාර්ගයක රථයක වුව ද හික්ෂුවක් ගමන් කළේ නම්, සීමා බන්ධනය වාර්ථ වේ. ගම ආරක්ෂා කොට සීමා බන්ධන ස්ථානයට සවිසයා රැස්වූ පසු ප්‍රථමයෙන් බන්ධනය කරන සීමාවේ නිමිති සවිසයාට ඇසෙන සේ කිය යුතු ය. එය කළ යුත්තේ කම් වාක්‍යය කියන හික්ෂුන් වහන්සේ විසිනි. කම් වාක්‍යය කියන හික්ෂුව නැගිට සීමා භූමියේ නැගෙනහිර දිග සිට "පුරත්ථිමාය දියාය කිං නිමිත්තං?" යි නැගෙනහිර දිශාවේ නිමිත්ත කුමක් දැයි විචාළ යුතු ය. නිමිත්ත ගල්කණුවක් නම්, අනිකකු විසින් "පාසාණො ගන්තෙ" යි එයට පිළිතුරු දිය යුතු ය. පිළිතුරු දී ම අනුපසම්පන්නයකු විසින් කළ ද වරද නැත. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් සවිසයාට ඇසෙන සේ "එසො පාසාණො නිමිත්තං" යි නිමිත්ත කිය යුතු ය.

ඉක්බිති ගිනිකොණට ගොස් "පුරත්ථිමාය අනුදියාය කිං නිමිත්තං?" යි විචාළ යුතු ය. එහි නිමිත්ත ගල්ටැඹක් නම් "පාසාණො ගන්තෙ" යි පිළිතුරු දිය යුතු ය. ඉක්බිති විනයධරයා විසින් "එසො පාසාණො නිමිත්තං" යි නිමිත්ත කිය යුතු ය. මෙසේ පිළිවෙළින් අට දිගම නිමිති විචාරා කියා අවසන් කළ පසු නිමිත්තයෙන් නිමිත්ත සම්බන්ධවනු පිණිස නැවත ද නැගෙනහිරට ගොස් පළමු කී පරිදි ම නිමිත්ත විචාරා කිය යුතු ය. මෙසේ එක් වරක් නිමිත්ත කීර්තනය ද ප්‍රමාණ වේ. එහෙත් තුන් වරක් ම එසේ

කළහොත් වඩා හොඳ ය.

නිමිත්ත කීර්තනය කරන කල්හි එක් දිශාවක නිමිති බොහෝ ගණනක් ඇති නම්, "පුරත්ථිමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?" යි පළමුවන නිමිත්ත විචාරා එතැන් පටන් ඇති නිමිති "පුරත්ථිමාය දිසාය අපරං කිං නිමිත්තං" යි නිමිති ඇතිතාක් විචාරමින් කීර්තනය කළ යුතු ය. ඉතිරි දිශාවලදී ද එසේ ම පිළිපැදිය යුතු ය. නිමිත්ත කීර්තනයෙන් පසු " **සීමං හික්ඛවෙ සම්මන්තන්තෙන පට්ඨං සමානසංවාසා සීමා සම්මන්තිකඛබ්බා පච්ඡා තිව්චරෙන අච්ඡපවාසො සම්මන්තිකඛබ්බො**" යි වදළ පරිදි සීමා සම්මුතිය කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් සමානසංවාස සීමා සම්මුතිය කළ යුතු ය. පසුව සුදුසු පරිදි ඒ බිම ම තිව්චරෙන අච්ඡපවාස සම්මුතිය කළ යුතු ය. බුද්ධාඥාව පරිදි නො වරදවා " **සුඤ්ඤානු මෙ හන්තෙ සඛිසො**" යනාදි සීමා බන්ධන කම් වාක්‍යය කියා අවසන් කරනු සමග ම කීර්තනය කළ නිමිති ඇතුළත වූ භූමි භාගය, පෘථිවි සන්ධාරක ජලය තෙක් ම සඛිසයාගේ විනය කමියන්ට සුදුසු සීමා භූමිය වන්නේ ය.

මෙසේ වරක් සීමා බන්ධනය කළ භූමි භාගය සඛිසයා විසින් නැවත සමුහනනය නො කළහොත් සච්ඤාසනය පවත්නාතාක් සීමාවක් වශයෙන් ම පවත්නේය. නැවත ඒ බිම අසීමාවක් කළ හැක්කේ සඛිසයා විසින් පමණෙකි. පසු කලෙක පස් පුරවා සීමා භූමිය උස් කළේ ද ඒ බිම සීමාවම ය. සීමා භූමිය යට කොට ගහක් ගලා ගියේ ද එහි කණු සිටවා මැසි බැඳ විනය කමිය කළ හැකි ය.

මහා සීමා බණ්ඩ සීමා වශයෙන් සීමා දෙකක් බන්ධනය කරනහොත් ඒ සීමා දෙකට අතර හිස් භූමියක් ඉතිරි කළ යුතු ය. බණ්ඩ සීමාවේ නිමිතිවලට පිටින් සීමාන්තරිකය වෙන්ව පෙනෙන පරිදි ගල් කණු ද පිහිට විය යුතු ය. මෙකල මහා සීමා බන්ධනයක් නො කෙරෙන බැවින් බණ්ඩසීමා මහාසීමා වශයෙන් සීමා බන්ධනය කිරීමේ ක්‍රමය මේ පොතට ඇතුළු නො කරන ලදී.

සීමා සමූහනන සීමා සමමුති පිලිබඳ කමි වාක්‍යය.

නිව්වරෙන අවිජ්ජවාස සීමා සමූහනනය.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යො සො සධෙසන නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සමමනො, යදි සධසස්ස පතකලලං සධෙසා තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහනනය. එසා ඤාති.

සුණාතු මෙ හනෙන! සධෙසා, යො සො සධෙසන නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසො සමමනො. සධෙසා තං නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසං සමූහනති. යස්සා-යසමනො ඛමති එතස්ස නිව්වරෙන අවිජ්ජවාසස්ස සමූහනානො, යො තුණහස්ස. යස්ස නකඛමති, යො භාසෙය්‍ය.

සමූහනො සො සධෙසන නිව්වරෙන අවි-ජ්ජවාසො, ඛමති සධසස්ස, තසමා තුණහි. එවමෙනං ධාරයාමි.

සමාන සංවාස සීමා සමූහනයය.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමානසංවා එකුපොසථා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා තං සීමං සමූහනයෙය් සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤදන්ති.

සුඤ්ඤාතු මෙ භනෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන සීමා සමමතා සමාන සංවාසා එකුපොසථා, සධෙසා තං සීමං සමූහනති සමානසංවාසං එකුපොසථං. යස්සායසමතො ඛමති, එතිස්සා සීමාය සමානසංවාසාය එකුපොසථාය සමුග්ගාතො. සො තුඤ්ඤස්ස, යස්ස නකඛමති. සො භාසෙය්.

සමූහනා සා සීමා සධෙසන සමාන සංවාසා එකුපොසථා, ඛමති සධසස්ස, තස්මා තුඤ්ඤි. එවමෙතං ධාරයාමි.

සීමා සම්මුඛියේදි නිමිත්ත කිරිතනය

පුරුප්ඵමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පුරුප්ඵමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දකඛිණාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො භන්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

දකබිණිය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පච්ඡමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පච්ඡමාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

උත්තරාය අනුදිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

පුර්වඵමාය දිසාය කිං නිමිත්තං?

පාසාණො හත්තෙ.

එසො පාසාණො නිමිත්තං.

සමාන සංවාස සීමා සම්මුතිය

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, යදි සධසස්ස පත්තකලලං, සධෙසා එතෙහි නිමිත්තෙහි සීමං සමමනෙතය්, සමානසංවාසං එකුපොසථං. එසා ඤාතී.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යාවතා සමන්තා නිමිත්තා කිත්තිතා, සධෙසා එතෙහි නිමිත්තෙහි

සීමං සමමනනති සමානසංවාසං එකුපොසථං.
යසසායසමතො ඛමති එතෙහි තිමිතෙහි සීමාය
සමමුති සමානසංවාසාය එකුපොසථාය, සො
තුණහසස, යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතා සා සීමා සධෙසන එතෙහි තිමිතෙහි
සමානසංවාසා එකුපොසථා, ඛමති සධසසස, තසමා
තුණහි, එවමෙතං ධාරයාමි.

අවිප්පවාස සීමා සමමුතිය.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන
සීමා සමමතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, යදි
සධසසස පතතකලලං, සධෙසා තං සීමං තිව්චරෙන
අවිප්පවාසං සමමනෙත්‍ය ධපෙත්වා ගාමකදු
ගාමුපචාරකදු, එසා කදනති.

සුණාතු මෙ භතෙන! සධෙසා, යා සා සධෙසන
සීමා සමමතා සමානසංවාසා එකුපොසථා, සධෙසා
තං සීමං තිව්චරෙන අවිප්පවාසං සමමනනති ධපෙත්වා
ගාමකදු ගාමුපචාරකදු, යසසායසමතො ඛමති
එතිසසා සීමාය තිව්චරෙන අවිප්පවාසාය සමමුති
ධපෙත්වා ගාමකදු ගාමුපචාරකදු, සො තුණහසස,
යසස නකඛමති, සො භාසෙය්‍ය.

සමමතා සා සීමා සධෙසන තිව්චරෙන අවිප්ප-
වාසා ධපෙත්වා ගාමකදු ගාමුපචාරකදු, ඛමති
සධසසස, තසමා තුණහි, එවමෙතං ධාරයාමි.

කම් කාරක සඬසයෝ

වතුචග්ගො පඤ්චචග්ගො - දස වීසති චග්ගිකො
අතිරෙක වීසති චග්ගො - පඤ්ච සඬසා වීගාවිතා.

යනුවෙන් දැක්වෙන පරිදි වතුරවරග සඬසයා ය, පඤ්ච වරග සඬසයාය, දඟවරග සඬසයාය, විංගති වරග සඬසයාය, අතිරෙක විංගතිවරග සඬසයායයි සහභු පස්වැදැරුම් වෙති.

අඬභාන කර්මයය, උපසම්පද කර්මයය, සඬස පචාරණ කර්මයය යන මේ කර්ම හැර ඉතිරි කර්ම සියල්ල වතුරවරග සඬසයා විසින් කළ හැකි ය. අඬභාන කර්මයත් මධ්‍ය දේගයේ උපසම්පද කර්මයත් හැර ඉතිරි කම් සියල්ල පඤ්චවරග සඬසයාට කළ හැකි ය. අඬභාන කර්මය හැර සියලු විනය කර්ම දඟවරග සඬසයාට කළ හැකි ය. විංගති වරග සඬසයාට හා අතිරෙක විංගතිවරග සඬසයාට සියලු ම විනය කර්ම කළ හැකි ය.

කර්ම සතර.

අපලෝකන කර්මයය, ඤජනි කර්මයය, ඤජනි ද්විතීය කර්මයය, ඤජනි වතුරථ කර්මයය යි විනය කර්ම සතර වරගයෙකි.

සීමසථ සඬසයා රැස් කොට, නො පැමිණිය හැකියවුන්ගේ ඡන්දය ගෙන කාරණය සඬසයාට තුන්වරක් දැන්වීම් වගයෙන් සිදු කරන කර්මය 'අපලෝකන කර්ම' නම් වේ. කියන ලද පරිදි සඬසයාගේ අනුමතියෙන් "සුඤ්ඤාමෙ භන්තෙ සඬසො අප්ප්පොසථො පණ්ණරසො යදි සඬසස්ස පත්තකල්ලං සඬසො උපොසථං"

කරෙයා" යනාදීන් ඥප්තියෙන් පමණක් සිදු කරන කර්මය 'ඥප්තිකර්ම' නම් වේ. සඛ්ඝයාගේ අනුමතියෙන් ඥප්තිය සහිත එක් අනුශ්‍රාවණයකින් සිදු කරන කර්මය 'ඥප්තිද්විතීය කර්ම' නම්. එක් ඥප්තියකින් හා අනුශ්‍රාවණ තුනකින් සිදු කරන කර්මය 'ඥප්ති චතුර්ථ කර්ම' නම් වේ.

කම් වාක්‍යවල 'සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඛ්ඝො' යන්නෙහි පටන් 'එසා ඤත්ති' යන්න දක්වා ඇති පූර්ව කොට්ඨාසය ඥප්තිය ය. ඉන් මතුයෙහි ඇති "සුඤ්ඤාන මෙ භන්තෙ සඛ්ඝො" යනාදි වගන්ති කොටස් අනුශ්‍රාවණය ය.

මේ කර්මයන් අතුරෙන් අපලෝකන කම් වශයෙන් කළ යුත්ත අපලෝකනයෙන් ම මිස ඥප්ති කර්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. ඥප්ති කම්ය ද ඤත්තිය තබා ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කම්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය. ඥප්තිද්විතීය කම්යන් කෙරෙහි අපලෝකනයෙන් කළ යුතු ඒවා ද නො කළ යුතු ඒවා ද ඇත්තේ ය. සීමා සම්මුති-සීමා සමුහනන-කඨින දන-කඨිනුද්ධාර- කුටි වත්ථු දේශනා-විහාර වත්ථු දේශනා යන කර්ම සය ගරුකර්ම බැවින් ඥප්ති ද්විතීය කම් වාක්‍යය කියාම කළ යුතු ය. අපලෝකනයෙන් නො කළ යුතු ය. ඉතිරි තෙළෙස් සම්මුතිය හා සේනාසන ගාහක-මකක විවර දන සම්මුතිය ද යන මේවා ලඝු කර්ම බැවින් අපලෝකනයෙන් කිරීමෙන් ද වරද නැත. ඥප්ති කර්මය ඥප්ති චතුර්ථ කම් වශයෙන් නො කළ යුතුම ය. කම් වාක්‍ය කීමේදී අක්ෂර පද දෝෂයක් වී නම් ශුද්ධය පිණිස නැවත නැවත කීම වටනේ ය. එසේ කිරීම අසිද්ධ කම්යේ සිද්ධය පිණිස ද, සිද්ධ කම්යේ දළ්භිකම්ය පිණිස ද වේ. ඥප්ති චතුර්ථ කම්ය ඥප්ති තබා තුන්වර අනුශ්‍රාවණය කොට ම කළ යුතු ය. අපලෝකන කම්මාදි වශයෙන් නො කළ යුතු ය.

කම් විපත්ති.

කම් විපත්තිය යනු කම්යේ වරද ය. වරදවා කළ කම්ය කෙළේ ද කම්යක් නො වේ. එබැවින් විනය කර්ම කරන කල්හි කොතැනක-වත් වරදක් ඇති නො වන පරිදි ඉතා ශුද්ධ ලෙස කළ යුතු ය.

"ඉමානි චන්තාරි කම්මානි කනිභාකාරෙහි විපජ්ජන්ති? පඤ්චභාකාරෙහි විපජ්ජන්ති. චන්දුතො වා ඤන්තිතො වා අනුසාවතතො වා සීමතො වා පරිසතො වා" යි.

පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි ඉහත කී සතර වැදෑරුම් කම්යෝ වස්තුවය, ඥප්තියය, අනුශ්‍රාවණයය, සීමාව ය, පිරිසය යන මොවුන්ගේ වශයෙන් විපත්ති කම්යෝ වෙති. අධම් කම්යෝ වෙති.

"සම්මුඛා කරණියං කම්මං අසම්මුඛා කරොති. චන්දුචිපන්තං අධම්මකම්මං" යනාදීන් පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි සම්මුඛයෙහි කළ යුතු කම්යක් අසම්මුඛයෙහි කෙරේ නම්, පිළිවිස කළ යුතු කම්යක් නො විවාරා කෙරේ නම්, ප්‍රතිඥාවෙන් කළ යුතු කර්මයක් ප්‍රතිඥාවක් නැතිව කෙරේ නම්, සති විනය දිය යුත්තහුට අමුල්හ විනය දේ නම්, අමුල්හ විනය දිය යුත්තහුට තස්සපාපියාසිකා කම්ය කෙරේ නම්, තස්සපාපියාසිකා කම්ය කළ යුත්තහුට තර්ජනීය කම්ය කෙරේ නම්, තර්ජනීය කර්මය කළ යුත්තහුට නියස්ස කම්ය කෙරේ නම්, නියස්ස කම්ය කළ යුත්තහුට පබ්බාජනීය කම්ය කෙරේ නම්, පබ්බාජනීය කම්ය කළ යුත්තහුට පටිසාරණීය කම්ය කෙරේ නම්, පටිසාරණීය කර්මය කළ යුත්තහුට උක්ෂේපනීය කම්ය කෙරේ නම්, උක්ෂේපනීය කම්ය කළ යුත්තහුට පිරිවෙස දේ නම්, පිරිවෙස දිය යුත්තාට මූලාය පටිකස්සනය කෙරේ නම්, මූලාය පටිකස්සනය කළ යුත්තහුට මානත දේ නම්, මානත දිය යුත්තහුට අබ්භාත කම්ය කෙරේ නම්, අබ්භාතය කළ යුත්තහුට උපසම්පද කම්ය කෙරේ නම්, නො පෝයෙහි පොහෝ කෙරේ නම්, අපවාරණයෙහි පවාරණය කෙරේ නම්, පණ්ඩකයකු, උපසම්පද කෙරේ නම්, තිත්ථිය පක්කන්තකයකු, තිරිසනකු, මාතෘඝාතකයකු, පීතෘඝාතකයකු, අරහන්ත ඝාතකයකු, හික්ෂුණ්දුෂ්කයකු, සධ්‍යභේදකයකු, ලෝහිතූප්පාදකයකු, උභතෝඛාඤ්ජනයකු, විසි වසට අඩු වයස් ඇතියකු උපසම්පද කෙරේ නම්, වස්තු විපන්ත අධම් කම්යෝ ය.

අන්තරායයන් ඇති කල්හි දුකිකාවක මගින් කරන හික්ෂුණ් උපසම්පදවය, පත්තනික්කුච්ජනයය උම්මන්තක සම්මුතියය, සේඛසම්මුතියය, බ්‍රහ්මදණ්ඩයය, ප්‍රකාශනීය කම්යය, අවන්දිය කම්යය යන කම් අට අසම්මුඛයෙහි ද කිරීමට සුදුසු කම්යෝ ය.

ඉතිරි කම් සියල්ල ම කළ යුත්තේ කම්භාර්භ පුද්ගලයාගේ සම්මුඛයෙහි ය. පුද්ගලයාගේ අසම්මුඛයෙහි කරන ලද්දහු ඒ කම්යෝ වස්තු විපන්න අධම් කර්මයෝ වෙති. අවිනය කර්මයෝ වෙති. පිළිවිස කළ යුතු කර්මයෙහි පුද්ගලයාගෙන් පිළිවිසීම ම වස්තුව ය. නො පිළිවිස කළ කල්හි ඒ කර්මය වස්තුවිපන්නතාවෙන් අධර්ම කර්මයක් වේ. උපසම්පදදී කර්මයන්ට නුසුදුසු පුද්ගලයන්ට උපසම්පදදී කර්ම කිරීමේදී ඒ පුද්ගලයන්ගේ නුසුදුසු බව ම වස්තුව විපන්න භාවය ය.

"පඤ්චභාකාරෙහි ඤත්තීනො කම්මානි විපජ්ජන්ති. චත්ථං න පරාමසති. සධ්දං න පරාමසති. පුග්ගලා න පරාමසති. ඤත්තීං න පරාමසති පච්ඡා වා ඤත්තීං ධපෙති. ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි ඤත්තීනො කම්මානි විපජ්ජන්ති" යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන පරිදි වස්තුව පරාමභීතය නො කිරීමය, සච්ඡයා පරාමභීතය නො කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමභීතය නො කිරීමය, ඤත්තිය පරාමභීතය නො කිරීමය, පසුව හෝ ඤත්තිය තැබීමය යන කරුණු පසින් ඤත්තියෙන් කර්මයෝ විපත්තියට පැමිණෙති.

එහි "වස්තුව පරාමභීතය නො කිරීම ය" යනු උපසම්පදදී කර්ම කරන කල්හි කර්මාර්භයාගේ නාමය නො යොදා ඥාප්තිය කීම ය. "සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සච්ඡො අයං නාගො ආයස්මකො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කියයුතු තැන උපසම්පද-පේක්ෂකයාගේ නම හැර "සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සච්ඡො අයස්මකො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කර්ම වාක්‍යය කීම වස්තු පරාමභීතය නො කිරීමය.

"සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ සච්ඡො අයං නාගො ආයස්මකො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කියයුතු තැන "සච්ඡො" යනු නො කියා "සුඤ්ඤා මෙ භන්තෙ අයං නාගො ආයස්මකො තිස්සස්ස උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කීම සච්ඡයා පරමාභීතය නො කිරීම ය.

පුද්ගලයා පරාමභීතය නො කිරීමය යනු උපසම්පද-පේක්ෂකයාගේ උපාධ්‍යායයාගේ නම නො කියා හැරීම ය. "සුඤ්ඤා

මෙ හත්තෙ සධ්‍යො අයං නාගො ආයස්මකො කිස්සස්ස උප-
සම්පදපෙක්ඛො" යි කිය යුතු තැන 'සුඤ්ඤා මෙ හත්තෙ' සධ්‍යො
අයං නාගො උපසම්පදපෙක්ඛො" යි කීම පුද්ගලයා පරාමභීතය
නො කිරීම ය.

ඤාත්තිය පරාමභීතය නො කිරීම ය යනු සම්පූර්ණයෙන්
ඤාත්තිය නො කියා අනුශ්‍රාවණය පමණක් කීම ය. පසුව
ඤාත්තිය තැබීම යනු පළමුව අනුශ්‍රාවණය කියා පසුව "එසා
ඤාත්ති" යි කියා 'බමති සධ්‍යස්ස තස්මා තුණ්ඨි එවමෙතං
ධාරයාමි" යි කීම ය.

**"පඤ්චභාකාරෙහි අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති,
චන්ද්‍රං ත පරාමසති, සධ්‍යං ත පරාමසති, පුත්තලං ත පරාමසති,
සාවණං භාපෙති, අකාලෙ සාවෙති ඉමෙහි පඤ්චභාකාරෙහි
අනුසාවණතො කම්මාති විපජ්ජන්ති"** යි පරිවාරයෙහි දැක්වෙන
පරිදි වස්තුව පරාමභීතය නො කිරීමය, සධ්‍යයා පරාමභීතය නො
කිරීමය, පුද්ගලයා පරාමභීතය නො කිරීමය, අනුශ්‍රාවණය
පිරිහෙවීමය, අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යන කරුණු පසින්
අනුශ්‍රාවණයෙන් කර්මයෝ විපතට පැමිණෙති.

මෙහි ද වස්තු පරාමභීතය නො කිරීම ආදිය ඤාත්තිය
ගැන කී පරිදි දත යුතු ය. අනුශ්‍රාවණය පිරිහෙවීම යනු ඤාත්තිය
පමණක් කියා අනුශ්‍රාවණය නො කියා හැරීම ය, අකුරු හා වචන
වරදවා කීමය යන කරුණු දෙක ය. අනුශ්‍රාවණය පමණක්
නොව ඤාත්තිය ද නො වරදවා කිය යුතු ය. කර්ම වාක්‍යය කියන
හික්ෂුන් විසින්-

**"සිඵලං දනිතඤ්ච දිඤ්ඤං
ගරුකං ලහුකඤ්ච තිග්ගහිතං,
සම්බන්ධං වචන්ඵතං විචුත්තං
දසධා ව්‍යඤ්ජනචුද්ධියාප්පගෙදෙ."**

යන ගයෙන් දැක්වෙන කරුණු දශය සලකා ගෙන එය කළ
යුතු ය. සිඵලය යනු අල්පප්‍රාණ අක්ෂරය ය. ධනිතය යනු
මහාප්‍රාණ අක්ෂරය ය. තිග්ගහිතය යනු කරණය තද කරගෙන

විවෘත ද නො වූ සථාකාරයෙන් ද නො වැසූ මුඛයෙන් නාසයෙන් සුළං යවමින් උච්චාරණය කළ යුතු වූ බිත්දුව ය. විමුක්තය යනු කරණයන් තද කර නොගෙන මුඛය විවෘත කොට හුස්ම මුඛයෙන් පිට කරමින් කිය යුතු අක්ෂරය ය. මේ කරුණු සතර කර්ම වාක්‍යය කීමේදී විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු ය. සිඵලය ධනිකය කොට ද, ධනිකය සිඵලය කොට ද, නිශ්ශතීකය විමුක්තය කොට ද, විමුක්තය නිශ්ශතීකය කොට ද කර්ම වාක්‍යය කීමෙන් කර්ම කෝපය වන බවත්, ඉතිරි කරුණු සය වැරද වීමෙන් කර්ම කෝපය නො වන බවත්, විනය අටුවාවෙහි දක්වා තිබේ. එහෙත් විනය කර්ම කිරීමේදී කියන ලද කරුණු දශය ම පිළිබඳව ශුද්ධිය ඇති වන පරිදි කර්ම වාක්‍යය කිය යුතු ය. අකාලයෙහි අනුශ්‍රාවණය කිරීමය යනු ඤාත්‍යයට පළමුවෙන් අනුශ්‍රාවණය කිරීම ය.

එකොළොස් වැදෑරුම් විපත්ති සීමාවන්හි කරන කර්මයේ සීමා විපත්තියෙන් විපතට පැමිණෙති. විපත්ති සීමා එකොළොස් ඉහත සීමා බන්ධන විනය කර්ම විස්තරයේ කියා ඇත.

"ද්වාදසහි ආකාරයෙහි පරිසතො කම්මානි විපජ්ජන්ති" යනාදීන් දෙළොස් ආකාරයකින් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වන බව පරිවාරයෙහි වදවා තිබේ. කරන විනය කර්මයට සෑහෙන පමණට සුදුසු හික්ෂුන් සීමාවට නො පැමිණීම ය, ඡන්දය ගත යුතු හික්ෂුන්ගෙන් ඡන්දය නො ගැනීම ය, පැමිණි ඇතැම් හික්ෂුන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කර්මය වැළැක්වීම ය යන කරුණු තුනෙන් පිරිස නිසා කර්ම විපත්තිය වේ. මේ තුන් ආකාරය වතුරවරග කරණයාදි කර්ම කොට්ඨාස සතර හා යෙදීමෙන් පිරිස නිසා වන කර්ම විපත්තිය දෙළොස් ආකාර වේ.

අධර්ම කර්ම ගැන පිළිපැදිය යුතු අයුරු

මේ වර්ගික හික්ෂුන් සහ මැද අධර්ම කර්ම කරන්නට වූහ. ඒ බව හික්ෂුහු බුදුන් වහන්සේට සැල කළහ. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "ත හික්ඛවෙ අධම්මකම්මං කාතබ්බං, යො කරෙය්‍ය ආපත්ති දුක්කටස්ස" යි අධර්ම කර්ම කරන හික්ෂුන්ට දුකුළා ඇවැතක් පණවා වදළ-සේක. එයින් ද නො නැවතී ඒ හික්ෂුහු

අධර්ම කර්ම කරනන්ට වූහ. හික්ෂුහු බුදුරාජාණන් වහන්සේට ඒ බව සැල කළෝ ය. එකල්හි තථාගතයන් වහන්සේ "අනුජානාමී හික්ඛවෙ අධම්මකම්මෙ කසිරමානෙ පටික්කොසිතුං" යනුවෙන් අධර්ම කර්මය කරන කල්හි එතැනට රැස්වූ හික්ෂුන් විසින් විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කොට වළක්වන්නට අනු දැන වදළ-සේක. එසේ කරන කල්හි ඡට්ටර්ගික හික්ෂුහු කෝපව ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි "අනුජානාමී හික්ඛවෙ දිට්ඨිමපි ආචිකාතුං" යනුවෙන් 'මෙය අධර්ම කර්මයෙක, මෙය අපට නුරුස්නේය' යි තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නට අනුදැන වදළ-සේක.

ඡට්ටර්ගික හික්ෂුන් අධර්ම කර්ම කරන කල්හි හික්ෂුහු එය තමන්ට නුරුස්නා බව ඡට්ටර්ගික හික්ෂුන්ට ම කීවෝ ය. එයින් ද කෝප වී ඡට්ටර්ගික හික්ෂුහු ඒ හික්ෂුන්ට තර්ජනය කළෝ ය. ඒ බව බුදුරජාණන් වහන්සේට සැල කළ කල්හි අනුජානාමී හික්ඛවෙ වතුහි පඤ්චහි පටික්කොසිතුං, ද්විහි තිහි දිට්ඨිං ආචිකාතුං, එතෙන අධිට්ඨාතුං යනුවෙන් හික්ෂුන් සතර පස් දෙනකුන් විසින් වැළැක්වීම කරන්නටත්, දෙකුන් දෙනකුන් විසින් ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කරන්නටත්, එක් හික්ෂුවක් විසින් අධිෂ්ඨානය කරන්නටත් අනුදැන වදළ - සේක.

කර්ම වාක්‍යය කියන හික්ෂුව විසින් "යස්ස නක්ඛමති සො භාසෙය්‍යා" යි කී කල්හි එය අධර්ම කර්මයක් නම්, "අධම්මකම්මං එකං, න මෙ තං ඛමති" යි එය නුරුස්නා හික්ෂුන් විසින් තමන්ගේ ලබ්ධිය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. සැල, ම ඇසෙන සේ ප්‍රකාශ කිරීමට බිය නම්, තමා සමීපයේ වෙසෙන හික්ෂුවකට එය ප්‍රකාශ කළ යුතු ය. එසේ ද නො හැකි කල්හි "න මෙ තං ඛමති" යි ඉටාගත යුතු ය.

කම්යට සහභාගි වීම පිණිස සීමාවට පැමිණ සිටින හික්ෂුවක් විසින් පටික්කෝසනය කළ යටත් පිරිසෙයින් තමා සමීපයේ සිටින හික්ෂුවකට වුව ද තමාගේ අරුචිය ප්‍රකාශ කළ කම්ය, කම්යක් නො වේ. සීමාවෙහිදී ම මිය පසුව අන්

තැනකදී විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් කම් විපත්තියක් නො වේ. අනුපසම්පන්නයන්ගේ හා නා නා සංවාසකයන්ගේ ද, උපසම්පන්න උම්මත්තකයන්ගේ ද, සිහිසන් නැතිවන තරම් බලවත් වේදනාවෙන් පෙළෙන හික්ෂුවගේ ද, සීමාවෙන් බැහැර සිටින හික්ෂුවගේ ද පටික්කෝසනයෙන් කම්ය අකම්යක් නො වේ.

අචාය්ඨ

රේරුකානේ චන්දවිමල

මහාඝරචිර පාදශ්ඨ වහන්සේ

විසින් සම්පාදිත

විනය කර්ම පොත

නිමි.